imburgs agblad

Zaterdag 2 januari 1993 — 75e jaargang nr. 1

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse...

● John van Loen

● Met een snowboard naar Nieuw-Guinea.

Acht doden en honderden gewonden door mist en gladheid

Chaos op autowegen

● *Politie en brandweer in dichte mist op zoek naar slachtoffers in een kluwen van autowrakken op de A 52 tussen Arnhem en Nijmegen, in de nacht van oud op nieuw. Hierbij viel een dode en raakte een onbekend aantal mensen gewond. Dit was een van de vele ongevallen op de Nederlandse wegen.*

Foto: ANP

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG – Zeer dichte mist, gecombineerd met gladheid en grotere drukte dan normaal, hebben in de nieuwsjaarsnacht gezorgd voor talrijke kettingbotsingen op de wegen. Zeker acht mensen zijn daarbij om het leven gekomen, tenminste honderd raakten gewond, van wie een aantal zeer ernstig. Ruim vierhonderd auto's moesten worden weggesleept, zo meldde gisteravond de Algemene Verkeersdienst van de Rijkspolitie in Driebergen.

Door de op veel plaatsen potdichte mist, veroorzaakt door vochtige en verontreinigde lucht, samen met de rook van het vele vuurwerk, ontstond een complete verkeerschaos. Het zicht bedroeg soms minder dan vijf meter. De Algemene Verkeersdienst kreeg kort na middernacht de eerste melding binnen van een forse kettingbotsing. Die deed zich voor op de A-2, Den Bosch-Utrecht, ter hoogte van Nieuwegein, waar dertig auto's op elkaar botsten. Enkele mensen raakten lichtgewond.

Ernstiger was de situatie in de omgeving van Rotterdam. De politie sloot de Benelux-tunnel in de richting Zuid-Noord af, nadat tientallen auto's op elkaar waren gereden. Daarbij vielen drie doden en een aantal ernstiggewonden. Bij Vlaardingen kwamen twee mensen om het leven en raakten zestien gewond.

Ook op de A-52, Arnhem-Nijmegen deed zich een ernstige aanrijding voor, waarbij naar schatting vijftig auto's betrokken waren en 33 mensen gewond raakten. Een ervan is later aan zijn verwondingen overleden. Om de slachtoffers af te voeren, moest de weg in beide richtingen worden afgesloten.

Verder viel op de Maasroute A-59 in Brabant, ter hoogte van Den Bosch, een dode na een aanrijding. In Hoofddorp kwam op de provinciale weg Heemstede-Aalsmeer een bejaarde spookrijder om het leven. De vrouw reed in zware mist frontaal op een auto met een echtpaar en twee kinderen.

De Utrechtsebaan in Den Haag richting Utrecht moest worden afgesloten nadat ter hoogte van Nootdorp tientallen auto's op elkaar waren gebotst. Volgens politiesurveillanten was door de mist de neus van hun voertuigen niet te zien. Mensen stonden hand in hand langs de snelweg bij de vangrail om niet te verdwalen in de mist.

Bij een kettingbotsing onder Naarden raakten zo'n dertig mensen gewond, waarvan een aantal ernstig. Op de snelweg tussen Middelburg en Arnemuiden vlogen twintig voertuigen op elkaar, enkele mensen raakten daarbij gewond. De weg werd voor enige tijd afgesloten. En ter hoogte van Tilburg was op de A-58 een kettingbotsing waarbij 57 auto's waren betrokken, twintig personen liepen verwondingen op. Bij Amstelveen, op de A-9, moest de brandweer bij een kettingbotsing een onbekend aantal inzittenden met snijbranders uit wrakken bevrijden.

De Algemene Verkeersdienst moest extra personeel inzetten om de ongevallen te kunnen afhandelen.

Leeuw valt man aan in dierentuin

LONDEN – Een geestelijk gestoorde man is op oudejaarsdag in London Zoo door een leeuw aangevallen. De man, die over het hek was geklommen, werd met ernstige verwondingen naar een ziekenhuis gebracht.

Ben Silcock (27) liep door de 'gracht' naar het ruim 4 meter hoge hek rond het leeuwenverblijf. Onderaan het hek wierp hij een tweetal kippen naar de drie Aziatische leeuwen, waarna hij omhoog klom. Volgens een ooggetuige riep hij: „Deze beesten zouden vrij moeten zijn!" De leeuw sloeg hem met zijn klauwen tegen de grond, en ging boven hem staan.

Terwijl de schreeuwende man elk moment gedood kon worden, kwamen de dierentuinbewakers in actie en werd het beest verjaagd. De man werd per helikopter naar een ziekenhuis vervoerd.

max. 0º C

min. -8º C

BLIJVEND WINTERS

Rondom een hogedrukgebied boven het westen van Rusland wordt met een oost- tot zuidoostelijke stroming koude lucht naar onze omgeving gevoerd. In de aangevoerde lucht komt net als de afgelopen dagen, weinig of geen bewolking voor. In de nacht en vroege ochtend is er plaatselijk een mistbank mogelijk. De wind is hoofdzakelijk zwak tot matig uit zuidoostelijke richtingen. In de middag loopt het kwik op tot rond het vriespunt en daalt 's nachts naar waarden rond min 8 graden.

Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346.

Gelukkig Nieuwjaar lieve lezers

Opvallend rustige jaarwisseling

DEN HAAG – Nederland kende in zowel de grote steden als in de rest van het land een vrij rustige jaarwisseling. Ook in Limburg was het rustiger dan in voorgaande jaren.

Amsterdam meldde wel een opvallend groot aantal inbraken. In Den Haag werden 'enkele tientallen' mensen aangehouden in wat de politie een 'zeer rustige nacht' noemde. In Utrecht werd de meeste opschudding veroorzaakt door een man die brand stichtte in een van de cellen van het hoofdbureau van politie. In Rotterdam ontstonden de meeste problemen door het slechte weer.

Grote streekziekenhuizen en het brandwondencentrum in Beverwijk melden een opvallende teruggang van ernstige vuurwerkletsels ten opzichte van voorgaande jaren. Er waren wel veel kleine verwondingen vooral door vechtpartijen.

De Amsterdamse politie sloeg vlak voor de jaarwisseling nog een grote slag. In de Joost de Moorstraat werd een vrachtwagen in beslag genomen met 2038 kilo aan illegaal vuurwerk.

Ontmoeting na ondertekening Start-verdrag

Bush met Mitterrand in de slag over Bosnië

Van onze redactie buitenland

PARIJS/SARAJEVO – VS-president George Bush doet morgen na de ondertekening van het Start-II-verdrag in Moskou met de Russische president Boris Jeltsin Parijs aan voor een ontmoeting met de Franse president, Francois Mitterrand.

Daarbij zullen de twee presidenten buiten nucleaire ontwapening na Start-II en de operatie 'Herstel Hoop' in Somalië zonder twijfel ook in de slag gaan over de mate waarin het westen militair geweld zal kunnen gaan toepassen in de kwestie Bosnië. Tot dusverre zijn de VS en hun Europese bondgenoten het daar namelijk niet over eens met als gevolg dat er ook nog geen resolutie door de VN-Veiligheidsraad is aangenomen om het vliegverbod boven Bosnië met militaire middelen af te dwingen.

Bush en Mitterrand ontmoeten elkaar na een nieuwe ronde van de Geneefse onderhandelingen over vrede in Bosnië. Vandaag komen namelijk in Genève opnieuw de federale presidenten van klein-Joegoslavië (Servië en Montenegro), Kroatië en Bosnië en de leiders van de Bosnische Serviërs en Kroaten bijeen om met elkaar praten onder auspiciën van de VN.

Mitterrand sprak zich donderdag in nieuwjaarsboodschap voor radio en tv uit voor een militaire interventie in Bosnië-Hercegovina onder leiding van de Verenigde Naties als deze vredesonderhandelingen in Genève mislukken. Boutros Ghali vroeg woensdagnacht de Veiligheidsraad in een brief af te zien van militaire acties tegen Servische vliegtuigen boven Bosnië-Hercegovina om de vredesbesprekingen een kans te geven.

Zie verder pagina 3
● **Milosevic roept op geweld te staken**

...rk
...24/1.

...ND...
...erie Ipom... ...erkberg 2. Werk van Qing Hui Zhang. T/m 10/1. Open vr 17-20, za en zo 14-17 uur. **Galerie Gandi**, Hereweg 83. Werk van Karl-Heinz Laufs. T/m 10/1. Open vr 16-20 uur, za en zo 13-17 uur.

● HOENSBROEK

Fotogalerie 68, Kasteel Hoensbroek. Foto's van Laura Samson-Rous. T/m 3/1, open ma t/m vr 10-12 en 13.30-17 uur, za en zo 13.30-17 uur.

● NUTH-VAESRADE

Galerie Tsant, Rozenstraat 49. Werk van Han Ronken en Marie-Louise van Zeijst. T/m 14/1, open do 15-18 uur, zo 14-17 uur.

● SITTARD

Galerie Michel Knops, Steenweg 44. Schilderijen van Nicole Hardy. T/m 4/1. Open di t/m za 11-18 uur, zo 14-17 uur. **Kritzraedthuis**, Rosmolenstraat 2. Expositie van vijf jonge kunstenaars. T/m 23/1, open di t/m vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur. **De Melkfabriek**, Leyenbroekerweg 113a. Expositie Groninger Kunstenaars Kollektief. Van 10 t/m 31/1, open vr t/m zo 14-18 uur.

● LIMBRICHT

Limburgs Volkskundig Centrum, Allee 1a. Alledaags maar bijzonder, volkskunst uit Limburg. T/m 31/1. De wenskaart onder de loep. T/m 10/1. Open di t/m vr 13-17 uur, za en zo 14-17 uur.

● STEIN

Gemeentehuis. Expositie van Wil van der Laan. T/m 17/1. Open wo t/m zo 14-17 uur, Eerste Kerstdag en Nieuwjaarsdag gesloten.

● MAASTRICHT

Bonnefantenmuseum. Eigentum Himmelreich van Imi Knoebel. T/m 11/1. Muntomloop in Limburg. T/m 11/1. Open di t/m vr 10-17 uur. **Galerie Dis**, Tafelstraat 28. Recent glas van Peter Bremers. T/m 17/1. Open wo t/m zo 13-18 uur. **Galerie Artisart**, Grote Gracht 43. Werk van Kees Ypelaar en Math van Kampen. Van 2/1 t/m 30/1. Open di t/m za 13.30 tot 17.30 uur. **Galerie Anny van den Besselaar**, Tafelstraat 6a. Werk van 'De drie Musketiers'. T/m 4/1, open vr t/m ma 13-17.30 uur. **Galerie Amarna**, Rechtstraat 84. Verre d'Hiver, vormen in glas van Sabine Lintzen. T/m 9/1, open di t/m vr 11-18 uur, za 11-17 uur, do tot 21 uur. **Galerie Wanda Reiff**, Rechtstraat 43. Ohne Rosen geht es nicht. T/m 30/1. Open wo t/m za 11-17 uur. **Gouvernement**, Limburglaan 10. Fototentoonstelling 'Momentum'. T/m 5/2. **Galerie Fah**, Brusselsestraat 80. Expositie van Ronald Tolman. Van 3/1 t/m 8/2, open do 16-20 uur, vr t/m zo 13-17 uur. **Galerie Schuwirth & Van Noorden**, Rechtstraat 64. Stockexpositie. Van 7/1 t/m 13/2, open do t/m za 14-18 uur.

● VALKENBURG

Streekmuseum, Grotestraat 31. Werk van Herman Bisschop en Joke Schmidt. Van 8/1 t/m 14/2, open za en zo 10-17 uur.

● CADIER EN KEER

Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10. Jubileumexpositie Jannel. T/m 7/2. Open do t/m zo 13-17.30 uur.

● GULPEN

De aw sjokelaatfabriek, Ringweg 31. Schilderijen van Armand René en beelden van Rien Arnauts. T/m 3/1. Open do t/m zo 14-17.30 uur.

● MARGRATEN

Galerie Groot Welsden, Groot Welsden 48. Keramiek van Natascha Rieter en Siegfried Gorinskat. T/m 3/1, open di t/m zo 13-17 uur.

● NOORBEEK

Galerie De Artifonie, Dorpstraat 19-21. Werk van Theo Kley. T/m 27/12. Open wo t/m zo 11-17 uur.

● VAALS

Museum De Kopermolen, von Clermontplein 11. Keramisch werk van Vicky Mantz, Alain Hurlet, Lode van Houtte en Irene Leister. T/m 3/1, open di t/m zo 14-17 uur.

● ROERMOND

Gemeentemuseum Roermond, Andersonweg 4. Recente aankoop collectie hedendaagse kunst. T/m 17/1. Werk van Marianne van der Heijden. T/m 31/1. Werk van Mathieu Boessen. T/m 3/1. Open di t/m vr 11-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Galerie Wansink**, Neerstraat 76. Werk van Arjen van den Berg. T/m 10/1, open wo t/m za 11-17 uur, za 14-17 uur. **Fondation l'Aigle**, Dorpstraat 109. Expositie van Johanna Heinrich. Van 10/1 t/m 16/3, open wo t/m zo 12-18 uur.

'De Kröllers en hun architecten' in Museum Hoge Veluwe

De bouwdrift van een kunstlievend echtpaar

DOOR HENK MEUTGEERT

OTTERLO – Indien in het begin van deze eeuw de computeranimatie had bestaan, dan had het echtpaar Kröller-Müller er vast en zeker gebruik van gemaakt. Bijvoorbeeld bij het beoordelen van de plannen die de door hen ingeschakelde reeks van architecten had gemaakt. Een wandeling per computer langs en door de ontwerpen van Berlage, Kropholler, Mies van der Rohe, Henry van de Velde of Peter Behrens, ze hadden het ongetwijfeld gedaan. Wat toen onmogelijk was, kan de museumbezoeker van nu wel. In het museum Kröller-Müller maakt de bezoeker via het beeldscherm een wandeling door 'Het Grote Museum', het – op een paar in 1921 geplaatste betonnen fundamentdelen en keermuren na – nooit uitgevoerde ontwerp van Henry van de Velde op de Franse Berg, dichtbij het huidige museum op de Hoge Veluwe.

● *De dienstingang van het niet-gebouwde museum op de Hoge Veluwe, een ontwerp van Henry van de Velde.* Foto: AP

Geen computeranimaties dus, maar de Kröllers hadden rond 1910 zo hun eigen manier om een indruk te krijgen van de voor hen ontworpen gebouwen. Maar liefst tweemaal lieten ze op het landgoed Ellenwoude in Wassenaar een ontwerp voor een huis uit hout en zeildoek optrekken, eerst één van Peter Behrens, later van Mies van der Rohe. Het eerste kon zelfs op rails worden verschoven. En van de andere ontwerpen zijn reeksen tekeningen overgebleven, zo gedetailleerd dat de computeranimatie van 'Het Grote Museum' met behulp van de 1000 tekeningen die van het interieur, exterieur, meubilering en aankleding werden gemaakt, kon worden samengesteld.

De animatie, nu nog van een 'kaal' museum maar verdere aanvulling komt er, moet de eerste worden van een reeks die alle gebouwen en ontwerpen van de Kröllers moet omvatten, om zo samen een 'Kröllerdam' te vormen.

Latten

De animatie is niet de enige manier waarop het museum aandacht besteed aan 'Het Grote Museum', waarvoor de ontwerpen tussen 1921 en 1926 door Van de Velde werden gemaakt. Er wordt een reeks imposante tekeningen van het exterieur tentoongesteld, maar ook tekeningen van details als de voordeur, meubilering en de tapijten. En buiten is op de Franse Berg zelf de omtrek van het museum en de terrassen aangegeven door middel van latten en paaltjes, waardoor een indruk wordt gegeven van de grootte van het gebouw, destijds begroot op 6 á 7 miljoen gulden. De Kröllers hadden er het geld niet (meer) voor en bovendien vroeg de heer Kröller zich af of er 'geen wanverhouding was' tussen de prijs van de schilderijen die er zouden komen te hangen en de prijs van het museum. Uiteraard is er sinds de jaren twintig in de prijs van die schilderijen, denk alleen maar aan de Van Goghs, wel enige verandering gekomen.

Het verhaal van het echtpaar en de bouwopdrachten die het gaf is er een dat door de jaren heen werd getekend door besluiteloosheid, zeker waar het grote projecten betrof. Men koos architecten die in vaste dienst werden genomen en te werk werden gesteld op de speciale Afdeling Gebouwen van het bedrijf Müller en Co, waar ook een aantal tekenaars emplooi vond. Net zoals dat gebeurde bij de samenstelling van de kunstcollectie, adviseerde H.P. Bremmer ('die eigenaardige, goede, intelligente en toch zo eenvoudige man', aldus de typering van mevrouw Kröller) ook bij de aanstelling van de bouwheren, die ook voor de firma ontwierpen. Bremmer was vooral gecharmeerd van Berlage, maar in 1912 kozen de Kröllers eerst voor de Duitser Peter Behrens (die voor het bedrijf AEG gebouwen, maar bijvoorbeeld ook elektrische ketels ontwierp) en zijn jonge assistent Ludwig Mies van der Rohe.

Een jaar later werd het contact met Berlage gelegd, die als eerste opdracht de bouw van een boerderij in Drente voor zoon Toon kreeg. Maar ook ontwierp de bouwmeester bijvoorbeeld kippenhokken en een schuur op het landgoed de Harscamp. Berlage ('Voor mij was hij altijd de kleine man, de chagrijnige mens, het lelijk onaangenaam karakter, maar... de grote kunstenaar', aldus alweer mevrouw Kröller) was de bouwer van het kantoorgebouw Holland House in Londen en uiterraad van het jachtslot Sint Hubertus op de Hoge Veluwe. Bovendien leverde hij de eerste tekeningen voor het museum dat op de Franse Berg zou moeten verrijzen. In combinatie met een woonhuis voor de Kröllers; vanaf de eerste plannen was er sprake van een museumhuis dat ook voor publiek toegankelijk moest zijn. Zo was dat al in 1913, weliswaar op afspraak, welkom om de collectie in het kantoor van de firma aan het Lange Voorhout in Den Haag te bekijken.

Tijdelijk

'Het Grote Museum' is er dus nooit gekomen. Berlage maakte een ontwierp, Van de Velde werkte er jaren aan, maar uiteindelijk moest de collectie van het echtpaar het stellen met het veel sobere 'tijdelijke museum' van Henry van de Velde, zoals we dat nu kennen. Waarschijnlijk moeten we daar gelukkig mee zijn, hoe imposant zijn ontwerp voor het Grote Museum ook is, de kunst zou er waarschijnlijk toch een beetje lijden onder de architectuur.

Overigens moeten de Kröllers in 1925 al hebben geweten dat het ambitieuze Grote Museum er misschien niet zou komen, toen al maakte Van de Velde een plan voor een kleiner, nog wel als 'tijdelijk' omschreven museum.

In 1938 opende mevrouw Kröller 'haar' museum op de Hoge Veluwe, waarvoor de Nederlandse regering opdracht had gegeven en dat er mede dankzij een forse anonieme gift kon komen. In de jaren vijftig kon de uitbreiding met onder andere een beeldenzaal worden gevierd, later volgde die van de architect Quist.

Conservator Johannes van der Wolk noemt de tentoonstelling en zijn (zeer prettig leesbare) catalogus die erbij verscheen een 'speurtocht door het Kröllerland der architectuur'. Hij is nog niet klaar met het catalogiseren van de collectie van de bijna negentienhonderd bouwtekeningen die het museum bezit. Het eerste zichtbare resultaat van zijn werkzaamheden zijn het boek en de imposante tentoonstelling. Vooral imposant door de bijzondere architectuurtekeningen, soms op zeer groot formaat en zeer fraai als die van Berlage en Van der Velde. Een aantal van de door de tijd verloren gegane maquettes is weer opnieuw gemaakt en buiten het museum doen grote houten borden vermoeden dat er gebouwd wordt bij het museum. Het blijken grote aankondigingen te zijn van de expositie.

Tegelijkertijd met de opening van de expositie presenteerde het museum zijn bijgewerkte catalogus, waarvan in 1952 de eerste verscheen, van alle beeldhouwwerken en een catalogus van werken op papier die het Kröller-Müllermuseum bezit. Directeur Evert van Straaten noemde bij die gelegenheid de expositie, het boek over de Kröllers en hun architecten en de twee nieuwe uitgaven 'mijlpalen' in de geschiedenis van het museum. Of, zoals oud-directeur Oxenaar het zei: „Het zijn naslagwerken voor altijd."

De Kröllers en hun architecten. Tot 7 februari in Rijksmuseum Kröller Müller, Hoge Veluwe. Open: dinsdag tot en met zaterdag van 10 tot 17 uur, zondag van 13 tot 17 uur. Catalogus: 65 gulden.

k

Schilders geboekstaafd

De nieuwe 'Jaargids van 100 jonge Nederlandse schilders' is uit. Met als nieuwtje een prijswijzer. In deze tweede editie van de gids over schilders die al een zekere erkenning hebben verworven, wordt beschreven wie zij zijn en wat zij maken. Per kunstenaar wordt informatie verstrekt: de biografische gegevens, een keuze uit hun exposities, een korte stijlomschrijving en een prijsindicatie. Dat laatste is een nieuw gegeven voor Nederland. Prijzen gunnen een kijkje in de financiële huishouding van de artiest en geven een aanwijzing hoe hoog de desbetreffende kunstenaar gestegen is op de artistieke beurstrap.

Jaargids '93, 100 jonge Nederlandse schilders; Uitg. Living Art. Prijs ƒ 49,95.

Bisschop en Schmid[t] in streekmuseum

VALKENBURG – Herman B[isschop] en Joke Schmidt expose[ren] van 8 januari tot en met 14 febru[ari] in streekmuseum 't Land van V[al]kenburg, Grotestraat 31 in Valke[n]burg. De expositie van schilderij[en,] tekeningen en sculpturen is [ge]opend op zaterdag en zondag v[an] 10.00 tot 17.00 uur.

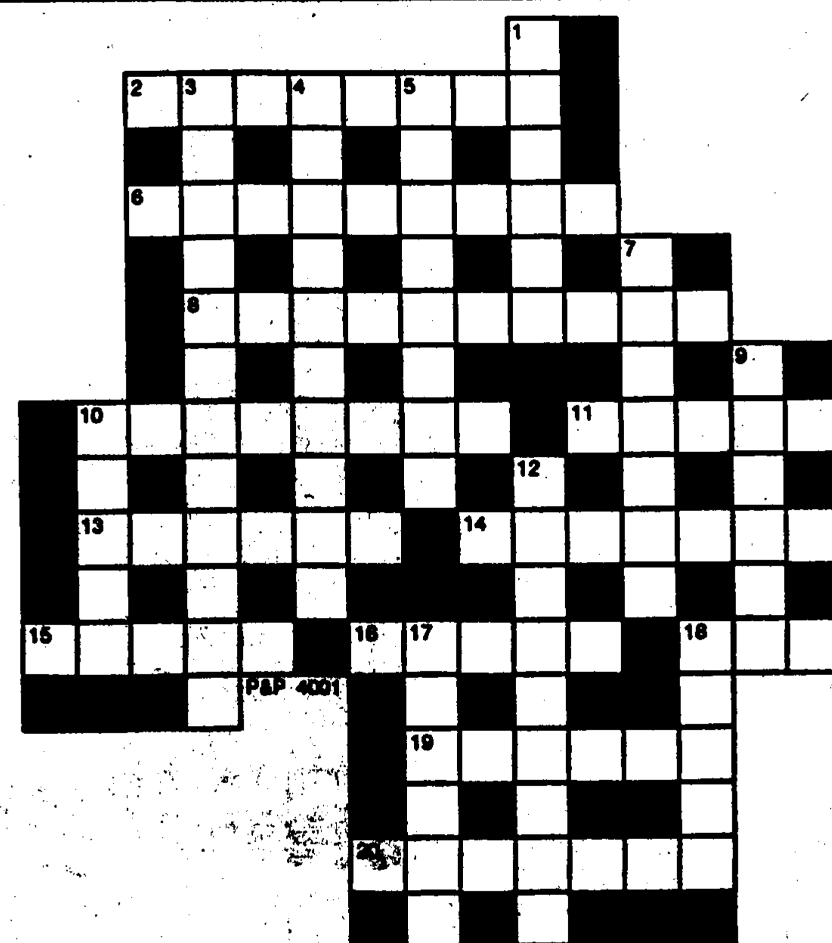
Herman Bisschop (Tegelen) wer[kte] meer dan tien jaar als beeldhouw[er,] schilder en tekenaar in Zeeland [en] keerde daarna terug naar zijn [ge]boortestreek. Bisschop maa[kte] eerst figuurtekeningen en portr[et]ten en raakte later geboeid door [het] Zeeuwse landschap. Deze impr[es]sies doen op het eerste gezicht a[bs]tract aan maar bevatten vele h[er]kenbare elementen, macro-vis[ies] van details.

Joke Schmidt heeft een passie vo[or] hout. In haar sculpturen probe[ert] zij realistische elementen in e[en] nieuwe visuele context te plaatse[n].

Oplossing van woensda[g]

H	A	S	J		C	U	P	E	L		B	O	E	T
U		J	A	S		W	E	G		O	L	M		A
P	R	O	T	O	N		N		V	O	O	R	A	L
S	U	F		K	E	R	N	B	O	M		O	R	K
	K	E	G		L		I		S		Z	E	E	
B		L	O	S		O	N	S		H	A	P		E
O	P		B		V	O	G	U	E		L		D	
N	A	D	E	L	I	G		R	E	C	I	T	A	L
U	K		L		A	S	U	R	N		G		R	U
S		W	I	L		T	R	A		M	E	P		S
	K	I	N		D		I		Z		R	U	M	
A	A	S		R	U	I	N	E	U	S		L	U	S
K	R	E	E	U	W		O		S	L	A	V	I	N
E		N	I	S		W	I	P		A	L	E		L
R	O	T	S		B	U	R	O	L		K	R	U	I

cryptogram

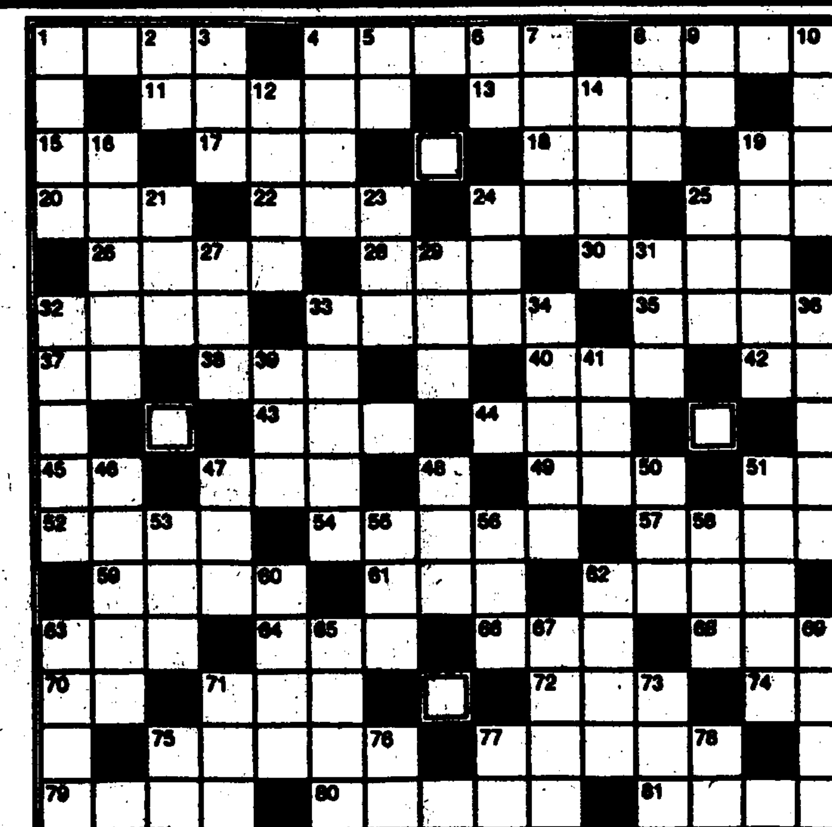

P&P 4001

HORIZONTAAL: 2 Daar speelt zich het circus op latten af (8); 6 Meisjesberoep in 't fruit (9); 8 Dat figuur luistert altijd naar dezelfde muziek (10); 10 Zaken doen (8); 11 Ledemaat binnen een aaneengesloten rij (5); 13 Pillen inschrijven (6); 14 (Ver)snijden (7); 15 Het restant van de elite (5); 16 Het gewicht van een Engelse kei (5); 18 Groenteprijs (3); 19 Weigeren in stappen (6); 20 Met vocht gevuld orgaan (7).

VERTIKAAL: 1 Geneesmiddelen voor een kok (6); 3 Zulke pitten nemen het licht weg (12); 4 Met een lampje wil hij zien wat er in de pan zit (10); 5 Vochtrijk fruit voor het maken van loopgraven (8); 7 Die plant is opnieuw voor mij (7); 9 Met een luier om kan hij lekker vrij spelen (6); 10 Een tweede zoemer voor een boek (5); 12 Het uitgangspunt is het soort bodem (9); 17 Verhogingen in de vacht? (6); 18 Kun je dat in het voorjaar telen? (5).

kruiswoordraadsel

P&P E 903

1	6	19	8	75	59	61	22	34	10	67	19	77	27	43

Welk winwoord komt er in het balkje?

HORIZONTAAL: 1 ouderloze; 4 etensblik; 8 droogoven; 11 eenvoudig; 13 grondvlak; 15 Sint; 17 gezichtseinder; 18 hemellichaam; 19 muzieknoot; 20 amfibie; 22 boom; 24 troefkaart; 25 honingdrank; 26 snaarinstrument; 28 lofdicht; 30 dapper; 32 omwenteling; 33 versiering; 35 vriendelijk; 37 voorzetsel; 38 bittere stof; 40 mak; 42 tegenover; 43 mnl. schaap; 44 laagte; 45 rubidium; 47 duinvallei; 49 grote bijl; 51 lidwoord; 52 afscheidsgroet; 54 vaartuigje; 57 aardsoort; 59 jonge kabeljauw; 61 café; 62 effen; 63 tenen mand; 64 uitloper; 66 toverheks; 68 elasticiteit; 70 hoewel; 71 mannetjesbij; 72 dwaas; 74 voorzetsel; 75 insekt; 77 krachtbron; 79 Peruviaanse titel; 80 oude taal; 81 graansoort.

VERTIKAAL: 1 insekt; 2 verlaagde toon; 3 korte kous; 4 klipgeit; 5 paardeslee; 6 laagtij; 7 lege; 8 telwoord; 9 eminentie; 10 telwoord; 12 drank; 14 stootwapen; 16 aandeelbewijs; 19 appelsoort; 21 aanw. voornaamw.; 23 stoot; 24 ontkenning; 25 maand; 27 vreselijk; 29 gezet; 31 boom; 32 pauselijke kroon; 33 zijkant; 34 lange stok; 36 koffiekamer; 39 papegaai; 41 zwemvogel; 46 plaats in Gelderland; 47 door; 48 uitroep; 50 zangnoot; 51 oudste; 53 splitsingsprodukt; 55 kloosteroverste; 56 woonschip; 58 voertuig; 60 morsdoekje; 62 gemakkelijk; 63 rooktabak; 65 stad in Rusland; 67 gas; 69 meubelstuk; 71 projectieplaatje; 73 insekt; 75 maanstand; 76 noot; 77 pers. voornw.; 78 file.

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad B.V.

Directie:
...r. F.A.M. van Hellemondt
...J. Verwer
Hoofdkantoor:
...de Cramer 37, 6411 RS Heerlen
Telefoon:
Abonnementen 045-739881
Advertenties 045-739886
Algemeen 045-739911
Familie-advertenties 045-739966
Fax:
Advertenties 045-739264
Algemeen 045-739364
Redactie 045-739264
...
...Heerlen 57 75 35 935
... 10 35 100
...
045-256363
045-746868
Heerlen-Centrum 045-717719
045-462922
043-254477
04750-18494
046-515577
04490-16046
...
ƒ 28,40
ƒ 85,20
ƒ 28,85
ƒ 86,45
ƒ 1,85
... 30
... Limburgs Dagblad.

de gulden harpoen

recept

Witte bonensoep

Moe van alle luxe diners en hapjes tussendoor? Deze stevige soep brengt portemonee en verwende magen weer in evenwicht!

Benodigdheden: 1 groot en 1 klein blik witte bonen, 1 prei, bosje selderij, 1 aardappel, stuk winterwortel, 1 rookworst.

Spoel de inhoud van het grote blik witte bonen in een zeef onder stromend water af. Pureer de witte bonen. Breng de puree samen met de bouillon aan de kook.

Maak ondertussen de prei schoon en snijd deze in ringen. Schil de aardappel en snijd deze in blokjes. Hak het bosje peterselie grof.

Schrap het stuk wortel en snijd de wortel in dunne plakjes. Voeg preiringen, blokjes aardappel, plakjes winterwortel en gehakte selderij bij de soep in de pan en laat dit alles ongeveer een minuut of 20-30 trekken.

Spoel de inhoud van het kleine blik witte bonen ook in een zeef af. Laat de bonen uitlekken. Snijd de rookworst in plakken. Voeg plakken worst en witte bonen aan de soep toe en warm de soep nog ongeveer 10 minuten door.

TIP: Lekker met bruin brood of roggebrood met spek!

Denemarken neemt hamer over van Britten

EG-voorzitter streeft naar 'Open Europa'

KOPENHAGEN/LONDEN – Denemarken heeft gisteren het roulerend voorzitterschap van de ministerraad van de EG overgenomen van Groot-Brittannië. Minister van Buitenlandse Zaken Uffe Ellemann-Jensen kondigde in een Nieuwjaarstoespraak aan dat 'openheid' voor Kopenhagen de komende zes maanden het sleutelwoord zal zijn, zowel in de buitenlandse als in de interne Europese betrekkingen.

De overdracht van het voorzitterschap verliep zonder enig ceremonieel. Ellemann-Jensens ambtgenoot Douglas Hurd verklaarde in Londen ter afsluiting van het Britse voorzitterschap dat Groot-Brittannië door 'abnormale problemen' geteisterd werd en 'dreigde met pech overspoeld te worden'.

Hij noemde daarbij met name de referenda in Denemarken en Frankrijk over het Verdrag vam Maastricht, dat door de Denen werd afgewezen en door een krappe meerderheid van de Fransen werd aanvaard, en de moeilijkheden met de Europese wisselkoersen. De top in Edinbugh in december heeft ervoor gezorgd dat de Denen het voorzitterschap toch nog in goede toestand konden overnemen, aldus Hurd.

Als een van de voornaamste prioriteiten voor de komende zes maanden noemde Ellemann-Jensen de onderhandelingen met Zweden, Finland, Oostenrijk en Noorwegen, de landen die tot de EG willen toetreden. Andere prioriteiten zijn het aanhalen van de betrekkingen met de voormalige communistische landen in Oost-Europa en met Rusland, het afsluiten van het GATT-akkoord over de liberalisering van de wereldhandel en het in de praktijk brengen van 'transparantie' (openheid) binnen de EG.

Milosevic roept op geweld te staken

Vervolg van pagina 1

SARAJEVO – Milosevic zei gisteren in een vraaggesprek via het persbureau Tanjug als reactie op groeiende internationale druk tot militaire interventie om een einde te maken aan het geweld in Bosnië 'te hopen dat Europa deze actie zal stoppen, daar deze tot een nieuwe tragedie zou leiden, en dat deze actie nog steeds voorkomen kan worden'.

„Er moet een onmiddellijk bestand in Bosnië komen, zodat de staat over zijn eigen toekomst kan beslissen. Het recht op zelfbeschikking van de volken in Bosnië moet worden geëerbiedigd, daar op die wijze ook de rechten van de Serviërs worden geëerbiedigd. Ik denk niet dat de Serviërs engelen zijn en de Moslims duivels. In zo'n oorlog zijn er geen onschuldigen. Alle partijen zijn schuldig en even wreed. Dit komt door dezelfde logica in dit conflict, dezelfde mentaliteit. In deze oorlog zijn er geen winnaars. Wij zijn allen verliezers."

Volgens Milosevic kunnen de mensen in Bosnië zonder problemen samenleven, maar 'blijft het tevens onvoorstelbaar dat ook maar een Serviër onder de islamitische wet leeft, vooral onder de wet van een Moslim fundamentalist zoals de huidige president Alija Izetbegovic'.

„De geboorte van een moslimstaat in het hart van Europa en in het hart van het vroegere Joegoslavië zou een grote fout zijn, onzin, die strijdig is met het belang niet alleen van de Serviërs en Kroaten, maar ook van Europa. Wij stellen daarom een Bosnische confederatie voor, met geografisch precies afgebakende gebieden, waarin de drie volken vrijelijk kunnen leven, met regeringen en wetten die zij zelf kiezen."

Coalitie blijft verdeeld over bevriezing van bestaande uitkeringen

Nog geen wao-compromis

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Het overleg tussen de regeringspartijen over de bezuinigingen op de wao, heeft nog niet geleid tot een compromis. CDA en PvdA blijven verdeeld over de bevriezing van bestaande wao-uitkeringen die het kabinet voorstelt. Woordvoerders van beide partijen gaan ervan uit dat het overleg komende weken wordt voortgezet.

De afgelopen week zijn premier Lubbers, vice-premier Kok, de betrokken bewindspersonen De Vries en Ter Veld (Sociale Zaken) en de wao-woordvoerders van CDA (Biesheuvel) en PvdA (Leijnse) twee maal bijeen geweest om de impasse te doorbreken. Het CDA steunt het kabinet in zijn voorstel de uitkering van arbeidsongeschikten jonger dan vijftig jaar te bevriezen. De rest van de Tweede Kamer wijst dat af.

Volgens Biesheuvel zijn er vele compromisvoorstellen naar voren gebracht, maar geen daarvan kreeg de instemming van beide regeringspartijen. Biesheuvel stelt dat het vinden van een oplossing 'heel moeilijk zal worden'. Hij sluit echter niet uit dat het kabinet de eerste weken van januari alsnog met een nieuw compromis-voorstel komt.

Sleutel

PvdA-woordvoerder Leijnse erkent dat 'de sleutel nog niet gevonden is'. Leijnse verwacht dat het kabinet de komende weken nieuwe mogelijke oplossingen zal aandragen. Zijn partij heeft onder meer voorgesteld de mogelijkheid om een arbeidsongeschiktheidsuitkering te verhalen op de veroorzaker van het ongeval, te verruimen. Dat zou circa 250 miljoen gulden per jaar opleveren. Daarmee kan het afschaffen van de bevriezing van wao-uitkeringen deels worden bekostigd. Het ontzien van de bestaande gevallen scheelt rond het jaar 2000 circa 1 miljard aan bezuinigingsopbrengst.

Interessant

Het CDA noemt het PvdA-idee interessant maar wil dat niet koppelen aan het wao-wetsvoorstel. Volgens Biesheuvel is het verhaal van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen 'een zeer complexe materie'. „Het vergt een nieuw wetsvoorstel en duurt te lang. Dan zou het wao-voorstel pas door een volgend kabinet worden afgehandeld." Daarnaast betwijfelt het CDA of de opbrengst van het ruimere verhaalsrecht opweegt tegen de misgelopen bezuinigingen door het ontzien van bestaande wao'ers.

Compensatie

Het CDA is bereid de bestaande wao-uitkeringen te ontzien, mits het daardoor ontstane bezuinigingsverlies wordt gecompenseerd binnen het wetsvoorstel. Dat betekent dat de uitkering voor nieuwe wao'ers lager wordt dan het kabinet voorstelt. De VVD steunt dit idee, waarmee er een Kamermeerderheid voor is.

De Kamer debatteert waarschijnlijk de laatste week van januari over het wao-wetsvoorstel van het kabinet.

Bush blaast uit

● *De Amerikaanse president George Bush rust even uit tijdens zijn bezoek aan de VS-troepen in Somalië. De fel brandende Afrikaanse zon werd hem even te veel. Bush bezocht gisterochtend de stad Baidoa, ondanks zware gevechten in de hoofdstad Mogadisjoe. Bush vloog met een helikopter van het vliegdekschip USS Tripoli voor de kust van Mogadisjoe, waar hij uit veiligheidsoverwegingen overnachtte, naar Baidoa. Op het vliegveld van Baidoa, 250 kilometer ten westen van Mogadisjoe, toonden Amerikaanse militairen de president de wapens en gevechtswagens die zij van Somalische bendes in beslaggenomen hebben. De stad, die op 16 december door Amerikaanse en Franse militairen werd ontzet, is een van de belangrijkste uitvalsbases van de internationale troepenmacht in Somalië. Het bezoek aan de militairen is het laatste openbare optreden van Bush als opperbevelhebber van de Amerikaanse strijdkrachten, want op 20 januari neemt de nieuwe president Clinton zijn taken over.*

Foto: REUTER

Martinair komt over de brug met voorschot

Passagiers rampvlucht krijgen 10.000 gulden

AMSTERDAM – Alle passagiers van de op maandag 21 december in het Portugese Faro verongelukte DC-10, krijgen Martinair een voorschot van 10.000 gulden. Vanochtend valt bij de passagiers een aangetekende brief en een bankchèque in de bus. Het Rampen Identificatie Team van de Rijkspolitie heeft donderdag de identiteit van het 54ste, laatste slachtoffer van het vliegongeluk met de DC-10 van Martinair op het Portugese vliegveld Faro vastgesteld.

Voor de nabestaanden van de 54 overleden passagiers wordt eveneens geld gereserveerd. Het bedrag wordt in beheer gegeven bij een advocatenkantoor totdat duidelijk is hoe de verdeling onder de nabestaanden moet plaatsvinden. In totaal schiet Martinair een bedrag van drie en een kwart miljoen uit eigen zak voor, zo deelde woordvoerder U. Buys mee.

De luchtvaartmaatschappij wil met het initiatief voorkomen dat de mensen buiten hun schuld op kosten worden gejaagd. De afhandeling van de schadeclaims zal, zo is Martinair uit overleg met de schadeverzekeraars gebleken, mogelijk enige tijd in beslag nemen, terwijl de passagiers wel al uitgaven moeten doen om onder meer verloren gegane kleding te vervangen.

Het voorschot moet los worden gezien van de behandeling van de schadeclaims en nog te voeren juridische procedures, zegt Buys en wordt verrekend met eventueel later toegekende schadevergoedingen. Passagiers of nabestaanden die achteraf recht blijken te hebben op een minder hoog bedrag, hoeven het teveel ontvangen geld echter niet terug te betalen, aldus Buys.

Twee scholen in Wijchen in de as

WIJCHEN – Twee basisscholen in de Gelderse plaats Wijchen zijn op oudejaarsavond tot de grond toe afgebrand. De politie houdt rekening met brandstichting, wellicht door vuurwerk. De schade loopt in de tonnen.

De twee scholen waren midden in een woonwijk gevestigd in één gebouw. De restanten van dat gebouw moeten worden gesloopt. Het probleem daarbij is, aldus de woordvoerster van de politie, dat in de dakbedekking asbest heeft gezeten.

Vierhonderdtien kinderen zullen in elk geval de komende week niet naar school kunnen.

Branden in asielcentra in Duitsland

BIETIGHEIM-BISSINGEN/HAMBURG/ESSEN – Branden in asielzoekersverblijven in Duitsland hebben gisteren tal van slachtoffers geëist. In Essen vormden volgens een schatting van de politie intussen 300.000 mensen een 'keten van licht' om te protesteren tegen racistisch geweld en vreemdelingen haat.

In een verblijf in Bietigheim-Bissingen bij Stuttgart in de Duitse deelstaat Baden-Württemberg vielen volgens de politie zeker twee doden en een zwaargewonde. De oorzaak van de brand en de identiteit van de slachtoffers waren niet direct bekend, maar brandstichting werd niet uitgesloten. In het verblijf huizen volgens officiële cijfers 95 asielzoekers uit tal van landen, zoals Vietnam, Roemenië en Afrikaanse landen.

In Hamburg brak ook 's middags door onbekende oorzaak brand uit in een hotel waar asielzoekers verblijven. Er vielen vier gewonden, mensen die met rookvergiftiging in het ziekenhuis moesten worden opgenomen.

punt uit

● Palestijnen

Premier Jitschak Rabin van Israël heeft gisteren verklaard dat de 415 Palestijnen die vorige maand door Israël zijn gedeporteerd kunnen terugkeren, als er een einde komt aan de Palestijnse opstand in de door Israël bezette gebieden. „De PLO en de Hamasbeweging moeten zo'n einde beloven en als dit er gedurende een proefperiode van negen maanden ook werkelijk is kunnen zijn eerder terug," zei Rabin volgens de Israëlische legerradio.

● Kenia

De voornaamste oppositiepartijen in Kenya hebben gisteren bekendgemaakt dat zij de uitslag van de eerste verkiezingen in 26 jaar waaraan meer partijen mee mochten doen verwerpen wegens wijdverbreide onregelmatigheden. Ook verwijten zij de vroegere eenheidspartij KANU (Keniaanse Afrikaanse Nationale Unie) van president Daniel arap Moi met de stemmen geknoeid te hebben.

● Vacatures

Eind september stonden bij particuliere bedrijven en instellingen 58.000 vacatures open, een dieptepunt sedert 1986. In september 1991 waren er nog 87.000 vacatures. Het Centraal Bureau voor de Statistiek maakte dit donderdag bekend.

● Ontploffing

Door een flinke ontploffing zijn gistermiddag in de Vlaardingse wijk Holy zes kelderboxen en tien woningen vernield. Van de kelderboxen werd een muur naar buiten geblazen en ook een tussenmuur geheel vernield. De boven gelegen woningen werden ontzet en liepen grote brandschade op. Het ongeluk heeft één slachtoffer geëist. Een 35-jarige Vlaardinger liep tweede- en derdegraads brandwonden op aan handen en gezicht.

● Euronews

'Euronews', de Europese tegenhanger van de Amerikaanse nieuws-tvzender CNN, is gisteren van start gegaan, tegelijk met het wegvallen van de binnengrenzen in de EG. Euronews brengt - gratis - nieuws in vijf talen - Duits, Engels, Spaans, Italiaans en Frans - van vijf uur 's ochtends tot twee uur 's nachts in heel Europa - inbegrepen de vroegere Sovjetunie, Noord-Afrika, Egypte en Israël - per kabel voor gebieden dichtbij of, voor verder, per satelliet - Eutelsat -II- F1 - op te vangen per paraboolantenne.

● Tekort

Het financieringstekort komt over 1992 ongeveer uit op 4,25 procent. Daarmee ligt de regering op het schema van de in het regeerakkoord afgesproken vermindering. Een extra afdracht aan het kinderbijslagfonds, zoals die vorig jaar plaatsvond toen het tekort kleiner was dan de raming, zit er dit keer niet in.

● Steekpartij

In het Kralingse Bos in Rotterdam is donderdagmiddag een 32-jarige Rotterdammer doodgestoken. Over de toedracht is nog niets bekend. Dit heeft de Rotterdamse politie bekendgemaakt.

Tsjechen en Slowaken uiteen

BRATISLAVA/PRAAG – Met klinkende champagneglazen en saluutschoten is Tsjechoslowakije gisteren bij het begin van 1993 officieel uiteengevallen in een onafhankelijk Tsjechië en Slowakije. Tien miljoen Tsjechen en vijf miljoen Slowaken werden na 74 jaar federaal te hebben samengeleefd klokslag middernacht inwoners van buurlanden. Velen hadden daarbij gemengde gevoelens.

In de Slowaakse hoofdstad Bratislava werd de deling met een officieel programma van poëzielezingen, plechtige gezangen en vuurwerk gevierd. Duizenden Slowaken waren om middernacht naar het Plein van de Nationale Opstand gekomen om te zien hoe de rood-wit-blauwe vlag van Tsjechoslowakije voor de laatste keer werd gestreken. Onder luid gejuich van de menigte hesen vier soldaten vervolgens de nieuwe wit-blauw-rode Slowaakse vlag met in het midden een schild met het Slowaakse dubbele kruis. Het nieuwe volkslied ging grotendeels verloren in klokgebeier en het geknal van vuurwerk.

„Ik feliciteer de burgers van Slowakije met hun nieuwe staat," zei de Slowaakse premier Vladimir Meciar tegen de met fakkels en vlaggetjes zwaaiende mensen. „En ik feliciteer de inwoners van Bratislava met de geboorte van de jongste hoofdstad ter wereld." Hij wenste ook de Tsjechen geluk met hun nieuwe staat en zei te hopen dat beide buurlanden in de toekomst goed zullen samenleven en samenwerken.

Niet alle Tsjechen en Slowaken denken positief over de deling, die Meciar in onderhandelingen met zijn Tsjechische ambtgenoot Vaclav Klaus uitwerkte. Een referendum over de scheiding is niet gehouden, maar uit opiniepeilingen blijkt dat in beide republieken een kleine meerderheid van de bevolking voor het voortbestaan van de federatie was.

Op het Wenceslasplein in Praag werd het nieuwe jaar met bier, wijn en champagne door Tsjechen en toeristen ingeluid, maar er waren geen festiviteiten georganiseerd om de deling te vieren. „Er is niets te vieren," zo stond in een redactioneel commentaar in de krant Lidove Noviny. „Maar het is zinloos om te huilen."

Nederland heeft op nieuwjaarsdag de republieken Tsjechië en Slowakije officieel erkend. De Nederlandse regering heeft dit in brieven aan de regeringen van de beide nieuwe republieken meegedeeld en heeft tevens voorgesteld diplomatieke betrekkingen aan te gaan op het niveau van ambassadeurs.

Het Slowaakse persbureau TASR meldde dat de beide republieken al door meer dan 30 landen en negen internationale organisaties erkend zijn, waaronder de EG en de CVSE (Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa).

De sociale verzekeringen en het minimumloon per 1 januari 1993

Bruto-uitkeringen onveranderd

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG - Per 1 januari 1993 zullen het bruto minimumloon en de meeste bruto sociale verzekeringsuitkeringen gelijk blijven aan het niveau van 1 juli 1992. Hiertoe heeft het kabinet eerder reeds besloten met het oog op de slechte economische vooruitzichten voor 1993.

Een aantal bruto uitkeringsbedragen verandert echter wel, omdat de daarbij behorende netto bedragen zijn gekoppeld aan het netto minimumloon. Het netto minimumloon verandert als gevolg van aanpassingen in de sociale premies en de belastingen. Deze verandering werkt via deze koppeling door in de bruto uitkeringen.

Een echtpaar waarvan beide partners 65 jaar of ouder zijn en dat alleen een AOW-uitkering heeft, krijgt er op 1 januari aanstaande netto bijna 30 gulden per maand bij. De totale netto uitkering voor het echtpaar komt daarmee op 1769,90. Iedere partner ontvangt 50 procent van dit bedrag, namelijk 884,95. Dit bedrag geldt voor een AOW-gerechtigde zonder aanvullend pensioen en met een ziekenfondsverzekering.

AOW

Het AOW-pensioen voor gehuwden is netto gelijk aan 50 procent van het netto minimumloon als beide partners 65 jaar of ouder zijn. Het netto pensioen van een gehuwde met een partner jonger dan 65 jaar en van een ongehuwde is gelijk aan 70 procent van het nettominimumloon. Eénoudergezinnen ontvangen een pensioen dat netto gelijk is aan 90 procent van het netto minimumloon. Het gaat om ongehuwde bejaarden met een kind dat jonger is dan 18 jaar voor wie zij kinderbijslag ontvangen.

De gehuwde gepensioneerde met een partner jonger dan 65 jaar kan een toeslag op het ouderdomspensioen ontvangen, die afhankelijk is van het inkomen van die jongere partner. Van dit inkomen wordt eerst een deel buiten beschouwing gelaten. Deze vrijlating bedraagt 15 procent van het bruto minimumloon met inbegrip van de overhevelingstoeslag (361,39) en een derde deel van het meerdere aan bruto inkomsten. Wat daarna overblijft, wordt in mindering gebracht op de toeslag. Bij een bruto inkomen van de jongere partner van meer dan 1180,27 (met inbegrip van de overhevelingstoeslag) per maand bestaat geen recht meer op toeslag.

AOW

	Bruto p.mnd	Bruto vak. uitk. p.mnd
Gehuwden, partner ouder dan 65	987,16	60,54
Gehuwden met maximale toeslag	1974,32	121,07
Gehuwden zonder toeslag (partner jonger dan 65) en ongehuwden	1428,40	84,75
Ongehuwden met kind tot 18 jaar	1776,36	108,96
Maximale toeslag		545,92

Netto AOW voor gehuwden (50 procent AOW-uitkering per maand)

	1-7-1992	1-1-1993	mutatie per maand
	870,41	884,95	14,54
vakantietoeslag	48,23	48,14	min 0,09
Totaal	918,64	933,09	14,45

Voor een huishouden zijn de bedragen ongeveer twee maal zo hoog.

Netto AOW voor alleenstaanden

	1-7-1992	1-1-1993	mutatie per maand
	1211,57	1232,22	20,65
vakantietoeslag	67,52	67,38	min 0,14
Totaal	1279,09	1299,60	20,51

AWW

Het pensioen voor een weduwe met een kind jonger dan 18 jaar is netto gelijk aan het minimumloon. Voor een weduwe zonder kind jonger dan 18 jaar, is het pensioen of de uitkering netto gelijk aan 70 procent van het minimumloon. Weduwnaars kunnen onder dezelfde voorwaarden als weduwen aanspraak maken op een AWW-pensioen.

	Bruto p.mnd	Bruto vak. uitk.p.mnd
Weduwen met kind tot 18 jaar	2422,91	156,26
Weduwen zonder kind tot 18 jaar	1768,46	109,37
Wezen tot 10 jaar	565,91	35,00
Wezen van 10 tot 16 jaar	848,86	52,50
Wezen van 16 tot 27 jaar	1131,81	70,00

AOW en AWW: bijzondere bepalingen

Naast deze pensioenbedragen worden tevens zogeheten fictieve pensioenbedragen vastgesteld die zouden hebben gegolden als de voorstellen van de Commissie-Oort niet zouden zijn ingevoerd. De reële pensioenbedragen worden daartoe verminderd met een fictieve overhevelingstoeslag. De zogenaamde vóór-Oortse AOW/AWW-bedragen zijn in tweeërlei opzicht van belang. In de eerste plaats kunnen deze bedragen worden gehanteerd bij de berekening van de pensioenaanspraken. Hiermee wordt voorkomen dat de verhoging van de AOW/AWW-uitkering op grond van de Oort-maatregelen zou leiden tot een kleiner aanvullend pensioen. In de tweede plaats kunnen deze vóór-Oortse bedragen worden gebruikt bij de vaststelling van het franchisebedrag, waarover geen premies voor de aanvullende pensioenen worden geheven.

AOW
(vóór-Oortse bedragen)

	Bruto p.mnd	Bruto vak. uitk.p.mnd
Gehuwden, partner ouder dan 65	895,37	60,27
Gehuwden met toeslag	1790,74	120,53
Gehuwden zonder toeslag en ongehuwden	1249,73	84,38
Ongehuwden met kind tot 18 jaar	1611,70	108,46
Maximale toeslag		541,01

AWW
(vóór-Oortse bedragen)

	Bruto p.mnd	Bruto vak. uitk.p.mnd
Weduwen met kind tot 18 jaar	1783,77	122,72
Weduwen zonder kind tot 18 jaar	1247,44	86,60
Wezen tot 10 jaar	399,18	27,71
Wezen van 10 tot 16 jaar	598,77	41,57
Wezen van 16 tot 27 jaar	798,36	55,43

Kinderbijslag

[illegible] de Eerste Kamer hiermee [illegible], zal de kinderbijslag voor het eerste kind per 1 januari 1993 - anders dan in voorgaande jaren - worden verhoogd. Dit is afgesproken in het regeerakkoord. [illegible] bijzondere verhoging werkt [illegible] door in de kinderbijslag voor alle gezinnen. Op jaarbasis betekent dit voor een gezin met een kind in de leeftijd van 6-12 jaar een verhoging van 46,04. De aanpassing van de kinderbijslagbedragen aan de prijsontwikkeling blijft echter achterwege. [illegible]

jaar, die worden afgeleid van de minimumjeugdlonen, worden op die datum niet aangepast.

Deze grondslagen zijn per 1 januari 1993:

23 jaar	99,46
22 jaar	84,54
21 jaar	72,11
20 jaar	61,17
19 jaar	52,22
18 jaar	45,26

De individuele grondslagen in de AAW worden per 1 januari 1993 eveneens niet verhoogd. De individuele grondslag is niet gerelateerd aan het minimumloon. Deze grondslag wordt geheel gebaseerd als iemand in deeltijd werkte en daardoor minder verdiende dan het minimumloon.

Grondslagen AAW

De algemene grondslag van de AAW wordt per 1 januari 1993 niet [illegible]

Daglonen

De daglonen waarnaar de uitkeringen op grond van de WAO, de WW en de WWV worden berekend, worden per 1 januari 1993 niet verhoogd.

Kinderbijslagbedragen naar leeftijd per kind bij verschillende gezinsgrootten met ingang van 1 januari 1993 (per kind, per kwartaal):

Gezinnen met:	0 t/m 5jr.	6 t/m 11jr.	12 t/m 17jr.	18 t/m 24jr.
1 kind	279,44	399,20	518,96	
2 kinderen	329,28	470,40	611,52	
3 kinderen	345,89	494,13	642,37	
4 kinderen	377,95	539,93	701,91	
5 kinderen	397,19	567,41	737,63	
6 kinderen	410,01	585,73	761,45	
7 kinderen	419,17	598,81	778,45	
8 kinderen	435,56	622,23	808,90	

Het gezinskinderbijslagbedrag wordt verhoogd met een opslag voor de premies ZFW en AWBZ. Deze bedragen worden per 1 januari 1993 niet gewijzigd.

(Opslagen per kwartaal)

Hoogte per kind	ZFW	AWBZ	totaal
1e kind	12,19	10,42	22,61
2e kind	12,19	10,42	22,61
3e kind en volgende kinderen	10,42	10,42	

Hoogte per gezin	
gezinsgrootte 1	22,61
gezinsgrootte 2	45,22
gezinsgrootte 3	55,64
gezinsgrootte 4	66,06
gezinsgrootte 5	76,48
gezinsgrootte 6	86,90
gezinsgrootte 7	97,32
gezinsgrootte 8	107,74

De hoogte van de opslag bij een gezinsgrootte groter dan acht bedraagt de som van 107,74 en zoveel maal 10,42 als de gezinsgrootte meer bedraagt dan acht.

In verband met de Wet op de studiefinanciering is het recht op kinderbijslag voor kinderen van 18 tot 25 jaar afgeschaft. Echter, heeft een kind van 18 tot 25 jaar geen recht op studiefinanciering, dan kan toch nog recht op kinderbijslag bestaan.

Minimum-maximumdaglonen

In een aantal gevallen wordt op grond van de overgangswetgeving in het kader van de stelselherziening sociale zekerheid de uitkeringen op grond van de Wet Werkloosheidsvoorziening (WWV) nog berekend naar het minimumdagloon.

Het minimumdagloon bedraagt per 1 januari 1993 170,50. Het maximumdagloon voor de berekening van de WW-, WWV-, WAO-, en de Ziektewetuitkeringen blijft per 1 januari 1993 gehandhaafd op 286,84.

Kopjes op de uitkeringen

Teneinde te voorkomen dat de loondervingsuitkeringen op minimumniveau van alleenstaanden van 21 jaar of ouder bij werkloosheid of volledige arbeidsongeschiktheid beneden het voor hen geldende sociale minimum dalen, zijn in de WWV en de Invoeringswet stelselherziening bepalingen opgenomen die voorzien in een verhoging van de uitkering. Dit zijn de zogeheten kopjes op de uitkering. Deze kopjesbedragen zijn per 1 januari 1993 als volgt vastgesteld:

	AAW/WAO	WW	WWV Alleenstaanden
vanaf 23 jaar	73,51	73,51	79,33
van 22 jaar	60,05	60,05	64,87
van 21 jaar	50,65	50,65	54,73

exclusief vakantietoeslag. Vereveningsbijdrage/premieheffing over uitkeringen per 1 januari 1993: Op WWV-uitkeringen wordt een bedrag ingehouden dat overeenkomt met de premies voor de Ziektewet en de Werkloosheidswet. Deze vereveningsbijdrage is 3 procent, namelijk 1,15 procent Ziektewetpremie, 0,40 procent wachtgeldpremie en 1,45 procent werkloosheidspremie. Voor de AAW-uitkeringen bestaat de vereveningsbijdrage eveneens uit 3 procent, alsmede uit 11,75 procent WAO-premie met een premievrije voet van 99 gulden per dag.

Over Ziektewet-, WW- en WAO-uitkeringen worden premies werknemersverzekeringen geheven. Daarbij wordt voor de heffing van de wachtgeldpremie en Ziektewetpremie uitgegaan van een gemiddeld percentage. Dat gemiddelde bedraagt voor de wachtgeldpremie 0,40 procent voor zowel de uitkeringsgerechtigde als voor de bedrijfsvereniging.

De gemiddelde Ziektewetpremie bedraagt 1,15 procent voor de uitkeringsgerechtigde en 6,65 procent voor de bedrijfsvereniging. Deze gemiddelden gelden niet wanneer de uitkering via de werkgever aan de uitkeringsgerechtigde wordt betaald. In dat geval gelden de percentages van de betreffende bedrijfstak.

AWBZ

De regeling voor de inkomensafhankelijke bijdrage verandert per 1 januari 1993 niet. Het minimum ter vrije besteding blijvende bedrag (het zogenoemde zakgeld) voor mensen die bij voorbeeld in een tehuis worden verpleegd, wijzigt evenmin. Dit is voor ongehuwden 4111,42 en voor gehuwden 6856,84 per jaar.

Premiepercentages	werkg.	werkn.	totaal	max.ink.
(AOW 1)	–	14,00	14,00	43.267 p.j.
AWW 1)	–	1,20	1,20	idem
AAW 1)	–	2,70	2,70	idem
AWBZ 1)	–	7,50	7,50	idem
WAO 2)	–	11,75	11,75	286 gld. p.d.
Wachtgeldverz.3)	0,34	0,34	0,68	idem
Werkloosh.verz. 4)	1,45	1,45	2,90	idem
ZW 5)	1,15	1,00	2,15	idem
ZFW 4) 6)	5,05	1,30	6,35	185 gld. p.d.
Vorstverlet 3)	0,25	–	0,25	
VUT 3)	0,70	0,44	1,14	

Huurwaardeforfait hoger

Met ingang van 1 januari 1993 wordt het huurwaardeforfait met 0,4 procent verhoogd. Het netto-huurwaardeforfait komt dan uit op 2,9 procent (1992: 2,5 procent).

De bedragen zien er als volgt uit (tussen haakjes staan de bedragen zoals die gelden voor 1992):

Huurwaardeforfait (per 1 januari 1993) (bedragen in guldens):

meer dan	doch niet meer dan	bedraagt de huurwaarde	
-	15.000	-	(-)
15.000	30.000	330	(285)
30.000	60.000	750	(660)
60.000	90.000	1.740	(1.500)
90.000	120.000	2.610	(2.250)
120.000	170.000	3.480	(3.000)
170.000	220.000	4.930	(4.250)
220.000	270.000	6.380	(5.500)
270.000	320.000	7.830	(6.750)
320.000	390.000	9.280	(8.000)
390.000	460.000	11.310	(9.750)
460.000	530.000	13.340	(11.500)
530.000	600.000	15.370	(13.250)
600.000	-	17.400	(15.000)

De bruto minimumjeugdlonen bedragen per 1 januari 1993:

Leeftijd	pct. van het minimumloon van 23-jarigen en ouder	Per maand	Per week
22	85	1.838,70	424,30
21	72 1/2	1.568,30	361,90
20	61 1/2	1.330,40	307,00
19	52 1/2	1.135,70	262,10
18	45 1/2	984,30	227,10
17	39 1/2	854,50	197,20
16	34 1/2	746,30	172,20
15	30	649,00	149,80

De overhevelingstoeslag die door werkgevers bovenop het brutoloon wordt betaald - ter compensatie van de AAW- en AWBZ-premie die voor rekening van de werknemer komt - bedraagt 11,40 procent van het loon waarover premie wordt geheven. De toeslag wordt berekend over maximaal 74.450.

1) Voor de volksverzekeringen geldt een premievrije voet van 5.769 per jaar. Verder is per 1 januari 1993 een nominale premie AWBZ verschuldigd. De hoogte van deze premie wordt door de ziekenfondsen en andere uitvoeringsorganen zelfstandig vastgesteld. Ervan uitgegaan wordt, dat de gemiddelde nominale premie AWBZ 133 gulden per jaar per volwassene bedraagt. Voor personen tot 18 jaar wordt 1/3 van de premie voor een volwassene gerekend. Voor alle personen tot 18 jaar dient nominale premie te worden betaald.
2) De franchise of premievrije voet bedraagt 99 gulden per dag.
3) Geraamd gemiddelde voor bedrijven; deze premies worden vastgesteld door de besturen van de bedrijfsverenigingen.
4) Over de verdeling van de premie moet de Raad van State nog adviseren.
5) Gemiddelde premie.
6) Voor AOW-uitkeringsgerechtigden die verzekerd zijn volgens de verplichte ziekenfondsverzekering geldt een premie van 0,80 procent over de AOW-uitkering. De loongrens bedraagt 56.650. Verder is een nominale premie ZFW verschuldigd. De hoogte hiervan wordt door de ziekenfondsen zelfstandig vastgesteld. Ervan uitgegaan wordt, dat de gemiddelde nominale premie ZFW 185 gulden per jaar per volwassene bedraagt. Voor meeverzekerde kinderen geldt de helft van de premie voor een volwassene. Er is voor maximaal twee kinderen premie verschuldigd.

Wettelijk minimum (jeugd)loon

De bruto bedragen van het wettelijke minimumloon en het minimumjeugdloon worden op 1 januari 1993 niet verhoogd.

Voor een werknemer van 23 jaar of ouder is het bruto minimumloon per 1 januari 1993:

per maand:	2.163,20
per week:	499,20
per dag:	99,84

De werkgever is niet wettelijk verplicht het minimumloon te betalen voor de dagen waarop de leerplicht geldt. Zo is bij voorbeeld per 1 januari 1993 het minimumjeugdloon voor een 16-jarige bij twee dagen partiële leerplicht en een werkweek van drie dagen 447,78 per maand en 103,32 per week.

Door onder meer lastenverlichtende maatregelen waartoe het kabinet heeft besloten, stijgen vrijwel alle netto minimumloon- en minimumjeugdloonbedragen. De netto bedragen zijn, anders dan de bruto bedragen, echter niet wettelijk bepaald. Ze kunnen per bedrijfstak of bedrijf verschillen. Dit komt door verschillen in inhoudingen op het loon, onder meer in verband met de premieheffing voor de sociale zekerheid. Pensioenpremies zijn buiten beschouwing gelaten, evenals de nominale premies voor de Ziekenfondswet en de Algemene wet bijzondere ziektekosten. De onderstaande bedragen geven daarom alleen een globale aanduiding.

Bijstandsuitkeringen

DEN HAAG - Met ingang van 1 januari 1993 wijzigen de bijstandsuitkeringen en de IOAW- en IOAZ-grondslagen. Bovendien treden op die dag nieuwe regels in werking voor de bijstand aan mensen jonger dan 21 jaar en schoolverlaters van 21 tot 27 jaar. Weliswaar wordt het wettelijk minimumloon per 1 januari 1993 niet verhoogd, maar er treden wel veranderingen op in belasting en premies. Als gevolg hiervan gaat de bijstandsuitkering voor een echtpaar met 29,50 gulden per maand omhoog en wordt 1760,31. De uitkering voor een alleenstaande van 23 jaar of ouder wordt met 20,65 per maand verhoogd tot 1232,22.

IOAW/IOAZ

De IOAW is bestemd voor oudere langdurig werklozen die 50 jaar of ouder waren op het moment dat zij werkloos werden èn voor gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen, ongeacht hun leeftijd. De IOAW geldt, nadat de uitkeringsperiode voor de werkloosheidswet inclusief de vervolguitkering is verstreken.

Voor de IOAZ komen mensen van 55 jaar of ouder en gedeeltelijk arbeidsongeschikte ex-zelfstandigen (ongeacht hun leeftijd) in aanmerking die noodgedwongen hun bedrijf of beroep moeten beëindigen.

De bruto grondslag bedraagt voor: (in guldens)

	per maand	vakantie-uitkering per maand
gehuwde en ongehuwde partners die beiden 21 jaar of ouder zijn	2356,80	188,[illegible]
alleenstaanden van 21 jaar of ouder met één of meer kinderen	2142,83	171,[illegible]
alleenstaanden vanaf 23 jaar	1779,73	142,[illegible]
alleenstaanden van 22 jaar	1453,97	116,[illegible]
alleenstaanden van 21 jaar	1228,38	98,[illegible]

Voor mensen jonger dan 21 jaar gelden lagere bedragen.

De uitkeringen zijn netto gelijk aan de bijstandsnormen. Op de grondslagen worden de bruto inkomsten uit òf in verband met arbeid van de werkloze of zelfstandige en zijn of haar partner in mindering gebracht. In tegenstelling tot de bijstandswet wordt geen rekening gehouden met andere inkomsten en met vermogen. Alleen bij de IOAZ wordt van vermogens boven de 195.000 een inkomen van [illegible] procent van dat meerdere verondersteld.

Bijstand (netto bedragen)

Voor echtparen met en zonder kinderen is het normbedrag per maand 1760,31. Hieronder vallen ook twee ongehuwden die een gezamenlijke huishouding voeren. Dus ook mensen van hetzelfde geslacht. Samenwonende familieleden in de eerste of tweede graad zijn hiervan uitgesloten. Het vakantiegeld bedraagt 96,26 per maand. Voor echtparen waarvan een of beide partners jonger dan 21 jaar of schoolverlater van 21 tot 27 jaar zijn, gelden lagere bedragen. Voor alleenstaande ouders is het normbedrag per maand 1584,28. Het vakantiegeld bedraagt 86,63 per maand.

Voor alleenstaande ouders die jonger dan 21 jaar zijn of die schoolverlater van 21 tot 27 jaar zijn, gelden lagere bedragen. Bij gezinnen die met anderen een woning bewonen vindt een vaste aftrek plaats van 185,66 per maand.

Voor alleenstaanden: Jonger dan 21 jaar of schoolverlater van 21 tot 27 jaar is het normbedrag per maand:

als ze thuiswonend zijn	[illegible]
als ze uitwonend zijn	[illegible]

21 jaar of ouder en geen schoolverlater van 21 tot 27 jaar is het normbedrag per maand als het geen woningdelers zijn:

bij 23 jaar of ouder	1232,[illegible]
bij 22 jaar	1028,[illegible]
bij 21 jaar	[illegible]

als het woningdelers zijn:

bij 23 jaar of ouder	1046,[illegible]
bij 22 jaar	871,[illegible]
bij 21 jaar	[illegible]

Vakantiegeld

Voor alleenstaanden die ouder dan 21 jaar en geen schoolverlater van 21 tot 27 jaar zijn bedraagt het vakantiegeld per maand:

bij 23 jaar of ouder	67,[illegible]
bij 22 jaar	[illegible]
bij 21 jaar	[illegible]

indien jonger dan 21 jaar of schoolverlater: van 21 tot 27 jaar [illegible]

Het vakantiegeld wordt eens per jaar, in juni, uitbetaald.

Woonkosten

Huurders met een huur tussen 306,67 en 865,42 per maand hebben meestal recht op huursubsidie. Bijstandsontvangers met een eigen huis waarvan de woonkosten tussen 306,67 en 865,42 per maand liggen, kunnen een toeslag krijgen die gelijk is aan de huursubsidie. Bij woonkosten boven 865,42 per maand kan hooguit tijdelijk een toeslag worden gegeven.

Verdiensten uit (deeltijd)arbeid

Van het geld dat een bijstandsontvanger verdient, wordt 25 niet van de uitkering afgetrokken. Dit geldt voor maximaal 2 jaar. Voor eenoudergezinnen geldt, dat de eerste 88,02 van wat de ouder per maand verdient, wordt vrijgelaten.

Inwonende kinderen, onderverhuur en kostgangers

Op de uitkering van ouders met inwonende kinderen met eigen inkomsten wordt - ongeacht het aantal kinderen - een bedrag van 185,66 per maand in mindering gebracht. Dit blijft achterwege als het uitsluitend kinderen zijn die studiefinanciering hebben, of (beneden 21 jaar) een inkomen dat ongeveer zo hoog is als de RWW-uitkering voor een alleenstaande die bij zijn ouders woont. Dezelfde aftrek geldt voor bijstandsgerechtigden met één onderhuurder. Voor mensen met één kostganger geldt een aftrek van 281,[illegible] per maand. [illegible] meer dan één onderhuurder of kostganger, dan stelt de gemeente per geval vast welk gedeelte van het kostgeld of de bruto [illegible] huur wordt aangemerkt als netto inkomen dat op de uitkering in mindering wordt gebracht.

Van inkomsten uit arbeid mag niet meer worden behouden dan 264,05 per maand voor het hoofd van een een-oudergezin en [illegible] echtpaar; voor alleenstaanden die jonger zijn dan 23 jaar en voor schoolverlaters van 21 tot 27 jaar gelden andere bedragen.

Eigen vermogen

Niet al het spaargeld behoeft te worden aangesproken voordat men voor bijstand in aanmerking komt. Het vrij te laten vermogen is 17.800 voor gezinnen en 8.900 voor alleenstaanden.

Voor mensen jonger dan 65 jaar die een [illegible] gen en een eigen huis bewonen, geldt een [illegible] wordt van het vermogen in het huis [illegible] dig vrijgelaten en van het [illegible] de helft. De [illegible] vrijlating is begrensd tot 77.[illegible] voor gezinnen en [illegible] staanden.

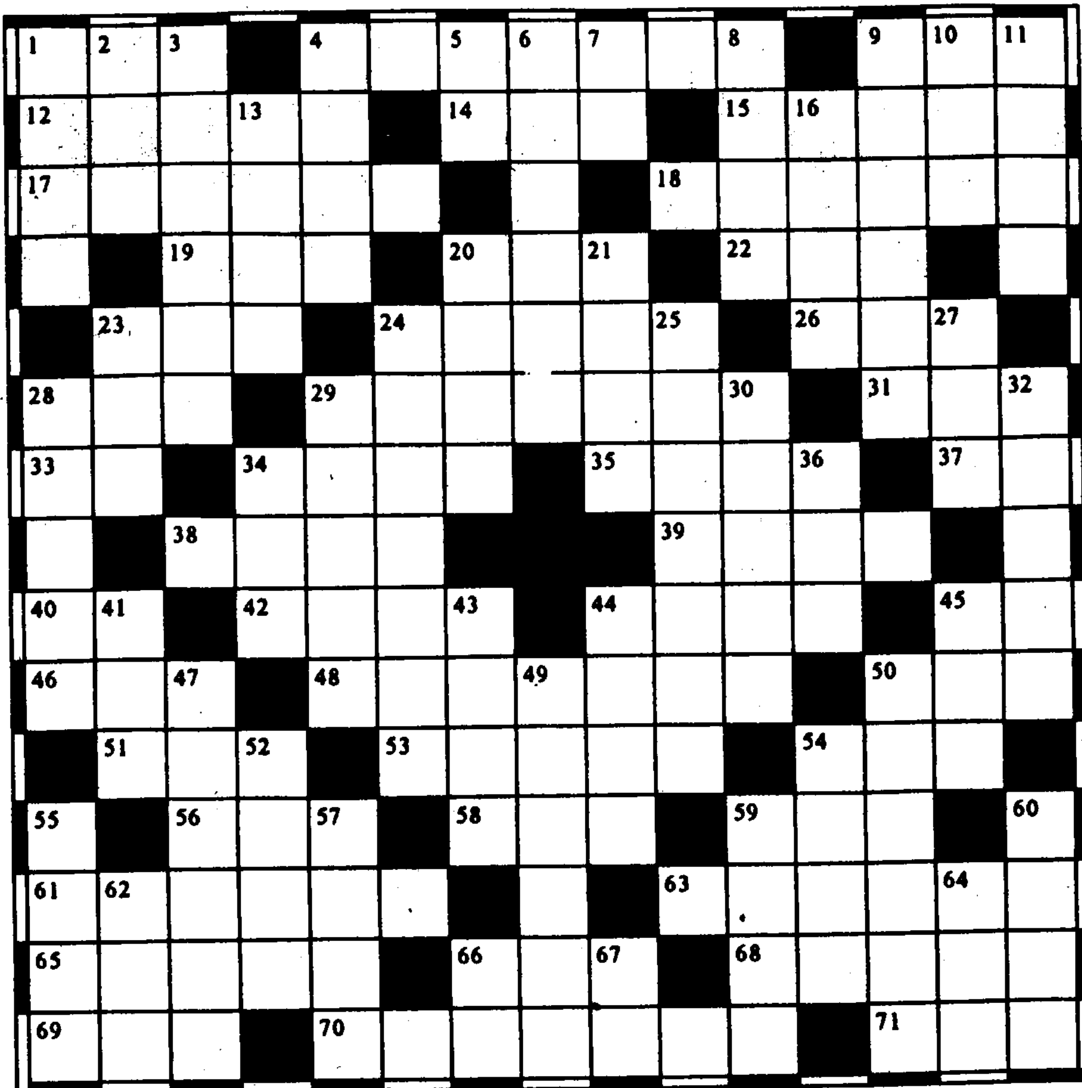
Ziekenfonds-/ziektekosten[illegible]

Wie verplicht verzekerd is bij een ziekenfonds [illegible] kering de nominale [illegible] AWBZ betalen. Wie niet verplicht [illegible] normbedrag een vergoeding voor de [illegible] ziektekostenverzekering [illegible] ziekenfondsverzekering. De [illegible] bedrag dat een verplicht [illegible] nominale premie aan [illegible]

Grote Limburgs Dagblad-puzzelactie

Hoofdprijs f 5000,- (eindoplossing)

PUZZEL NUMMER 6

Horizontaal: 1. deel van een huis; 4. wijfjesree; 9. zwakke plek in het ijs; 12. sierplant; 14. kerel; 15. gezongen toneelspel; 17. direct; 18. prikkelbaar; 19. loot; 20. mannelijk schaap; 22. ontkenning; 23. artikel; 24. niet dik; 26. noordnoordoost; 28. keukengerei; 29. ordenen; 31. zangnoot; 33. godsdienst; 34. interval; 35. grondsoort; 37. zangnoot; 38. klipgeit; 39. het zij zo; 40. achter; 42. vervelend; 44. plaats in Zeeland; 45. Lectori Salutem; 46. Engelse titel; 48. dichterbij komen; 50. lidwoord; 51. snelle loop; 53. hard en ingespannen werken; 54. schaakterm; 56. scheepstouw; 58. telwoord; 59. bijwoord; 61. telkens weer; 63. hetzelfde; 65. voorjaar; 66. aanwijzend voornaamwoord; 68. nobele; 69. aetatis; 70. dag van de week; 71. gevangenis.

Verticaal: 1. vrouw; 2. leeftijd (Engels); 3. in elkaar gevouwen vellen papier; 4. kier; 5. Eminentie; 6. autostalling; 7. voegwoord; 8. losgeraakte naad; 9. ter oorzake van; 10. vlaktemaat; 11. rustig; 13. kerel; 16. wortel; 20. woede; 21. zuivelprodukt; 23. vaartuig; 24. gorilla; 25. zich ontspannen; 27. deel van het hoofd; 28. zoon van een vorst; 29. lang, verdicht prozaverhaal; 30. pakken; 32. schoenmakersgerei; 34. plaats op Ameland; 36. dun; 41. houding; 43. plan; 44. Indische palm; 45. Europeaan; 47. bestuurder; 49. vrouwelijk zoogdier; 50. negotie; 52. luizeëi; 54. korf; 56. deel van een kachel; 57. hetzelfde; 59. mengsel om te bakken; 60. lust; 62. internationale trein; 64. bijbelse figuur; 66. domina; 67. en dergelijke.

Oplossing puzzel nr. 6

Als u de puzzel hebt opgelost, moet u de letters in de vakjes met de cijfers 50 - 67 - 22 - 6 - 63 - 32 achter elkaar zetten.

U leest dan een woord dat tevens de oplossing van onze puzzel vormt. U moet dit woord niet alleen opsturen, maar ook goed bewaren, samen met het nummer van de puzzel, want u hebt dit nog nodig aan het eind van onze uit 20 ronden bestaande puzzelactie om mee te dingen naar de hoofdprijs van *f* 5000,–.

Bewaar daarom ALLE oplossingen!
De oplossing van puzzel 6 moet vóór 14 januari a.s. in ons bezit zijn.

Doe mee en steun de goede doelen

20 weken lang publiceren wij op zaterdag een puzzel waaraan u kunt deelnemen en een kans maakt op de wekelijkse geldprijzen en de **hoofdprijs van *f* 5000,–.**

De opbrengst van de puzzel gaat naar goede doelen, 75% is bestemd voor Stichting Sint Anna, project Kinderboerderij Op de Bies, Landgraaf en 25% van de opbrengst is bestemd voor de Vereniging Veldeke, Limburg.

Inlichtingen:
Voor inlichtingen kunt u tijdens kantooruren telefonisch terecht onder nummer **045-739911.**

Zo kunt u deelnemen

PER GIRO OF BANK:
Schrijf de oplossing op een giro-/bankoverschrijving onder het woord "Mededelingen" en maak minimaal *f* 3,– over naar:
Puzzelactie Limburgs Dagblad Postbank: 19 75 600
Postbus 1000 6400 BA HEERLEN

PER BRIEFKAART:
Noteer aan de linkerkant van de briefkaart uw naam, adres en woonplaats. Vermeld tevens de oplossing van de betreffende puzzel. Behalve de gewone frankering plakt u tenminste *f* 3,– aan postzegels bij. U stuurt de briefkaart naar:

Puzzelactie Limburgs Dagblad
Postbus 1000 6400 BA HEERLEN

VOORWAARDEN: om te kunnen meedingen naar de beschikbaargestelde prijzen moet per giro of bank tenminste drie gulden zijn overgemaakt of op de briefkaart naast het gewone porto tenminste drie gulden extra aan geldige postzegels zijn bijgeplakt. U mag zoveel oplossingen inzenden als u wilt. Hoe meer inzendingen, hoe meer kansen op een prijs. Bovendien geeft u meer steun aan de goede doelen van deze puzzelactie. Iedereen kan meedoen, u hoeft dus geen abonnee te zijn. Medewerkers van Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. mogen meepuzzelen, maar komen niet in aanmerking voor het winnen van een prijs. Per giro deelnemen is het voordeligst, aangezien dit geen extra (porto-)kosten met zich meebrengt. Het overgemaakte bedrag komt geheel ten goede aan de puzzelactie. Van de extra geplakte postzegels op de briefkaart moet een gedeelte worden afgestaan aan de PTT. De oplossingen en de einduitslag zijn gedeponeerd bij notaris mr. P.M.J.A. Muijters te Heerlen die ook de prijstrekkingen verricht.

De wekelijkse prijzen

Eerste prijs f 1000,-
Tweede prijs f 300,-
Derde prijs f 150,-
Vierde prijs f 100,-
Vijfde t/m tiende prijs f 50,-

Voor het kansspel van deze puzzelactie heeft de staatssecretaris van Justitie op 4 november 1992 aan het bestuur van de Stichting Sint Anna te Heel vergunning verleend onder nummer L.O. 920/0157/164.92.

Puzzel nummer 4
Oplossing:
ERGENS

Prijswinnaars:

1e prijs f 1000,-:
R. Janssen
Stadhouderslaan 80
Stein

2e prijs f 300,- :
M. Meessen
Pingerdwarsweg 2
Nuth

3e prijs f 150,- :
I. Adriaans
De Tichel 155
Heerlen

4e prijs f 100,- :
Mevr. Neven
Bautseplein 21
Voerendaal

5e t/m 10e prijs f 50,-:
R. Leyendeckers
Jupiterstraat 19
Sittard

R. Emmer - Schmitz
Vrijheerenberg 31
Heerlen

Mevr. van der Wal
Charles de Geloesstraat
Elsloo

Mevr. en dhr. Melissen-Reebroek
Kochstraat 25
Landgraaf

J. Kohl
Van de Vennestraat 38
Kerkrade

Mevr. G. Trings - Diks
Thorbeckestraat 10
Geleen

• *René Janssen die opgespoord moest worden.* Foto: PETER ROOZEN

Winnaar Rene Janssen spoorloos

Prijsuitreiking met enige hindernissen

STEIN - Soms zit het tegen. Als je duizend gulden wilt overhandigen en de prijswinnaar, in dit geval René Janssen, blijkt niet thuis te zijn. „Waarschijnlijk zit René in café Havenzicht", wilde zijn buurvrouw na enig aandringen wel kwijt. „En als hij daar niet is moet u het maar eens bij 't Heukske proberen."

Waarom niet naar Havenzicht in Stein op woensdagmiddag. Gezellig toch. Hoewel de klanten en de kastelein vreemd opkeken toen er plotseling geïnformeerd werd naar Janssen. „René Janssen?. U bedoelt zeker 'Schmaale Nee!'". Onder die bijnaam blijkt René beter bekend te zijn in Stein en omstreken. Helaas kon de clientèle van Havenzicht, ook na diep nadenken, niet vertellen waar hij zich ophield. „Want 't Heukske is op woensdag gesloten", wist een van de bezoekers aan de bar.

De volgende ochtend nog maar eens proberen. Inmiddels was René al door de kastelein van dat havencafé ingeseind dat er naar hem gevraagd was. Door drie mensen. Waaronder een fotograaf. Ook buurman Sjeng Smeijsters had hem al in het oor gefluisterd dat het waarschijnlijk mensen van de krant waren die hem de hoofdprijs van de puzzel kwamen uitreiken.

Daar stond hij dan. Met duizend gulden in de handen. Op de laatste dag van het jaar. „Dit is echt de eerste keer dat ik iets win", zei hij bedaard. „Willen jullie een flesje bier?"

Natuurlijk moest René vertellen waar hij de vorige dag dan wél was geweest. „Eenvoudig", zei hij. „Ik was vloerbekking aan het uitzoeken voor een ouder iemand die aan de overkant van de straat woont. Ik heb daar een paar dagen geholpen bij de inrichting van de woning."

Soms zit het tegen. Zeker omdat de prijswinnaar ook nog pardoes vergat om de plaatsnaam op de briefkaart in te vullen. Hetgeen nog enig zoekwerk voor het puzzelteam opleverde. Maar daar had René geen boodschap aan. Voor hem zat het mee. Op die laatste dag van 1992.

Veldeke: grootste dialectvereniging

HEERLEN – Tijd om wat meer over Veldeke te vertellen. Veldeke Limburg is een vereniging die zich tot doel stelt om in het bijzonder de dialecten in Nederlands- en Belgisch Limburg in stand te houden. En u weet: 25 procent van de puzzelopbrengst gaat naar dit goede doel. Veldeke werd in 1926 opgericht en telt nu 3200 leden. Hierdoor behoort ze tot de oudste en grootste verenigingen op dit terrein in het gehele Nederlands taalgebied.

Organisatorisch is Veldeke opgebouwd uit elf kringen met een overkoepelend hoofdbestuur. De kringen omvatten hoofdzakelijk de stedelijke centra: Venray, Venlo, Weert, Roermond, Echt, Sittard, Geleen, Heerlen, Vaals, Maastricht en Valkenburg.

Deze kringen organiseren jaarlijks tientallen avonden, waarbij de dialecten en de volkscultuur in de afzonderlijke regio's centraal staan. Het hoofdbestuur, samengesteld uit afvaardigingen van de kringen, heeft onder andere de taak de belangen van de vereniging te behartigen en contacten te leggen met verenigingen in binnen- en buitenland.

Om haar doelstelling zoveel mogelijk waar te maken heeft de vereniging diverse instrumenten. Zes maal per jaar verschijnt het tijdschrift Veldeke. Bovendien worden dialect-schrijvers gestimuleerd door een literaire werkgroep die het werk bespreekt en zo mogelijk uitgeeft. Om het literaire niveau te bevorderen is de Groot Limburgse Veldeke Dialectprijs ingesteld. Jaarlijks krijgt een schrijver uit de beide Limburgen of het aangrenzende Duitstalige grensgebied de prijs uitgereikt.

Andere instrumenten zijn: het geven van cursussen in dialectlezen en schrijven en de samenwerking met het Limburgs Volkskundig Centrum in Limbricht. Binnenkort wordt hier de hele Veldeke-bibliotheek ondergebracht. Ook is de vereniging vertegenwoordigd in de begeleidingscommissie van het Woordenboek van de Limburgse Dialecten, een wetenschappelijke uitgave voor Belgisch- en Nederlands Limburg.

Inmiddels zijn er contacten gelegd met het Amt für reinische Landeskunde in Bonn en het Internationales Mundartarchiv Ludwig Soumagne in Dormagen (Kreis Neuss). Nog altijd is het dialect voor ruim 70% van de Limburgse bevolking de voertaal. Daarmee is het grootste gedeelte van onze inwoners tweetalig. Veldeke heeft de taak op zich genomen om de dialecten in onze regio's te behouden en waar nodig te bevorderen.

En door elke ingezonden puzzeloplossing helpt u Veldeke een klein stukje verder op weg.

• *De Veldekekring Valkenburg vergadert.* Archieffoto: LD

Limburgs dagblad voor oostelijk zuidlimburg

Zaterdag 2 januari 1993 ● Pagina 9

HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. CHEF EDITIEREDACTIE: WIM DRAGSTRA HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, MARKT 42, TEL. 045-452932; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363.

Van elf Limburgse moorden zeven in Oostelijke Mijnstreek

Heerlen scoort hoog in moorddadig jaar

Van onze verslaggever

HEERLEN – Van de elf moorden die in 1992 werden gepleegd in Limburg, vonden er zeven plaats in de Oostelijke Mijnstreek. Zes daarvan in Heerlen. Daarmee blijkt Heerlen een prominente plaats in te nemen onder de plaatsen in Nederland waar veel moordgevallen voorkomen. Dat blijkt uit een onderzoek van het weekblad Elsevier, gepubliceerd in de jongste uitgave.

Op grond van eigen (archief)onderzoek komt Elsevier tot de conslusie dat er vorig jaar in Nederland 250 moorden werden gepleegd. Het gaat om werkelijke moordzaken, geen zelfdodingen of overdosis aan drugs. Tot 23 december werden 244 slachtoffer geteld. Op grond daarvan stelt Elsevier het totale cijfer op 250. Het jaar daarvoor (1991) berekende het CBS nog 216 moorden. Volgens het weekblad behoort veertig procent van de daders tot de categorie buitenlanders danwel etnische minderheden.

Elsevier concludeert dat de meeste moorden te maken hebben met afrekeningen in het criminele milieu. Drugshandel leidt ook herhaaldelijk tot dodelijke afrekeningen. Amsterdam spant met 50 moorden in 1992 de kroon, maar Rotterdam kreeg te maken met de grootste stijging; 43 vorig jaar terwijl het er in 1991 nog 24 waren.

De lijst met Limburgse moordzaken ziet er als volgt uit:

- 3 april wordt een 36-jarige vrouw in Sittard door een 57-jarige huisvriend vermoord. Hij duwt langdurig een kussen in haar gezicht;
- op 4 juni wordt in Heerlen Raymond Witpeerd gevonden bij een school aan de Verschuurstraat.
- Een Maastrichtse drugshandelaar wordt op 13 juni dood het hoofd geschoten. Het lichaam wordt in stukken gezaagd in de Maas gegooid.
- Op 15 juni wordt in Venlo een 31-jarige vrouw uit het Duitse Krefeld vermoord aangetroffen.
- Een 40-jarige vrouw uit Landgraaf wordt 13 juli door haar man opgesloten en met verfverdunner overgoten en daarna in brand gestoken.
- Op 14-juli wordt de 32-jarige Maria Denzler dood gevonden op de Brunssummerheide.
- Een 2-jarig jongetje uit Echt overlijdt 29 juli ten gevolge van mishandeling en seksueel misbruik door een tweetal dat op hem zou passen.
- Een ripdeal in Heerlen op 16 september aan de Permstraat in Zeswegen. Een 32-jarige Colombiaan wordt vermoord.
- Op 1 december wordt een 65-jarige huismeester dood aangetroffen in zijn woning aan de Coriovallumstraat in Heerlen.
- Een taxi-ondernemer uit Keulen wordt op 16 december in de middenberm van de A-76 ter hoogte van de Kunraderberg in Heerlen gevonden.
- Een 21-jarige man wordt doodgestoken op de Beersdalweg in Heerlen.

Van de zes Heerlense moorden zijn er twee opgelost. De politie van Heerlen heeft de hulp ingeroepen van de Avro-televisie om in het programma 'Opsporing Verzocht' de berm-moord van 16 december onder de aandacht te brengen.

● *In ijzige vrieskou is Limburg aan het nieuwe jaar begonnen. Er werd weer meer vuurwerk afgestoken dan andere jaren en er waren de gebruikelijke schermutselingen en brandjes. In het algemeen kan echter van een rustige jaarwisseling gesproken worden. Bij uitzondering bestond op Nieuwjaarsdag de mogelijkheid om de eerste voorzichtige schreden op het ijs te wagen. Op de kleinere vijvers werd al uitbundig geschaatst. Elders probeerden moedigen in hun eentje of het ijs het hield. Voor deze solitaire ijshockeyer bij kasteel Rivieren in de buurt van Voerendaal' was het ijs sterk genoeg. Op de grotere vijvers was de ijslaag gisteren echter nog veel te dun.*

Foto: CHRISTA HALBESMA

Buurtbewoners verontrust over noodmaatregel

Daklozen uit Heerlen naar slaaphuis Sittard

DOOR GEERTJAN CLAESSENS

SITTARD/HEERLEN – Zeven daklozen uit de regio Heerlen-Hoensbroek brengen sinds kort de nacht door in het Sittards slaaphuis. Ze worden 's avonds met busjes van Heerlen naar Sittard vervoerd en 's ochtends weer teruggebracht.

De noodmaatregel is het gevolg van een afspraak tussen de slaaphuizen in Heerlen en Sittard. Die geldt in principe voor een week, waarna hij verlengd kan worden. Omdat de Sittardse voorziening nog in de aanloopperiode is, zijn er nog bedden over. Van de twaalf bedden zijn er nu vier bezet door daklozen uit de regio Westelijke Mijnstreek.

Intussen moeten in de Oostelijke Mijnstreek daklozen de nacht soms in de vrieskou op straat doorbrengen. Omwonenden hebben een bijeenkomst over de zaak belegd, en verontrust gereageerd op de aanvoer van daklozen.

Coördinatrice M. Purify van het Sittardse slaaphuis heeft over deze noodoplossing overleg gevoerd met een ambtenaar van de gemeente Sittard. De begeleidingscommissie, waarin ook buurtbewoners zijn vertegenwoordigd, is niet in de beslissing gekend. „Daar heb ik niet aan gedacht," verklaart zij.

Buurtbewoners zijn dan ook verontrust. A. Pfennings, tegenstander van de vestiging van het slaaphuis in 'zijn' buurt, vindt het niet goed dat een regionale voorziening wordt gebruikt om problemen in een andere streek op te lossen. „Hier moest zo nodig een slaaphuis komen om een vermeend probleem op te lossen." Pfennings kan zich voorstellen dat dakloosheid een probleem is, maar het aantal aanmeldingen bij het slaaphuis geeft hem geen aanleiding te denken dat het om een ernstig probleem gaat.

F. Brinkman, die namens buurtbewoners in de commissie zit, vindt dat hij in ieder geval vooraf geïnformeerd had moeten worden. „Ik heb de indruk dat ze het slaaphuis op deze manier proberen te vullen. De beroepskrachten werken voor hun eigen hachje." Als er in Heerlen echt sprake is van tekort aan bedden wil Brinkman de zaak milder bekijken, maar hij is daarvan nog niet overtuigd. Hij zal de zaak in elk geval in de volgende bijeenkomst van de begeleidingscommissie aan de orde stellen.

Volgens coördinator J. Merks van het Heerlense slaaphuis is daar een ernstig tekort aan plaatsen. „Er zijn achttien bedden, maar het is al voorgekomen dat zich 26 mensen op een avond aanmeldden. Dat zijn er dus acht teveel. Die mensen moeten we wegsturen, er is voor hen geen alternatief. Ze kunnen op de bonnefooi naar Sittard of Maastricht, om te kijken of daar nog plek is. Of ze moeten buiten slapen, of in een kraakpand." Het is volgens Merks wel voorgekomen dat mensen buiten moesten slapen.

Het slaaphuis in Heerlen maakte afgelopen dinsdag de afspraak met de Sittardse collega's. Er zijn ook gesprekken gaande met het Maastrichtse slaaphuis, om te bekijken of daar ook nog plaatsen over zijn. „We hebben nu de afspraak dat we, ongeacht het aantal aanmeldingen in Heerlen, iedere dag zeven mensen naar Sittard brengen. Dat doen we om er zeker van te zijn dat we hier nog een aantal plaatsen vrij hebben."

Woonkamer uitgebrand

HOENSBROEK – De woonkamer van een huis aan de Professor Kamerlingh Onnestraat in Hoensbroek is nieuwjaarsnacht uitgebrand. Het vuur is veroorzaakt door brandende kaarsen van een adventskrans. De 45-jarige bewoonster, die ziek in bed lag, merkte de brand op, toen de rook haar slaapkamer binnendrong.

De brandweer, gewaarschuwd door de buren, was snel ter plekke, maar kon niet verhinderen dat de woonkamer helemaal uitbrandde.

Schietpartij in koffieshop

HOENSBROEK – Een bij de politie bekende, maar nog voortvluchtige man, heeft donderdagavond twee schoten gelost op de eigenaar van een koffieshop aan de Akerstraat-Noord in Hoensbroek. De eigenaar liep daarbij een schampschot op.

De juiste toedracht van de schietpartij is nog onduidelijk. De politie trof in het pand een hoeveelheid marihuana, hasj, verpakkingsmateriaal en een groot geldbedrag aan. De goederen zijn in beslag genomen.

De 21-jarige eigenaar van de shop en een 22-jarige bezoeker uit Rotterdam zijn aangehouden. Zij werden later op de avond weer in vrijheid gesteld.

De voortvluchtige man kreeg het in de koffieshop aan de stok met de eigenaar. Een kwartier nadat hij het pand op verzoek van de eigenaar had verlaten kwam hij terug met een vuistvuurwapen. In een worsteling tussen hem en de eigenaar vielen de schoten.

Brandweer zes maanden zonder hoogwerker

HEERLEN – De Heerlense brandweer verwacht zeker een half jaar zonder hoogwerker te zitten. Woensdagavond werd deze brandweerwagen zeer ernstig beschadigd na een ongeluk op de Voskuilenweg. Na een aanrijding met een personenauto ging de hoogwerker onderuit en kwam op zijn zijkant dwars op de weg te liggen.

De brandweerwagen is 's nachts nog opgetakeld en naar een garagebedrijf gebracht. Daar zal maandag aanstaande een expert de schade bekijken. Daarna wordt bekend of de wagen gerepareerd kan worden en hoeveel dat kost, of dat er misschien een nieuwe moet komen.

„We zoeken inmiddels naar een vervangend redvoertuig," aldus de waarnemend brandweercommandant Pieter van der Plaats. „Dat mag een oudje zijn, een ladderwagen of een andere hoogwerker, maar we zijn wel heel erg druk bezig om iets anders te vinden." In de tussentijd roept de Heerlense brandweer als dat nodig is de hulp in van de brandweer in Kerkrade of Brunssum, die wel over hoogwerkers beschikken.

De Heerlense hoogwerker, die ongeveer één miljoen gulden kost, was all-risk verzekerd. De wagen stamde uit 1977 en was onlangs nog goedgekeurd. Hoogwerkers gaan normaal gesproken zo'n 12 tot 15 jaar mee.

Bijeenkomsten gehandicapten

HEERLEN – Verschillende gehandicaptenorganisaties in Limburg houden in de tweede week van januari vijf regionale bijeenkomsten.

Tijdens de informatiedagen worden belangstellenden geïnformeerd over de werkgroepen die worden gevormd om het nieuwe gehandicaptenbeleid, dat grotendeels door de gemeenten zelf wordt ingevuld, te begeleiden.

De bijeenkomsten worden gehouden op maandag 11 januari in gebouw 'de Staaij', Witherestraat 68 te Blerick; op dinsdag 12 januari in gebouw IKOL, Nassaustraat 81 te Roermond; woensdag 13 januari in centrum de 'Brikkeoave', Lindeplein 5a in Brunssum; donderdag 14 januari in gemeenschapshuis 'de Stip', Past. Dom. Hexstraat 10 te Meerssen; vrijdag 15 januari in gebouw Steunpunt Zelfzorg, Kleine Steeg 7 te Sittard.

De bijeenkomsten duren van 13.30 uur tot 16.00 uur en zijn uitsluitend bedoeld voor mensen van een gehandicaptenorganisatie, patiëntenvereniging, oudergroepering, wao-groep, zelfhulp- of contactgroep, belangenorganisatie of een werkgroep toegankelijkheid.

Voor verdere informatie: Steunpunt Zelfzorg Limburg, 046-596291.

Dronken over internationale weg

KONINGSBOSCH/BRUNSSUM – Diverse automobilisten, die woensdagavond over de internationale weg reden, zijn ontsnapt aan een frontale botsing. De rijkspolitie van de groep Echt constateerde Oudejaarsavond tegen tien over tien, dat de bestuurder van een personenwagen nagenoeg de hele weg nodig had om zich te verplaatsen. Op een gegeven stopteken reageerde de bestuurder niet. Tijdens de rit over de internationale weg tussen Koningsbosch en Brunssum konden tegemoet komende bestuurders door alert reageren nog net een frontale botsing voorkomen. Onder de gemeente Brunssum lukte het de Echter politie in samenwerking met de gemeentepolitie van Brunssum de bestuurder tot stoppen te dwingen. Het was een 48-jarige Brunssummer die te diep in het glaasje had gekeken.

Op nippertje aan brand ontkomen

GELEEN – Twee bewoners van een brandend pand aan de Rijksweg-Zuid in Geleen konden donderdag om 7.40 uur op het nippertje uit hun huis vluchten. Zij werden gewaarschuwd door de huismeester. Toen de brandweer arriveerde sloegen de vlammen al door het dak van de uitbouw aan de achterzijde van de woning. Door de aanwezigheid van veel kunststoffen ontstond een hevige rookontwikkeling. De Geleense brandweer, die 29 manschappen inzette, kon door de inzet van groot materieel voorkomen dat de brand verder uitbreidde. Over de oorzaak is nog niets bekend. Brandweer en politie stellen gezamenlijk een onderzoek in.

Man steekt auto in brand

BEEK – Een man met lang haar die was gekleed in een militaire jas heeft donderdagnacht in Beek een personenauto in brand gestoken. De wagen liep zware schade op. De brand werd gesticht in de Ebadstraat en behalve de auto werden ook de voorgevel en de garagedeur van de gedupeerde ernstig beschadigd. Bovendien sprongen de ruiten van zijn woning. De rijkspolitie vermoedt dat de dader eerst in de auto heeft ingebroken.

Elf keer loos alarm

MAASTRICHT – Liefst elf keer is de politie van Maastricht in de Nieuwjaarsnacht uitgerukt omdat ergens een inbraakalarm was overgegaan. In alle gevallen bleek het een loze melding te zijn. Twee brandmeldingen bleken wel serieus. In een kelder aan de Westrand ontstond brand doordat er nog smeulende resten van vuurwerk in een vuilniszak waren gedeponeerd. De bewoners blusten zelf het vuur zodat de gewaarschuwde brandweer niet in actie hoefde te komen. Wel moest de brandweer rond één uur ingrijpen in de Ir. Dingemansstraat waar een aantal autobanden in brand waren gestoken.

Spookrijder had te veel op

MAASTRICHT – Op de A2 heeft de politie van Maastricht een 32-jarige man aangehouden in de nacht van woensdag op donderdag die op de verkeerde baan reed en uit de richting Beek kwam. Bij controle bleek de man één promille alcohol in zijn bloed te hebben. Hem werd een rijverbod van vier uur opgelegd. Hij was ook niet verzekerd en de auto bleek rijp voor de sloop. Dezelfde nacht reed ook een 28-jarige inwoner van Lanaken tegen het eenrichtingsverkeer in de Hoenderstraat. De ademanalyse weest een alcoholpromillage van 1,2 uit. Hem werd een rijverbod van zes uur opgelegd. Op nieuwjaarsmorgen reed een 54-jarige Maastrichtenaar omstreeks twintig voor elf tegen een boom op de Carl-Mulderssingel. Hij bleek onder invloed, maar weigerde zowel blaas- als bloedproef. Gewond raakte hij niet, maar zijn auto was helemaal vernield. Het rijbewijs werd hem afgenomen.

'Wateropnemers' flessen vrouw

VENLO – Twee nep-watermeter-opnemers hebben oudejaarsdag een 73-jarige vrouw in Venlo een bedrag van tweehonderdvijftig gulden lichter gemaakt. Twee onbekende mannen zeiden tegen de vrouw, wonend aan de Leutherweg, dat ze het waterverbruik kwamen opnemen. Ze vorderden een bedrag van 250 gulden, dat door de vrouw zonder problemen werd betaald. Bij navraag bij het gemeentelijk energiebedrijf bleek later dat niemand van de medewerkers op pad was geweest.

Ik heb de Calvarieberg beklommen,
wetend dat ik op de top oog in oog
zou staan met mijn Verlosser.

In de vrede van Christus overleed na een betrekkelijk kort ziekbed, voorzien en gesterkt door de ziekenzalving, onze pastoor, medebroeder, broer en heeroom

pastoor

Franciscus Leo Marie Castelein

Franciscaan

Hij werd bijna 64 jaar, was 41 jaar Franciscaan en 34 jaar priester. Hij was op verschillende plaatsen zowel in Nederland als in Duitsland werkzaam in de parochiële zielzorg, waarvan de laatste 2 jaar in de parochie Maria ten Hemelopneming te Mariadorp-Eijsden.
Velen zullen zich zijn pastorale zorg met dankbaarheid herinneren.

Namens de Franciscanen:
J. van Duijnhoven, Provinciaal,
Deken Roesstraat 13,
3581 RX Utrecht

Namens de familie:
J.J.M. Castelein,
Burggravenlaan 186,
2313 JA Leiden
(tevens correspondentie-adres)

Mariadorp-Eijsden, 30 december 1992
Het kerkbestuur, O.L. Vrouweplein 3, 6245 JN Eijsden

Wij vieren zijn afscheid in een eucharistieviering op maandag 4 januari 1993 om 11.00 uur in de parochiekerk van Maria ten Hemelopneming, O.L. Vrouweplein 1, Mariadorp-Eijsden, waarna begrafenis op het kerkhof aldaar.
Op zondagavond 3 januari 1993 wordt om 18.00 uur een vigiliedienst gehouden in voornoemde kerk.
Gelegenheid om afscheid te nemen wordt geboden een half uur voor en na iedere kerkdienst in de Mariakapel van de kerk.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieve deze annonce als zodanig te beschouwen.

Diepbedroefd hebben wij afscheid genomen, na een betrekkelijk kort maar zeer vruchtbaar pastoraat van onze door alle parochianen en kerkbezoekers gewaardeerde pastoor

Frans L.M. Castelein O.F.M.

Zijn zorg voor het geestelijk welzijn voor onze parochie en zijn vriendschap zullen bij ons blijven voortleven.

Het kerkbestuur van de
Parochie Maria ten Hemelopneming

Eijsden, 30 december 1992

Lieve

pastoor Castelein

rust zacht,
wij als misdienaartjes zullen u missen.

Misdienaarsgroep
Maria ten Hemelopneming
Mariadorp-Eijsden

Eijsden, 30 december 1992

Met droefheid hebben wij afscheid genomen van onze dierbare pastoor

Frans Castelein O.F.M.

Wij danken hem voor hetgeen hij voor onze parochie en processie heeft betekend en zullen zijn vele plannen in zijn geest voortzetten.

Processiecomité
Maria ten Hemelopneming
Mariadorp-Eijsden

Eijsden, 30 december 1992

---

†

.. Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen,
En de dood zal er niet meer zijn,
geen rouw, geen geween,
geen smart zal er zijn,
want al het oude is voorbij..
En zie, ik maak alles nieuw.

Zich bewust van zijn naderend einde en in volledige aanvaarding daarvan is, voorzien van het H. sacrament der zieken, van ons heengegaan mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Wiel Giesbers

echtgenoot van

Mariet Ramakers

Hij overleed in de leeftijd van 60 jaar.

Puth:	**J.M. Giesbers-Ramakers**
Oirsbeek:	**Truus en John Meeren**
	Thomas, Erik en Maurice
Spaubeek:	**Marion en Math Meylkens**
	Benny

[illegible] december 1992
[illegible]straat 26, 6155 LB Puth

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op maandag 4 januari a.s. om 14.00 uur in de parochiekerk van de H. Petrus Canisius te Puth, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Onze dierbare overledene zal bijzonder worden herdacht in de [illegible] van zondag 3 januari [illegible] 11.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel [illegible] Heerlen, dagelijks van 20.00 tot 20.30 uur.
[illegible] geen kennisgeving mochten ontvangen, [illegible] deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

OVERLEDEN

[illegible] jaar, echtgenote van Vic[illegible], [illegible] 16, Eijsden. De uitvaart [illegible] plaats, heden, zaterdag 2 januari, [illegible] in de kerk van de H. Martinus te [illegible]

[illegible] jaar, corr.adres: [illegible] Maastricht. De uitvaart [illegible] zaterdag 2 januari, [illegible] kapel te Maastricht.

[illegible] jaar, bejaardencentrum [illegible] vindt plaats, heden [illegible] uur in de O.L. [illegible]

[illegible] jaar, weduwe van Laurentius [illegible] De uitvaart vindt plaats, [illegible] 2 januari, [illegible] uur in de parochiekerk O.L. Vrouw van Goede Raad te Maastricht.

---

†

Wij geven u kennis dat op 87-jarige leeftijd, voorzien van de h. sacramenten, van ons is heengegaan onze moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder, zus, schoonzus, tante en nicht

Agatha Boonekamp

weduwe van

Conrad van Dam

Vaesrade:	**E.C.M. van Dam-Engelman**
Waalre:	**M.J. Bohré-van Dam**
	R.F. Bohré
Mol (B.):	**N.G. van Dam**
	G.E. van Dam-Koning
	en al haar klein- en achterkleinkinderen
	Familie Boonekamp
	Familie Van Dam

6415 HJ Heerlen, 30 december 1992
Dr. de Visserstraat 8

De crematieplechtigheid zal gehouden worden op maandag 4 januari 1993 om 14.30 uur in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10, alwaar bijeenkomst om 14.15 uur en gelegenheid tot schriftelijk condoleren is.
Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

---

†

Bedroefd geef ik u kennis dat geheel onverwacht is overleden mijn lieve zus

Josephine Hubertine Marie-Louise Rutten

in de leeftijd van 82 jaar.

Regina Rutten

30 december 1992
Lozerlaan 1161, 2544 LM 's-Gravenhage

Marie-Louise is opgebaard in het uitvaartcentrum van de Coöp. Uitvaartvereniging CUVO, Ockenburghstraat 29 te 's-Gravenhage/Loosduinen, alwaar gelegenheid tot afscheidnemen maandag van 17.00 tot 18.00 uur.
De gezongen eucharistieviering bij haar uitvaart wordt gehouden op dinsdag 5 januari om 13.30 uur in de parochiekerk Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand, Goudsmidsgaarde/Draperiesgaarde te 's-Gravenhage.
Aansluitend zal de plechtigheid voorafgaande aan de crematie plaatshebben om 15.00 uur in de kleine aula van het crematorium Ockenburgh, Ockenburghstraat 21 te 's-Gravenhage/Loosduinen.
Na de plechtigheid gelegenheid tot condoleren in de ontvangkamer van het crematorium.

Tot onze grote droefheid overleed op 84-jarige leeftijd, na een liefdevolle verzorging in Huize Tobias, onze lieve moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder

Anneke Theunissen

weduwe van

Harie Leerssen

Heerlen:	**Wim en Annie**
	Essers-Theunissen
	Marcel, Annita, Nicky en Tessa
	Roger en Karen
's Hertogenbosch:	**Frans en Tiny Leerssen-Christ**
	Ramon en Diana
	Lucien en Marijke
Heerlen:	**Mathieu en José**
	Herberghs-Lüts
	Marion en Paul
	Roel
Gouda:	**John en Madeleine**
	Leerssen-Zimmermann
	Jasper
	Frank
Wallern-Oostenrijk:	**Fia en Erwin Steiner-Leerssen**
	Roland
	Karin
Heerlen:	**Paul en Susanne**
	Leerssen-Herens
	Joyce
	Lars
Nuenen:	**Francien en Theo**
	v. Beek-Leerssen
	Karolien
	Bram
	Derk
Zoetermeer:	**Hans en Riny**
	Leerssen-Coenen
	Desiree

Heerlen, 30 december 1992
Corr.adres: Heerenweg 226, 6414 AT Heerlen

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op maandag 4 januari 1993 om 11.00 uur in de parochiekerk van St. Cornelius te Heerlerheide, waarna de begrafenis zal plaatsvinden op de begraafplaats aan de Kampstraat.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Rozenkransgebed tot intentie van onze dierbare overledene heden zaterdag 2 januari om 18.45 uur in voornoemde parochiekerk, aansluitend avondmis.
De overledene is opgebaard in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel 4 te Heerlen. Gelegenheid tot afscheidnemen dagelijks van 19.30 tot 20.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

Met grote droefheid geven wij kennis dat vrij onverwacht na een kortstondige ziekte van ons is weggenomen op de leeftijd van 71 jaar, onze goede en zorgzame moeder, schoonmoeder, lieve oma, zus, schoonzus, tante en nicht

Cornelia Tjaaktje Maria Hoekstra

[illegible]

Hans Kamp

De familie:

Landgraaf:	**Jan Kamp**
	Nelly Kamp-Lehman
Vianen (ZH):	**Rika van Dijk-Kamp**
	Gert van Dijk
	Tobias - Jonathan
	Familie Hoekstra
	Familie Kamp

Kerkrade, 30 december 1992
St. Eugeniusstraat, 5 Kerkrade-West
Corr.adres: J. Kamp, Godfried Bomansstraat 17, 6372 KP Landgraaf

De crematieplechtigheid zal plaatsvinden op maandag 4 januari a.s. om 16.00 uur in het crematorium te Heerlen, voorafgegaan door een rouwdienst om 14.30 uur in de Ned. Hervormde kerk De Ark, Op de Heugden 23, te Schaesberg, geleid door ds. Foppen.
Bijeenkomst in voornoemde kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.
Voor vervoer is gezorgd.
Moeder is opgebaard in het streekmortuarium Schifferheide, Schifferheiderstraat 7 Kerkrade-West. Gelegenheid tot afscheidnemen dagelijks van 17.00 tot 18.00 uur.

---

†

Strijden en geven,
dat was haar leven.

Intens verdrietig maar ook dankbaar dat we haar zo lang bij ons mochten hebben en dat haar verder lijden is bespaard gebleven, geven wij u kennis, dat op 91-jarige leeftijd is overleden onze lieve moeder, schoonmoeder en oma

Annet Tillemans

weduwe van

Willy van Eijs

Geleen:	**Els Willemsen-van Eijs**
	Eric
	Karin
Spaubeek:	**Roos Scheijen-van Eijs**
	Pierre Scheijen
	Martin en Simone
	Rob en Bibi
Landgraaf:	**Mariëtte van Breda-van Eijs**
	Nico van Breda
	Guido
	Nicolle en Floris
Nieuwstadt:	**Nick van Eijs**
	Anny van Eijs-Engelen
	Danny
	Roger
	Iris
Stein:	**Wil van Eijs**
	Mieke van Eijs-Westhovens
	[illegible]

Geleen, 30 december 1992
Corr.-adres: Bongerd 49, 6176 AV Spaubeek

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op maandag 4 januari a.s. om 11.00 uur in de H. Pastoor van Arskerk te Geleen/Zuid, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de Algemene Begraafplaats Vouersveld aldaar.
Samenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Avondwake, tot intentie van de overledene, zaterdag 2 januari om 17.00 uur in de Kapel van bejaardencentrum Bunderhof te Geleen.
De dierbare overledene is opgebaard in het uitvaartcentrum van Dela, Vouershof 1 te Geleen. Bezoektijd, dagelijks van 14.00 tot 15.00 uur.
Indien u geen kennisgeving mocht ontvangen, gelieve u deze annonce als zodanig te beschouwen.

Vervolg familieberichten zie pagina 14

Hij heeft in bange zorgen een trooster bijgestaan.
Zo brak een blijde morgen na storm en regen aan.
Juist in het bitterst lijden was Hij mij steeds nabij!
Hij sprak in bange tijden een woord van troost tot mij.

Bedroefd om haar heengaan, maar dankbaar voor hetgeen zij voor ons heeft betekend, geven wij kennis van het overlijden, na een met geduld gedragen lijden, in de ouderdom van 91 jaar van onze lieve moeder, schoonmoeder, grootmoeder, zus, schoonzus, tante en nicht

Geertje Berta Metz

weduwe van

Johann van der Veen

In dankbare herinnering:

Kerkrade:	**E.B. Beertien-van der Veen**
	H.J. Beertien
	Ronald
	Erwin en Patrizia

Kerkrade, 30 december 1992
Bejaardenverzorgingstehuis „Firenschat"
Corr.-adres: Dahliastraat 4, 6466 XD Kerkrade

De rouwdienst zal worden verzorgd door de Nieuw Apostolische Kerk op dinsdag 5 januari a.s. om 14.00 uur in de aula op de algemene begraafplaats „Schifferheide", gevolgd door de begrafenis aldaar.
Samenkomst en gelegenheid tot schriftelijk condoleren in voornoemde aula.
De overledene ligt opgebaard in het mortuarium „Schifferheide", Schifferheidestr. 7 te Kerkrade.
Bezoek dagelijks van 17.00 tot 18.00 uur.
Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

Wetend en aanvaardend dat zij door de Heer werd geroepen, is heden toch nog onverwacht van ons heengegaan onze zus, schoonzus, tante en nicht

Adele Hamers-Engbers

weduwe van

Jules Hamers

op de leeftijd van 89 jaar.

In dankbare herinnering:
Familie Engbers
Familie Hamers

Sittard, 31 december 1992
Corr.adres: Navolaan 16, 6413 CX Heerlen

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op dinsdag 5 januari a.s. om 11.00 uur in de St. Corneliuskerk te Heerlerheide, gevolgd door de begrafenis op de begraafplaats aldaar.
Bijeenkomst in de kerk.
Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.
Maandag a.s. om 18.45 uur rozenkransgebed met aansluitend avondmis in voornoemde kerk.

Diepbedroefd, maar dankbaar voor de liefde en zorg waarmede zij ons gedurende haar leven heeft omringd, delen wij u mede dat heden van ons is heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, op de leeftijd van 86 jaar, mijn lieve vrouw, goede en zorgzame moeder, schoonmoeder, onze oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Lies Tangelder

echtgenote van

Frans Tummers

In dankbare herinnering:

Sittard:	**G.J.F. Tummers**
Sittard:	**Frans Tummers**
	Miet Tummers-Thissen
	Roel en Linda
	Carlo
	Familie Tangelder
	Familie Tummers

31 december 1992
[illegible] 272, 6135 AP Sittard

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op dinsdag 5 januari a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Paulus te Limbricht-Sittard.
[illegible] in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijk condoleren.
De dierbare overledene zal bijzonder herdacht worden tijdens de avondwake van maandag 4 januari a.s. om 19.00 uur in bovengenoemde kerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in het Maaslandmortuarium Weuben, Heinseweg te Sittard, dagelijks van 17.30 tot 18.15 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Haar stoel is leeg,
haar stem is stil.
Wij zeggen Heer,
het was Uw wil.

Dankbaar voor [illegible] voor ons heeft betekend, geven wij met droefheid kennis, dat heden, nog onverwacht van ons is heengegaan, onze lieve moeder, schoonmoeder, oma en overgrootmoeder, schoonzus en tante

Johanna Elisabeth Jakoba Dammer-van Wagtendonk

weduwe van

Jakobus Arnoldus Dammer

Zij overleed in de leeftijd van [illegible] jaar.

Brunssum:	**Freek en Francien Dammer-Littel**
	Fred en Diana, Sander, Nathalie
Heerlen:	**Sjaak en Irene Dammers-Heijnsen**
	René en Addy
	Familie van Wagtendonk
	Familie Dammer

Brunssum, bejaardencentrum De Kruisberg, 30 december 1992
Corr.adres: Pasteurstraat 2, 6442 BC Brunssum

De uitvaartdienst zal gehouden worden op maandag 4 januari 1993 om 11.00 uur in de Bethelkerk, Heugerstraat 2 in Brunssum, waarna de teraardebestelling zal plaatsvinden op de algemene begraafplaats aan de Merkelbeekerstraat.
Voor vervoer per bus is gezorgd.
Samenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
De dierbare overledene is opgebaard in de rouwkamer van voornoemd bejaardencentrum, alwaar dagelijks gelegenheid tot rouwbezoek is.
Wilt u indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

Op God rust mijn heil en mijn eer,
mijn sterke rots, mijn schuilplaats is in God.
Psalm 62:8

Vertrouwend op Gods belofte, heeft God na een langdurige ziekte, maar voor ons toch nog onverwachts, tot Zich genomen, onze geliefde vader en opa

Cornelis Dijkstra

weduwnaar van

M.M.J. Dijkstra-Jörissen

op de leeftijd van 60 jaar.

Hoensbroek:	**Cor en Marilyn**
	Dijkstra-v. Vugt
	Rob
Eindhoven:	**Nico en Jolanda**
	Dijkstra-Bosma
	Wouter

31 december 1992
Corr.adres:
Schudgootstraat 6, 6432 BM Hoensbroek

Een samenkomst zal D.V. worden gehouden op woensdag 6 januari a.s. om 14.00 uur in de Opstandingskerk, Kruisbergstraat 25 te Brunssum.
Aansluitend zal de begrafenis plaatsvinden op de algemene begraafplaats aan de Merkelbeekerstraat te Brunssum.
In de kerk is er gelegenheid tot schriftelijk condoleren.
Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Onderzoeker Nabuurs van Diergeneeskundig Instituut:

Dierenziekten komen hard aan in 'naar jaar'

Blaasjesziekte, varkenspest, pseudovogelpest, abortus Bang. Vier verschillende besmettelijke dierenziekten in één jaar tijd. De blaasjesziekte leidde tot een exportverbod van acht weken en een forse daling van de prijzen in de varkenssector. Een rampjaar voor de varkenshouders.
Voor de pluimveesector gaat een soortgelijk verhaal op. Het pseudo-vogelpestvirus blijkt zeer hardnekkig, heeft zich over heel Zuidoost-Nederland verspreid, en is voorlopig nog niet onder controle. Een ramp voor de pluimveehouders. Dierenziekten, hoe ontstaan ze en hoe kunnen ze worden voorkomen. Loopt de Nederlandse veehouderij gevaar?

● *Staatssecretaris Gabor van Landbouw bezocht vorig jaar nog een pluimveebedrijf in Nederweert in verband met het uitbreken van pseudo-vogelpest.* Foto: ARCHIEF LD.

DOOR ANS BOUWMANS

LELYSTAD/HEERLEN – In Nederland zijn de omstandigheden voor verspreiding van besmettelijke dierenziekten ideaal, zegt onderzoeker dr. Marius Nabuurs van het Centraal Diergeneeskundig Instituut in Lelystad. Een aanzienlijke hoeveelheid vee, geconcentreerd in een klein gebied en veel grensoverschrijdend transport. „Als je dus ziekten zou willen verspreiden, hoef je alleen maar in je leunstoel achterover te leunen en af te wachten."

De uitbraken van ziekten dit jaar zijn volgens hem niet los te zien van de geschiedenis van de afgelopen vijftig jaar. „De veehouderij is sterk geïntensiveerd, wat wil zeggen dat er onvoorstelbaar veel dieren zijn gekomen op een relatief kleine oppervlakte. En de welvaart is gegroeid, waardoor het transport van mensen en goederen sterk is toegenomen. Veel mensen reizen en slepen met voedsel of voedselafval. Zo is de kans op import van virussen sterk toegenomen." Zoals uitbraken van abortus Blauw en Afrikaanse varkenspest in het verleden hebben bewezen.

Het Centraal Diergeneeskundig Instituut houdt zich onder de paraplu van de Dienst Landbouwkundig Onderzoek van het ministerie van Landbouw bezig met preventie en bestrijding van dierenziekten. Dat doet het instituut door wetenschappelijk onderzoek te verrichten, besmettelijke ziekten vast te stellen en vaccins en dergelijke te ontwikkelen en te produceren. Nabuurs, van huis uit een dierenarts, probeert de oorzaken van ziekten op te sporen en methoden te vinden om de gezondheid en welzijn van dieren te verbeteren.

Gevoelig

„Heb je veel dieren, dan zijn er ook veel dieren die gevoelig zijn voor virussen en bacteriën. Dat is een wetmatigheid," zegt Nabuurs. Gevoelige dieren zijn jonge dieren of dieren die in een relatief isolement zijn opgegroeid. Zo'n gevoelig dier werkt min of meer als fabrikant van virussen en kan een lawine-effect veroorzaken. Zeker in een land met een grote concentratie aan vee, zoals Nederland. Bestrijding van zo'n virus is dan ook geen eenvoudige zaak.
De methode die in Nederland normaal gesproken wordt gehanteerd, is een combinatie van 'stamping out' en vaccineren. 'Stamping out' is het doden van alle dieren op een bedrijf als er een besmetting bij enkele dieren is vastgesteld. Een methode die niet alleen de overheid veel geld kost, omdat de veehouder financieel schadeloos moet worden gesteld, maar ook omdat de veehouder niet alle kosten vergoed krijgt.

Het beleid van de Europese Gemeenschap is erop gericht dierenziekten niet langer te voorkomen door vaccins en medicatie, maar door maatregelen in het management, voorschriften over hygiëne, voeding enzovoorts. „Maar dat is niet altijd voldoende. Als zo'n agressief virus opduikt, dan moet je alle dieren rondom het besmet bedrijf inenten om verspreiding te voorkomen. Hiervoor is soms wel een ontheffing van de EG nodig," zegt Nabuurs.

Gevaccineerde dieren mogen bij bepaalde ziekten niet worden geëxporteerd. De redenering is dat de dieren ondanks hun inenting toch besmet kunnen zijn geraakt met het virus en als drager hiervan andere dieren zouden kunnen besmetten.

Export

Dit laatste kan leiden tot grote schade voor de Nederlandse veehouders. Een voorbeeld. Nederland heeft 21 miljoen varkens. Daarvan wordt 70 procent geëxporteerd naar andere EG-landen. Het stilleggen van de export heeft dan ook belangrijke gevolgen voor de prijs van varkens. Het afgelopen jaar moesten varkens 30 procent onder de kostprijs worden verkocht.
De EG heeft elke lidstaat het recht gegeven de grenzen te sluiten voor een land waar een bepaalde ziekte voorkomt, om te voorkomen dat de ziekte overslaat. „Dat recht is een politiek instrument geworden", zegt Nabuurs. „Landen die hun eigen veehouderij willen beschermen, zullen het voorkomen van een ziekte in exportland Nederland aangrijpen om de grenzen te sluiten."

Zijn stelling onderbouwt hij met het gegeven dat het CDI-DLO al een paar jaar bij een drietal ziekten kan onderscheiden welke dieren de entstof en welke dieren ook het wilde virus dragen. Dat komt, omdat in het virus dat voor de entstof wordt gebruikt een deeltje van het gen (de erfelijke informatie) is verwijderd.

De antistoffen zien er daardoor anders uit. Technisch gezien is het dus mogelijk om het bloed van exportdieren te onderzoeken op de aanwezigheid van de antistoffen tegen bepaalde ziektes en zo te bepalen of een dier drager is van de ziekte of niet.

„Zo genuanceerd wil de EG echter niet denken. De EG blijft achter bij de wetenschappelijke ontwikkeling, omdat de aangesloten landen dat niet willen. Er wordt geredeneerd dat wij hier in Nederland wel van die 'sophisticated' dingetjes kunnen bedenken, maar dat zij daar niet intrappen."

De onderzoeker is er trots op dat het Nederlandse instituut in deze ontwikkeling voorop loopt. Op deze manier is het mogelijk de ziekte van Aujeszky, varkenspest en koeiegriep te 'herkennen'. En ofschoon de methodiek nog niet is geaccepteerd door de EG, kan op deze manier wel het eigen land vrij van virussen worden gemaakt.

Heel belangrijk is dat bijvoorbeeld bij de ziekte van Aujeszky, een virusziekte die bij varkens voorkomt. Die ziekte is in Nederland endemisch, dat wil zeggen dat het virus op de meeste bedrijven aanwezig is. Omdat veelvuldig tegen deze ziekte wordt gevaccineerd, treden meestal geen ziekteverschijnselen op.

Als Nederland er niet in slaagt deze ziekte uit te bannen, ontstaan grote problemen. Volgens nieuwe EG-regels wordt de ziekte aangifteplichtig en de veterinaire inspectie van de EG wil over een paar jaar import uit een land waar deze ziekte nog voorkomt verbieden. Dat zou desastreus zijn voor de Nederlandse varkenshouderij. Nederland wordt nu stapje voor stapje vrijgemaakt van het Aujeszky-veldvirus.

Rampjaar

Was 1992 echt een rampjaar? Even wat cijfers van de Veterinaire Dienst van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Het afgelopen jaar is op zes bedrijven varkenspest uitgebroken, eveneens zes varkenshouderijen kregen te maken met de blaasjesziekte, op 35 bedrijven werd pseudovogelpest geconstateerd. In totaal twaalf bedrijven moesten geheel of gedeeltelijk worden geruimd, omdat er abortus Bang was uitgebroken.
Directeur Van der Meijs van de Veterinaire Dienst vindt de term rampjaar wat 'zwaar aangezet', zo zei hij onlangs voor de Vararadio. Alhoewel de afgelopen vier jaar slechts incidenteel varkenspest is voorgekomen, de blaasjesziekte niet werd waargenomen en pseudo-vogelpest sinds 1973 niet is voorgekomen, waren de getallen tien jaar geleden heel wat hoger, zei hij. „Toen spraken we over honderden van die ziekten."

Volgens Nabuurs is het toeval dat er dit jaar vier ziekten tegelijkertijd zijn uitgebroken. „Als er een ziekte minder was geweest, hadden we het misschien geen rampjaar gevonden. Want er zijn dit jaar niet veel extra ziekten, in vergelijking met andere jaren. Dat wordt wel zo ervaren, misschien omdat er andere dingen meespelen. Mijn persoonlijke opvatting is dat er een donkere wolk boven de sector veehouderij hangt. Het was een naar jaar. Het milieu legt een zware druk op de boeren, het GATT-akkoord pakt voor sommige boeren niet goed uit. Maar het zal me benieuwen of 1993 een minder naar jaar wordt. Het lijkt erop dat nu definitief de rem op de groei in de akkerbouw en veehouderij is gezet."

Samenwerking rijwielhandels

LANDGRAAF – De rijwielhandel Sjef Lemmens in Landgraaf heeft zich aangesloten bij de gelijknamige specialist John Willemsen in Bocholtz. Het bedrijf opereert nu onder de naam John Willemsen Bikes en blijft in beide plaatsen gevestigd. Sjef Lemmens blijft betrokken bij de zaak.

Reünie marine

ARNHEM – De Algemene Vereniging van Oud-personeel van de Koninklijke Marine (AVOM) houdt op 11 maart een reünie voor personeelsleden die voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben gediend bij de Koninklijke Marine. Deelnemers moeten zich schriftelijk aanmelden voor 1 februari bij AVOM, Wezelhof 2, 5431 LP Cuijk, of telefonisch bij: C. Huyzendveld, 02510-26214 en H. Bijl, 010-4701796.
De reünie wordt gehouden in het ontmoetingscentrum Kumpulan op het Landgoed Bronbeek in Arnhem.

Drie gewonden bij gasexplosie

HEINSBERG – Bij een gasexplosie in de keuken van een hotel in het Duitse Erkelenz zijn oudejaarsnacht drie mensen gewond geraakt.

Een van hen, een 46-jarige hotelgast, werd zwaar gewond. De 58-jarige gastvrouw en een 32-jarige bediende liepen slechts lichte verwondingen op.

Het ongeluk ontstond door een lekkende gasfles.

Behoorlijke opkomst bij receptie bisdom

ROERMOND – Naar schatting honderd tot driehonderd inwoners van Roermond en omstreken hebben gistermiddag de nieuwjaarsreceptie van bisschop mgr. J. Gijsen en hulpbisschop mgr. A. Castermans bezocht in het bisschopshuis aan de Paredisstraat in Roermond.

Het voltallige college van burgemeester en wethouders van Roermond was in het bisschopshuis aanwezig om Gijsen geluk te wensen voor 1993.

Burgemeester Herman Kaiser van Roermond had zijn dochtertje meegenomen en zij was één van de weinige kinderen, die de nieuwjaarsreceptie bezocht. De meeste bezoekers waren van middelbare en oudere leeftijd.

Rampen en racisme maakten van 1992 een slecht jaar

Hoe hebben de inwoners van de Euregio Maas/Rijn het afgelopen jaar ervaren en met welke voornemens zijn ze van plan het nieuwe jaar in te gaan? Onze verslaggevers peilden de meningen van willekeurige mensen in de straten van Maastricht, Heerlen, Luik en Aken.

DOOR LILIAN HAVERMANS EN DIETER VAN DEN BERGH

HEERLEN – „Het afgelopen jaar was voor mij een absoluut dieptepunt door de vele racistische aanslagen die er gepleegd zijn." De 19-jarige Kristof Demuynck uit het Belgische Roeselare betreurt het opkomend rechts-extremisme in Duitsland. Daarbij komt nog dat hij aan het begin van 1992, tegen zijn zin, in een Akense kazerne werd geplaatst om zijn dienstplicht te vervullen. Het afgelopen jaar kon voor hem niet slechter verlopen.

Het racistische geweld in 1992 heeft zowel Belgen, Nederlanders als Duitsers erg aangegrepen. De Zaïrees Losha Mukanga (28) die in Maastricht studeert, heeft het racisme het afgelopen jaar aan den lijve ondervonden. In Maastricht werd hij een tijdje geleden vernederd door Duitse skinheads. Sindsdien durft hij 's avonds de straat niet meer op. Ook met oud en nieuw blijft hij binnen.

Hij vreest dat na het wegvallen van de grenzen in 1993 de weg naar Nederland openligt voor rechts-extremisten uit de buurlanden. „De rassenhaat in Nederland zal het komend jaar eerder toenemen als afnemen," meent Losha.

MVV

Niet iedereen beschouwt 1992 als een verloren jaar. Tom van Lammeren (23) uit Maastricht ziet de uitzonderlijk goede prestaties van MVV als een groot lichtpunt van het afgelopen jaar. Ook de 62-jarige Johannes Heutz uit Heerlen is niet ontevreden. „In Nederland gaat het betrekkelijk goed, behalve dan de ramp in de Bijlmer. Veel mensen beseffen niet hoe goed we het hier hebben. In de rest van de wereld gaat het veel slechter. Iedere dag zijn in de krant de rampen en oorlogen te lezen."

Veel Nederlanders blijken nog onder de indruk te zijn van de vliegrampen van dit jaar. „Hopelijk wordt 1993 niet zo'n rampjaar als het afgelopen jaar. Triester kon het niet," zegt May (46) uit Maastricht.

Niet alleen de vliegtuigongelukken, maar ook de oorlogen in Somalië en voormalig Joegoslavië zullen veel ondervraagden niet snel vergeten. „Ik hoop dat de mensen volgend jaar wat meer begrip voor elkaar zullen hebben. Meer vredelievendheid zou zulke oorlogen kunnen voorkomen," aldus de 29-jarige Marie-Helene van Haen uit Tongeren.

over de grenzen

VENLO
ROERMOND
HASSELT
SITTARD
HEERLEN
MAASTRICHT
AKEN
LUIK

● Een demonstratie in Aken over het asielrecht. Foto: KLAUS TUMMERS

Over het wegvallen van de binnengrenzen in Europa per 1 januari 1993 lopen de meningen uiteen. Sandrine Rontoux (19) uit Luxemburg is razend enthousiast. Voor haar zal het nieuwe jaar voor een deel in het teken staan van de Europese eenwording. Ze gaat Nederlands en Duits studeren in Luik om zo beter te kunnen omgaan met vrienden uit Nederland, Belgïe en Duitsland. „Als volgend jaar de grenzen verdwijnen ben ik van plan vaker buitenlandse vrienden op te gaan zoeken," vertelt ze. Maar Gabrielle Kulhmann uit Aken staat nogal sceptisch tegenover de eenwording. „Ik denk dat de criminaliteit toeneemt en dat het makkelijker wordt om drugs de grenzen over te krijgen. Bovendien vrees ik dat het slechter zal gaan met de Duitse economie als de ecu wordt ingevoerd.

Jocelyne Damance (43) uit Luik is van plan om een baan te zoeken in het buitenland. „Ik wilde altijd al graag in het buitenland werken en vanaf volgend jaar wordt dat gelukkig een stuk gemakkelijker," aldus de Luikse.

Over het algemeen hopen de ondervraagden op een goed, beter of nog beter 1993. De meesten laten dit aan het toeval over en slechts drie van de ondervraagden hadden een voornemen. Zo wil de 24-jarige Paul Dassen uit Maastricht vanaf de tweede week van januari 'met wat gewichtjes aan de gang gaan'. Maar de meeste ondervraagden zijn tevreden over hun eigen leven en vinden het niet nodig om iets voor te nemen. Een veel gehoord argument was; „Waarom zouden we juist met oud en nieuw iets voornemen, terwijl dat het hele jaar door kan?"

Niet bestaande woonruimte aangeboden

Zwendel met 06-nummer

HEERLEN – PTT Telecom is de zwendel op het spoor met een 06-telefoonnummer. Kamerzoekers die reageerden op een advertentie in het Leidsch Dagblad, werden via een antwoordapparaat naar een 06-nummer doorverwezen. Bellers van dat nummer kregen, à raison van één gulden per minuut, alleen maar oorverdovende muziek te horen.

De 06-exploitant, Homephone Communications in Amsterdam, plaatste afgelopen maandag in het Leidsch Dagblad een advertentie waarin een tweekamerwoning met tuin nabij het centrum van de stad te huur wordt aangeboden. Huurprijs 400 gulden. Kandidaten moesten een nummer in Amsterdam (020-6185451) bellen als zij belangstelling hebben.

Het Amsterdamse nummer (een 'geheim' nummer, aldus de PTT) geeft verbinding met een antwoordapparaat, waarop de stem van een vrouw naar het 06-nummer verwijst. Zij zegt echter niet 06, maar: „Draai nul-drieenzestig-veertig - vijfendertig-nul-zesendertig. Zonder, zoals wettelijk verplicht is, te vermelden dat het gesprek een gulden per minuut kost. Zo wekt zij de suggestie dat 06340 het netnummer van een dorp of stad is.

Wie dit telefoonnummer belt wordt opnieuw verbonden met een antwoordapparaat. Vervolgens wordt het gehoor van de bellers op de proef gesteld door zeer harde muziek die minutenlang aanhoudt. Er komt echter niemand aan de telefoon.

De PTT zegt niets te maken te hebben met de inhoud van de boodschap, die de exploitant door middel van een 06-nummer naar buiten brengt. Homephone wordt echter wel gemaand direct melding te maken van het feit dat er kosten verbonden zijn aan het draaien van het 06-nummer. Wordt dat niet gedaan, dan sluit de PTT het nummer binnen 24 uur nummer af. Deze bewuste brief valt vandaag in de postbus van Homephone.

De zwendel, zoals nu aan het licht is gekomen, is nieuw voor de PTT. Nooit eerder maakte het bedrijf mee, dat mensen werden gelokt een 06-nummer te draaien om een kamer of woning te huren louter om hen geld uit de zak te kloppen. Vanaf eind februari is deze vorm van bedrog niet mogelijk. Iedereen, die dan een nummer draait waaraan 06 voorafgaat, krijgt automatisch de melding wat het kost.

Simpelveldenaar wacht tot EOD granaat komt halen

'Niet aanraken, niet aanraken'

Van onze verslaggever

SIMPELVELD – „Je wint nog eerder de hoofdprijs in de lotto dan dat dit gebeurt," zegt frituurhouder W. Beugels uit Simpelveld. Hij heeft het over de granaat die hij woensdagavond tussen zijn Zeeuwse bintjes ontdekte.

Beugels kwam de munitie tegen toen zijn aardappels de dagelijkse handeling in de schilmachine ondergingen. Opeens hoorde hij iets hards. Een steen, was het eerste dat hij dacht. Hij zette het apparaat stil en zag tot zijn verbazing een handgranaat. „Stel je voor dat de schilmachine de pin eruit had geschraapt," vertelt Beugels nu opgelucht na.

Hij belde terstond de politie, maar de agenten bewaarden een veilige afstand tot de granaat. „Niet aanraken, niet aanraken," zeiden ze alleen maar. Beugels moest het oorlogsmaterieel echter kwijt en kwam op het idee de granaat in een betonnen put te dumpen en af te dekken met zakken cement. Daar ligt de munitie nog steeds.

Beugels wacht nu op de Explosieven Opruimingsdienst (EOD). Hij verwacht de mineurs pas op 4 of 5 januari. Tot die tijd zit hij in spanning. „Onveilig voel ik me niet, maar als dit bij de burgemeester was gebeurd, dan was hij meteen weggehaald."

Roestig

Zijn aardappelleverancier laat weten dat de piepers uit Zeeland komen. Waarschijnlijk lag de granaat daar op het veld en is hij bij het rooien tussen de aardappels terecht gekomen. Beugels zegt dat het om een roestige en eivormige granaat gaat. Vermoedelijk een Amerikaans overblijfsel uit de Tweede Wereldoorlog.

● Friturehouder W. Beugels op de afgedekte put, waarin hij de granaat heeft opgeborgen. Foto: FRANS RADE

Mes op keel gezet tijdens vlucht uit Overmaze

Ontsnapte gedetineerden gijzelden bewaarders

MAASTRICHT – De twee gedetineerden die woensdagavond rond acht uur uit de Maastrichtse strafinrichting Overmaze wisten te ontsnappen hebben drie bewaarders korte tijd gegijzeld. Daarbij werden de bewaarders bedreigd met messen. Eenmaal buiten de gevangenis liet het tweetal de bewaarders vrij en ging ervan door in een klaarstaande auto, aldus een woordvoerder van het ministerie van Justitie gistermorgen.

Zoals donderdag al gemeld gaat het om twee 36-jarige gedetineerden. De Duitser R.N. zat vast voor uitlevering aan zijn geboorteland waar hij geweldsdelicten had gepleegd. Hij werd medio dit jaar aangehouden in Noord-Limburg. Zijn compagnon is F.W. uit Den Bosch, die een straf moet uitzitten tot eind mei 1996 wegens diefstal met geweld.

In een paviljoen van Overmaze waren gedetineerden bezig met recreatie. Rond acht uur vroeg W. die iets verderop aan het schoonmaken was een bewaker naar een cel te komen. Daar zette hij de bewaarder een mes op de keel, dwong hem op bed en knevelde hem met tape. Vervolgens kwam N. in de cel poolshoogte nemen en keerde terug naar de recreatie-afdeling.

Teiltje

N. lokte een tweede bewaarder mee naar de cel. Daar aangekomen bedreigde N. ook deze met een mes. W. ging naar de meldkamer en vroeg om een teiltje voor de afwas. Een gebruikelijke vraag, omdat hij schoonmaakdienst had, meldt de justitiewoordvoerder. De bewaarder zette de deur op een kier om het teiltje te geven. W. pakte het mes en dwong hem mee te komen.

Met een gewichtshalter probeerden de gevangenen nog een ruit van de cel in te slaan, maar tevergeefs. Daardoor ging wel het alarm af. Het duo besloot toen de drie bewaarders mee naar de voordeur te nemen. Inmiddels toegesnelde andere bewaarders zagen dat hun collega's werden gegijzeld. De gegijzelde bewakers hebben zelf nog een geslaagde vertragingspoging ondernomen. Maar de gevangenen werden steeds zenuwachtiger en drukten de messen harder op de keel. Volgens de zegsman van Justitie was de politie al tijdens de tocht gewaarschuwd. Om 20.20 uur kwam de melding op het politiebureau binnen.

Rond half negen waren de twee buiten. Eén bewaker werd meteen vrijgelaten, even later de twee andere. De gevangenen vluchtten in een gereedstaande auto met Duits kenteken.

De officier van justitie heeft een onderzoek gelast waarbij de rijksrecherche is betrokken. In Overmaze zitten 225 gedetineerden. De laatste ontsnapping was zes jaar geleden. Ook de beveiligingscoördinator van het ministerie stelt een onderzoek in.

De laatste tijd hebben meer ontsnappingen met gijzelingen plaatsgevonden. Half december nog ontsnapten drie jongeren uit de jeugdgevangenis in Zutphen nadat ze eveneens met messen bewakers hadden bedreigd. Justitie spreekt van een 'buitengewoon ernstige ontwikkeling' en beraadt zich op maatregelen om dit fenomeen te bestrijden.

limburgs weerhoekje

door Bob van der Moolen

Koudste jaarwisseling sinds 1979

Uitgerekend in de laatste nacht van 1992 werden de laagste temperaturen van het afgelopen jaar geregistreerd. De thermometer in de weerhut gaf -/- 8 graden Celsius aan en de meter aan de grond -/-8.9 graden. Dit kon plaatsvinden onder de meest ideale weersomstandigheden: een kraakheldere hemel, vrijwel windstil en voor december een bijzonder lage luchtvochtigheid die varieerde tussen 35 en 50%. Samengevat typisch 'stralingskou'. Zou er een laagje sneeuw hebben gelegen, dan zou het zonder meer streng hebben gevroren.

Toch was de koude luchtlaag niet erg dik, want in de middag kon zelfs een laagstaande zon het kwik nog optillen tot exact 0.0 graden. Nog grotere temperatuurstegenstellingen kwamen op niet al te grote afstand voor, want in de Ardennen waar het in de nacht 12 graden vroor, steeg het kwik overdag tot bijna 8 graden boven het vriespunt.

1993

Het vuurwerk werd tijdens de jaarwisseling afgestoken bij 6 graden vorst, terwijl in de ochtend van Nieuwjaarsdag 8.8 graden vroor en aan de grond kwam het met -9.7 graden bijna tot strenge vorst. Het werd daarmede de koudste jaarwisseling sinds 1979, want ook overdag bleef het vriezen. Met een temperatuur van minus 1.2 graden werd het tevens de eerste ijsdag van 1993.

Windchill

De wind zal naar verwachting in de komende dagen wat gaan toenemen en nog wat koudere lucht aanvoeren, waardoor het 'Windchill-effect' een grote rol kan gaan spelen. Windchill betekent letterlijk: windkilte. Deze term geeft het afkoelend effect aan van de wind bij lage temperaturen. Enkele voorbeelden:

Bij windkracht 5 (vrij krachtige wind; windsnelheid 9 meter per seconde) wordt een temperatuur van 4 graden onder nul ervaren als -27 graden; bij windkracht 7 (harde wind; windsnelheid 15 meter per seconde) is bij een temperatuur van min 6 graden de gevoelskou maar liefst minus 37 graden.

In Limburg komen maar hoogstzelden de laagste temperaturen van Nederland voor. De meest bekende koudste plekken zijn Soesterberg in Utrecht, de plaats Huizen in het Gooi en het Veluwse plaatsje Eerbeek waar de weerhutten zijn geplaatst aan de rand van een bos en daar zijn en worden de laagste temperaturen gemeten.

Vorsttermen: hiervoor zijn de volgende normen vastgesteld:
van +2 graden tot -2 graden: temperaturen om het vriespunt
van -0 graden tot -5 graden: lichte vorst
van -5 graden tot -10 graden: matige vorst
van -10 graden tot -15 graden: strenge vorst
onder -15 graden: zeer strenge vorst

Inversie

Zo somber de dagen vóór Kerstmis waren, zo helder en vriezend zijn ze daarna geworden. Wel wordt elke dag de onderste luchtlaag verder verontreinigd door uitstoot van industriële afvalstoffen en verkeer en ook het vuurwerk heeft daaraan behoorlijk bijgedragen. De luchtvochtigheid is weer toegenomen (dikkere ijslagen op de autoruiten) en ook de mist werd dikker. Dat alles heeft te maken met 'inversie'. Normaal neemt de temperatuur af naarmate men hoger komt, maar bij een inversie neemt zij juist toe. Daardoor ontstond een inversielaag die als een deken op 300 tot 500 meter boven ons rust. Door het ontbreken van de wind kan er geen luchtverversing optreden waardoor het wat nevelig en heiig is geworden.

weerspreuk: *'Is de Nieuwjaarsnacht helder en klaar, het beduidt vast een heel goed jaar.'*

Rustige jaarwisseling in Oostelijke Mijnstreek

Van onze verslaggever

HEERLEN – De jaarwisseling is in de Oostelijke Mijnstreek zonder incidenten verlopen. Vrijwel alle politiekorpsen spreken van een rustige oudjaarsnacht. Alleen de Heerlense brandweer had het druk en moest twintig keer in actie komen.

Grote branden bleven evenwel uit. In de meeste gevallen ging het om het vuurwerk in brand gestoken kledingcontainers. Aan de Kamerlingh Onnesstraat in Hoensbroek echter brak brand in een woning uit, toen opgebrande kaarjes een kerstkrans in vlammen zetten. De Heerlense brandweer zette enkele malen een van de Maastrichtse brandweer geleende autoladder in. De eigen hoogwerker raakte woensdag bij een botsing op de Voskuilenweg beschadigd. De toedracht daarvan is de politie overigens nog niet geheel duidelijk. De politie zoekt nu mensen die de botsing tussen de brandweer-hoogwerker en de Ford-personenauto hebben zien gebeuren.

Ook op nieuwjaarsdag moest de Heerlense brandweer verschillende keren uitrukken. In het bejaardenverzorgingscentrum De Regenboog aan de Meezenbroekerweg brak brand uit, toen een handdoek op een kookplaatje viel. De verzorgsters wisten het vuur dat vervolgens uitbrak, zelf te blussen.

In Brunssum vormde een man die zijn hand bezeerde bij het openen van de traditionele champagne het ernstigste incident. „En verder is er weer heel veel vuurwerk afgestoken," weet de woordvoerder van het Brunssumse politiekorps nog te melden.

Ook het Heerlense politiekorps spreekt van een uitermate rustig verlopen oudejaarsnacht. „Vergelijkbaar met een gewone zaterdag," meldt een woordvoerder.

In Landgraaf verliep de jaarwisseling nóg rustiger. „Geweldig, op een poging tot inbraak na is er niets gebeurd," bericht de meldkamer in Landgraaf.

De Kerkraadse politiemensen die de oudjaarsnacht gewoon moesten werken, beleefden eveneens een rustige dienst. „We hoefden er maar een paar keer uit, in het ergste geval voor een meneer die wat teveel had gedronken maar niettemin in een auto wilde stappen."

In Voerendaal bleef de schade beperkt tot een door vandalen met vuurwerk opgeblazen brievenbus. Hetzelfde gebeurde enkele keren in Nuth. „Maar als de schade in de nieuwjaarsnacht daartoe beperkt blijft, zijn we dik tevreden," stelt de wachtcommandant na een ook in Nuth rustige jaarwisseling.

Ook de brandweerkorpsen beleefden een rustige nacht. De Kerkraadse brandweerlieden konden zich volledig concentreren op de oliebollen: niet eenmaal hoefden ze er opuit. Slechts een klein brandje in een houtopslag in Haanrade, in de loop van nieuwjaarsdag, verstoorde de rust.

Door de rustig verlopen jaarwisseling bleef ook de drukte op de eerste-hulpafdelingen van de ziekenhuizen in de regio beperkt. In het Heerlense De Weverziekenhuis werden vijf mensen behandeld, die allen slechts lichte verwondingen hadden.

Ook de eerste-hulpafdeling van het Gregorius de Groteziekenhuis in Brunssum had het in de oudejaarsnacht 'relatief rustig'. Pas op nieuwjaarsdag meldden zich meer vuurwerk-slachtoffers. Daarbij ging het veel om kinderen, die met gewonen niet-afgegaan vuurwerk hadden gespeeld.

Bij de eerste hulp van het Kerkraadse St.-Jozefziekenhuis meldde zich een twaalftal slachtoffers, waar het er tijdens een gewone nacht vier à vijf zijn. „Voor een jaarwisseling is dat echter heel normaal," aldus een woordvoerder.

● Prins Perry I van De Bokkeriejesj van Heerlerheide.

Perry I eerste carnavalsprins in nieuwe jaar

HEERLEN – Het nieuwe jaar was amper enkele minuten oud toen carnavalsvereniging De Bokkeriejesj van Heerlerheide Perry de Roy uitriepen tot prins Perry I. De 27-jarige vrijgezel werd tijdens het traditionele champagnebal dat in de nieuwjaarsnacht gehouden werd, van alle prinselijke waardigheid voorzien. Hij is zelfstandig ondernemer met zaken in Heerlerheide en op de Heksenberg. Hij kwam uit een verlaat kerstpakket tevoorschijn. Op 10 januari recipieert de kersverse prins in het Corneliushuis.

Gestolen Peugeot uitgebrand terecht

HULSBERG – Een woensdagnacht in Hulsberg gestolen Peugeot GTI is later volledig uitgebrand teruggevonden in een weiland in het Margratense buurtschap Bruisterbosch. Van de daders ontbreekt elk spoor.

Lek in waterleiding

HEERLEN – Een lek in de waterleiding heeft gisteravond voor een ijsballet gezorgd op de Ganzeweide in Heerlerheide. Omdat de weg spiegelglad werd, besloot de politie de straat af te zetten totdat de waterleidingmaatschappij het lek had gedicht. De oorzaak van het lek is nog niet bekend.

Valkenburg krijgt Geulpromenade

Van onze verslaggever

VALKENBURG – Langs de rivier de Geul in Valkenburg komt een wandelroute, vanaf kasteel Oost tot het Odapark aan één of twee kanten van de Geul. De Geulpromenade maakt deel uit van een herstelplan voor de kademuren, waarmee een bedrag is gemoeid van twaalf miljoen gulden.

Het waterschap Roer en Overmaas betaalt acht miljoen gulden, de gemeente Valkenburg aan de Geul betaalt de resterende vier miljoen. De restauratie zal in 1994 worden uitgevoerd.

Voor het waterschap Roer en Overmaas behoort het herstel van de kademuren in Valkenburg tot de werken die een ongehinderde doorstroming van het water beogen. Daartoe zou een bedrag van acht miljoen gulden voldoende zijn. De gemeente Valkenburg wil evenwel dat de kademuren er ook in de toekomst aantrekkelijk en passend bij het karakter van de Mergelstad uitzien. Vandaar dat er vier miljoen gulden extra aan dit project wordt uitgegeven.

De gemeente heeft inmiddels een architekt in de arm genomen om voor die promenade een aantrekkelijk ontwerp te maken. „Het moet een extra toevoeging zijn aan de toeristische aantrekkelijkheid van Valkenburg," zegt wethouder Jo Jacobs.

Hoewel het herstel van de kademuren nu een zaak is van het waterschap, zal de gemeente er nauwgezet op toezien dat de restauratie op een fraaie manier gebeurt. „Geen muren in beton, maar juist een verfraaiing," zegt Jacobs. De kademuren zijn in Valkenburg door de eeuwen heen altijd opgetrokken geweest in het streekeigen materiaal mergel. Dat moet volgens de wethouder zo blijven.

Bekeken wordt of op een of andere manier bij de restauratie kan worden aangeduid waar in het verleden de torens van de stadsmuur hebben gestaan. Door het archeologisch onderzoek van anderhalf jaar geleden bij de aanleg van het stamriool in de bedding van de Geul is precies bepaald waar deze torens hebben gestaan. Het gaat om zeven torens tussen de sluis aan het Walramplein en kasteel Den Halder.

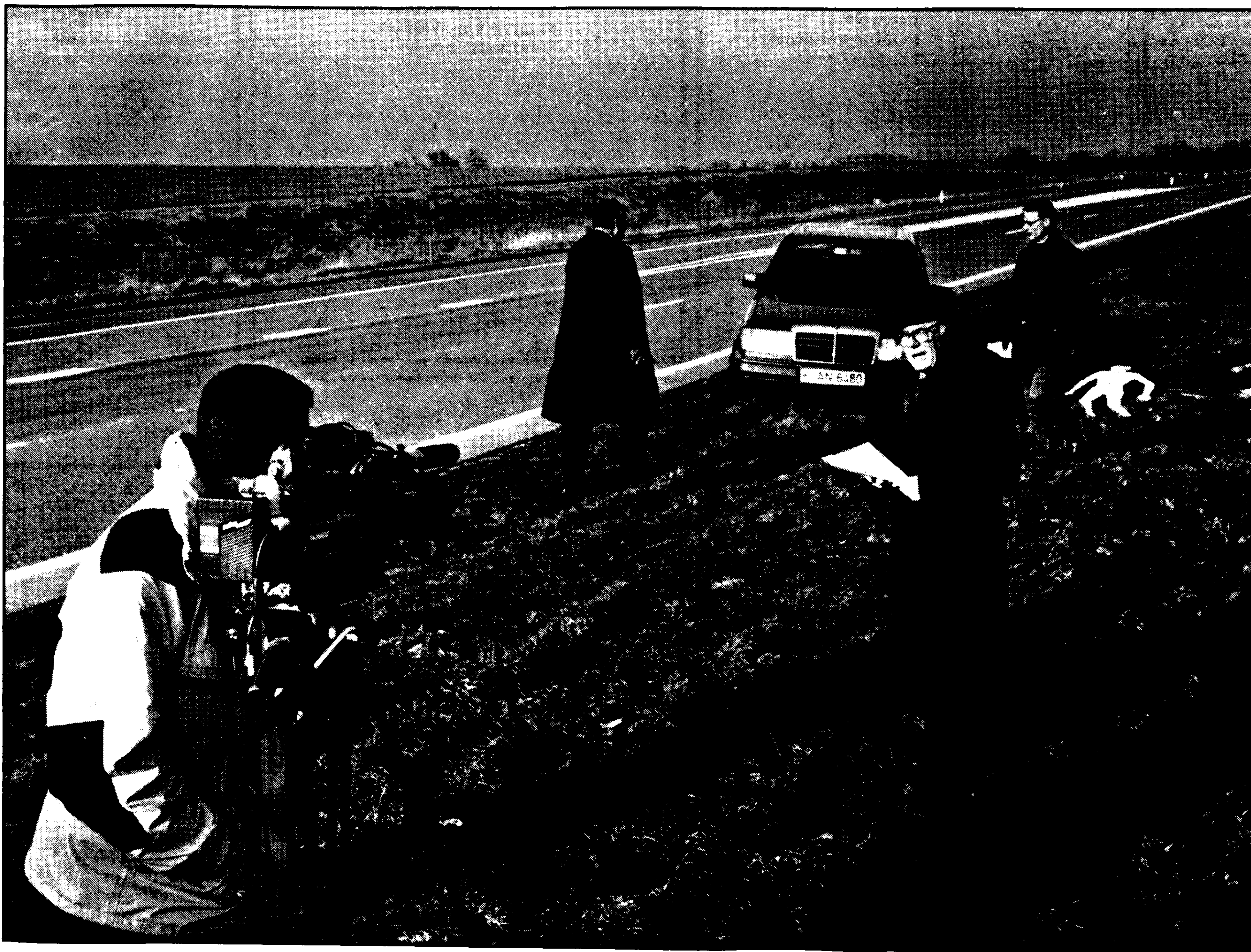
De kademuren langs de Geul in Valkenburg hebben een lengte van ruim een kilometer. Slechts op zeer beperkte schaal zijn in de afgelopen tijd stukken muur hersteld. Er zijn plekken, zoals bij de nieuwe kerk tegenover het Walramplein, waar de muren praktisch op instorten staan.

Auto rijdt door na stopteken politie

HEERLEN – Een Amsterdammer en een Eindhovenaar zijn woensdagavond aangehouden, wegens het negeren van een stopteken van de politie en het bezit van heroïne. Bij een verkeerscontrole op de Klompstraat gaf de Eindhovense chauffeur gas, in plaats van te stoppen. Zijn Amsterdamse metgezel wierp tien gram heroïne door het raam naar buiten, om daarna op de Groene Boord uit de auto te stappen en weg te rennen.

Beide mannen werden even later toch aangehouden. De Eindhovenaar bleek niet over een rijbewijs te beschikken.

Reconstructie

● De taxi van de vermoorde Duitser werd voor Opsporing Verzocht weer even bij de plaats van het misdrijf neergezet.

Foto: FRANS RADE

Heerlense moord in Opsporing Verzocht

Van onze verslaggever

HEERLEN – De politie heeft donderdag bijna acht kilometer van de autoweg A 76 tussen Nuth en het knooppunt Bocholtz een uur lang afgesloten voor alle verkeer. De Avro kreeg zo de gelegenheid opnames te maken voor het programma Opsporing Verzocht van 11 januari. Opsporing Verzocht gaat dan in op de zogenoemde bermmoord. Op 16 december werd het lijk van een taxichauffeur uit Keulen in de middenberm van de A 76 gevonden. Het onderzoek naar de moordenaar loopt nog.

Opsporing Verzocht maakte donderdag beelden van de taxi die op 16 december 's ochtends een tijdje op de autoweg moet hebben gestaan. De taxi werd later in Nijswiller teruggevonden.

Callaneticscursus 'zware vrouwen' blijkt succes

Zonder maatje 46 kom je er niet in

DOOR ROELIEN SCHRAGE

Carina en Marlies Dresschers begonnen hun eigen callaneticsklas toen de cursus stopte die zij volgden. Omdat er genoeg sportmogelijkheden zijn voor dames met de 'gemiddelde maat' 38-40 besloten zij een cursus te starten voor dames die weinig sportmogelijkheden kennen. Sinds begin september sporten de dames met een maatje meer, vanaf maat 46, twee maal per week in Merkelbeek.

De voorwaarde die Carina en Marlies hebben gesteld is eenvoudig: maatje 46 of meer en anders kom je er niet in! Het bleek een gouden greep.

„Binnen een week nadat we van start gingen met de cursus was zaal café Smeets te klein. Het was voor ons natuurlijk maar de vraag of er wel animo voor zo'n cursus zou zijn, maar na de eerste week moesten we al verhuizen naar een grotere zaal," vertelt Marlies over haar ervaringen van die eerste week. Gymzaal Henkhof in Merkelbeek werd het nieuwe onderkomen.

De groep is heel gevarieerd, niet alleen in leeftijd (van twintig tot zeventig), ook de dagelijkse bezigheden van de vrouwen lopen uiteen. De een is huisvrouw, de ander werkt parttime en de volgende heeft een eigen praktijk. „De onderlinge sfeer is heel goed, iedereen voelt zich veilig binnen de groep omdat je toch met gelijkgezinden bent."

Overname

Een cursus overnemen doe je natuurlijk niet zomaar. Carina en Marlies kregen een opleiding van hun vorige leidster. Boeken en video's werden grondig doorgenomen om alle kneepjes van het vak onder de knie te krijgen.

● Marlies (links) en Carina Dresschers

• Foto: LILIAN SCHMITZ

„Je moet de oefeningen goed doen, anders heb je er niets aan. We hebben alle oefeningen eerst uitvoerig zelf gedaan voordat we onze cursisten erop los lieten," zegt Marlies.

Carina en Marlies zijn intussen bezig met het opleiden van hun vervangers. Marlies: „M'n zus is ziek uitgevallen en ik ben zwanger waardoor ik me 's morgens niet zo goed voel. De opleiding van die mensen verzorgen wij, een van hen is nu klaar en zij vervangt ons al. De ander is nog in opleiding."

Een avondcursus is voor vrouwen die nu buiten de boot vallen een uitkomst. „Vrouwen die overdag full-time werken kunnen nu niet meedoen met de cursus. In het begin vroegen sommige aanmelders of we de callanetics niet 's avonds konden geven, dat was voor ons onmogelijk. Nu gaan we opnieuw inventariseren en als er genoeg aanmeldingen binnen komen, dan starten we één maal per week."

Stress

De callaneticscursus bestaat, naast een uur sport, ook uit vijftien minuten ontspanningsoefeningen. „Ontspanning is voor dikke mensen extra belangrijk omdat ze meer last van stress hebben. Ze worden door de maatschappij anders behandeld, iemand die een bril heeft of mank loopt kan daar zelf niets aan doen, wordt gezegd. Ben je dik dan is dat altijd je eigen schuld terwijl dit helemaal niet zo hoeft te zijn. Die dikte kan óók het gevolg zijn van een ziekte," zegt Marlies.

Het dik-zijn zorgt in het dagelijks leven voor een aantal problemen. Marlies hierover: „Sommige mensen sluiten zich af van de buitenwereld, ze hebben bijna geen sociale contacten meer. Het is voor velen ook heel moeilijk om werk te vinden want je wordt toch altijd aangekeken op je dik-zijn. We zijn deze cursus dan ook begonnen om de mensen te laten sporten en om ze wat meer zelfvertrouwen te geven."

De omvang van de groep varieert. Tussen de vijftien en twintig vrouwen komen één of twee keer per week naar de gymzaal om daar te sporten. „De callanetics in combinatie met de ontspanningsoefeningen zorgen ervoor dat de vrouwen zich beter voelen. Lichamelijke klachten verdwijnen en de huid wordt mooier en strakker."

Het succes van de cursus heeft nog niet voor wachtlijsten gezorgd, de groep is nog te overzien. Nieuwe aanmelders voor de avond komen wel op een wachtlijst, omdat er een inventarisatie plaatsvindt voordat de cursus start.

nog even '92

Nog even '92 is een rubriek waarin personen of gebeurtenissen die in het afgelopen jaar de kolommen van de krant haalden nog eens voor het voetlicht komen. Deze keer Carina en Marlies Dresschers, die zelf een callaneticscursus startten.

Bij de koffie

Puzzel

● *Beste lezers, u heeft driftig gepuzzeld met de letters ASEIORHLDJUBATETLEPA! U moest daar twee woorden uithalen. We kregen donderdag al de eerste telefoontjes met goede oplossingen na de toelichting dat het eerste woord iets met ziekenhuis had te maken en het tweede een deel van een bepaalde struik was. Een meneer vertelde tijdens de koffiepauze met een aantal collega's de oplossing bedacht te hebben. Die magische twintig letters zorgen voor verbroedering!*

Puzzel 2

● *Zoals beloofd kunt u de oplossing ook maandag tussen 14.00 en 15.00 uur nog doorbellen op 045-739283. Er zijn geen prijzen te verdienen. Overigens, en dat mogen we nu wel verklappen, vormde de oplossing het codewoord voor deelname aan een oudejaarsweekeinde van een aantal Limburgers in Zeeland.*

Staatslot

● *De run op de staatsloten voor de drie-miljoentrekking van oudejaarsavond is de afgelopen dagen nieuws geweest. Wat een succes, iedereen wil snel rijk worden. Nieuws was ook dat veel mensen nog steeds op hun loten wachtten. „Waarschijnlijk ten onrechte," meldt een Brunssumse lezer. „Ik had in november al een lot aangevraagd en kreeg toen een voorlopig lot plus een accept-girokaart. Ik maakte het geld over en hoorde niets meer."*

Staatslot 2

● *Vlak voor oud-op-nieuw kreeg onze lezer het Staatsloterijkantoor aan de lijn, iets waar vele anderen trouwens niet in slaagden. „Een meneer legde me netjes uit dat dat voorlopige lot definitief was geworden op het moment dat mijn betaling arriveerde. Maar net als vele anderen had ik dat voorlopige lot al lang weggegooid." Gooide onze Brunssummer dan al zijn kansen op de drie miljoen in de prullebak? Nee, want bij de Staatsloterij staan alle lotnummers geregistreerd. „Ze vertelden me gewoon welk nummer ik had. Zo was ik toch verzekerd van een spannende laatste avond van het jaar." Maar of die drie miljoen opleverde?*

Carnaval

● *Wij kunnen het ons echt niet voorstellen, maar er zijn mensen die de dag na Nieuwjaar trek hebben in carnaval. Op Heerlerbaan bijvoorbeeld. Daar worden vandaag in de Caumerbron (Corisbergweg 197) de nieuwe rozenkoningin en prins uitgeroepen. Rond 24 uur wordt tevens afscheid genomen van Jacqueline I en Henry I. Madame Gisela geeft een wervelende show en de entree is 7,50. Morgen is overigens ook de prinsenproclamatie op Welten/ Benzenrade. Voor wie het nog niet doorheeft: het nieuwe jaar is nu echt begonnen.*

Voornemens

● *En dan toch nog even iets, waar we wel omheen zouden willen, maar eigenlijk niet kunnen: onze goede voornemens voor het jaar 1993. Niet dat we willen beweren de hoogste staat van perfectie al bereikt te hebben, maar er wilde ons maar niets te binnen schieten dat we ons ten doel zouden stellen in het nieuwe jaar. Stoppen met roken? Lukt ons toch niet. Aardiger zijn voor de buren? Hebben we al een goed contact mee. En nog betere koffiekolom schrijven? Dat nemen we ons elke dag al voor.*

Voornemen 2

● *Nee, een goed idee wilde ons maar niet te binnen schieten. De hele decembermaand hebben we erover lopen tobben, piekeren en prakkezeren: wat nemen we ons voor in het nieuwe jaar. Want je kunt wel zomaar iets nemen, maar dat zet geen zoden aan de dijk, leert onze ervaring. Een goed voornemen dat nog in de eerste januarimaand jammerlijk sneuvelt, daar zit niemand op te wachten. Dan houd je alleen maar jezelf voor de gek en als er dan toch iemand voor de gek moet worden gehouden, dan liever niet wijzelf. Uiteindelijk schoot ons, op de valreep – het nieuwe jaar was al een paar uur oud – schoot ons toch iets te binnen: we stoppen met tobben, piekeren en prakkezeren. Gelukkig nieuwjaar!*

†

Nadat hij tot het allerlaatste moment optimistisch was gebleven is heden, toch nog onverwacht, van ons heengegaan mijn allerliefste man, onze onvergetelijke vader, schoonvader, schoonzoon, broer en schoonbroer

Frans van den Boorn

echtgenoot van

Tiny Notten

Hij overleed, voorzien van het h. oliesel, in de leeftijd van 62 jaar.

Klimmen: **T. van den Boorn-Notten**
Amsterdam: **Frans en Désirée**
Maastricht: **Jos en Nicole**
Familie Van den Boorn
Familie Notten

6343 CE Klimmen, 30 december 1992
Schoolstraat 22

De plechtige eucharistieviering zal worden gehouden op maandag 4 januari a.s. om 14.00 uur in de parochiekerk H. Remigius te Klimmen, waarna de begrafenis zal plaatshebben op het r.k. kerkhof te Heugem-Maastricht.

Schriftelijk condoleren achter in de kerk.

Avondmis voor zijn zielerust, zaterdag 2 januari a.s. om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.

Frans is opgebaard in het mortuarium Panhuis, Panhuys 1 te Hulsberg. Bezoek dagelijks van 19.00 tot 20.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van onze oud-directeur en ons zeer gewaardeerd mede-bestuurslid

Frans van den Boorn

Met respect blijven wij terugdenken aan zijn werkelijk volledige inzet voor zijn school „Ummer Clumme" in Klimmen.

Wij wensen Tiny en haar kinderen veel sterkte.

Bestuur Stichting Katholiek Onderwijs Klimmen

Diep bedroefd namen wij kennis van het overlijden van

Frans van den Boorn

Ruim 16 jaar gaf hij op energieke en inspirerende wijze leiding aan onze school.
Ook na zijn afscheid als directeur bleef hij vol belangstelling betrokken bij onze school.
Wij wensen Tiny en haar kinderen veel sterkte toe.

Team, Medezeggenschapsraad en Oudervereniging van basisschool "Ummer Clumme" in Klimmen

---

Met grote verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van onze zeer gewaardeerde parochiële medewerker

Frans van den Boorn

Met respect blijven wij terugdenken aan zijn grote inzet voor onze St. Remigiusparochie Klimmen.

Wij wensen zijn echtgenote en kinderen veel sterkte.

Pastoor Brunott, kerkbestuur, parochieraad en redactie parochieblad

---

†

Je handen hebben voor ons gewerkt.
Je hart heeft voor ons geklopt.
Je ogen hebben ons tot het laatst gezocht.
Rust nu maar uit.

Bedroefd geven wij u kennis dat op 69-jarige leeftijd, voorzien van de h. sacramenten, van ons is heengegaan mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Piet Venbrucx

echtgenoot van

Riek Derks

Brunssum: **Riek Venbrucx-Derks**
Valkenburg: **Ans en Rens**
Susan
Swalmen: **Toos en Hennie**
Rogér, Maurice
Maastricht: **Hans en Vera-Lyn**
Britt, Bo
Familie Venbrucx
Familie Derks

Brunssum, 1 januari 1993
Corr.adres: Past. Janssensweg 10
6301 XR Valkenburg a/d Geul

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op dinsdag 5 januari om 11.30 uur in de parochiekerk H. Barbara te Treebeek-Brunssum, waarna om 13.00 uur de crematieplechtigheid zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Avondmis maandag om 19.00 uur in de Kolbekapel van voornoemde kerk.

Gelegenheid tot afscheidnemen in het uitvaartcentrum Dela, Grasbroekerweg 20 te Heerlen, maandag van 18.00 tot 19.00 uur.

Wilt u indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

Met droefheid geven wij kennis van het overlijden van onze moeder, schoonmoeder en grootmoeder

Theresia Korach

echtgenote van

Joseph Soomers

Zij overleed op 75-jarige leeftijd.

Kinderen en kleinkinderen

Landgraaf, 24 december 1992
Terwaerderveldje 65

De crematieplechtigheid heeft op 28 december jl. plaatsgevonden.

Voor uw oprechte deelneming tijdens zijn ziekte, de uitvaart en crematie van mijn lieve man

G.J. Kolenbrander (Hary)

betuig ik mijn oprechte dank.

Tevens een woord van dank aan verpleegtehuis St. Odilia, afd. 1, voor de liefdevolle verzorging.

zijn echtgenote
T. Kolenbrander-Dorgelo

Enige en algemene kennisgeving

†

Wij geven u kennis dat op 69-jarige leeftijd, na een moedig gedragen ziekzijn en liefdevolle verpleging in de verpleegkliniek A afd. 5 te Heerlen, van ons is heengegaan, voorzien van het h. oliesel, mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, mijn opa, onze broer, zwager, oom en neef

Peter van Weersch

echtgenoot van

Mia Heijnens

Heerlen: **Mia van Weersch-Heijnens**
Heerlen: **Marij Vedder-van Weersch**
Louis Vedder †
Patty
Heerlen: **Wim van Weersch**
Landgraaf: **Pauline Heinrichs-van Weersch**
Sjef Heinrichs
Familie Van Weersch
Familie Heinrichs

6416 CH Heerlen, 1 januari 1993
Kerkraderweg 145

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op dinsdag 5 januari om 14.00 uur in de parochiekerk Verschijning van de Onbevlekte Maagd te Molenberg-Heerlen, waarna om 15.30 uur de crematieplechtigheid zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.

Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.

Gelegenheid tot afscheidnemen in het uitvaartcentrum Dela, Grasbroekerweg 20 te Heerlen, heden zaterdag en zondag van 14.00 tot 15.00 uur en maandag van 18.00 tot 19.00 uur.

---

†

Vandaag is het geluk je deel
en morgen vallen klappen.
Er is zoveel, zoveel
waar wij geen barst van snappen.

Theo Cornelussen

is niet meer.

Hij overleed plotseling op 31 december 1992, in de leeftijd van [illegible] jaar.

Stein: **Tiny Cornelussen-Meijers**
Wageningen: **Thijs Cornelussen**
Klara de Boer
Martijn
Brunssum: **Louis Cornelussen**
Yvonne Velthuis
Pim, [illegible]
Tiel: **Marian Cornelussen**
Peter Damen
Stijn, Laura
Stein: **Theo Cornelussen**
Susanne Geurts
Stein: **John Cornelussen**
Familie Cornelussen
Familie Meijers

6171 BJ Stein
Ambiorixstraat 24

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatsvinden op dinsdag 5 januari om 11.00 uur in de St. Jozefkerk te Kerensheide-Stein.

Gelegenheid tot schriftelijk condoleren achter in de kerk.

De overledene is opgebaard in de rouwkamer van Uitvaartcentrum Daemen, Heirstraat 41 te Elsloo-Stein. Bezoek dagelijks van 18.30 tot 19.00 uur.

---

†

Bedroefd, maar dankbaar voor alles wat hij voor ons gedaan en betekend heeft, geven wij u kennis dat heden van ons is heengegaan, mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, schoonbroer, oom en neef

Jacob Meesters

echtgenoot van

Lieza Schmelzer

Hij werd 79 jaar.

De bedroefde familie:
Bocholtz: **Mevr. E.H. Meesters-Schmelzer**
Bocholtz: **Jacob en Marietta**
Meesters-Baadjou
Carla en Pieter
Bocholtz: **Jo en Tiny Meesters-Niessen**
Roland
Nicolle en Rob
Familie Meesters
Familie Schmelzer

Bocholtz, 31 december 1992
Corr.adres: De Baan 5, 6351 BH Bocholtz

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op dinsdag 5 januari a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk H. Jacobus de Meerdere te Bocholtz, waarna aansluitend de crematie in stilte zal plaatsvinden te Imstenrade.

Bijeenkomst in de kerk.

Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.

De rozenkrans wordt maandag 4 januari gebeden om 18.45 uur in voornoemde kerk, waarna aansluitend de avondmis te zijner intentie.

De overledene ligt opgebaard in het mortuarium, Dr. Ottenstraat 60 te Simpelveld.
Bezoek van 18.00 tot 19.00 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Dankbaar voor het vele goede dat hij ons tijdens zijn leven heeft gegeven, hebben wij afscheid genomen van mijn lieve man, onze goede vader, schoonvader, opa, overgrootvader, over-overgrootvader, broer, zwager, oom en neef

Arnold Jakob Overeem

echtgenoot van

Maria Sauer

Heerlen: **M. Overeem-Sauer**
Heerlen: **A.W. Overeem**
M. Overeem-Huisman
Heerlen: **C.J. Overeem**
C.H. Overeem-Janssen
zijn klein-, achterklein- en achter-achterkleinkinderen
Familie Overeem
Familie Sauer

1 januari 1993
St. Barbarastraat 177, 6415 RT Heerlen

De crematieplechtigheid zal gehouden worden in het crematorium aan de Imstenraderweg te Heerlen op dinsdag 5 januari om 14.30 uur.

Samenkomst in het crematorium, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.

Gelegenheid om afscheid te nemen dagelijks van 14.00 tot 16.00 uur in de rouwkapel van het VKH Centrum voor Reactivering en Verpleging aan de H. Dunantstraat 3 te Heerlen.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

---

†

Met diepe verslagenheid, maar dankbaar vo[or] de fijne jaren die wij samen met hem mocht[en] beleven, geven wij kennis dat na een dappe[re] strijd toch nog onverwacht van ons is heeng[egaan] mijn lieve man, vader, schoonvader, o[pa], lieve opa, broer, zwager, oom en neef

Wiel van Eijk

echtgenoot van

Tiny Kersten

Hij overleed in de leeftijd van 69 jaar, voorzi[en] van het h. sacrament der zieken.

Kerkrade: **M.H. van Eijk-Kersten**
Hulst: **Frits van Eijk**
Annemie van Eijk-Savelsbe[rg]
Linda en Roelof
Familie Van Eijk
Familie Kersten

6466 JC Kerkrade, 31 december 1992
Kremerstraat 93

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden w[or]den op dinsdag 5 januari a.s. om 10.00 uur in [de] parochiekerk van de H. Martinus te Kerkrad[e]-Spekholzerheide, waarna aansluitend de crem[a]tie zal plaatsvinden in het crematorium te He[er]len, Imstenraderweg 10.

Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid [is] tot schriftelijk condoleren.

Onze dierbare overledene zal bijzonder word[en] herdacht in de heilige mis van zondag 3 januari a.s. om 11.30 uur in voornoemde parochieker[k].

Gelegenheid tot afscheidnemen in het mortu[a]rium Schifferheide van Lindeman Uitvaartce[n]tra, Schifferheiderstraat 7 te Kerkrade-We[st] dagelijks van 18.00 tot 19.30 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvang[en] gelieven deze annonce als zodanig te willen b[e]schouwen.

Enige en algemene kennisgevi[ng]

†

Bedroefd, doch dankbaar voor wat hij voor o[ns] betekend heeft, geven wij u kennis dat plot[se]ling en voorzien van het h. oliesel, op de leeft[ijd] van 72 jaar is overleden, mijn dierbare echtg[e]noot, onze zorgzame vader, broer, schoonbro[er], oom en neef

Joseph Johannes Hubertus Eurlings

echtgenoot van

Gerda Anna Helena Voncken

De bedroefde familie:
Valkenburg a/d Geul: **G.A.H. Eurlings-Voncken**
Jacques
Jos
Familie Eurlings
Familie Voncken

6301 ZR Valkenburg a/d Geul
31 december 1992
Louis Eliasstraat 5

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door [de] begrafenis, zal plaatshebben dinsdag 5 janu[ari] a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de O[.L.] Vrouw van Altijddurende Bijstand te Valke[n]burg a/d Geul.

Overtuigd van uw medeleven zal er geen cond[o]léance zijn.

Voor de zielerust van de overledene zal [een] avondwake gehouden worden op maandag 4 [ja]nuari om 19.00 uur in voornoemde kerk.

De dierbare overledene is opgebaard in mortu[a]rium Smeets, Spoorlaan 29, Valkenburg a[/d] Geul. Bezoek dagelijks van 19.00 tot 20.00 uu[r].

Dankbetuiging
In plaats van kaarten

Graag willen wij iedereen zonder uitzondering van harte danken voor het medeleven, betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze lieve moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder

Martha Winter

weduwe van

Josef Figo

Tevens zeggen wij dank voor de h. missen, bloemen en condoléances, alsmede een speciaal woord van dank aan de medewerkers van het Groene Kruis en dr. A.J.M. v.d. Poel, voor de goede verzorging.

Kinderen, klein- en achterkleinkinderen

Kerkrade, december 1992

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 2 januari 1993 om 18.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand te Kerkrade-Heilust.

---

† **Jo de Waal**, weduwe van Harrie Paulis. Corr.adres: Past. Drehmannstraat 22, 6049 AT Herten. De plechtige eucharistieviering wordt gehouden heden om 11.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vr. van Altijddurende Bijstand, Onze Lieve Vrouweplein te Roermond.

† **Toon Mulders**, 86 jaar, echtgenoot van An Ubben. Voorstad St. Jacob 2A, 6041 LM Roermond. De plechtige uitvaartdienst wordt heden gehouden om 11.30 uur in het Witte Kerkje in de Voorstad St. Jacob te Roermond.

† **Fien Timmermans**, 70 jaar, weduwe van Theu Moonen. Juliana van Stolbergstraat 18, 6006 ZM Weert. De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben heden om 10.30 uur in de parochiekerk van De Verrezen Christus te Moesel-Weert.

† **Fien Timmermans**, 70 jaar, weduwe van Th[eu] Moonen. Juliana van Stolbergstraat 18, 6006 Z[M] Weert. De plechtige uitvaartdienst zal plaatsh[eb]ben heden om 10.30 uur in de parochiekerk van [De] Verrezen Christus te Moesel-Weert.

† **Frans Slangen**, 75 jaar, echtgenoot van Ri[ny] Arts en weduwnaar van Lena Smeets. Hoo[fd]straat 22, 6049 BJ Herten. De plechtige eucharist[ie]viering zal worden gehouden op dinsdag 5 janu[ari] om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Micha[ël] te Herten.

Huisartsenpraktijk Oud Gelee[n]

gevestigd per 1 jan. 1993

J.P.H. Dolhain, huisarts

als opvolger van

K.S. Bakker, huisarts

in samenwerking met

J.L.M. van Pelt, huisarts

Spreekuur volgens afspraak

HUISARTSENPRAKTIJK OUD GELEEN
Norbertijnenstraat 36, 6166 AK Geleen
tel. 046-743322

Voor het opgeven van familieberichten voor de krant van maandag, bestaat gelegenheid op zondagmiddag tussen 15.00 en 16.00 uur op ons hoofdkantoor, of telefonisch uitsluitend op 045-739886.

Limburgs Dagblad

In de Cramer 37, Heerlen.

---

† **Frans Slangen**, 75 jaar, echtgenoot van Riny Arts en weduwnaar van Lena Smeets. Hoofdstraat 22, 6049 BJ Herten. De plechtige eucharistieviering zal worden gehouden op dinsdag 5 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Michaël te Herten.

Praktijkbeëindiging per 1-1-1993

J.W.Chr. Gielen

huisarts te Bunde
draagt de praktijk over aan M.G.M. Wiertz.

Gevestigd per 1-1-1993

M.G.M. Wiertz

huisarts te Bunde.
In associatie met de Maatschap Meerssen.
De praktijk wordt voortgezet in het pand van J.W.Chr. Gielen, Pr. Irenewag 3, 6241 GD Bunde, tel. 043-641291. Spreekuur volgens afspraak.

UITNODIGING

Graag wil ik zaterdag 9 januari 1993 van 16.00 tot 18.00 uur in het Cultureel Centrum De Auw Kèrk, Burchtstraat 2 te Bunde, samen met mijn echtgenote afscheid van u nemen.
Tevens is er dan gelegenheid kennis te maken met mijn opvolger.

J. Gielen, huisarts

GEVESTIGD PER 1 JANUARI 1993

J.H.M.B. Scholtes, huisarts

als opvolger van

J.P.H. Dolhain, huisarts

Spreekuur volgens afspraak

Groene Boord 15, 6411 GE Heerlen
tel. 045-714978

GEVESTIGD:
J.A.A.M. Bolmers huisarts

In samenwerking met:
M.M.B.G Hundscheid
R.J.M. Linden
A.H.J. Sijstermanns
huisartsen

Praktijkadres: Kasteellaan 108
6415 HT Heerlen
Tel.nr. 045-720969

Spreekuur volgens afspraak.

Spits van Ajax tekent voor drieëneenhalf jaar 'Kuip'

Van Loen Feyenoords knaller

DOOR DICK VAN DEN POLDER

ROTTERDAM – Op de laatste dag van 1992 nam Feyenoord voor een bedrag van ongeveer anderhalf miljoen gulden John van Loen over van Ajax. De rossige spits, die op 5 februari achtentwintig jaar wordt, tekende een verbintenis voor een verblijf in de Kuip van 3½ jaar. In de Europacup-wedstrijden tegen Spartak Moskou, over enkele maanden, zal Feyenoord overigens niet kunnen beschikken over Van Loen. Hij is in Europees verband voor Feyenoord nog niet speelgerechtigd, omdat hij dit seizoen - als wisselspeler - al drie keer voor Ajax in een Uefacupwedstrijd is uitgekomen: tegen Austria Salzburg en tweemaal tegen het Portugese Guimaraes.

● *De Ajax-periode van John van Loen behoort tot het verleden. Feyenoord is zijn nieuwe werkgever.* Foto: SOENAR CHAMID

„Dat we Van Loen nog niet voor de Europa Cup kunnen opstellen, is een tegenvaller", gaf voorzitter Jorien van den Herik toe, „maar dat heeft ons er niet van weerhouden om hem tussentijds aan te trekken." „In de strijd om de titel en de andere Europacup-plaatsen willen we zo lang mogelijk blijven meedoen en we zitten ook nog in het toernooi om de KNVB-beker. Met Van Loen denken we een scorende spits te hebben binnengehaald. In de laatste competitiewedstrijden is gebleken dat we daar dringend behoefte aan hebben".

Eerder

Feyenoord heeft al eerder pogingen gedaan om Van Loen te strikken. In de tijd dat deze bij Anderlecht op de bank zat, heeft Wim Jansen geprobeerd om hem te huren. De financiële middelen om hem te kopen, ontbraken toen bij Feyenoord.

Op aandringen van Leo Beenhakker werd Van Loen in de zomer van 1991 voor ongeveer drie miljoen gulden van Anderlecht overgenomen. Van Loen had een goede start bij de Amsterdamse club, maar kon de concurrentie met het duo Pettersson-Bergkamp uiteindelijk niet aan en viel dit seizoen buiten de boot.

Toen Feyenoord rond de Kerst belangstelling toonde voor Van Loen, bleek Ajax bereid om over een transfer te onderhandelen. „Trainer Louis van Gaal had geen bezwaar om Van Loen te laten vertrekken", vertelde penningmeester Arie van Os, die op oudejaarsdag met Feyenoord overeenstemming bereikte over de laatste details.

Plezierige sfeer

„De onderhandelingen met Ajax zijn in een plezierige sfeer gevoerd", zei Jorien van den Herik. „Er was geen sprake van haat of nijd". Feyenoord heeft de transfer uit eigen middelen gefinancierd.

Van den Herik had het nieuws over John van Loen willen bewaren tot de nieuwjaarsbijeenkomst van Feyenoord van komende maandag, maar de transfer lekte op oudejaarsdag uit. De buitenwereld was zelfs nog eerder op de hoogte dan Van Loen zelf. Die hoorde pas 's avonds om negen uur van zijn zaakwaarnemer Rob Jansen dat de zaak rond was.

Van den Herik: „Van Loen was onze knaller. Hij is alleen wat te vroeg afgestoken".

Vijfde

Feyenoord wordt voor Van Loen de vijfde werkgever in het betaalde voetbal. De voormalige betonvlechter speelde als junior bij VVO '65 en UVV en als prof voor FC Utrecht, Roda JC, Anderlecht en Ajax. Hij werd zeven keer voor het Nederlands elftal uitverkoren, maar daar zaten zes invalbeurten bij. Alleen tegen Israël op 4 januari 1989 in Tel Aviv stond hij in de basis. Toen scoorde hij ook zijn enige treffer.

Zijn Oranje-debuut maakte hij op 20 november 1985 in de WK-kwalificatiewedstrijd tegen België. Hij viel toen in de rust in voor de ex-Feyenoorder Michel van der Korput, die in die tijd voor FC Köln speelde. Hoewel Nederland met 2-1 won, bewaart Van Loen geen prettige herinneringen aan deze wedstrijd, want in de slotfase scoorde zijn directe tegenstander George Grun het Belgische tegendoelpunt, waardoor Oranje de kwalificatie voor Mexico ontglipte.

Blessure

Van Loen heeft de afgelopen twee weken niet getraind. Daarvoor was hij een tijdje uitgeschakeld door een hamstringblessure. Het is daarom niet waarschijnlijk, dat hij morgen met Feyenoord naar Frankrijk vliegt voor de vriendschappelijke wedstrijd tegen Auxerre.

Woensdag oefent Feyenoord in eigen stadion tegen hoofdklasser Holland, de club waar Wim van Hanegem enige tijd als trainer-coach werkte.

Op 12 januari moet Feyenoord de achterstallige uitwedstrijd tegen Roda JC inhalen. IJs en weder dienende maakt Van Loen dus op de bekende grond van Kaalheide zijn debuut bij Feyenoord.

sport op tv

VANDAAG

15.00-17.00 Dld 3: Sport 3 Extra.
16.35-17.31 Ned 3: Nederlandse afstandskampioenschappen schaatsen: samenvatting vanuit Deventer.
17.25-18.00 Dld 1: Sportschau.
19.15-19.50 Dld 1: Sportschau: met skiën en voetbal.
19.30-20.00 BRT 1: Sport.
21.30-22.00 Dld 3: Sportplatz.
22.15-22.45 Ned 3: Studio sport.

MORGEN

11.30-13.00 Ned 2: TROS/Veronica sport: magazine.
12.55-15.40 Dld 1: Sport extra: internationale vierschansentournee, skiën: derde ronde schansspringen in Innsbruck.

14.55-16.15 BRT 2: Sport extra: wielrennen, Super prestige veldrijden vanuit Asper.
16.20-17.30 Dld 2: Sport extra: Weltstars auf dem Eis, kunstrijden op de schaats vanuit Garmisch Partenkirchen.

17.00-18.00 Ned 3: Nederlandse afstandskampioenschapen schaatsen: samenvatting vanuit Deventer.
17.30-18.15 Dld 2: Die Sport-Reportage: met o.a. handbal- en ijshockey-Bundesliga en skispringen vanuit Innsbruck.

18.10-18.35 Ned 3: Studio Italia: met Italiaans competitievoetbal.
18.10-18.40 Dld 1: Sportschau.
18.45-20.00 Ned 3: Studio sport.
19.30-19.50 BRT 1: Sport.
19.50-19.58 Dld 1: Sportschau-Telegramm.

19.50-20.05 BRT 1: Sportweekend.
21.55-22.55 RTL 4: Sport: voetbal, samenvatting Auxerre-Feyenoord.
22.10-22.25 Dld 2: Sport am Sonntag.
22.30-22.50 BRT 1: Sport.

Kolinska Slovan sterke vertegenwoordiger voormalig Joegoslavië

Limburgse Handbaldagen flitsend van start

DOOR IVO OP DEN CAMP

BEEK – De Limburgse Handbaldagen kunnen niet meer stuk. Tijdens de eerste twee dagen zagen al meer dan tweeduizend mensen de wedstrijden tussen het vijftal Europese topteams en de drie Limburgse eredivisieclubs. En dat terwijl het echte spektakel nog moet volgen. De definitieve beslissingen vallen immers pas vandaag en morgen. Een opvallende rol, en meer dan waarschijnlijk ook een plaatsje bij de eerste vier van het toernooi, is weggelegd voor RD Kolinska Slovan.

Het team uit de republiek Slovenië werd pas op het laatste moment aan het deelnemersveld toegevoegd als vervanger van de Roemeense kampioen Universitatea Craiova. De organisatie zal geen spijt hebben van deze zet, want de ploeg uit het voormalige Joegoslavië haalde tot nu toe de volle buit uit de duels tegen Sittardia en Blauw Wit.

Stenzel

Aan de coach van RD Kolinska Slovan zal een eventueel falen niet liggen. Ivan Munitic heerst aan de zijlijn als een vorst over zijn manschappen. De kale Sloveen heeft het klappen van de zweep van geen onbekende geleerd. Twintig jaar geleden was Munitic als co-trainer van 'handbalprofessor' Vlado Stenzel mede verantwoordelijk voor de wereldtitel die Joegoslavië in 1982 veroverde. Daarna vertrok Munitic naar Ljubljana om het plaatselijke RD Kolinska Slovan naar de top te leiden. Ook dat lukte feilloos. In 1982 en 1986 werd de finale van de Europacup bereikt. Ook dit seizoen leek de ploeg door te stoten tot de top, maar het lot was de club ongunstig gezind. SKA Minsk, de winnaar van de Limburgse Handbaldagen van vorig jaar, was met één doelpunt verschil net te sterk.

Handbal uit het voormalige Joegoslavië is mondiaal gezien altijd toonaangevend geweest. „In Slovenië is het na voetbal de meest populaire sport," vertelt Munitic. De coach zag zijn ploeg gisteren pas in de laatste seconde Blauw Wit op een zijspoor zetten en reageerde zijn spanningen lurkend aan een sigaret af. „Wij willen hier graag goed presteren, want het is een uitstekend georganiseerd toernooi. Ik ben al op veel plaatsen in de wereld geweest, maar de manier waarop hier alles geregeld is, spreekt me enorm aan."

In tegenstelling tot tal van andere topploegen heeft Kolinska Slovan geen hinder ondervonden van de burgeroorlog in het voormalige Joegoslavië. „Slechts een week heeft de competitie stil gelegen. Daarna was de afscheiding een feit en is Slovenië een eigen competitie gestart. We hebben zelfs geen enkele training hoeven te annuleren." Trainen doet de ploeg van Munitic meer dan genoeg. Zeven keer per week staan de - voornamelijk - studenten in de hal om geschoold te worden door de ervaren rot.

Wie in poule A naast RD Kolinska Slovan de kruisfinale gaat bereiken, is nog onzeker. Sittardia zorgde gisteravond voor een verrassing door het sterke US Créteil uit Frankrijk, donderdag nog te sterk voor Blauw Wit, beentje te lichten. Als de ploeg van trainer Ton Velraeds er vanmiddag in slaagt Blauw Wit te verslaan is een plaatsje bij de eerste vier vrijwel zeker. De club uit Beek is er andermaal niet in geslaagd door te dringen tot het beste kwartet. Was Blauw Wit in voorgaande jaren vaak kansloos; dit keer hielde de mannen van trainer Peter Verjans opvallend lang gelijke tred met de buitenlandse toppers. De beslissing in negatieve zin viel telkens pas in de slotfase.

Spanning

In poule B is de spanning te snijden. Nadat het favoriet geachte IF Skövde tijdens de openingswedstrijd verrassend een punt moest inleveren tegen V&L, stonden de Zweden gisteravond voor de lastige opgave te moeten winnen van Newa Sint-Petersburg. De herhaling op clubniveau van de olympische finale in Barcelona was er een met weinig echte hoogtepunten, maar stond wel bol van de spanning. Zoals er dit jaar bij de Limburgse Handbaldagen geen enkele ploeg met kop en schouders boven de rest uitsteekt, hielden ook de Zweden en de Russen elkaar vrijwel in evenwicht. De kleine voorsprong die IF Skövde, aangemoedigd door dertig meergereisde supporters, meestal mocht koesteren ging in de slotfase toch nog verloren: 25-25.

Vanmiddag zal moeten blijken wie er uit poule B doordringt tot de kruisfinales. Naast de favoriete Zweden en Russen, spreekt immers ook het Tsjechische Skoda Pilsen nog een geducht woordje mee, terwijl zelfs V&L nog een kleine kans heeft op een plekje bij de laatste vier. De Geleners, die na het gelijkspel tegen IF Skövde kansloos onderuit gingen tegen Skoda Pilsen, moeten dan vanmiddag wel voor een stunt van de eerste orde zorgen door Newa Sint-Petersburg te verslaan.

handbalcijfers

POULE A

Kolinska Slovan-Sittardia	23-21	(14-12)
Blauw Wit-US Créteil	20-22	(10-12)
Sittardia-US Créteil	27-25	(14-13)
Kolinska Sl.-Bl. Wit	18-17	(9- 7)

Stand:

1. Kolinska Slovan	2-4	(41-38)
2. Sittardia	2-2	(48-48)
3. US Créteil	2-2	(47-47)
4. Blauw Wit	2-0	(37-40)

POULE B

V&L-IF Skövde	17-17	(10-10)
St.-Petersb.-Sk. Pilsen	27-22	(11-10)
V&L-Skoda Pilsen	14-19	(6-12)
St.-Petersb.-IF Skövde	25-25	(12-14)

Stand:

1. Newa St.-Petersburg	2-3	(52-47)
2. IF Skövde	2-2	(42-42)
3. Skoda Pilsen	2-2	(41-41)
4. V&L	2-1	(31-36)

PROGRAMMA

Vandaag
Geleen, Glanerbrook, 14.00 uur: Sittardia-Blauw Wit; 15.30 uur: Newa St.-Petersburg-V&L.
Beek, De Haamen, 14.00 uur: US Créteil-Kolinska Slovan; 15.30 uur: IF Skövde-Skoda Pilsen.
Geleen, Glanerbrook, 19.30 uur: kruisfinale A1-B2; 21.00 uur: kruisfinale B1-A2.

Morgen
Geleen, Glanerbrook, 10.00 uur: om de zevende plaats (A4-B4); 11.30 uur: om de vijfde plaats (A3-B3); 13.30 uur: om de derde plaats (verliezers kruisfinale); 15.45 uur: finale.

● *Alle hens aan dek bij Blauw Wit (witte shirts) als de handballers van Kolinska Slovan een vrije worp nemen.* Foto: ERMINDO ARMINO

Startproblemen voor basketballers

HAARLEM – Oliebollen en appelflappen, ze lagen de basketballers in de Kennemer-sporthal op nieuwjaarsdag kennelijk zwaar op de maag. De vips maakten hun opwachting in de elfde Haarlem Basketball Week, maar swingen deden ze niet. Voor de profs van Wichita Falls Texans was nieuwjaarsdag business voor de CBA-ploeg. De ploeg arriveerde op oudejaarsdag op Schiphol, ging gelijk door naar de speelhal voor een pittige training en betrad vrijdag de vloer met verschijnselen van jetlag. De helft was misselijk of had last van maagstoornissen. De overwinning op High Five America kwam er niet door in gevaar (92-76), maar het vuurwerk ontbrak.

Naast Wichita Falls kwam Racing Mechelen eveneens voor de eerste keer in actie. De Belgen, de beoogde tegenstander van de Texans in de finale, namen tegen Den Helder negentig tellen voor het einde voor de eerste keer de leiding (77-75) en bouwden die uit naar 83-77.

Roda JC oefent tegen Helmond Sport

KERKRADE – Voor Roda JC is de winterpauze voorbij. Vandaag hervat het team de training. Morgen, zondag om half drie, staat in Helmond een vriendschappelijke wedstrijd op het programma tegen Helmond Sport. Woensdag speelt Roda JC thuis tegen VVV (19.00 uur), waarna op 12 januari de competitie-activiteit op Kaalheide wordt hervat met de wedstrijd tegen Feyenoord.

Japanner Kasa[i] geeft Weissflog het nakijken

GARMISCH PARTENKIRCHEN – De Japanner Noriaki Kasai heeft op Nieuwjaarsdag de traditionele we[d]strijd voor de vierschansentoern[ee] in Garmisch Partenkirchen gewo[n]nen. Hij verwees met sprongen v[an] 108,5 en 97,5 meter de Duitser Je[ns] Weissflog naar de tweede plaats. Weissflog liet 104 en 98,5 meter o[p]meten. Hij kreeg 219,4 punten, [...] minder dan Kasai. De derde plaa[ts] was voor de Oostenrijker Andre[as] Goldberger.

De overwinning van Kasai kwa[m] niet helemaal onverwacht. Ook [bij] de training van de schans in Ga[r]misch waren de discipelen v[an] coach Manabu Ono heel ver gek[o]men. Bovendien eindigden de 20-[ja]rige skivlieg-wereldkampioen Ka[sai] en zijn landgenoot Harada in de e[er]ste wedstrijd voor de toern[ee] woensdag in Oberstdorf, respect[ie]velijk als derde en vierde. De Du[it]ser Christoph Duffner werd to[t] winnaar.

Op de Olympische Winterspel[en] van Albertville zat er voor Jap[an] met vierde plaatsen voor Harada [en] het team net geen medaille in.

Het grote doel van de Japan[se] skiërs is het goud op de Olympisc[he] Winterspelen van 1998 in eigen la[nd] (Nagano). „Maar eerst wil ik in [...] lun wereldkampioen worden", [...] dus Kasai.

Peterhansel wijs[t] karavaan de weg in Parijs-Dakar

PARIJS – Bij lichte, droge vorst [is] op nieuwjaarsdag in Parijs de ja[ar]lijkse auto en motor-rally Parijs[-]Dakar van start gegaan.

De stoet, die van het Trocadero ve[r]trok, werd aangevoerd door mot[or]rijder Stefan Peterhansel, die vo[rig] jaar de rally van Parijs dwars do[or] Afrika naar Kaapstad won. Hij we[rd] gevolgd door 45 andere motorr[ij]ders, 64 personen-auto's en [...] vrachtwagens.

Het 8877 kilometer lange traject [...] in twee weken worden afgelegd. [...] de aanloop door Frankrijk ontwi[k]kelt de echte strijd zich pas op [de] woestijn-etappes in Noord- en We[st-]Afrika. De rally wordt dit jaar vo[or] het eerst verreden zonder tabaksr[e]clame, op last van de Franse auto[ri]teiten.

Primeur voor Chemwoyo

SAO PAULO – De Kenyaan Simo[n] Chemwoyo heeft in een dramat[i]sche eindsprint de Mexicaan Artu[ro] Barrios afgehouden van een derd[e] achtereenvolgende zege bij de Sy[l]vesterloop over vijftien kilomete[r] waarmee in Sao Paulo al sinds 19[..] de overgang van het oude- naar h[et] nieuwe jaar wordt gevierd. De 24-j[a]rige Chemwoyo werd daarmee [de] eerste Afrikaan, die deze race won. Een paar dagen eerder had hij [in] dezelfde stad ook al de World Cro[ss] Challenge over 9000 meter gewo[n]nen.

De Mexicaanse hegemonie bleef b[ij] de vrouwen wel intakt. De 25-jarig[e] Maria del Carmen Diaz won voor [de] derde maal in vier jaar. Zij had a[an] de eindstreep een voorsprong va[n] negentien seconden op de als twe[ede] aankomende Carmen Furtado d[e] Oliveira uit Brazilië. De wedstrij[d] vond plaats bij een temperatuur va[n] 36 graden Celsius.

Goed begin voor Van Kuijk

ROTTERDAM – Biljarter Fra[ns] van Kuijk is het nieuwe jaar goe[d] begonnen. De 30-jarige driebande[n]speler verbond in Rotterdam zij[n] naam aan de Grand Prix Gevel[-] Verlichting, de eerste GP van h[et] seizoen die meetelt voor het Nede[r]lands Masterskampioenschap. Va[n] Kuijk versloeg in de finale Raimon[d] Burgman met 50-36 in 31 beurte[n]. Spectaculair werk leverde de spel[er] uit Oudenbosch in de halve final[e] toen hij tegen Jan Arnouts een ac[h]terstand van 14-34 na 11 beurten [in] een overwinning van 50-46 omzett[e]. Burgman kwam door een ruime z[e]ge (50-36) op Dick Jaspers in de [...]nale.

Peter Houtman schiet 'oudjes' naar winst

HAARLEM – Met twee treffe[rs] werd Peter Houtman niet alleen [de] productiefste speler in de wedstri[jd] tussen de Koninklijke HFC en [de] Nederlandse oud-voetbalinternati[o]nals. Hij bezorgde hiermee zij[n] ploeg ook de zege: 1-2.

Houtman scoorde in de 30ste [en] 80ste minuut. In de 72ste minu[ut] had Molenaar voor de Haarlem[se] derdeklasser de roos getroffen. [Er] waren vijfhonderd toeschouwers.

m/v DE LIMBURGSE PERSONEELSGIDS

Caesar-atleet weer onnavolgbaar in Sylvesterloop Elsloo

Pepels baas in eigen dorp

● *Een eerste plaats op de laatste dag van het jaar. Wil Pepels gaat zegevierend over de streep in zijn eigen woonplaats Elsloo.* Foto: PETER ROOZEN

Van onze correspondent
MICHEL FRANSSEN

ELSLOO – Wil Pepels heeft voor de tweede keer op rij de Sylvesterloop in zijn woonplaats Elsloo gewonnen. De Caesar-atleet liep de 11.2 kilometer in 34.27 minuten. Zijn trainingsmakker Huub Kurvers werd tweede in 34.44, Kimbriaan Roger Jaspers derde in 34.55. Wilma Rusman (Unitas) was in 40.32 weer de snelste dame.

De meute begon heel rustig aan de 11.2 kilometer. Volgens Pepels was het aanvangstempo in geen jaren zo rustig geweest. In de tweede ronde van 1400 meter zorgde Pepels voor een forse tempoverhoging. „De rondetijd was tien seconden sneller dan die van de eerste. Alleen Jaspers bleef nog bij me."

De Maastrichtenaar debuteerde in oktober op de marathon in Eindhoven en heeft daarna problemen gehad met zijn vorm. Die was donderdagavond nog niet terug, zodat Jaspers Pepels al in de derde ronde moest laten gaan. In de slotfase moest Jaspers ook de tweede plaats afstaan aan Kurvers, die traditioneel pas laat op toeren kwam.

Premie

De eerste plaats van Pepels kwam niet meer in gevaar. Een premie voor een nieuw parkoersrecord zat er op oudejaarsavond niet in. Pepels kwam daar 28 tellen tekort voor. De huisschilder was niet voldoende op de kou gekleed. Als een van de weinigen liep hij in een korte broek en had hij slechts zijn benen ingevet.

Pepels: „Ik loop altijd in korte broek. Van de kou en opkomende mist heb ik onder de wedstrijd niet veel gevoeld, maar ik merkte wel dat ik een veel kortere pas maakte dan anders. Ondanks mijn voorsprong liep ik niet echt gemakkelijk."

Pepels, Kurvers en Jaspers slaan zondag de Zuidnederlandse crosskampioenschappen in Bergen op Zoom over. Ze willen zich goed voorbereiden op de halve marathon van Egmond die op 10 januari gehouden wordt. Het is de zesde wedstrijd wedstrijd uit het Pickwick-circuit.

Cyclocross Valkenburg oppepper voor NK

Noël van der Leij demonstreert vorm

Van onze correspondent
BAIR VERHEESEN

VALKENBURG – De Oudejaarscyclocross, verreden nabij Koningswinkelhof in Valkenburg, is bij de A-amateurs in een overwinning geëindigd voor Noël van der Ley. In deze wedstijd, die meetelde voor het Gerrit Scholte-klassement, zette hij de overige deelnemers op ruime achterstand.

„Het gaat inderdaad goed in de laatste weken goed," zei hij. „De conditie is goed en die moet ik voorlopig proberen vast te houden voor het Nederlands kampioenschap, dat volgend weekeinde op de Beekse Bergen plaatsvindt. Daarna zien we wel weer verder."

In de ATB-wedstrijd was professional Danny Nelissen uit Sittard de sterkste. Ook hij had de concurrentie duidelijk achter zich gelaten.

„Ik heb natuurlijk ook een beetje geluk gehad," vertelde de TVM-renner. Zowel in de ATB-koers alsook in de cyclocross hadden veel renners nogal met pech te kampen.

Vooral een aflopende ketting werd regelmatig geconstateerd, hetgeen wellicht te maken met de door de vorst hard geworden grond. Dennis Crommentuyn (ATB) was onder andere een van de onfortuinlijke ATB-deelnemers.

In diezelfde mountainbike- wedstrijd was naast Danny Nelissen nog een andere professional present: Raymond Meijs. Ondanks zijn handicap in de vorm van een pinkblessure (na een valpartij tijdens een trainingstocht) was de renner uit Valkenburg content. Begin volgende maand vertrekt hij naar Zuid-Frankrijk, waar hij met zijn teamgenoten van La William aan een aantal wedstrijden zal deelnemen als voorbereiding op de grote koersen in noorderlijker streken van Europa.

Ruitenberg ontsnapt met hulp van broer

NIEUW-AMSTERDAM – René Ruitenberg heeft 1992 besloten met de eerste marathonzege op natuurijs. Op het vijf centimeter dunne ijs van Nieuw-Amsterdam/Veenoord had de jongste Ruitenberg een lucratieve ochtend.

Zes deelnemers aan de eerste natuurijsmarathon van het seizoen ontkwamen na veertig minuten aan de greep van het peloton. Met René Ruitenberg en Henri Ruitenberg, alsmede veteraan Dries van Wijhe had sponsor Wehkamp drie man in de kopgroep. Een ronde voor de streep liet de oudste Ruitenberg een gaatje vallen, waardoor de Nederlandse marathonkampioen kon winnen.
René Ruitenberg werd van zijn werkzaamheden in de ochtenduren 1800 gulden wijzer. Naast de marathon won de man uit Oldebroek ook een afvalrace over dertig ronden.

Kasper

Gisteren won Andries Kasper de nieuwjaarsmarathon in Heerenveen. Last van een kater had hij derhalve evenmin als twee jaar geleden.
Toen had Kasper tijdens de jaarwisseling óók een flinke slok genomen. Desondanks won hij enkele uren later in het Friese Haagje. Die stunt werd gisteren herhaald. Hij liet tijdens de negende wedstrijd om de KNSB-cup al zijn concurrenten in de Thialfhal duizelen.

De 39-jarige Kasper had met dertien medevluchters een rondewinst geboekt. Als enige van het selecte gezelschap maakte de scheikundeleraar uit Arnhem gewiekst gebruik van de pelotonsprint. De hoofdmacht moest namelijk vijf ronden voor het einde afsprinten.
De voorsprong van zo'n honderd meter werd door Kasper in de laatste vijf ronden niet uit handen gegeven. Op de eindstreep had hijnog vijf meter voorsprong op Kramer.

● *René Ruitenberg voert het peloton aan in Nieuw-Amsterdam tijdens de eerste schaatsmarathon op natuurijs.*
Foto: ANP

Wassen treft titelverdediger

Van onze correspondent

HOENSBROEK – Rogier Wassen moet het in de halve finale van het herenenkelspel (B-1) van het Cadac Consten Brey-tennistoernooi in Hoensbroek opnemen tegen de titelverdediger Tony Bokhorst. Bokhorst had zich woensdag al bij de laatste vier geplaatst. Wassen klaarde dat klusje op oudejaarsdag tegen Daniel Jongen; 8-3. Ook de als nummer één geplaatste Ramon Lacroix bereikte de halve finale, hij won met 8-6 van Bas Horsmans. Lacroix moet het nu opnemen tegen Ruud Boesten. De kleine Gelener staat ook in de B-2-catgorie in de halve finale.

In het herendubbel B heeft zich tot nu toe één verrassing voorgedaan. Het als tweede geplaatste koppel Marcel Lamers en Arjen Timmers verloor in de eerste partij van het ongeplaatste duo Camiel van de Hoek en Elliot Arets. Vandaag staan vanaf 12.00 uur de halve finales in het enkelspel en de kwart- en halve finales in het dubbel op het programma. Morgen vanaf twaalf uur kan men in het Sportpaleis Hendriks in Hoensbroek terecht voor de 28 finales die het monstertoernooi afsluiten.

Het Kerst-jeugdtennistoernooi in het Tenniscentrum Enschede heeft voor Limburg een eerste, tweede en derde plaats opgeleverd. Bij de jeugd tot en met 14 jaar mocht Kin Fai Liem de hoofdprijs mee naar huis nemen. In de halve finale versloeg hij in drie sets (6-3; 5-7; 6-2) Henrik Kroon. In de finale had hij amper problemen met Matthijs van Leeuwen (6-2; 6-2).

Bart Smeets won in de halve finale van de zestienjarigen met 6-2; 6-4 van Tom Janssen, maar in de beslissende partij ging hij met twee maal 6-4 onderuit tegen Ruben Wendel de Joode. Marcel Gerards verloor in de halve finale met 7-5; 4-6; 6-1 van Jimmy Pramana.

MVV oefent tegen Antwerp en Beggen

MAASTRICHT – MVV speelt tijdens de winterstop twee oefenduels tegen aansprekende tegenstanders. Dinsdag treedt de ploeg van Sef Vergoossen om 20.00 uur in Antwerpen aan tegen FC Antwerp, zaterdag 9 januari speelt MVV in Beggen - een voorstad van Luxemburg - om 16.00 uur tegen Avenir Beggen. Morgen om 14.00 uur staat in Geleen eerst nog het oefenduel Quick Boys - MVV op het programma.

trainerscarrousel

ELL - Ton Stakenborg (40) uit Thorn blijft ook het komende seizoen bij de vierde klasser RKESV uit Ell.

STEVENSWEERT - Wil Meisen (42) uit Susteren wordt komend seizoen bij Stevensweert trainer. Meisen traint nu nog Linne en wordt daar opgevolgd door Ton Houben, die bij Merefeldia werd ontslagen.

oefenvoetbal

Zondag

Limburgia-NEC'92	14.30 uur
Vaesrade-PSV'35	12.00 uur
Miranda-Roda JC 2	12.00 uur
Heksenberg-Kakertse Boys	11.30 uur
Kakertse Boys 2 - Heksenberg 2	11.30 uur

VVV: voetbal en hockey

VENLO – De gecombineerde voetbal- en hockeywedstrijd tussen eerste divisieclub VVV en hockey-hoofdklasser VHC wordt wegens de weersomstandigheden gesplitst. Het hockeyduel wordt zondag gespeeld om 14.45 uur op het kunstgrasveld van VHC. Aansluitend wordt de voetbalwedstrijd om circa 15.35 uur gespeeld in het stadion De Koel. De hockeywedstrijd staat onder leiding van de oud-internationals Tom van 't Hek en Paul Litjens, terwijl Willem II-trainer Jan Reker het voetbalduel fluit.

Roermondse clubs spelen in zaal

MELICK – Alle voetbalclubs van de gemeente Roermond spelen zondag 3 januari in de Apollohal in Melick een zaaltoernooi. Voordat de eindstand opgemaakt zal worden, spelen de clubs ook nog een veldtoernooi, dat op 14 en 15 augustus bij EMS plaats vindt.
Het toernooi begint om 10.00 uur met de wedstrijd RKAVC-EMS en wordt om 15.43 uur afgerond met de wedstrijd Roermond-Victoria. Verdere deelnemers zijn: Sp.Leeuwen, SHH en Swift '36.
Het zaalvoetbaltoernooi van de VV Heel, waaraan door twaalf clubs werd deelgenomen, is gewonnen door RKSVN uit Neer.

Redding voor Dynamo Dresden

DRESDEN – De gebeurtenissen bij het de in financiele nood verkerende bundesligaclub 1. FC Dynamo Dresden volgen elkaar snel op. Acht dagen na het aftreden van penningmeester Rolf Jürgen Otto deed op oudejaarsavond ook voorzitter Wolf-Rudiger Ziegenbald (gedwongen) een stapje opzij. Daarmee is de weg vrij gekomen voor een allerlaatste reddingspoging: een sprookjesprins uit Istanboel wil de met 13,7 miljoen mark schuld bezwaarde club van de ondergang redden. „Ik wil voorzitter van Dynamo Dresden worden en daarom de plaatselijke machinefabriek kopen," deelde Adnan Polat, de belangrijkste voetbalman bij Galatasaray Istanboel, de Turkse pers mede.

ATB-tocht in Cadier en Keer

CADIER EN KEER – Morgen, zondag 3 januari, wordt in Cadier en Keer door wielerclub Zuid-Limburg een ATB-toertocht georganiseerd. De rijders kunnen uit geaccidenteerde parcoursen van 30 of 50 kilometer kiezen. Starttijden naar keuze tussen 8.30 uur en 10.30 uur bij café Des Sports op de Pater Kustersweg.

Finaleronde EHC-toernooi

HOENSBROEK – De finaleronde van het drie-daagse minivoetbaltoernooi van hoofdklasser EHC, waaraan veel voetballers uit de Limburgse amateurtop, zoals Marco Grassi, Richard Gerringa, Roger Derrez, Dick Veldman en Rob Adams, hun sportieve medewerking zullen verlenen, begint morgen, zondag 3 januari om 11.00 uur. Plaats van handeling is sportpark de Dem in Hoensbroek, waar rond 16.00 uur de finale, met als inzet de Driek van 't Hoofd-trofee, wordt gespeeld.

Peking sterke kandidaat OS

PEKING – Peking is vastbesloten de olympische zomerspelen van het jaar 2000 binnen te halen. In een nieuwjaars-interview met het Chinese persbureau Xinhua heeft de eerste vice-president van het Internationaal Olympisch Comité (IOC) He Zhenliang als zijn mening gegeven dat de kansen van de Volksrepubliek er na twee jaar van intensieve voorbereiding beter voorstaan dan ooit. Maar de concurrentiestrijd onder de acht voorlopige kandidaten is groot. Naast Peking hopen Sydney, Berlijn, Manchester, Milaan, Brasilia, Istanboel en Tasjkent op de Spelen, die door het IOC op 23 september van dit jaar worden vergeven.

Eaters naar Assen

GELEEN – De Geleense ijshockeyclub Meetpoint/Eaters neemt vandaag de draad in de competitie weer op met de uitwedstrijd tegen Assen. De promovendus van vorig seizoen is goed voor een 'oefenduel' op de vooravond van de bekerfinale tegen Rotterdam Panda's komende woensdag.

Het moet de Eaters in de nog resterende zeven competitieduels kunnen lukken om de leiderspositie te handhaven. Dat zou een goede uitgangspositie zijn, want de winnaar van de competitie neemt immer vier bonuspunten mee naar de play offs.
Moeilijk zullen de Drenten het de Limburgers niet kunnen maken omdat de helft van hun team reeds getransfereerd is. De goalie van Assen, de voormalige doelman van de Eaters Jeff Vijfschaft, speelt nu voor Heerenveen.

sport in cijfers

WIELRENNEN

Keulen. Zesdaagse, stand na vier dagen: 1. Bincoletto-Günther 77 p; 2. op 1 ronde Freuler-Stumpf 77 p; 3. Veggerby-Görgen 64 p; 4. Risi-Betschart 40 p; 5. Kappes-De Wilde 28 p; 6. op 2 ronden Stutz-Klaus 46 p; 7. op 4 ronden Hess-Dörich 36 p; 8. op 9 ronden Khrabzov-Haase 71 p; 9. op 12 ronden Carrara-Bastianelli 52 p; 10. op 14 ronden Wolf-Bolten 31 p; 11. Tourné-Woods 28 p; 12. en laatste op 18 ronden Nepp-Dauwe 43 p.
Valkenburg. Interclub-cyclocross Gerrit Scholte-trofee. **A-amateurs:** 1. Noël van der Leij (Valkenburg) 55.30; 2. J. Slaats op 3.30 min.; 3. M. Meulenberg 3.42; 4. R. Vranken op een ronde; 5. N. Nelson; 6. R. Nüttgens; 7. S. Vluggen; 8. F. Ackermans; 9. R. Schreurs. **B-amateurs/veteranen:** 1. Paul Beenkens (Berg en Terblijt) 58.25; 2. H. Meijers op een ronde; 3. J. Meijers; 4. H. Heijnen op twee ronden; 5. H. Courage; 6. P. Timmermans op drie ronden; 7. J. Bouwens; 8. W. Deguelle; 9. M. Brookhuis; 10. R. Clement. **Junioren:** 1. Iwan Peeters (Reuver) 38.10; 2. R. van de Wall op 2.45 min.; 3. J. Linders op 3.30; 4. S. Lotz op 4.30. **Nieuwelingen:** 1. Jan Trommelen (Brunssum) 39.10; 2. J. Lucassen op 2.10 min.; 3. P. Pustjens op 3.20; 4. R. Godding op een ronde; 5. O. Houben; 6. P. Lahaye; 7. B. Raes. **ATB-wedstrijd:** 1. Danny Nelissen (Sittard) 54.45; 2. D. Heemskerk op 2.59 min.; 3. R. Smeets op 3.25; 4. E. Brouwers op 3.51; 5. T. Heemskerk op een ronde; 6. P. Knarren; 7. E. Willems; 8. R. Meijs; 9. R. van Es; 10. T. Cuypers; 11. R. Packbier; 12. J. Vinclair; 13. R. Duckers; 14. B. Wijshoff; 15. J. Willemsen; 16. R. Bronsaer; 17. M. Schoonbrood; 18. F. Jacobs; 19. I. Vincken.
Veldegem. Veldrit (profs en amateurs): 1. Danny de Bie 1.02.53, 2. Van Bouwel 0.02, 3. Van den Abeele 0.48, 4. Willemsens 0.50, 5. Lammens 1.34, 6. Assez z.t.
Pétange, Luxemburg. Cyclocross profs en amateurs: 1. Peter van den Abeele 50 minuten en 43 sec, 2. Alex Moonen op 31 sec, 3. Arentz 0.38, 4. Vervaet 1.04, 5. Triebel 1.10, 6. Nico Verhoeven 1.11, 11. Pascal Alleleyn 1.26, 12. Edward Kuyper 1.28.

SCHAATSEN

Nijelamer. Eerste kortebaanwedstrijd (160 m) op natuurijs: 1. Oosterbosch, 2. Steigenga, 3. Langhout, 4. Hoekstra.
Nieuw-Amsterdam/Veenoord. Marathon (een uur en tien ronden): 1. René Ruitenberg , 2. Henri Ruitenberg, 3. Verduin, 4. Zandstra, 5. Van Wijhe, 6. Veneman, 7. Albert Bakker op een ronde, 8. Hulzebosch, 9. Alderts, 10. Jasch. Afvalrace (30 ronden): 1. René Ruitenberg, 2. Hulzebosch, 3. Jan Bakker , 4. Albert Bakker, 5. Hoekstra.
Heerenveen, Nieuwjaarsmarathon, 9e wedstrijd voor KNSB-Cup. 1. Casper , 2. Kramer, 3. Huitema, 4. De Ronde, 5. Jasch, 6. Stam, 7. De Boer, 8. Bosjev , 9. Angenent, 10. Van der Hoorn. **Klassement KNSB-Cup**: 1. Huitema 162,1 pnt, 2. Pieterse 153,1, 3. Kramer 146,1, 4. Stam 146,0, 5. De Marreiros 133,1. Vrouwen: 1. Zwolle, 2. Keulen, 3. Pasveer, 4. Manuela Ossendrijver, 5. Grimbergen. Klassement na 7 wedstrijden: 1. Zwolle 89,4 pnt, 2. Pasveer 88,1, 3. Keulen 70.

BASKETBAL

New York. Amerikaanse profcompetitie NBA: Detroit Pistons - Washington Bullets 118-110, New York Knicks - Indiana Pacers 94-90, Chicago Bulls - Miami Heat 105-100, Los Angeles Lakers - Orlando Magic 96-93, New Jersey Nets - Minnesota Timberwolves 118-92, San Antonio Spurs - Denver Nuggets 114-94, Utah Jazz - Philadelphia 76ers 119-110, Phoenix Suns - Houston Rockets 133-110, Los Angeles Clippers - Boston Celtics 105-99, Portland Trail Blazers - Dallas Mavericks 111-92.
Haarlem. 11e Haarlem Basketball Week, zesde speeldag. Om de zevende plaats: Nigeria - West End Adelaide 62-91 (32-41). Scores Nigeria: Erinfolami 15, Vidal 14, Adeyemi 10, Audadu 9, Inyang 8, Ugbana 4, Ekwe 2. West End Adelaide: Davis 29, Smyth 14, Wheeler 10, Ninnis 9, Maher 4, Mckay 7, Blakemore en Mc Cants 6, Stokes 4, Brenton 2.
Haarlem. Oefenwedstrijd, vrouwen. Nederland - Israël 48-49.
Finalepoule A: Wichita Falls Texans - High Five America 92-76 (55-35). Toeschouwers: 2200. **Stand**: 1. Hapoel Eilat 1-2 (112-96), 2. Wichita 1-2 (92-76), 3. High Five 2-0 (176-204). **Finalepoule B**: Den Helder - Racing Mechelen 77-83 (48-38). Toeschouwers: 2200. **Stand**: 1. Den Bosch 1-2 (84-69), 2. Mechelen 1-2 (83-77), 3. Den Helder 2-0 (146-167).

IJSHOCKEY

Davos. Spengler Cup, finale: Canada - Färjestads BK 6-5 (1-1 2-2 2-2 1-0).

ATLETIEK

Elsloo. Sylvesterloop. Heren 11.2 km: 1. W. Pepels 34.27; 2. H. Kurvers 34.44; 3. R. Jaspers 34.55; 4. J. Hoven 35.38; 5. W. Thimister 35.50; 6. M. van Erp 36.01; 7. J. v.d. Broek (Bel) 36.42; 8. P. Vroemen 36.49; 9. L. Maas 37.49; 10. L. Notten 38.33; 11. R. v.d. Sluijs 38.39. Veertigplussers: 1. P. Janssen 38.42; 2. A. Claessen (Bel) 38.,47; 3. H. Heynen 39.28. Dames: 1. W. Rusman 40.32; 2. R. Bergmans 51.13; 3. R. Venneken 52.55. Heren, 7 km: 1. E. Janssen 22.04; 2. G. Lemmens 22.20; 3. H. Hermans 22.36. Dames: 1. C. Cuypers 28.00; 2. C. Janssen 28.04; 3. D. Janssen 28.07. 4.2 km : 1. P. Hagedoren 12.21; 2. R. Klingestijn 13.09; 3. B. Verboord 13.48. Dames: 1. J. Borghouts 15.41; 2. N. Bruls 16.21; 3. C. Kroon 17.58. Jongens, 1.4 km: 1. J. Cals 4.44; 2,. K. de Bont 4.52; 3. B. o.d. Camp 4.54. Meisjes: 1. D. Schoonbrood 5.12; 2. K. Crijns 5.18; 3. C. Demandt 5.20.
Sao Paulo, Sylvesterloop over 15 km: mannen: 1. Chimwoyo 44,08 min., 2. Barrios 44,17, 3. Pazin 44,55, 4. De Lima 45,02, 5. Freitas 45,14, 6. Dos Santos 45,30, 7. Reynoso 45,38, 8. Kerbstrith 45,38, 9. Joseph Keino 45,45, 10. Pereira dos Santos 45,52. vrouwen: 1. Del Carmen Diaz 54,00, 2. Furtado de Oliveira 54,19, 3. Tenorio 54,39, 4. Corderiro de Souza 5,50, 5. Servin Ortiz 55,20, 6. Schmidt 55,30.
Bolzano. Sylvesterloop, vrouwen, 5 km: 1. Borzova 16.04,2, 2. Griffith 16.06,1, 3. Van Hulst 16.07,8, 4. Loroupe 16.17,0, 8. Harms 16.50,0. mannen, 10 km: J. Koech 28.24, 2. Hanneck 28.28, 3. Benici 28.52, 14. Versteeg 29.51.
Soest, veldloop, 10.000 m.: 1. Godlieb 33.05, 2. Ten Kate 33.11, 3. Van Vlaanderen 33.16, 4. Krotwaar 33.18, 5. Stigter 33.22, 6. Vermeule 33.26, 7. Wijns 33.33, 8. Van Hest 33.34, 9. Maase 33.35, 10. Korevaar 33.44. 8.000 m.: 1. Van den Velden 28.05, 2. Trouw 28.17, 3. Kalms 28.18. 3.100 m.: 1. Corstjens 9.53, 2. Haan 9.55. Vrouwen 5.100 m.: 1. Smolders 18.59, 2. Heeren 19.03, 3. Freriks 19.20, 4. Van der Linde 19.29, 5. Koens 19.32.
Den Helder, 10.000 m.: 1. Hopman 32.06, 2. Tesselaar 32.13, 3. Wijker 32.20, 4. Kuijs 32.42, 5. Blok 32.58, 6. Dam 33.30. Vrouwen: 1. Wiltenburg 37.55, 2. Van Bruggen 39.51, 3. De Maare 40.47.
Swartbroek, 7.500 m.: 1. Klerkx 24.31, 2. Lenairs 24.44, 3. Van Dijk 24.51, 4. Akkermans 24.52, 5. Van der Eerden 24.55, 6. Van Zandvoort 25.16. Vrouwen 3.750 m.: 1. Van der Laar 14.19, 2. Berben 14.47, 3. Caris 14.56.

SKISPRINGEN

Garmisch Partenkirchen. 41ste Vierschansentoernee: 1. Kasai 220,8 punten (108,5 en 97,5 m), 2. Weissflog 219,4 (104 en 98,5 m), 3. Goldberger 216,5 (100,5 en 101,5 m), 4. Lunardi 211,1, 5. Rathmayr 210,8, 6. Scherer 209,3, 7. Zupan 207,6, 8. Hakala 207,0, 9. Harada 204,7, 10. Haim 203,9. **Stand Vierschansentoernee** na twee wedstrijden: 1. Goldberger 453,9 punten, 2. Kasai 451,1, 3. Weissflog 437,7. Stand wereldbeker noordse wedstrijden na zeven wedstrijden: 1. Rathmayr 132 punten, 2. Goldberger 67, 3. Duffner en Kasai 51.

VOETBAL

Portugal, inhaalwedstrijd: Pacos Ferreira - Sporting Lissabon 0-3.

TENNIS

Enschede, Kerstjeugdtoernooi: JE16 halve finale: Smeets-Janssen 6-2; 6-4. finale: Smeets-Van Wendel de Joode 4-6; 4-6. JE14 halve finale: Liem-Kroon 6-3; 5-7; 6-2. finale: Liem-Van Leeuwen 6-2; 6-2; JE12 1/2 finale: Gerards-Pramana 5-7; 6-4; 1-6.
Hoensbroek, Cadac Consten Brey-toernooi: HEB1 1/4 finale: Lacroix-Horsmans 8-6; Wassen-Jongen 8-3. HEB2 1/4 finale: Van Beveren-Van Hattum 9-7; Ru. Boesten-Gronenschild 9-7; Meuwissen-Arets 9-7; D. Sistermans-Van de Hoek 8-4. DEB2 2e r.: Feijen-Maas 8-6; 1/4 fin: Sangers-Sambeth 8-6; Bodeutsch-Coenemans 8-3; Bonnen-Gerlach 9-8; Horsch-Feijen 8-4. HDB: Hooymayers/Jongen-Swagers/Mol 8-6; Bodeutsch/Hofman-Bastins/Ra. Boesten 8-6; Brasse/V.d.Bolt-Classen/Nacken 8-4; Ru. Boesten/Horsmans-Gronenschild/Pas 8-6; Wassen/Merry-Caubergh/Beekman 8-1; D. Sistermans/Coumans-Wouters/Wiertz 8-5; Van de Hoek/Arets-Lamers/Timmers 9-7. HEC1 1/4 finale: Nievelstein-Van Gaalen 10-4; Vrencken-Hendrix 12-5; Verheijen-Videler 10-3; Bos-De Bruijn 9-5. DEC1 1/4 finale: Bonnen-Hanssen 8-5; Pubben-Feijen 7-5; Wetzels-Bodeutsch 9-6; Sambeth-Geraedts 11-4.

BILJARTEN

Rotterdam. Eindronde Grand Prix-circuit halve finales: Burgman - Jaspers 50-36 (32 beurten), Van Kuyk - Arnouts 50-46 (33); finale: Van Kuyk - Burgman 50-36 (31).

AUTOSPORT

Chailley. 15e Parijs-Dakar, proloog (3,5 km): Auto's: 1. Lartigue/Perin Citroën ZX en Vatanen/Delferrier Citroën ZX 3.03, 3. Saby/Ferieyra Mitsubishi Pajero, Weber/Hiemer Mitsubishi Pajero, Auriol/Picard Citroën ZX 0.01. Motoren: 1. Brucy Honda 3.18, 2. Sireysol Suzuki 0.11, 3. Marmirolli Gilera 0.16, 4. Tramelli Kawasaki 0.17, 5. Ramel Honda 0.21.

Sekretariële ondersteuning voor het managementteam

Het gaat hier om een veelomvattende funktie in het hart van onze organisatie. U wordt een van de medewerk(st)ers die ons managementteam op sekretarieel gebied gaat ondersteunen. Wij vinden het een belangrijke funktie want uw inzicht, ervaring en representativiteit bepalen in grote lijnen hoe efficiënt ons management kan werken. U bent degene die de agenda's bijhoudt en zonodig zelfstandig afspraken maakt. Ook verzorgt u inkomend en uitgaand telefoonverkeer en weegt daarbij prioriteiten af. Soms beantwoordt u zelf vragen, soms speelt u ze door naar de juiste afdeling of persoon. In andere gevallen volstaat het maken van een telefoonmemo.

Daarnaast verzorgt u de algemene korrespondentie. De input daarvoor kan komen via dictafoon, gedicteerde teksten alsmede aantekeningen en ruwe concepten. Het gaat daarbij om uiteenlopende korrespondentie: brieven, nota's verslagen e.d. Vaak met een vertrouwelijk karakter, maar altijd met noodzaak van een goede verzorging. Dat geldt ook voor de uitwerking van de door u gemaakte notulen. Vergaderingen en besprekingen verzorgt u van A tot Z, dus van het reserveren van vergaderruimte tot en met het notuleren en de verzending van de notulen.

We verwachten nogal wat.
Uw vooropleiding op VWO of MBO niveau aangevuld met een opleiding tot Europees Sekretaresse. Het voeren van bedrijfskorrespondentie in Nederlands, Engels en Duits mag voor u geen probleem zijn. Dat u zich daarnaast in deze talen mondeling kunt presenteren is voor ons vanzelfsprekend, omdat een goede kennis daarvan noodzakelijk is in onze internationaal georiënteerde organisatie. Het ligt tevens voor de hand dat u het werken met geautomatiseerde systemen heeft eigen gemaakt. Pakketten waarmee u bij ons zult moet kunnen werken zijn o.a. WordPerfect en Lotus 1-2-3.

Wilt u solliciteren/informeren?
Voor nadere inlichtingen omtrent deze funktie kunt u terecht bij de heer Th. Faassen, Manager P & O, telefoon 045-468206.
Uw sollicitatie kunt u tot uiterlijk 14 januari a.s. sturen aan de afdeling Personeel & Organisatie, Postbus 1085, 6460 BB Kerkrade.
S.v.p. in linkerbovenhoek van brief en envelop SA93 vermelden.

DPSO B.V. is een dochtermaatschappij van Du Pont de Nemours, een wereldwijd opererend Amerikaans concern. De hoofdactiviteiten van de onderneming hebben betrekking op de bewerking van hoogwaardige synthetische produkten en de planning en financiële afwikkeling van het wegtransport voor alle Du Pont-vestigingen in Europa. De onderneming beschikt over moderne produktiefaciliteiten. Haar beleid is gericht op het continu verbeteren en het permanent ontwikkelen van medewerkers en processen, waarbij veiligheid, kwaliteit en kosten de uitgangspunten vormen.

Het personeelsbestand omvat ruim 550 medewerkers.

DU PONT SPECIALTY OPERATIONS B.V.

SINT JOZEFZIEKENHUIS

Het Sint Jozefziekenhuis is een middelgroot algemeen centrumziekenhuis voor Kerkrade en omgeving. Er zijn 235 bedden, inclusief een PAAZ-afdeling met 24 bedden. In het Sint Jozefziekenhuis worden 24 specialismen beoefend.

De Stichting Sint Jozefziekenhuis heeft de uitvoering van een aantal ondernemende en administratieve taken, in samenwerking met de Stichting VB en de R.K. Stichting Moederschapszorg, opgedragen aan de Stichting ZVBM.

In het St. Jozefziekenhuis bestaat momenteel op de afdeling Radiologie een part-time vacature voor een:

Radiologisch laborant (m/v)

voor 16 uur per week

Taak/functie:
het verrichten van alle radiologische werkzaamheden, waaronder echografieën, angiografieën en C.T.-onderzoeken.

Selectie-eisen:
diploma Radiologisch Laborant(e) en een bewijs van bevoegdheid.

Salariëring:
salariëring geschiedt conform de F.W.G. salarisschaal, afhankelijk van opleiding en ervaring functiegroep 45, waarbij f.2.795,- het minimum en f.4.275,- het maximum bruto per maand bedraagt bij een full-time dienstverband. Voor de overige arbeidsvoorwaarden is de C.A.O.-Ziekenhuiswezen van toepassing.

Inlichtingen:
inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij mevrouw R. Verschooten, Hoofdlaborante, telefoon: 045-450331 en bij de heer C. Lemmens, Hoofd Poliklinische Dienst, telefoon: 045-450716.

Solliciteren:
belangstellenden worden verzocht hun schriftelijke sollicitatie onder vermelding van vacaturenummer: RG.92196 vóór 8 januari 1993 te richten aan: de Stichting Z.V.B.M., t.a.v. mevrouw R. Giero, personeelsconsulente van de Dienst Personeel en Organisatie, Postbus 640, 6460 AP Kerkrade.

ZVBM

Luijten Advocaten

wensen u een weldadig 1993 toe.

Mocht u in dit nieuwe jaar toch op juridische problemen stuiten, bel dan:

045-713888

4 ervaren juristen staan voor U klaar.

Ruys de Beerenbroucklaan 14-16 Heerlen
N.B. Gratis spreekuur dinsdags van 15.30-17.00 uur.

BELONING

U kunt rekenen op een aantrekkelijke beloning indien u inlichtingen kunt verstrekken die leiden tot het bekend worden van de daders van de

BRAND

welke heeft plaatsgevonden op 25 december 1992 (1e kerstdag) in een hoekwoning, gelegen aan de Potterstraat 2 te Geleen.

Uw informatie zal vertrouwelijk worden behandeld.

Telefonische en/of schriftelijke reactie(s) kunt u richten aan:

INTERSECO B.V.
Postbus 97704, 2509 GC 's-Gravenhage.
Tel. tijdens kantooruren: 070-3814151.

Tijdens karnaval op reis

			vanaf
Frankrijk			
7 dg	Nice-Monaco	21 febr.	ƒ 799
3 dg	Parijs	20 febr.	ƒ 329
3 dg	Parijs	21 febr.	ƒ 329
3 dg	Parijs	26 febr.	ƒ 329
4 dg	Parijs	20 febr.	ƒ 469
4 dg	Parijs	21 febr.	ƒ 469
5 dg	Parijs	20 febr.	ƒ 599
4 dg	Elzas-Colmar	21 febr.	ƒ 489
Zwitserland			
5 dg	Brunnen	20 febr.	ƒ 598
7 dg	Lugano	21 febr.	ƒ 889
Duitsland			
5 dg	Harz	21 febr.	ƒ 559
4 dg	Berlijn	20 febr.	ƒ 569
4 dg	Berlijn	21 febr.	ƒ 569
5 dg	Sauerland	24 febr.	ƒ 599
4 dg	Berlijn	25 febr.	ƒ 569
Engeland			
4 dg	Londen	20 febr.	ƒ 499
4 dg	Londen	25 febr.	ƒ 499
Tsjechoslowakije			
5 dg	Praag	20 febr.	ƒ 659

Het Zuiden Touringcars

Het Zuiden Touringcars
Plenkertstraat 44, Valkenburg (achterzijde casino)
Dagelijks geopend van 9-19 uur Zondags van 14-17 uur (eigen parking)
Onze folder is ook bij elk reisburo verkrijgbaar

Garantiefonds Reisgelden

Vraag folder, bel 04406-15252

Met een PICCOLO in het Limburgs Dagblad raakt u uw oude spulletjes 't snelst kwijt. Piccolo's doen vaak wonderen... Probeer maar! Tel. 045-719966.

Het liefst hebben wij moeilijke klanten ...

... dan kunnen wij laten zien wat we weten!!

MET ÉÉN UITSTAPJE BEZOEKT U TWEE BEURZEN

MECC ACTIEF 93

VIB Vakantie Info Beurs

Twee eigentijdse beurzen, die alleen al afzonderlijk de moeite waard van het bezoek zijn!

MECC Actief:
Een beurs waar je alles, maar dan ook alles vindt voor de actieve vrijetijdsbesteding: skiën, wandelsport, watersport, biking, kamperen, mountain climbing, duursport, noem maar op. Je kunt er kleding, schoeisel en allerhande sportartikelen kopen. Maar ook tal van informatie krijgen over je favoriete "outdoor-sport". Zelf in actie komen kan ook op de ski-piste, aan de klimwand en op het mountain-bike traject. Daarnaast is er een uitgebreid aanbod fietsen, mountain-bikes, city-bikes en hybrides, tot stand gekomen in samenwerking met de RAI-Vereniging afdeling Tweewielers.

Vakantie Info Beurs (VIB)
Niet alleen de beurs voor zonaanbidders die hun tweede vaderland in Griekenland, Turkije of Spanje hebben. Maar ook voor de actieve avonturier of kultuurliefhebber die van verre reizen houdt. Meer dan 100 standhouders presenteren de nieuwe zomerprogramma's en vakantiebestemmingen. Of u nu met de bus reist of met het vliegtuig u vindt het allemaal op de VIB. Maar er is meer! Er zijn optredens van zang- en folkloregroepen én er zijn doorlopend spectaculaire dia- en filmpresentaties van de meest uiteenlopende vakantiebestemmingen. Kortom de VIB is een "must" voor iedereen die in 1993 op vakantie gaat.

DONDERDAG	VRIJDAG	ZATERDAG	ZONDAG
7	8	9	10
JANUARI '93	JANUARI '93	JANUARI '93	JANUARI '93
12.00-18.00 UUR	12.00-22.00 UUR	10.00-19.00 UUR	10.00-18.00 UUR

MECC Maastricht

ORGANISATIE:

MECC Maastricht — reisburo Schoenmaeckers — van hulst montemar

10% AVONTURIERS VINDEN HUN WEG NAAR

DE STAND VAN DEMMENIE SPORT

OP MECC ACTIEF ÉN KRIJGEN DAAR GRATIS EEN KORTINGSBON*

Demmenie Sport is dé sportspeciaalzaak in Limburg waar tour- en langlaufskiërs, backpackers, sport- en alpineklimmers, trekkers, sportwandelaars, etc. hun uitrusting vinden. Demmenie Sport is de specialist in outdoorkleding, rugzakken, slaapzakken, berg- en wandelschoenen, ski's, tenten, klimmateriaken, kampeerartikelen en andere accessoires voor jouw avontuurlijke manier van vrijetijdsbesteding. Vandaar dat wij niet ontbreken op MECC Actief.

Onze verkoop-adviseurs beschikken allemaal over ruime outdoor-ervaring en kunnen je precies aanraden wat je nodig hebt. Of je nu een trektocht maakt in de Andes of de Ardennen. Bij Demmenie Sport vind je alle bekende merken, o.a. **Lowe, Karrimor, Jack Wolfskin, Tenson, North Face, Mammut, Meindl, Hanwag, Nomad** en nog vele andere. En natuurlijk ons eigen merk donskleding en -slaapzakken in eigen atelier vervaardigd. Deze voldoen in de meest extreme omstandigheden. Wil je zien hoe de uitrusting van Demmenie Sport zich in de praktijk houdt, kijk dan naar de tv-verslagen van de spectaculaire **"Pole to Pole"-expeditie** die wij sponsoren.

JE OUTDOOR-AVONTUUR BEGINT BIJ DEMMENIE SPORT OP MECC ACTIEF

Naast de stand op MECC Actief vind je Demmenie Sport in:

Maastricht	Eindhoven	Amsterdam
Heugemerweg 6c	Willemstraat 31	Marnixstraat 2
043 - 217148	040 - 446064	020 - 6243652

Speciaal voor MECC Actief hebben wij een grandioze actie.* Kom langs op onze stand en neem daar de speciale kortingsbon mee. Je ontvangt dan tot 31 januari 1993 een éénmalige korting van 10% op al je aankopen bij een van onze zaken in Maastricht of Eindhoven.

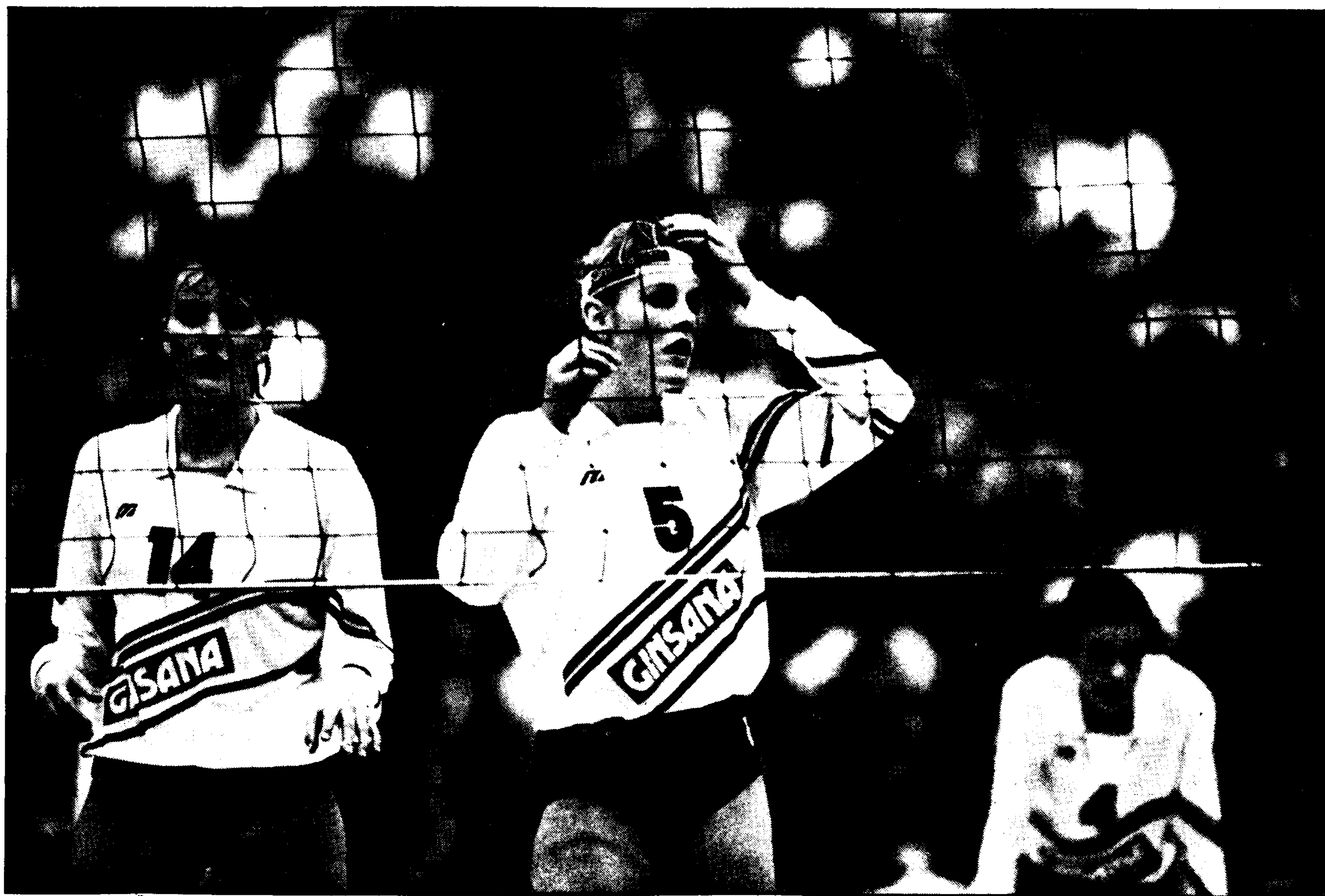
(* geldt niet voor speciale aanbiedingen en betalingen met creditcard)

Volleybalster geniet van sportklimaat in luilekkerland Italië

'La Bella' Boersma

Van onze correspondent
PAUL DEMELINNE

APELDOORN – Acht maanden per jaar scheurt ze in een aftands Lanciaatje door Rome. Met dezelfde doodsverachting als de autochtone, hitsige haantjes uit de Italiaanse metropool. 'La Bella' luidt haar troetelnaam in de Eeuwige Stad. Ondanks de stortvloed aan Latijnse passie en verering blijft Cintha Boersma (23), aanvoerster van het nationale vrouwenvolleybalteam, zichzelf. Zelfbewust en onafhankellijk. Lang (1,81 meter), blond en atletisch; open, blauwe blik. Ruim anderhalf jaar is ze fullprof bij Fincres Roma. Een oerhollandse meid met de status van vedette in het Italiaanse luilekkerland. Rond de jaarwisseling ligt haar prioriteit evenwel op een ander, sportief zwaarder wegend, vlak: dat van Oranje.

● *Cintha Boersma (5) houdt een oogje in het zeil.* Foto: ARCHIEF LIMBURGS DAGBLAD

Een leven zonder risico's is maar niets in de optiek het natuurtalent uit Ouderkerk. Daarom koos Cintha Boersma in de zomer van 1990 voor het avontuur en verruilde ze de Noordhollandse polder voor de zeven heuvels aan de Tiber. In het kosmopolitische Rome beleeft ze momenteel de tijd van haar leven. „Ik ben echt verslingerd geraakt op deze stad. De marktjes, de mensen, hun manier van praten en leven." De bijverschijnselen neemt ze op de koop toe. De agenda van 'La Bella' („die omschrijving is flauwekul, heeft niets met volleybal te maken") puilt uit van de eetafspraakjes. De loopjongen van de buurtbloemist is kind aan huis, aan 'geheime bewonderaars' geen gebrek. Tot op heden is Cintha echter nog niet bezweken voor een warmbloedige Romein. „Het gaat bij die jongens er meer om hoe je uitziet dan wie je bent," luidt haar nuchtere conclusie.

In sportief opzicht is de overgang een lichte tegenvaller gebleken. Bij Fincres Roma steekt Cintha Boersma, net als de Amerikaanse veterane Rita Crockett, ver boven het niveau van haar Italiaanse ploeggenoten uit. Daarentegen is ze mentaal gemeten met sprongen vooruit gegaan: „De grote belangen en het verwachtingspatroon van de fanatieke aanhang maken hier van elke wedstrijd een topduel met alle spanningen en druk van dien." In het seizoen duikt ze gemiddeld twee keer per week in een dergelijke heksenketel.

Volleybal is de veruit de grootste vrouwensport in Italië. Met meer dan 300.000 geregistreerde speelsters laat men de nummer twee op de ranglijst: turnen (54.000 participanten), ver achter zich. Ook binnen de volleybalbond domineert het vrouwelijk aandeel tegenover 178.000 mannelijke beoefenaren. Niettemin wordt op het gebied van publiciteit, televisiezendtijd en salariëring de dienst uitgemaakt door de herentop.

Zo moet Cintha Boersma het bijvoorbeeld doen met een bescheiden percentage van de 650.000 dollar die Ron Zwerver in Treviso door de broertjes Benetton krijgt toegeschoven. „Ik stoor me er niet aan. Het mannelijke volleybal is nu eenmaal fysiek spectaculairder. Bovendien is Italië wereldkampioen bij de heren. Dat speelt ongetwijfeld mee," licht Cintha toe.

Evenals vier andere, in het buitenland actieve, Oranjespeelsters meldde Cintha Boersma (230 caps) zich afgelopen week present op het internationale toernooi van Apeldoorn. De tradionele volleybalvierdaagse op de Veluwe fungeerde als opwarmer voor het kwalificatietoernooi in Bremen (6-8 januari). Daar valt het laatste nog beschikbare ticket voor deelname aan de Grand Prix '93 te verdienen, de met een miljoen dollar gedoteerde tegenhanger van de World League bij de heren. Vandaag in Vlodrop (De Roerhal, aanvang 17.30 uur) en morgen in Leek worden de vorm nog aangescherpt met vriendschappelijke duels tegen olympisch kampioen Cuba.

Ooit stond Cintha Boersma te boek als een tegendraadse tiener, een getalenteerde rebel. „Die tijd ligt ver achter me. Ik heb intussen wel geleerd dat spelen in een team het dragen van een bepaalde verantwoordelijkheid vereist," zegt de middenblokkeerster. Door het rijpingsproces is Cintha Boersma uitgegroeid tot de spil van het huidige Oranje. Een afspiegeling van haar allround-kwaliteiten was de selectie voor het All Starteam tijdens het World Gala '91 van de FIVB, de internationale volleybalfederatie.

In 1992 trad de Nederlandse vrouwenploeg, onder aanvoering van Boersma en het slagkanon Henriëtte Weersing, nadrukkelijk uit de schaduw van het alom bewierookte herenteam. Eerst was er de zilveren medaille tijdens het EK in Italië. Afgelopen zomer debuteerde de ploeg van bondscoach Peter Murphy voor het olympisch voetlicht met een fraaie, zesde plaats. Op dat toernooi werd Cintha Boersma uitgeroepen tot beste passer. Inmiddels is Barcelona 'sweet memory'. Er liggen nieuwe uitdagingen te wachten op de nationale ploeg. Deelnemen aan de Grand Prix is bijvoorbeeld een absolute must in de ogen van Boersma. „Je wordt alleen maar beter van veel spelen tegen de wereldtop. Bovendien is dit evenement een perfecte voorbereiding op de EK, dit najaar in Tjecho-Slowakije."

Dat Nederland zich nog moet kwalificeren, stoort haar bovenmatig: „We zijn na Rusland de sterkste ploeg van Europa. Op grond van onze prestaties hadden we direct toegelaten moeten worden. Voorzitter Acosta van de wereldbond wilde, puur uit commerciëele overwegingen, Italië direct uitnodigen. Hij kon echter niet om ons heen. Maar wel is er de extra hindernis van een kwalificatietoernooi opgeworpen. Op een tijdstip dat iedereen al op zijn tenen loopt in verband met competitieverplichtingen. Die extra belasting is zwaar, te zwaar eigenlijk. Henriëtte Weersing heeft in Apeldoorn al vrijaf gekregen om een beetje tot rust te komen. Ik vind deze constructie niet eerlijk. Het getuigt van weinig respect voor ons."

In tegenstelling tot de mannen vormden de Olympische Spelen van Barcelona geen eindstation maar een tussenstop voor de Oranje-volleybalsters. De huidige selectie is gemiddeld net 22 jaar en kan dus nog even mee. „Ons vizier is gericht op de EK95 in eigen land en de Spelen van Atlanta in 1996," zegt Cintha Boersma. Zij debuteerde op 20 december 1985, zestien jaar oud, voor de nationale ploeg. Haar visie op volleybal heeft ze in de loop van zeven jaar aanzienlijk bijgesteld. „Logisch, je doorloopt verschillende stadia. Vroeger was het allemaal spontaner. Speelde ik met mijn hart. Wat dat is? Je helemaal geven, met alle emoties. Ik heb alles al meegemaakt. Volleybal is intussen mijn beroep geworden. Twee keer per dag trainen, bezig zijn met spelsystemen, video's analyseren, de enorme reisafstanden per bus. Daags voor Kertmis kwam ik 's morgens om zes uur thuis van een uitwedstrijd. Koffertje pakken en weer jakkeren naar het vliegveld. Dat is de keerzijde van dit bestaan. Het heeft me harder gemaakt, soms tot op het cynische af. Je bekijkt volleybal nu door een zakelijke bril, waarin alle details moeten kloppen."

Door de combinatie van fullprof in de Italiaanse A-1 competitie en nationale ploeg is Cintha Boersma het jaar rond in touw. Wordt een zware wissel op haar fysieke en psychische uithoudingvermogen getrokken. Gemiddeld 75 wedstrijden op topniveau, ga er maar tegenaan staan. Vakantie is er al enige tijd volledig bij ingeschoten. „Als ik 's zomers een paar dagen thuis ben, zou ik het liefst niets doen. Een beetje rondlummelen en ontspannen. Maar als ik dat doe, raak ik alle sociale contacten kwijt. En dat is het laatste dat ik wil. Veel van mijn familie en kennissen hebben al te vaak voor niets gebeld."

Jos Kuipers over ontwikkelingen in het nationale basketbal

De teloorgang van een sport

DOOR BERT GROOTHAND

HAARLEM – In een lege Kennemersporthal in Haarlem staan twee mannen basketbaloefeningen te doen. Tanno Pieters en Jos Kuipers van EBBC proberen na een lange periode met blessures terug te komen. Een half uur later zal de sporthal tot de nok gevuld zijn met dolenthousiaste mensen die in het kader van de Haarlemse Basketbal Week getracteerd worden op een sporthoogtepunt. Althans, dat denken ze. Het duel tussen EBBC, dat tegenwoordig naar beste sponsortradities Canoe Jeans heet, en de nationale selectie van Nigeria lijkt helemaal nergens op. Het krachtsverschil is veel te groot en het treffen is geen moment een echte wedstrijd.

De eindstand, 122-68, spreekt boekdelen. Het publiek staat echter op de banken. Een kinderhand is gauw gevuld. Het is de enige gelegenheid dat het basketbal leeft in Nederland. Een vergulde buitenkant van een min of meer rotte basketbalwereld. De rest van het jaar is de sport zo dood als een pier.

De 31-jarige Kuipers, die zijn carrière bij Nepomuk in Hoensbroek begon, heeft 21 april zijn laatste wedstrijd gespeeld. Toen begaf zijn rug het en volgde een hernia-operatie. „Tegen Delft was het laatste duel," vertelt hij na afloop van de derde avond van de Week der Weken in basketballand. „Maar ik hoop binnen een maand weer van de partij te zijn Ik heb nu het gevoel dat ik alles weer kan, maar je kan dat eigenlijk pas beoordelen in echte wedstrijden."

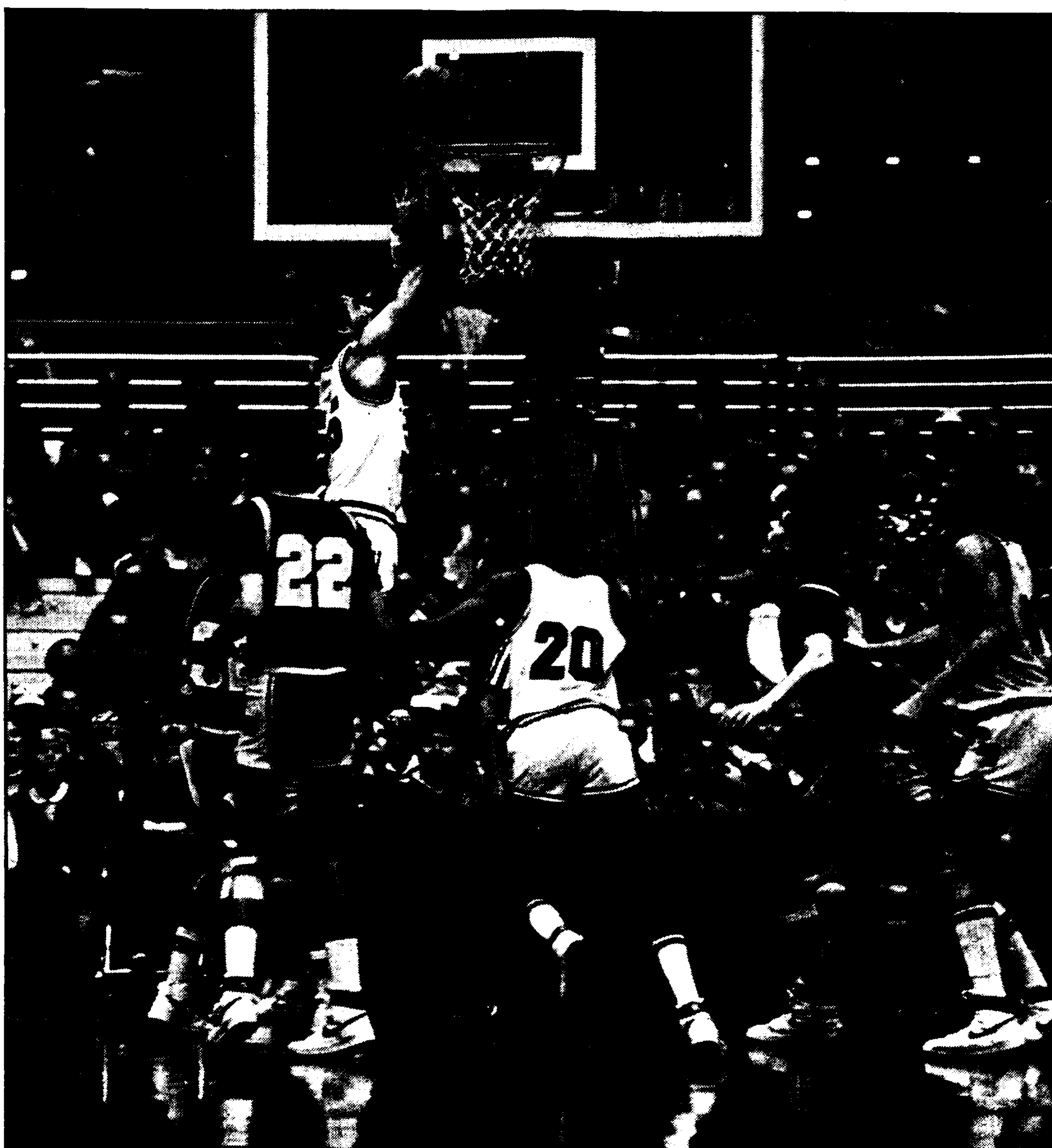
De 2.05 meter metende forward kan er voorlopig nog niet echt vrolijk van worden. Kuipers heeft ongelooflijk veel ervaring, iets dat ze bij EBBC goed kunnen gebruiken. Tegen Nigeria loopt het team zichzelf in alle goede bedoelingen voorbij. De Afrikanen vormen geen enkele partij, maar het echte show-werk, waar het publiek zo nadrukkelijk op zit te wachten, komt ook n. . van de grond. Opvallend is dat Frank Ardon, toch niet een van de minste spelers bij de ploeg van Kuipers, na een zwak begin alleen nog maar aan de kant mag zitten. „Hij liep te klooien," luidt de verklaring van Kuipers, „je moet wel doen wat de coach zegt, anders sta je er gewoon naast." Het tekent de instelling van de Limburger. Als je in het veld staat, moet het gewoon goed gebeuren. Zoals alles goed moet gebeuren, ook in de organisatie.

Kuipers speelde op een periode na, 1984-1986, altijd bij EBBC/Den Bosch. Maar juist in die periode maakte hij kennis met het walhalla van het basketbal. In die twee jaar kwam hij uit voor het team van Fresno State University, een universiteit in Californië. Waar hij behalve basketbal ook lichamelijke opvoeding studeerde. „Je mag dat niet vergelijken met Nederland," vervolgt Kuipers. „De sportcultuur is heel anders. We speelden daar iedere wedstrijd voor 12.000 toeschouwers, die hal was voor het hele seizoen al uitverkocht. Hier in Nederland loop je te ballen voor een paar honderd mensen, op zijn best."

Toch is die situatie ook wel eens anders geweest. Vijf tot tien jaar geleden zat het basketbal in Nederland in een pijlsnelle lift. Met alle publicitaire mogelijkheden vandien. „We werkten in die tijd met een begroting van 1,2 miljoen gulden. Nu is dat 130.000 gulden. Daar komt dan nog wel wat bij via de business-club, maar het zijn toch andere tijden geworden. Vroeger waren we full-profs, nu trainen sommigen nog maar twee keer per week."

De ommekeer kwam even snel als onverwacht. Vergelijkbaar met vele situaties bij andere sportbonden, kon ook de basketbalbond de luxe niet aan en zakte als een plumpudding in elkaar. „We werden met het Nederlands team vierde op het EK in 1983 en op dat moment zat de bond met de handen in het haar. Ze hebben vanaf dat moment helemaal niets gedaan. Die vierde plaats was ook helemaal niet verwacht, veel te hoog eigenlijk, naar hun idee. We hadden toen 40.000 leden en dat is, geloof ik, nog steeds zo. Een mooi bewijs dat met die successen helemaal niets gedaan is. Wat nog veel erger is, is dat er na mijn generatie, en misschien nog een generatie later, nooit meer spelers zijn doorgebroken. De top vergrijst enorm. Er zijn structureel fouten gemaakt. Bij de clubs ook. Opleiding, daar werd helemaal niet meer naar gekeken. Bij veel verenigingen kochten ze voor heel veel geld razendsnel twee Amerikanen en verder deden ze niets. Haaksbergen is zo'n voorbeeld. Die kochten gewoon een hele ploeg. Daarna is de zaak razendsnel ingezakt."

De Haarlemse Basketbal Week is het jaarlijkse uitje van het wereldje. Een gelegenheid waarbij vele betrokkenen zich graag rijk rekenen. Het lijkt in de Kennemersporthal immers alsof de sport leeft als tijdens de hoogtijdagen van bijvoorbeeld 1983. Niets is minder waar, het club-basketbal kan zich nauwelijks boven water houden. Begin dit seizoen leek het dieptepunt bereikt. Landskampioen Den Helder en EBBC gaven al jaren de toon aan, maar dreigden dat nu ook in negatieve zin te gaan doen. De Bosschenaren zaten zonder sponsor en er leek nog weinig redding mogelijk. Er lag een aanbieding van de huidige sponsor, maar die zou neerkomen op een vermindering van maar liefst vijftig procent. Onaanvaardbaar, zo reageerden de direct betrokkenen. Maar op hetzelfde moment speelde een vergelijkbare situatie bij Den Helder. Daarnaast viel een aantal clubs voor topbasketbal af omdat ze de begroting al helemaal niet rondkregen. Kuipers en zijn collega's namen op dat moment het heft in handen en redden wat er te redden viel.

● *Jos Kuipers torent hoog boven zijn concurrenten uit.* Foto: ARCHIEF LIMBURGS DAGBLAD

„Wij zijn toen met de spelers rond de tafel gaan zitten en hebben in eerste instantie 'nee' tegen die voorstellen gezegd. De helft minder is niet niets. Maar na een tijdje realiseerden we ons, dat als wij de boel in elkaar zouden laten zakken, dat bij Den Helder ongetwijfeld ook zou gebeuren. En wat dan de gevolgen zouden zijn voor de rest van de clubs Nederland, lijkt voorspelbaar. De bond heeft in die hele toestand alleen maar passief van de zijkant toegekeken. Terwijl zij toch het voortouw had moeten nemen."

Kuipers vertelt rustig, terwijl er af en toe gejuich vanuit de zaal het restaurant binnendringt. De Limburger lijkt zich niet op te winden, maar achter de facade gaat iemand schuil die zich ongetwijfeld verschrikkelijk opwindt over de teloorgang van zijn sport. Hij heeft een duidelijke visie, alleen de bond blijft volgens hem in gebreke. Nadat de zoveelste begroeting met de geblesseerde international heeft plaatsgevonden, het wereldje is klein en iedereen kent elkaar, vervolgt hij onverstoorbaar zijn relaas.

„Kijk, een aantal bedrijven heeft enorm voordeel gehad bij hun betrokkenheid bij het basketbal. Maar dat produkt basketbal moet goed verkocht worden. Veel sponsors haken af, omdat voor hen het rendement niet groot genoeg is. Die gaan hun reclamegelden dan op een andere manier besteden.

Voor je het weet heb je als club dan geen geld meer en zit je in een vicieuze cirkel. Want als je geen geld meer hebt, kun je geen kwaliteit bieden en daardoor blijven de sponsoren dan weer weg. De basis, naar mijn idee, is dat de clubs meer moeten doen aan hun eigen jeugd. De eerst aankomende talenten zijn nu pakweg 16 of 17 jaar. Dat duurt dus nog zo'n zes jaar voor die er werkelijk staan. Tot die tijd kunnen wij mee blijven doen."

Kuipers zegt het nog net niet. Tenslotte is hij nog hard bezig terug te komen na een zware blessure maar eigenlijk is dat een situatie die hij belachelijk vindt. „Bij Den Bosch zijn we nu hard bezig met die jeugdopleiding. Er zijn goede trainers aangetrokken en Cor van Esch (hoofdcoach, red.) houdt zich ook nadrukkelijk met de rest van de club bezig. Bij Den Helder zijn ze daar al iets langer mee bezig, maar die moesten ook wel. In Den Helder heb je geloof ik zeven of acht basketbalclubs. De affiniteit met de regio moet ook groter worden. EBBC is een club van de stad geworden, dat moet veranderen. Het moet een vereniging worden voor de hele omgeving van Den Bosch."

Het besef dat het zo niet veel langer kan begint door te dringen bij de topclubs. Het is echter onmogelijk dat de clubs een dergelijke mentaliteitsverandering zelf doorvoeren. Daarvoor zijn de individuele belangen van de verenigingen te groot en zelfs voor een deel tegengesteld. De overkoepelende sportbond zal leiding moeten geven aan een dergelijke verandering. „En dat is nu juist het grootste probleem," lucht Kuipers zijn hart. „Iedere club vecht voor zijn eigen hachje, zo werkt dat nu eenmaal. Een mooi voorbeeld is dat de bond vergaderingen houdt met de club-voorzitters. Daar komen dan twee of drie voorzitters opdagen, omdat iedereen het gevoel heeft dat ze tegen een muur zitten te praten. Bij ons zijn we aan het begin van dit seizoen met al die narigheid intensief bezig geweest om bedrijven in de regio te benaderen. We moesten dit seizoen toch kunnen spelen. Dat was op dat moment ook hap-snap-beleid. We zijn nu een half jaar verder en gelukkig komt er ook op dat vlak wat lijn in; men is nu al bezig voor de volgende jaren. Dat is ook het geval bij Den Helder, maar het gevaar bestaat wel dat de kloof tussen die twee clubs en de rest steeds groter wordt."

Het lijkt alsof Kuipers berust in de situatie. Niets is minder waar, maar hij heeft het verhaal tegenover de direct betrokkenen al zo vaak moeten vertellen. En bovendien, hij zit nog steeds gedwongen aan de kant. „Ik heb mijn aandeel al wel geleverd," besluit hij. „Maar ik kan ook niet meer doen dan ik nu doe. Maar nogmaals, we zijn met Den Bosch nu eindelijk op de goede weg." Waarna Kuipers nog even gaat kijken in de zaal waar West End Adelaide en het Amerikaanse gelegenheidsteam High Five tegen elkaar spelen. Een wedstrijd van niets, maar het komt tenslotte niet zo vaak voor dat er zoveel publiek en zoveel sfeer bij een basketbalwedstrijd is.

Henk Gemser noemt Friezin de nieuwe vaandeldraagster

Annamarie Thomas, van nietsnut tot oogappel

DEVENTER – Na enkele schijngevechten in achtereenvolgens Berlijn, Helsinki en Hamar, maakt de Nederlandse schaatselite zich op voor de eerste serieuze krachtmeting van het seizoen. In het vernieuwde Deventer IJsstadion 'De Scheg' vinden dit weekeinde de nationale afstandskampioenschappen plaats. Voornaamste inzet van die titelstrijd vormt de selectie voor het Europees kampioenschap allround, dat van 22 t/m 24 januari in Heerenveen wordt verreden. Als gevolg van de nieuwe ISU-maatregelen mag Nederland, in plaats van vier, slechts drie rijders en rijdsters afvaardigen naar het EK en WK. Tot de kandidaten behoort Annamarie Thomas, de oogappel van Henk Gemser.

Een nietsnut voelde Annamarie Thomas zich tot voor kort. Eerst was er de opheffing van de nationale damesselectie, later de gesprekken om een nieuwe bondscoach te vinden. Thomas had een mening, maar zweeg beide keren. Indachtig haar credo: „Eerst presteren, daarna mag je je mond open doen."
Onlangs werd ze door Henk Gemser uitgeroepen tot toekomstig vaandeldraagster van het vaderlandse damesschaatsen. Nu heeft Annamarie Thomas (21) recht van spreken. „De dag nadat ik het had gelezen, zweefde ik over het ijs."

Presteren

In topsport draait alles om presteren. En haat en nijd zijn evenzeer inherent aan het wereldje. Vraag het Annamarie Thomas. „Ik heb jarenlang samen met Sandra Zwolle getraind. We waren vriendinnen, goede vriendinnen zelfs. Maar ja, toen kwam ik in de kernploeg. Nu zegt ze niet veel meer tegen me. 'Hoi' en daar houdt het mee op. Ik had verwacht dat we samen in de kernploeg zouden komen. Kennelijk vinden ze mij beter. Sneu voor haar, maar toch niet mijn schuld. Zo gaat het altijd. Niet alleen in schaatsen, overal."

Legioen

Annamarie Thomas leek aanvankelijk tot het legioen der subtoppers te zullen gaan behoren. Na twee seizoenen in het jeugd-keurkorps van Leen Pfrommer te hebben doorgebracht, werd de boerendochter uit het Friese Nijetrijne in de lente van 1991 teruggezet naar de gewestelijke selectie. Te oud en te weinig prestaties.
„Van Jong-Oranje terug naar het gewest en dan later toch de kernploeg halen, dat gebeurt niet vaak", stelt ze met enige tevredenheid vast. Dat ze alsnog doorbrak naar de nationale top, heeft alles te maken met een mentaliteitsverandering.
„Mijn prestaties in Jong Oranje waren niet geweldig, maar dat kwam vooral door blessures. Dat wist ik, dat wist Pfrommer, maar voor de rest hoor je niemand erover. Ik wilde laten zien dat ik wel degelijk bij de besten hoor. Misschien kom ik niet direkt zo over, maar ik ben wel een strebertje. Als ik iets wil bereiken, dan haal ik dat ook. Vorig seizoen ben ik echt voor het schaatsen gaan leven. Vroeger ging ik 's zomers elk weekeinde op stap; nu dacht ik op zaterdavond: 'morgenvroeg moet ik weer fit zijn'."

Betekenis

Schaatsen heeft een andere betekenis gekregen. „Vroeger betaalden mijn ouders alles. Nu kan ik geld verdienen met schaatsen, dus nu betaal ik zelf. Daardoor sta ik anders op het ijs."
Een opmerkelijke gedaanteverwisseling, erkent ze. Gedurende twee seizoenen Jong-Oranje, het voorportaal naar een topsport-carrière, kwam de gedachte aan topschaatsen nimmer bij haar op. „In Jong-Oranje was schaatsen soms zelfs bijzaak. We zijn naar Japan geweest. Japan, ik was al dolblij dat ik meemocht."

Op koninginnedag van dit jaar kreeg ze te horen dat ze was uitverkozen voor de kernploeg. Een maand later was alles weer onzeker. „Doekten ze de kernploeg op. Ongelooflijk toch: Nederland, hèt schaatsland." Maar ondanks haar verwondering achtte Thomas zich niet in de positie om, zoals Carla Zijlstra, haar stem te verheffen en haar afkeuring te laten blijken. „Wie ben ik nou? Zou de bond naar mij geluisterd hebben?"

Eind september, tijdens een trainingskamp in het Gelderse Epe, terwijl het bondsbestuur officieel nog niet eens akkoord was met de aanstelling van Gemser, volgde de kennismaking tussen de toekomstig coach en het Oranje-kwartet. „Gemser praatte en wij knikten van ja. Hij zei wat-ie van plan was, wat zijn eisen waren en hoe hij bepaalde doelen wilde bereiken", schetst Thomas de ontmoeting. „Overdonderend? Dat mag je wel zeggen, ja."

Trots

Winnen, luidde de korte boodschap van Gemser. De 52-jarige schaatscoach dacht op korte termijn te kunnen afrekenen met het Nederlandse imago van kansloze strijder tegen de Duitse hegemonie.
Reeds na de eerste internationale schermutselingen is die verwachting bijgesteld. Enerzijds bleken de voormalige DDR-sterren nog niets aan kracht te hebben ingeboet, anderzijds constateerde Gemser in het eigen kamp ernstige tekortkomingen. Technisch scoorden zijn dames een dikke onvoldoende, terwijl bij een enkeling zelfs de mentaliteit ter discussie werd gesteld.
Alleen Thomas kreeg van Gemser een mooi rapport. „Technisch goed. Binnen een jaar kan zij dè Nederlandse allroundster zijn", stelde hij vast. Sindsdien voelt de nietsnut uit de eerste maanden zich een volwaardig kernploeglid. Zij hoopt het vandaag en morgen te onderstrepen.

● *Henk Gemser*

Jordan en Indurain bovenaan

● *Zij stalen in het voorbije jaar de harten van vele miljoenen sportliefhebbers. Links Michael Jordan, rechts Miguel Indurain.* Foto's: EPA

MILAAN/PARIJS – Het ene sportdagblad riep de Spaanse wielrenner Miguel Indurain tot 's werelds beste sportman uit over 1992. Een andere krant gaf de voorkeur aan de Amerikaanse basketballer Michael Jordan. Hoe dan ook, de twee lieten dee rest van de concurrentie een flink stuk achter.

Miguel Indurain kreeg de meeste stemmen bij het Italiaanse blad Gazzetta dello Sport, dat de Hongaarse zwemster Krisztina Egerszegi tot beste sportvrouw uitriep. Indurain, winnaar van de Giro en de Tour de France, bleef de Amerikaanse atleten Kevin Young en Carl Lewis voor.

Bij de vrouwen was de Joegoslavische tennisspeelster Monica Seles tweede. Het Amerikaanse 'Dream Team' (basketbal) werd uitgeroepen tot beste sportploeg van het jaar, voor Europees voetbalkampioen Denemarken.

Het blad L'Equipe gaf Michael Jordan 186 punten, achttien meer dan zijn landgenoot Carl Lewis, die vorig jaar bovenaan stond. Jordan maakte deel uit van het Amerikaanse „dreamteam', Lewis won in Barcelona het verspring- en estafettegoud.
De Britse formule 1-wereldkampioen Nigel Mansell eindigde als derde en Tour de France-winnaar Miguel Indurain moest dit keer met de vierde plaats genoegen nemen.

De Fransen kwamen er bij hun 'eigen' enquete van L'Equipe bekaaid af. De beste was niet eens een mens, maar een machine. De Renault-motor van de forumle-1 wagens van Williams. Goed voor een 21ste plaats.

'Het enige dat ik beoog is hypocrisie rond doping doorbreken'

Dokter Karsten gaat door op dezelfde weg

Van onze sportredactie

HAARLEM – Op 23 maart shockeerde de Haarlemse huisarts Michel Karsten door in het televisieprogramma Berg te verklaren dat hij een lid van de schaatskernploeg had begeleid bij het gebruik van stimulerende middelen. Er volgde een kort geding, aangespannen door de olympische schaatsploeg. Karsten verloor dat, maar het weerhoudt hem er niet van op de ingeslagen weg door te gaan.

Op het eerste gezicht lijken zakelijkheid en nuchterheid te overheersen. Maar naarmate het gesprek vordert en de herinneringen levendiger worden, komen de emoties in alle heftigheid weer bovendrijven.
„Nee", doorbreekt hij met luide stem de serene avondrust in zijn praktijkkamer, „ik heb nergens spijt van. Buiten het feit dan dat ik me als arts heb laten verleiden tot uitspraken, die ik beter niet had kunnen doen. Dat blijf ik betreuren, want het is nooit mijn bedoeling geweest bepaalde sporters zwart te maken of te beschadigen. Aan de andere kant heb ik als burger nog steeds geen vrede met hoe bepaalde zaken in deze dopingaffaire zijn gelopen."

Spraakmakend

Frustaties zijn er nog genoeg voor Michel Karsten na de spraakmakende dopingaffaire in - zoals hij zelf zegt - 'het afgelopen rampjaar'. Hij verloor het kort geding, dat twintig schaatsers tegen hem aanspanden na zijn uitlating dat ten minste een lid van de nationale kernploeg bij de Winterspelen in Albertville hem voor het gebruik van stimulerende middelen had bezocht.
„Belachelijk", zegt hij fel, „dat het tot een rechtzaak is gekomen. Was ik gedaagd voor het feit dat ik me schuldig had gemaakt aan een onrechtmatige daad dan had ik niet eens een advocaat in de arm genomen en had ik gezegd: sorry, dat is zo."

Boos

Zijn grootste teleurstelling geldt echter het onbegrip en gebrek aan steun uit zijn eigen medische beroepsgroep.
„Tot die kwestie ging spelen, voelde ik me gedragen door de (sport)artsen en de overheid," verduidelijkt hij. „Ik heb altijd eerlijk en open gezegd wat ik op dopinggebied deed en wat de redenen daarvoor waren. Dat maakt me al vrij uniek, want zoiets doet niemand. Dat is altijd bewust gebeurd om mijn handelen te laten testen. Tenslotte wil ik alleen dingen doen die in het belang zijn van de gezondheidszorg, en dus ook van sporters, die stimulerende middelen gebruiken."

„Als de Inspectie van de Volksgezondheid vindt dat ik er mee moet stoppen, kap ik er mee. Ik wil niet als een zombie alleen in de wereld staan omdat ik iets doe wat niet door de beugel kan. Maar na die zaak stonden er mensen op, onder wie Harm Kuipers, die aan mijn goede bedoelingen twijfelden. Mede door hun toedoen ben ik er niet goed uitgekomen. Daar ben ik boos over, nog steeds. Want als ik er aan terugdenk hoeveel geld het me allemaal heeft gekost, had ik die naam wel willen uitschreeuwen. Maar daarmee was het belang van de sporter en het algemene belang niet gediend geweest."

Motivatie

Door schade en schande wijs geworden vaart de gekritiseerde medicus met het oog op de toekomst een andere, voorzichtiger koers dan hij ooit in het recente verleden heeft gedaan. Reageert hij niet meer zo impulsief en weegt hij zijn woorden nog nauwkeuriger af.
„Want het is geen pretje zo in de kijker te staan. Daar heeft ook mijn gezin behoorlijk onder geleden. Het heeft me pijn gedaan dat mensen me publiciteitsgeilheid hebben verweten. Maar publiciteit interesseert me nou net helemaal niks. Het enige dat ik beoog is de hypocrisie rond doping te doorbreken. Dat is mijn motivatie."

Positief

In dat perspectief heeft het Michel Karsten toch goed gedaan dat de hele discussie ook positieve elementen opleverde.

Naar aanleiding van de PDM-affaire is - op gezag van het Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken - de Erasmus Universiteit een onderzoekproject gestart hoe artsen medisch-ethisch verantwoord met de dopingproblematiek zouden kunnen omgaan.

Het NeCeDo is ook begonnen met structuur aan te brengen in de dopingcontroles door onafhankelijke mensen daarvoor op te leiden. Ook bij veel sportorganisaties (waaronder onlangs de schaatsbond) zijn de oogkleppen afgegaan in de wetenschap 'dat overal wordt gebruikt'; ze hebben out-of-competition-controles aangekondigd.

Onzinnigs

„Het dopingvraagstuk oplossen is iets onzinnigs", weet Karsten. „En dat geldt evenzeer voor het alcoholprobleem of aids. Daar moeten we mee leven. Waar het om gaat is dat wordt getracht doping beheersbaar te maken door er macht over te krijgen, onder meer door goede voorlichting te geven. Anders neemt het gebruik van anabolen alleen maar toe en wordt er naar nog gevaarlijker middelen gegrepen met alle risico's van dien."

Voorlopig blijft Michel Karsten in afwachting van de definitieve medische richtlijnen de weg bewandelen, die hij altijd heeft gevolgd.

IJsbrand Chardon: 'Ik ben verslaafd aan paarden'

Van onze sportredactie

SCHIPLUIDEN – IJsbrand Char don (32), de jongste van een West landse boer uit Schipluiden, heef een sporthart. Schaatste de Elftste dentocht uit en leeft van het ultie me van sport: alles of niets. „Da vind ik het mooiste wat er bestaat" Voorlopig is het in zijn stiel, he mennen, alles voor Chardon. El van de vijftien wedstrijden werder afgelopen jaar gewonnen, zijn twee de wereldtitel inbegrepen. Hij ma naged een stalhouderij, koetsenbe drijf en een vierspan; treedt daar mee in het voetspoor van zijn vader Het zijn de paarden, die het 'm doen bij de Chardons. „Een stal vo koeien is schitterend, maar ik ben verslaafd aan paarden".
Hoogmoed kent hij niet, wel een schier grenzeloos zelfvertrouwen En altijd zal hij tot het uiterste gaan in de sport of tijdens demonstraties „Je bent of de held, of het lacher tje". Maar die spanning past hem „Want ik ben een beetje een show man, snap je."
Even later: „Een vechtjas, dat ben ik. Ik knal er in. Een persoonlijk heid, wie tegen me is heeft een kwaaie aan mij". Al even tekenend „Ik ben rechtlijnig. Als ik denk da het niet gaat, dan gaat het niet. Pun uit. Al bied je 10.000 gulden". En „Wie niet het karakter heeft om we reldkampioen te worden, wordt he nooit. Ook met een budget van een miljoen gulden niet. Ik heb de wi om te winnen. Ben stressbesten dig".

Dorpsjongen

Dat alles vloeide samen in een dorpsjongen die opgroeide in de glazen stad van Nederland. Tussen de tuinders en de kassen, de vlietjes en de dijken, en een laatste molen Nabij Schipluiden, met Delft en Rotterdam onder handbereik. Een vechtjas, een perfectionist en een geboren winnaar. Het maakte IJs brand Chardon tot de beste in zijn sport.
Maar daarmee is hij slechts een fe nomeen in kleine kring. Met he mennen, met vier paarden voor een wagen, legt de kampioenskoetsier minder eer in dan met zijn eigenlij ke broodwinning: de folkloristische trouwkoetsen waarmee hij zenuw achtige bruidjes en stoere bruide goms naar het stadhuis brengt.
„Niet iedereen weet dat hier een wereldkampioen woont", zegt Char don nuchter. Maar het talent voel zich niet miskend.
„We hebben dit seizoen toch vri veel publiciteit gehad. Alleen wee je van tevoren dat je minder in de belangstelling staat dan Jos Lan sink. Het is maar net welk uitgangs punt je neemt. Ik sta zes jaar aan de top. Een ander is dan in zijn spor miljonair, ik heb er geen geld me verdiend. Dat is geen reden om te gaan klagen. Ik voel me net zo vee topsporter. Winnen geeft altijd een kick".
Dat IJsbrand Chardon 'het' in de vingers heeft, bleek al snel uit zijn onstuitbare opmars. Pa Chardon opende destijds het mennersbal va Schipluiden door een van de eerste wedstrijden met een bezoek te ve eren. Het evenement had koninkli ke allure, daar prins Charles, de Engelse kroonprins, de sport 'be dacht'.
„Mijn vader plukte een paar paar den van het land, die daar gewoon hun werk deden, en ging naar he EK", zo blikt Chardon terug. Ron 1970 was dat. Tien jaar later werd de menner geveld door een hernia, e nam zijn zoon plaats op de bok. „Ik kreeg een paar weken les va Tjeerd Velstra, destijds de beste, e werd gelijk tweede in mijn eerste internationale wedstrijd".

Doormodderen

Vanaf dat moment was 'IJs' nie meer te stoppen. Hij modderd eerst nog wat jaartjes door, me paarden die met ander werk de ko verdienden. „Want het was eigen lijk nooit de opzet geweest om vie span te gaan rijden".
Zo sloeg hij het wereldkampioen schap in 1984 nog over, omdat h toevallig dat weekeinde een a spraak had gemaakt een demon stratie met een 16-span te geven. In dat jaar meldde ook Cees van Op stal, een liefhebber van de hipp sche sport, zich. „Ik wil jou spons ren, want jij kunt wereldkampioe worden", sprak hij en Chardo knoopte dat in zijn oren. „Vanaf da moment hadden we nog maar ee doel: de wereldtitel". Vier wk's o rij leverden vervolgens zilver, goud brons en weer goud op.
Voorlopig maakt Chardon zich ove geld geen zorgen. De verstandho ding met zijn sponsor is zo goe dat het contract ongetwijfeld wor verengd. Van Opstal komt zelfs r gelmatig in huize Chardon trainer „Want hij wil graag deelnemen aa het wereldkampioenschap van 19 in Nederland", grijnst Chardon, ee erkend leermeester. Hij haalde, n als zijn vrouw overigens, een in structeursdiploma in Deurne, he hippisch opleidingscentrum.

Geen geheim

Een geheim om sedert jaren te hee sen als paardemenner heeft IJ brand Chardon niet. Het is ee simpele optelsom. Het mennen een kleine sport, waarin de concu rentie nog niet moordend is e waarin Chardon, met zijn verbete professionalisme, een zeldzaamhe is tussen vele hobbyisten. Bove dien beschikt hij al tijden over zij 'voorpaard' Paledo, een vedette d zijn gelijke in de wereld niet schij te kennen en inmiddels is uitgero pen tot het beste fokprodukt dat h nationale stamboek ooit hee voortgebracht.

imburgs agblad

François Verhoeven komt nog eens ergens

Wat doet een Nederlander in vredesnaam met zijn snowboard op de flanken van een Papoeaberg? En wat heeft hij te zoeken in Tibet, een van de laatste boeddhistische bolwerken? Voor François Verhoeven in Klimmen zijn dit geen vragen die antwoorden behoeven. Als hij maar uitdagende bergen kan beklimmen. En in 1992 bezocht hij volkeren voor wie de moderne tijd niets dan knechting in petto heeft. Een verhaal over gedwongen sterilisatie, en een berg frisdrankblikjes in het oerwoud.

● *In een boeddhistisch klooster op de Tibetaanse hoogvlakte*

FOTO FRANÇOIS VERHOEVEN

Hij vertoeft vaker in verre streken dan de genadeloze Nederlander op Spaanse stranden. „Mijn moeder heeft in 1992 amper tijd gehad om mijn kleren te wassen." Gechargeerde uitspraak van de Klimmense bergbeklimmer François Verhoeven? Nauwelijks.

Van november 1991 tot begin 1992 klom hij in Zuid-Amerika, van daaruit trok hij rechtstreeks naar Frankrijk. Na drie maanden bijverdienen als skigids was hij ruim twee weken thuis voordat het vliegtuig hem richting Mount Everest bracht. Na een maandje Klimmen in Limburg sloot hij zich aan bij een expeditie naar Irian Yaya, nog altijd beter bekend als het voormalig Nederlands Nieuw Guinea.

„Voor het eerst sinds jaren zat ik met kerst niet op een ander continent," Verhoeven grijnst. De afgelopen week was hij Frankrijk. „Vorig jaar zat ik met de kerstman midden in de zon. In Chili vieren ze kerstmis met tuinparty's en barbecue."

Verhoeven heeft 1992 ervaren als een veelbewogen jaar. Bergen beklimmen, dat is zijn pakkie an. Daarbij komt hij veelvuldig in aanraking met volkeren die eeuwenlang gewend waren op hun eigen, primitieve manier te leven. Want de interessantste bergen zijn de meest afgelegen bergen.

In de vroege zomer landde Verhoeven in de Nepalese hoofdstad Katmandoe. Zo op het oog een rustig land, Verhoeven verstout zich zelfs te constateren dat 'de Indiers en Joegoslaven daar nog een voorbeeld aan kunnen nemen. Hindoes en boeddhisten leven probleemloos naast elkaar.' Maar tussen de tempels, de drakenfiguren, de pelgrims zag Verhoeven ook namaak McDonalds en pizzeria's, want ook hier is de westerse commercie al flink doorgedrongen.

Maar de bergbeklimmer, die lid is van de Vallebergse Alpe Vrung (VAV) kon zich daar maar kort mee bezig houden. Voor de oprechte alpinist is Nepal slechts een halteplaats op weg naar de Mount Everest, de hoogste van de zeven wereldtoppen die de VAV met het project On Top in 1992 wilde beklimmen.

Het was dit jaar extreem druk rond 's wereids hoogste berg (8848 meter). „In het Nepalese basiskamp zaten op een bepaald moment tussen de driehonderd en vijfhonderd man. Het leek meer op het strand van Lloret de Mar." Het blijkt dat mensen met veel geld uit sensatiezucht meegaan op **commercele expedities.** „Ik hoorde **verhalen dat** ze elkaars tenten **afbraken** omdat er op de route te weinig plaats was."

Maar daar had Verhoeven gelukkig weinig last van. Als lid van een Duitse expeditie toog hij naar Tibet, aan de rustige Everestkant.

Over de Tibetaanse hoogvlakte, die ligt tussen 3000 en 4000 meter hoogte, waait continu een snerpend koude wind. Dat maakt dat het bestaan er keihard is. Er groeit bijna niets, bomen al helemaal niet. De taaie yaks, zwaar behaarde runderen, vormen de kern van het leven van de eenvoudige Tibetaan. Hun uitwerpselen vormen brandstof, ze zorgen voor melk en vlees, en ze zijn landbouwvoertuig.

China lijfde het land in 1965 definitief in. De Chinezen braken vrijwel alle boeddhistische bouwwerken af. Desondanks bleek het geloof van de Tibetanen niet te breken. „Het is een zeer trots volk met een door de elementen gestaald lichaam," is de opvatting van Verhoeven.

De Chinezen proberen met drastische methoden hun invloeden in Tibet te vergroten. Onder meer door de hoofdstad Lhasa te omringen met typische Chinese woonkolonien. In elk plaatsje wonen nu Chinezen, overal in Tibet zijn controleposten. Volgens schattingen bestaat nog maar hooguit de helft van de bevolking uit oorspronkelijke Tibetanen.

„Volgens de Tibetanen steriliseren de Chinezen de Tibetaanse vrouwen zelfs, en vaak uiterst onhygienisch," zegt Verhoeven. Als deze verhalen kloppen, gaat het hier om een systematische poging tot uitroeiing. Verhoeven gruwt ervan. Hij ondervond de Chinese overheersing van Tibet als een kwelling. „Na vier dagen kon ik het niet langer uithouden in Lhasa. Ik kreeg de neiging om Chinese soldaten een klap te geven." Deze demonstratie van westers rechtvaardigheidsgevoel bleef achterwege, de bijbehorende diplomatieke rel dus ook.

Want de expeditie moest verder, richting Everest. Met de jeep tot aan het basiskamp, daarna nog 25 kilometer per yak over de morenen tot de voet van de berg. In de buurt van het basiskamp lag nog een Tibetaans klooster, ooit verwoest door de Chinezen, nu weer 'redelijk' opgebouwd. Daar werd de expeditie gezegend, een plaatselijke traditie. Het is ook wel nodig, want anders zou geen sherpa de berg mee opgaan.

Verhoevens expeditie kwam bij een eerste poging tot 7800 meter. Daarna raakte een sherpa gewond door een lawine en bleef het weer aanhoudend slecht. „We wachtten tien dagen in het basiskamp op beter weer. Maar dat kwam niet." François Verhoeven keerde onverrichterzake terug in Nederland. Maar vier weken later stond hij met een andere On Top-expeditie in Irian Yaya, sinds 1962 een provincie van Indonesie.

● *Cultuurkloof: François Verhoeren met zijn snowboard bij de papoea's.*

Verhoeven stond verbaasd van de 'cultuurkloof' die hij er aantrof. De Papoea's worden van het stenen tijdperk rechtstreeks de twintigste eeuw in gekatapulteerd. „We landden op een grasstrip midden in het oerwoud. De Papoea's stonden daar met pijl en boog naar ons te staren, net zoals wij hen aanstaarden."

De Indonesische wijze van besturen lijkt volgens Verhoeven wel wat op die van China in Tibet. In vrijwel elk dorp is de burgemeester een Indonesier.

Naast Papoea[illegible] zag Verhoeven er [illegible] huizen, naast [illegible] met peniskokers ook [illegible] mensen.

De vrijwel [illegible] bestaande expeditie [illegible] 'gesloten' [illegible] in Irian Yaya. E[illegible] 'permits' nodig [illegible] Illaga de [illegible] Piramide, 4884 meter [illegible] benaderen.

De Limburgers [illegible] dagen lang in [illegible] gesteund door [illegible] Papoeadragers. [illegible] vochtig oerwoud [illegible] klimmers tot [illegible] modder zakten. Na twee [illegible] waren ze ook de laatste [illegible] gepasseerd en [illegible] groep een hoogvlakte [illegible] Verhoeven nog het [illegible] de Hoge Venen. Ge[illegible] vergelijkingsmate [illegible] weg.

Ook de Papoeadragers [illegible] nauwelijks waar ze aan [illegible] waren. „Wij waren pas de twee[illegible] of derde expeditie die [illegible] nam. Op een bergpas [illegible] meeste Papoea's voor het eerst [illegible] hun leven sneeuw. Een [illegible] gezicht: daar liepen ze [illegible] hun blote kont en met [illegible] peniskokers door de sneeuw."

Ter hoogte van die pas [illegible] ze het lijk van een Papoea. Het kostte veel overredingskracht [illegible] de dragers verder te laten lopen. „Die vreesden de toorn van [illegible] goden."

Na een week lopen door [illegible] streken bereikte het On Top-[illegible] het basiskamp op 42[illegible] meter hoogte. Het uitzicht [illegible] Verhoeven. „Aan [illegible] keken we [illegible] grootste kopermijn [illegible] Freeport. [illegible] vrachtwagens [illegible] stukje berg af [illegible] frisdrankblikjes."

De dragers daalden [illegible] meter af naar de [illegible] Carstensz-weide en [illegible] daar beschikbaar voor de terugweg. De klim werd een doorslaand succes. „Het [illegible] schitterend weer [illegible] stonden we [illegible] Carstenszpiramide."

Limburgs Dagblad
piccolo's
Voor meer resultaat!

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postbank: 1035100
Bank: ABN-AMRO 57.75.35.935
Fax: 045-739204 of 739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,35.
Afwijkende tarieven voor rubrieken Proficiat en Vermist Gevonden ƒ 1,20 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,85.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,85.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen zijn exclusief 17,5% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.
Enkele rubrieken UITSLUITEND à contant en mét legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt vrijdag 11.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door bijna 250.000 personen van 13 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner) 0930

Vermist/Gevonden

...eggelopen omg. Spek ...zwarte KAT, terug teg. ...eloning. Tel. 045-415038.

...en PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Personeel aanbod

Man in bezit van vakbekwaamheidspapieren CV en gas, zoekt passende WERKKRING of inbreng in bestaande zaak. Br.o.nr. B-03413, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Personeel gevraagd

Bouwvak pers.

...urobouw Maastricht zoekt ...akbekwame metselaars en TIMMERLIEDEN, voor werk in Nederland en Duitsland. ...uits of Nederlands vereist. ...e melden tijdens kantooruren: Tel. 043-254669.

Horeca pers.

Gevr. voor zondagmorgen en voor invallen bij carnaval e.d. nette JONGEVROUW min. lft.25 jaar, voor net café. Tel. 043-650401.

Gevr. FRITUREHULP m/v voor enkele avonden per week. Tel. 045-417190.

Chauffeurs

CHAUFFEUR gevr. voor vrachtwagen met aanhangwagen en kraan. Claessen V. Nuth. Tel. 045-242900.

...latax vrgt. full-time en part-time-CHAUFFEUR, Keekstr. 6, Heerlen, na 18.00 u.

...PL-CHAUFFEURS gevr. voor meerdaagse ritten in de omgeving Venlo. Soll. onder tel.045-427444.

Huish.pers./Oppas

M.i.v. maart, lieve OPPAS, (vrouw), gevraagd v. twee kleine kinderen, voor gem. 3 halve dgn. p. week. Liefst uit Nuth of omgev. Tel. 045-242421 na 18.00 u.

Gevraagd HULP in de huishouding voor 2x 6 uur per week Br.o.nr. B-03411, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Winkelpers.

...evraagd vriendelijke VERKOPER/STER voor 38 uur, plm. 18 jaar voor filiaal Landgraaf, kaas- en fijne vleeswaren. Soll. tel. 043-14464, dhr.mevr. Strating.

Met een PICCOLO in het Limburgs Dagblad raakt u uw oude spulletjes 't snelst kwijt. Piccolo's doen vaak wonderen... Probeer maar! Tel. 045-719966.

Medisch personeel

Parttime Tandartsassistente
Gevr. voor 23 uur per week in tandartspraktijk te Susteren. Diploma-tandartsassistente niet persé vereist. Alleen schriftelijke sollicitaties sturen naar: F. Heuts, Swentiboldstr. 4A, 6114 GK Susteren.

Diversen personeel

Spuiter en leerling-spuiter
gevraagd. Tel. 045-213477.

...euke MEISJES gevr. voor de middag- en/of avonduren. Club L'Aventura. Hoofdstraat 103, Amstenrade. Tel. 04492-4922

...oedlopende club vraagt ...ringend DAMES voor privéwerk, striptease of andere shows te geven, intern mogelijk Tel.045-462720.

...ij zoeken mensen met MANEGEMENT capaciteiten die met hard werken een heel hoog loon kunnen verdienen, uitstekend geschikt als bijverdienste. Bel tussen 10-16 uur 04459-2576.

1993, een goede start om goed GELD te verdienen. Geint., bel. 076-205796, live-car international.

Gevraagd 2 MEISJES voor Escort-Service. Tel. 046-758141.

Gevraagd BEZORGER M/V voor Volkskrant, Hoensbroek. Tel. 045-222144.

Nieuwe cosmeticalijn zoekt CONSULENTEN m/v, die in eigen tijd willen werken. Tel. 046-379019.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Nieuwjaarswens

...nze dank voor de ...ENSKAARTEN en hartelijke belangstelling tijdens ...ijn ziekte en wij wensen u ...en Voorspoedig en gezond 1993. Will en Babes Westerkamp-Samuels, ...uth.

ORKEST duo Les Jolie's wenst u een voorspoedig 1993. Tel. 045-424976.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Gorgens. Industrieterr. Abdissenbosch. Landgraaf. Tel. 045-314122

TV DEFECT, binnen 4 uur klaar. Tel. 04750-11667. Knip mij uit en bewaar mij!

KOELKASTREPARATIE, geen voorrijkosten, met garantie. Kroko 045-441566/ 461658.

TV/VIDEO defect, vandaag gebracht, maandag al klaar, met prijsopgave en garantie. Tel. 045-231340 E & E Electronica, Brunssum.

Diepvries/koelkastreparatie meestal binnen 12 uur. TEBBEN koeltechniek (part) Geen voorrijkosten met garantie. 045-460471

Bedrijven/Transacties

Uw zakenadres in Duitsland
met complete zaken service:
* Postservice * Secretariaatsservice
* Telefoon * Faxservice * Verzendservice / Opslagservice
* Complete kantoren * Vestigingsadviezen
ABS Büro-Service GmbH, Theaterstr. 90, D-5100 Aachen
Tel. 0949-241-4467720/Fax 0949-241-4467711.

...e k. oude STANSDEGEL ... handinleg, geschikt v. papier/karton/leer, etc., formaat 44x35 cm., nog in gebruik, ƒ 500,-. 045-255952.

Te k. FRITURE-APP. en inventaris wegens opheffing cafetaria. Tel. 045-327772

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

België TONGEREN over te nemen, friture/restaurant, goed gelegen op Grote Markt, hernieuwde zaak en woonst.; zaal 1, 45 pers.; zaal 2, 45 pers.; zomerterras, 40 pers. Lage huurpr. Moet weg, wegens gezondheidsredenen: 09-32.12.230723.

Geldzaken

Hoog RENDEMENT tot ca. 40% per jaar, duur 1 jaar, maandelijkse terugbetaling, inleg vanaf ƒ 5.000,-. Info. tel. 04749-3835.

Winkel & Kantoor

Te koop uit faillissement
NIEUW: grote partijen kantoor- en directiemeubelen van zeer hoge kwaliteit en tegen zeer scherpe prijzen. Alle soorten directie-buro's, conferentiestoelen, brandkasten, dossierkasten, tekentafels, tekeningladenkasten, ladenkasten, archiefstellingen, magazijnstellingen, nieuwe palletwagens v.a. ƒ 750,-, flip-overs en whiteborden. NERGENS GOEDKOPER!!!
INRUIL INVENTARIS: palletstelling, magazijnstelling, archiefstelling, burokasten, buro's, ladenkasten, burostoelen, enz. enz. teveel om op te noemen. Alles tegen kostprijs. Verder nog 1001 artikelen, teveel om op te noemen. 1000 m2 showroom en 12.00 m2 magazijn. Alles uit voorraad leverbaar, tevens verhuur van complete kantoormeubel-inrichting. De goedkoopste met de meeste service.
Rockmart Kantoormeubelen
Kissel 46a, Heerlen. Tel. 045-723142. Geopend van ma. t/m vrij. 9.30-18.30 uur en zat. 10.00-16.00 uur.

Copieerapparaten v.a. ƒ 500,-
Tevens ook verkoop van Type-machines, Rekenmachines, Kasregisters, Telefax. Eigen service-dienst. Spoor kantoormachines, Bocholtz. Tel. 045-443961.

Aanbieding Directiestoelen Burostoelen
Rock Za ƒ 195,-
Armleggers ƒ 50,-
25 verschillende kleuren burostoelen, Conferentie-, directie- en kantinestoelen tegen fabrieksprijzen. Steeds 500 stuks op voorraad. Nergens goedkoper en 1 jr. garantie op alle modellen.
Rockmart
Kissel 46a, Heerlen.

Te koop gevr. winkelrestanten en restpartijen uit alle branches. TRADERS City Bazaar Maastricht. Tel. 043-210830 fax: 043-216601

TV/Video

Kleuren TV's 12-16 kan. v.a. ƒ 75,-, met afst.bed. v.a. ƒ 125,-, met teletekst v.a. ƒ 250,- o.a. Philips. Radio/TV FRANK BV, Bokstr. 33 Heerlerheide. 045-213432.

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 65,-. Nieuwe KTV's v.a. ƒ 298,-, betaling v.a. ƒ 25,- p.mnd. Radio/TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Goede kleuren T.V.'s. Zeer grote sort. Philips grootb. v.a. ƒ 95,-. Reeds 25 jr. T.V. Occasioncentrum GEEL. Grasbroekerweg 25, Heerlen. Tel. 045-724760.

Huish. artikelen

IJSK. gasf. ƒ 95,-; wasaut. ƒ 175,-; diepvr. ƒ 175,-; wasdr. ƒ 175,. 045-725595.

Landbouw en Veeteelt

Heren Suikerbietentelers
Bestel bewust een kwaliteitsras van HILLESHÖG
Hilde-Furore-Accord
Rassen met beste eigenschappen
Hilton
Hoogste financiële opbrengst.

Wees de winter een slag voor, koop of huur een MASTER heteluchtkanon daarvoor ook infraroodstralers, gasheaters, bouwdrogers en gebruikte kanonnen op voorraad. G. Cornelissen Mill. Tel. 08859-51072.

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Te koop gevraagd zware LANDROL (Well). Tel. 045-443732.

Bestel tijdig uw KERSTBOOMPLANTEN. Rompelberg, Bunde. 043-645365.

Auto's

Alfa

ALFA 33 bwj. 9-'89, Necam LPG, orig. 80.000 km, 1e eig. kleur rood, schadevrij, ƒ 10.900,-. Tel. 045-271417.

Te koop ALFA 75 2.0 TS, rood, lm. velgen, verlaagd, bwj. 4-'90, km.st. 74.000, prijs ƒ 27.000,-. Tel. 046-524121,na 18.00 uur.

ALFA Giulietta, bwj. '83, APK 11-'93, geen 2e zo mooi, prijs ƒ 2.950,-. Tel. 045-326818.

Alfa ROMEO 33 1.3, 8-'90 nieuw model, 80.000 km. ƒ 16.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

ALFA Romeo 164 2.0 Twinspark, 5-'90, rood, airco, 90.000 km., ƒ 26.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Audi

AUDI 80 diesel, z. mooi, 1e eig., 103.000 km, bwj. 1985, ƒ 7.750,-. 045-727169

AUDI 80 GLS, bwj. '80, LPG, pr. ƒ 750,-, APK 6-'93, tel. 045-218587

AUTOMAAT Audi 80 1800 S, antracietmet., 4 hoofdst., bwj. '89, ƒ 21.950,-. Tel. 04929-64501.

Te k. AUDI 80 inj., stuurbekr., c.v., get. glas, 46.000 km, blauw, bwj.'90, inr. diesel mog. 046-377783.

Wegens vertrek naar buitenland AUDI 80 18 S, 17-1-'92, ƒ 30.000,-. Ridderstr. 7 Landgraaf. Tel. 045-315552

AUDI 80 1.8 S, 12-'88, met. blauw, LPG, ƒ 17.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Te k. AUDI Coupé GT 5 S, met.lak, i.z.g.st., 1981, ƒ 5.900,-. Tel. 040-515556.

BMW

Te koop BMW 316i, bwj. '90, donkerroodmet., LPG, sportvlg., spoiler en mistlampen. Tel. 045-712771.

BMW 315, bwj. 9-'82, als nw. 109.000 km, pr. f2.750,-. Tel. 045-336818

Te k. BMW 520, bwj.'80, APK 11-'93, km.st. 117.000, vr.pr. ƒ 1.850,-. Tel. 045-427835.

Te k. BMW 525, i.g.st., 1 jr. APK, vr.pr. ƒ 1.250,-, lev. blok plus 5-bak BMW 318, bwj. '87, 100% met computer, ƒ 1.500,-. 045-244187.

BMW 316i, rood, black live, l. m. velgen, w.w. glas, nieuwe staat, 1989, ƒ 19.500,-. Tel. 040-515556.

Citroën

KEURIGE BX 1400 inj., bwj. '89, LPG, nw. type motor, ƒ 10.950,-: 04929-64501.

CITROËN-ONDERDELEN, gebruikt en nieuw; in- en verkoop schade Citroën. May Crutzen, 045-752121.

CITROËN Dyane 6, rood, '84, goed en mooi, APK, ƒ 2.500,-. Tel. 045-713165.

CITROËN BX 19 TRS 3-'87, wit, 95.000 km, LPG, stuurbekr., ƒ 9.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

CITROËN BX 1.6 TRI, 11-'86, met.grijs, LPG, ƒ 7.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

CITROËN BX 19 diesel station 11-'89, wit, ƒ 17.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

CITROËN BX TZ diesel automatic, 7-'90, rood, ƒ 19.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Fiat

FIAT
Panda-aanbieding Op is Op de laatste
0 km - kenteken klaar november 1992

	van	nu
Panda 1000 CLX	ƒ 16.350,-	ƒ 14.350,-
Panda Skyline	ƒ 17.050,-	ƒ 15.050,-

Rij nu betaal later 6 mnd. Vraag naar onze voorwaarden.
FIAT KLANKSTAD B.V. Kaalheidersteenweg 185, 6466 AD Kerkrade. Tel. 045-413916.

Te k. FIAT 127 Special, in prima staat van onderhoud, APK tot 2-'94. 045-462783.

Fiat UNO, bwj. 1986, roest + schadevrij, met APK, ƒ 5.650,-. Tel. 045-751387.

FIAT Tipo 1.6i E, '90, met voorschade, vr.pr. ƒ 8.750,-. Tel. 045-312044.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

FIAT
INRUILAUTO'S

4x Panda	vanaf	ƒ 2.900,-
12x Uno	vanaf	ƒ 5.900,-
5x Uno nieuw model	vanaf	ƒ 13.900,-
2x Ritmo	vanaf	ƒ 5.900,-
Tipo 1.4 IE wit	1989	ƒ 16.900,-
Tempra 1.6 SX donk.grijsmet. eind	1990	ƒ 24.900,-
2x Alfa 33	1986	ƒ 8.900,-
Ford Escort diesel wit	1985	ƒ 7.900,-
Ford Siërra diesel wit	1987	ƒ 10.900,-
Hyundai Pony 1.5 G grijsmet. nov.	1989	ƒ 13.700,-
Lada Samara 1.3 wit	1987	ƒ 7.900,-
Opel Kadett automaat	1984	ƒ 7.900,-
Peugeot 205 XS zwart nov.	1990	ƒ 20.900,-
Renault 21 grijsmet. nov.	1989	ƒ 17.900,-
2x Seat Marbella	vanaf	ƒ 8.700,-
Seat Ibiza 1.5 GL wit	1989	ƒ 12.900,-
Seat Ronda 1.2 GL grijs	1984	ƒ 3.900,-
Suzuki Alto rood	1990	ƒ 10.900,-
VW Golf Manhattan diesel okt.	1990	ƒ 19.750,-

10% Korting
Fiat Creusen Heerlen
Parallelweg 34. Tel. 045-742121.

FIAT
Fiat Klankstad Kerkrade
Kaalheidersteenweg 185 Tel. 045-413916
Extra aanbieding
Bij aankoop van een occasion boven ƒ 7.500,- 1 jaar bovaggarantie
Inruilauto's
Diverse Fiat Panda's '86 t/m '90;
Diverse Fiat Ritmo's 3- en 5-drs. van '85 t/m '87
Fiat Uno 45 3-drs '90
Fiat Uno 60S 3-drs '89
Fiat Uno 60 5-drs '88;
Fiat Uno 70S 5-drs '90;
Fiat Tipo 1.4 S '91
Fiat Tipo 1.4 Base '88
Fiat Regatta 85S '84
Fiat Croma '88
Ford Escort 1.6 '83
Lada 1500 combi '83
Peugeot 205 XR 1.4 '88
Renault 11 TXE '85.
Suzuki Swift 1.3 GLX 5-drs automaat '87

Te k. FIAT Panda 45, bwj. '83, APK 12-'93, zwart, sunr., ƒ 70,- wegenbelasting, verbr. 1:15, roest-schadevrij, vr.pr. ƒ 2.950,-. 045-226869.

Ford

Ford TAUNUS Caravan 1600, 5-drs., bwj.'81, APK 8-9-'93, nw. banden, in nw.st., ƒ 1.950,-. Tel. 045-323178.

Te koop van 1e eig. Ford SIËRRA 2.0i CLX, kleur bordeauroodmet., bwj. 28-9-'90, km.st. 18.000, getint glas, schuif/kanteldak, stuurbekr., spoiler, centr. vergr. Tel. 045-313757.

Te k. FORD Siërra, 1.8 CL, sed., bwj. '88, kl. wit, km.st. 65.000, veel extra's. Vr.pr. ƒ 15.500,-. Tel. 04408-3120.

FIËSTA 1.1 L, '85, rood, div. acc., bijz. mooi, ƒ 5.750,-. Tel. 045-424128

ESCORT 1.6 GL, 5-bak, bwj. '85, div. extra's, ƒ 6.750,-. Tel. 045-424128.

Ford ESCORT 1300 L 3-drs. t-'82, APK, i.z.g.st. ƒ 2.850,-. Tel. 045-724993.

Te koop FORD Escort 1.4 CL, 5-drs., bwj. 1987, km. stand 60.000 km., kleur wit. Auto verkeerd in nieuw staat. Vraagprijs ƒ 10.250,-. Tel. 045-720766.

Ford ESCORT autom., nw. mod. 1.6 CL, '87, z. mooi, ƒ 7.950,-. 045-454487

Koopje. Nu of nooit Ford SIËRRA, stationcar, alle extra's, type '88, weinig km, ƒ 14.750,-. Huisbergerstr. 5, Heerlen. Tel. 045-724000.

Ford FIËSTA 1.1i Cheers, '91, ƒ 15.750,-, geh. nw.st., ANWB toegest. 046-527945.

Te k. FORD Escort, 1.6 D, bwj.'88, kl. antr.grijs, km.st. 74.000, vraagpr. ƒ 12.750,-. Tel. 04454-62478.

Te k. FORD Escort 1600, 5-drs, 5-gang, i.z.g.st, bwj. '84, ƒ 5.250,-. Tel. 045-250765.

FORD Fiësta 1.1, nw. model Laser, '85, APK, z. mooi, ƒ 4.950,-. Tel. 045-454087.

AIROSTAR XLT, '88, 7-pers. luxe auto, alle opties, nw.st. Ook Taurus/sable stat.wag., '88, van part. 077-545393.

Ford SIËRRA 2.0i, DOHC, 10-'89, w.w. glas, c.v., schuifdak, pr. ƒ 17.750,-. 046-372443.

Ford SIËRRA 2.0 CLi sedan, 5-'90, wit, LPG, ƒ 18.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Te k. Ford SIËRRA Sedan, bwj. '88, trekhaak, centrale vergrendeling, 70.000 km., ƒ 13.000,-. Tel. 045-326420

Ford SIËRRA 1.8 CL, '86, 5-drs., met. rood, LPG, ƒ 6.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Ford ESCORT bwj. '84, 92.000 km, ƒ 4.250,-. Tel. 043-432388.

Ford SCORPIO 2.4 GLi, 8-'87, met. blauw, ƒ 11.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Honda

HONDA Civic 1200, autom., bwj. '78, met kleine reparatie, zeer goed lopend, sportvlg. met goede band. en radio, APK 7-'93, vr.pr. ƒ 350,-. Dorpsstr. 19, Bingelrade.

Honda ACCORD 20i EX, LPG, d.blauwmet., 1990, ƒ 19.750,-. Tel. 040-515556.

Honda PRELUDE '82, met. grijs, ƒ 2.450,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Hyundai

Hyundai STELLAR 2.0 GLS, 10-'87, stuurbekr., 80.000 km., met. grijs ƒ 7.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Lancia

Lancia THEMA Turbo Diesel, antr.met., l.m. velgen, 1989, ƒ 18.950,-. Tel. 040-515556.

Jeep

TOYOTA Landcruiser Hardtop, bwj. '87, benz., geel kent., div. acc. 045-252763.

JEEP CJ-7, zeer speciaal, soft-top, 6 cyl. turbo diesel, ƒ 18.450,-. Auto Weekers. 04906-1387.

Jeep NISSAN King Cab diesel 4x4, 10-'86, motor defect. ƒ 11.500,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Jeep NISSAN Patrol 3.3 diesel, grijs kent. 9-'84, ƒ 15.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Jeep SUZUKI Vitara 1.6-I JX soft-top, met. blauw, '90, ƒ 21.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Jeep TOYOTA Hi-Lux diesel 4x4, dubb. cab., 8-'89, blauw, ƒ 25.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Mazda

MAZDA 626 1.8, LX HB, 5-bak, metallic, 120.000 km, bwj. '89, ƒ 13.950,-. Tel. 04929-64501.

Te koop MAZDA 1300 automaat, i.g.st. APK 8-'93. Tel. 045-211161.

MAZDA 626 1.6 GLX, 8-'87, blauwmet. LPG. ƒ 9.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Mercedes

Te koop MERCEDES 190 E, bwj. '85, met veel extra's, kl. antraciet, vr.pr. ƒ 21.000,-. Tel. 045-729184.

Te koop MERCEDES 200 D (W123), bwj. '83, in uitmuntende staat, div. opties, pr.n.o.t.k. Tel. 045-217773.

MERCEDES 190 D 8-'88, 140.000 km., met. grijs, ƒ 29.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

MERCEDES 190 2.0, 8-'90, blauw, 95.000 km., ƒ 32.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Mitsubishi

Mitsubishi LANCER Wagon, 1.8 GLD, '86, met l. schade, ƒ 4.000,-. Tel. 045-312044.

Te k. Mitsubishi GALANT 2.3 turbo diesel, met nwe. uitlaat, nwe. banden, nwe. schokdempers, nwe. accu, bwj. 1982, pr.n.o.t.k., Cambriumstr. 118, Heerlen (Zeswegen).

Oldtimers

Te k. MG.B 1964 en 1966; MG.B GT 1970; MG.A 1960; MG TD 1951; Borgward Isabella TS 1958. Zeer aantrekkelijke prijzen. Hans Rinkens. Tel. 04750-11228.

Nissan/Datsun

NISSAN Cherry 1.3 Trend GL, '86, 5-bak, 63.000 km, top st., ƒ 6.750,-. Tel. 046-583015.

NISSAN Micra 1.2 SLX, '90, 3-drs., 28.000 km., met voorschade, vr.pr. ƒ 5.750,-. Tel. 045-312044.

Te koop NISSAN 100 NX, bwj. '91, met div. extra's. Tel. 045-411680.

Te k. NISSAN Micra 1.0 DX, bwj. 5-'83, APK 5-'93, 3-drs i.z.g.st., pr. ƒ 4.750,-. Tel. 04454-62092.

Te k. sportwagen NISSAN 300 ZX turbo, t-'85, i.z.g.st., div. extra's, vr.pr. ƒ 17.500,-. Tel. 045-217202.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Opel

Hoge beloning
Voor aanwijzingen die leiden tot de oplossing van een misdrijf, gepleegd van 29 op 30 december en tot terugverkrijging van de Opel Kadett GSi, kleur wit met kenteken ZH-05-TL. Alles ontvreemd van de Veldstraat te Brunssum. Inl. welke discreet zullen worden behandeld, schriftelijk of telefonisch aan de directie van A & M Verzekering Maatschappij NV, Postbus 1145, 6201 BC Maastricht. Tel. 043-217366.

Speciale oudjaarsaktie bij Van Leeuwen
een greep uit onze aanbieding:
van ƒ 11.900,- voor ƒ 9.900,-.
Kom kijken - kom profiteren.
Van Leeuwen
Strijthagenweg 129, Kerkrade-West.

Te k. Opel KADETT 65i 16V, rookzilvermet., l.m. velgen, 1989, ƒ 23.750,-. Tel. 040-515556.

Opel KADETT Diesel, 6-'83, 120.000 km., ƒ 3.450,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Opel KADETT Diesel, '86, rood, 3-drs., ƒ 6.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Opel KADETT 2.0 GSI '87, wit, ƒ 15.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Te k. Opel ASCONA 16 S, bwj. '84, 85.000 km., vr.pr. ƒ 5.900,-. 045-318239.

Automaat KADETT 1300 S HB, '82, APK, als nw. ƒ 2.450,-. Sleinadastr. 52, Landgraaf/Schaesberg.

OPEL Kadett 12S, bwj. 10-'83, APK 11-'93, i.z.g.st., ƒ 3.250,-. 045-316940.

KADETT 1800 S GT, bwj.'88, rood, alarm, stereo, enz., v. 1e eig., nw.st., 046-518251.

Te k. Opel KADETT 1.3, Club, bwj. '87, APK 7-'93, vr. pr. ƒ 10.700,-. 045-319384.

Te k. Opel SENATOR 2.5 E, bwj. '84, div. extra's, autom., ƒ 8.500,-. 045-351612.

Te k. OPEL Kadett, bwj. '83, APK dec.'93, kl. wit, vr.pr. ƒ 3.250,-. Tel. 045-461952

Te k. Opel OMEGA, '88, ƒ 11.500,-; Opel Ascona, '87, ƒ 9.900,-. 045-220940.

ASCONA Berlina 2.0 S, 4-drs., zwart/blauwmet., bwj. '81, APK '93, trekh., nw. uitl., dynamo, rek. ter inzage, pr. ƒ 2.500,-. Tel. 045-315881

Wegens auto van de zaak te koop Opel CORSA 1.5 D, Strada, nieuw model, 8 extra's, bwj.'91, 35.000 km, ƒ 16.250,-. Tel. 045-714966.

Opel OMEGA 2.4i LS, automaat, '90, 37.000 km, met voorschade, vr.prijs ƒ 12.000,-. 045-312044.

Opel KADETT 13 S, bwj.'81, geheel uitgeb., revisiemotor, in perf. staat, APK 8-5-'93, ƒ 2.750,-. Tel. 045-323178.

Te koop Opel REKORD 2.0, bwj. '82, op gas, ƒ 500,-. Tel. 045-222520.

Te k. OPEL Rekord 1800 S, in nw. st., bwj. '84, kl. bord. rood, zeer mooi. Pr.n.o.t.k. Tel. 045-274019

Te k. OPEL Kadett HB, bwj. '82, APK geh., vr.pr. ƒ 2.500,-. Tel. 046-749574.

OPEL KADETT model City '79, APK okt. '93. Tel. 045-229196.

Te koop Opel CORSA 1.3 Swing 5-drs, '89. Autobedrijf Klankstad. Tel. 045-413916.

OPEL Corsa 1200, luxe uitv., bwj. 10-'83, veel acces. inr. mog., ƒ 4.300,-, APK 10-'94. Tel. 045-217669.

Te k. Opel KADETT, bwj.'78, i.g.st., zien is kopen, APK 9-'93. 045-256181.

Peugeot

Speciale oudjaarsaktie bij Van Leeuwen
een greep uit onze aanbieding:
Van ƒ 17.900,- voor ƒ 16.900,-.
Kom kijken - kom profiteren.
Van Leeuwen
Strijthagenweg 129, Kerkrade-West.

PEUGEOT 405 GLD, diesel, 5-bak, trekh., rood, bwj. '89, ƒ 16.950,-: 04929-64501.

Te k. PEUGEOT 205 XS 1.4 l, rood, 31.000 km, bwj. 4-'91, ƒ 19.000,-. 045-451364.

Te koop PEUGEOT 505 SX, bwj. '86, APK '93, ƒ 5.000,-, i.z.g.st. Tel. 04405-1654.

Te k. PEUGEOT 205 XR 1.4, '88. Autobedrijf Klankstad. Tel. 045-413916.

Goed voornemens? 205 GL, 5-bak, bwj. '84, APK 5-'93, grijsmet. i.z.g.st. Tel. 045-752988.

PEUGEOT 309 1.4 8-'90, rood, 5-drs., ƒ 14.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

PEUGEOT 305 GL diesel, 11-'90, wit, 5-drs., ƒ 15.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

PEUGEOT 205 XS, antr.met. bwj. '86, km.st. 70.000, ƒ 11.000. Tel. 04750-31611

PEUGEOT 605 '90, d.blauw, stuurbekr., centr. vergr., airco, trekh., dealerboekje, ƒ 27.999,-. Tel. 043-630919.

PEUGEOT 505 GL diesel, station 10-'84, groen. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

PEUGEOT 505 2.2l SX Familiale, 7-pers., 12-'90, 58.000 km. ƒ 31.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Renault

Speciale oudjaarsaktie bij Van Leeuwen
een greep uit onze aanbieding:
van ƒ 18.900,- voor ƒ 17.490,-.
kom kijken - kom profiteren.
Van Leeuwen
Strijthagenweg 129, Kerkrade-West.

Te koop RENAULT 11, bwj. '84, APK okt. '93, 4-drs, 100% in orde. 045-419749.

RENAULT 25 TX 2.2 inj., stuurbekr., centr. vergr., elec. ramen, type '89, ƒ 13.950,-: 04929-64501.

RENAULT 5 First, 3-drs., m. '88, schadevrij, rood, i.nw.st. ƒ 8.750,-. Tel. 045-254462.

Te k. RENAULT 5 aut., t.-'82. APK 8-'93, ƒ 2.150,-. Tel. 045-217202.

Renault NEVADA diesel familiale 7-pers. 8-'88, wit, ƒ 17.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Rover

Te koop Range ROVER bwj. '85, 2-drs., geel kent., i.g.st., APK 10-'93: 043-254456.

Skoda

Te k. SKODA 130 L, bwj. 6-'86, met trekhaak, t.e.a.b., Tel. 04492-3375.

Suzuki

Te k. weg. omst. Suzuki VITARA, bwj. 12-'92, 1.500 km, pr. ƒ 35.000,-. Tel. 045-274018.

Suzuki ALTO GL, 8-'86, nwe model, 1:22, ƒ 6.700,-. Tel. 046-527945.

Te koop Suzuki SWIFT 1.3 GLX, 5-drs, automaat, '87. Autobedrijf Klankstad. Tel. 045-413916.

Toyota

Te k. Toyota CROWN diesel, bouwjr. '83 met APK, i.g.st. Tel. 045-757886.

Van maandag t/m vrijdag, van 8.30 tot 17.00 uur, kunt u uw PICCOLO telefonisch opgeven. Tel. 045-719966.

Wij danken u voor het genoten vertrouwen in 1992 en wensen al onze cliëntèle, vrienden, kennissen en relaties een gezond en gelukkig 1993
Autobedrijf Kerres B.V.
Renault-dealer voor de Oostelijke Mijnstreek
Breukerweg 196A, 6412 PE Heerlen. Tel. 045-230999
Dom. Mijnstraat 25, 6462 HA Kerkrade. Tel. 045-452424

Proficiat!

Goedemorgen Annie en Hub
PROFICIAT met jullie 40-jarig huwelijk van ons allen.

Gemmy
ziet Sarah
Proficiat!! wensen Ellen en Roger.

Hiep Hiep Hoera
Gemmy 50 jaar
John, Helga, Rens en Wies.

Hoera!!!
Jens 1 jaar, Alexander 24 jaar. (O)ma en (O)pa.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Te k. Toyota LANDCRUISER 2.4 TD, gr. kent. vele extra's, '86. 045-351666.

Toyota COROLLA 1.3 12V HB, LPG, stereo, 5-bak, vuurrood, 1989, ƒ 12.950,-. Tel. 04929-64501.

Toyota COROLLA 1.3i XL, 3-drs., HB, 48.000 km., met l. voorschade, vr.pr. ƒ 6.000,-. Tel. 045-312044.

Te k. van part. Toyota COROLLA, aut., bwj. nov. '87, km.st. 65.000, vraagprijs ƒ 11.750,-. Tel. 045-455307.

STARLET 1.0, wit, bwj. '83, 1e eig, nw. type, 3-drs, APK '93, ƒ 2.750,-. 045-320457.

Toyota COROLLA 1.8 diesel station 5-'86 grijsmetal. ƒ 6.450,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Volkswagen

VW GOLF 1.6 Diesel, bwj. 7-1985, schadevrij, met APK, vr.pr. ƒ 6.250,-. 045-751387

Te k. VW PASSAT, type '83, 5-drs., APK 1-'94, i.z.g.st., ƒ 2.800,-. Tel. 045-219990.

VW Golf Manhatten 1.6 l, bwj. 8-'89, antracietmet., km. st. 42.000, in nw.st., garagegestald, vr.pr. ƒ 17.500,-. Tel. 045-455746/454929.

Te koop VW GOLF diesel, bwj. 12-'79, 1 jr. APK. Tel. 04492-1485.

GOLF diesel bwj. '82, gee... roest, veel nieuw, banden kopp. etc. vr.pr. ƒ 3.700,-. Tel. 045-271417.

VW TRANSPORTER bwj. '86, 1e eig. orig. 65.000 km, grijs kent. in nw.st. ƒ 7.500,-. Tel. 045-271417.

VW GOLF 1600 Madison, 5-drs., 1-'91, 76.000 km, ƒ 22.000,-, alle rek. aanw. 046-755156/040-143132.

Te k. VW CADDY, AMK-uitv. Turbo D, 5-bak, alum. velgen, APK 12-'93, bwj. '83, ƒ 5.750,-. Tel. 043-634834.

VW KEVER 1303, bwj. '72, APK 12-'93, origineel staat. Tel. 045-224135.

VW GOLF GTI, zwart, 3-drs., km.st. 77.000, schuifdak, 7 x 15, brede banden. Tel. 04752-2775.

VW GOLF 16V, '86, kleur wit, zeer mooi, prijs ƒ 17.250,-. Auto is 100%. 046-580821.

VW JETTA 1.8 CL, 4-drs., m. '85, z. mooi, ƒ 6.950,-. Tel. 045-454087

Te koop 2 Recaro SPORTSTOELEN voor Golf 2, z.g.a. nw. Tel. 045-722886.

Te k. VW POLO HB, bwj. '84, 62.000 km, APK, auto is i.nw. st., ƒ 6.250,-. 046-339856.

Voor Piccolo's zie verder pagina 24

jurgen autocentrum

Mercedes 190 E 1.8, d.blauw	7-'91	K
Mercedes 190 E 1.8, wit	7-'91	K
Mercedes 190 E 2.3-16, zwartmet.	4-'86	K
Mercedes 190 D rookzilver	4-'86	K
Mercedes 190 D wit	11-'84	K
Mercedes 190 D perlmuthgrijs	-'92	K
Mercedes 200 D, zilvermet.	3-'89	K
Mercedes 230 E perlmuthgrijs, automaat	5-'88	K
Mercedes 230 E rookzilver	8-'85	K
Mercedes 230 E automaat, zwartmet.	9-'86	K
Mercedes 230 E automaat, blauwmet.	1-'89	K
Mercedes 230 E automaat, sportline, zwartmet.	10-'91	K
Mercedes 230 TE combi, wit	8-'91	K,
Mercedes 230 CE coupé autom., blauwmet.	5-'88	K
Mercedes 230 GE 4×4 LWB autom., roodmet.	9-'83	K
Mercedes 250 D, grijsmet.	1-'88	K
Mercedes 250 TD combi, malachitegroen	6-'92	K
Mercedes 250 TD combi, Van, rood	1-'87	K
Mercedes 300 D, turbo autom., antrac.met.	2-'90	K
Nissan 300 ZX, wit, T-bar	1-'84	K
Nissan 300 ZX Twin Turbo, autom., leer, rood	5-'90	K
Nissan 300 ZX Twin Turbo, autom., leer, zilver	1-'92	K
Nissan Maxima 30-V6 automaat, leer, d.grijs	1-'90	K
Nissan Maxima 3.0-V6 automaat, bruinm.	1-'91	K
Nissan Patrol GR, hardtop	4-'90	K
Nissan Primera 2.0 LX, 4-drs., zilver	1-'91	K
Nissan Primera 2.0 SLX, 4-drs., rood	4-'92	H
Nissan Primera 2.0 SLX, 5-drs., wit	4-'91	K
Nissan Bluebird 2.0 LX, zilver, 4-drs.	5-'89	H
Nissan Bluebird 2.0 LX, d.grijs, 4-drs.	12-'88	K
Nissan Sunny, diverse modellen	6x H + 8x	K
Alfa Romeo 75 1.8 I.E., rood	5-'90	H
Citroën BX 1.9 GTi, zilvermet.	7-'88	K
Citroën BX 1.4, rood	5-'90	H
Fiat Panda 45 1.0 I.E., rood	4-'90	H
Fiat Tempra 1.6S I.E., wit	10-'91	H
Fiat Uno 60 S, grijs-groenmet.	9-'89	H
Ford Escort 1.4 CL, rood '86-'88-'89-	4-'88	K
Ford Sierra 2.0 CL, sedan, zwart	3-'89	H
Honda Civic 1.5 i GL, autom., zilver	3-'90	K
Hyundai Pony 1.5 GLS automaat, blauwmet.	3-'89	K
Jeep Wrangler rood, Van	5-'90	K
Mazda 323 1.3 LX, 5-drs., beigemet.	1-'88	H
Mazda 626 1.8 LX, 4-drs. automaat, d.grijs	2-'89	K
Mitsubishi Colt 1.2 EL, rood	1-'88	K
Mitsubishi Lancer 1.2 GL, zilvermet.	11-'88	H
Opel Corsa 1.2 'Van', wit	1-'89	K
Opel Corsa 1.2 E rood	3-'89	K
Opel Kadett	2× H 1×	K
Opel Vectra 1.8i GT, wit	3-'91	H
Opel Vectra 1.7 diesel GLS, zwartmet.	5-'90	K
Peugeot 205 1.1 XL, mintblauw	8-'90	H
Peugeot 205 1.1 XL Magnum, d.grijs	3-'91	K
Peugeot 309 1.6 XR, antraciet	5-'88	H
Peugeot 405 1.6 GLi, d.grijs	1-'90	H
Renault 19 1.4 GTS, rood	6-'89	K
Renault 19 Chamade 1.4 TR, rood	1-'90	K
Renault 21 TS 1.7 Nevada, d.grijs	3-'91	H
Renault 21 TL 1.7 goudmet.	2-'88	H
Seat Ibiza 1.2 GL, zilver	5-'89	K
Toyota Corolla 1.3 SXL, 5-drs., wit	9-'86	K
Toyota Carina 1.6 SX, 5-drs., blauwmet.	1-'87	K
Toyota Celica 1.6 ST coupé, wit	6-'86	H
Toyota Celica 1.6 ST d.blauw, 38.000 km	6-'88	K
Volvo 240 GL combi, wit	9-'88	H
VW Golf 1.6 Madison, rood	3-'90	K
VW Jetta 1.8 CL, blauwmet.	5-'85	K
Diverse goedkope inruilers tussen	*2000,- - 7000,-*	*K*

K = KERKRADE H = HEERLEN
3-24 maanden garantie. Alle auto's voorzien van nationale autopas
Langheckweg 32-40, Kerkrade. Industrieterrein Dentgenbach
TEL. 045-452570
Breukerweg 200, Heerlen
Industrieterrein De Koumen
TEL. 045-231111

Mensen kun je manipuleren met geurtjes

De geur van versgebakken brood, dat smeulende turfvuurtje in Ierland, die spiksplinternieuwe auto, de verlokking van een notenbar, het lijfluchtje van je grote liefde... Iedereen kent wel lekkere luchtjes die, zodra ze de neus prikkelen, meteen bepaalde associaties oproepen.
Of iemand een geur wel of niet prettig vindt, hangt helemaal af van de eigen ervaring met die geur. „Wie verschrikkelijk verliefd is, denkt dat zijn partner het lekkerst ruikt van de hele wereld. Terwijl je die lucht vreselijk vindt als de liefde bekoeld is. Dan kun je iemand dus echt niet meer 'luchten' of zien."
Luchtjes veranderen ook van 'kwaliteit': vroeger was petroleumlucht de 'geur van de armoede'; nu is het de geur van intercontinentaal reizen. Maar voor degenen die een vliegtuigongeluk hebben overleefd zal het voor altijd de lucht van de 'crash' blijven...

DOOR FREDERIKE KROMMENDIJK

De meeste mensen staan er niet bij stil, maar de mens is een 'geurdier', geen zintuig is zo lichamelijk als de reuk. Lichaamsgeuren zijn nog steeds verleiders bij uitstek, stelt de Utrechtse hoogleraar in de psychologie E.P. Köster. Hij is al 33 jaar professioneel met reuk en smaak bezig en is verbonden aan de vakgroep psychonomie (experimentele psychologie) van de sociale faculteit van de Rijksuniversiteit Utrecht.

„Geurwaardering is echt heel persoonlijk. Laat je een groep Nederlanders de lucht van hun oude school ruiken, potloodslijpsel en zo, dan zullen ze bijna allemaal positief reageren. Doe je datzelfde bij een groep Duitsers, dan vinden ze die lucht juist verschrikkelijk, omdat scholen in dat land lange tijd tamelijk barbaarse instituten waren," legt hij uit.

De industrie maakt al jaren gebruik van geuren om de consumenten tot nieuwe aankopen te verleiden. Vaak heeft de koper niet eens in de gaten dat bijvoorbeeld net dat kleine vleugje banaan of sinaasappel maakt, dat hij zijn biertje echt een lekker soepel pilsje vindt. Fabrikanten van wasmiddelen versterken met een frisse geur de illusie dat de was echt witter dan wit is geworden, parfumhuizen onderstrepen met zware houtige en rozengeuren het imago van een zwoele, mysterieuze vrouw als Lou Lou, of juist het lichte, sportieve van de tennisster Gabriella Sabatini die een heel eigen 'geurlijn' heeft.

In Amerika worden tweedehandse auto's licht besprenkeld met het kenmerkende leerachtige showroomluchtje, zodat ze ruiken als gloednieuwe wagens. En in de supermarkt-afdeling met verpakt brood in de VS hangt een vleugje geur van versgebakken brood aan de plastic zakken, zodat de consument het water in de mond loopt.

„Wij kennen die tactiek in Nederland ook wel: natuurlijk zijn die notenbars best in staat alle lucht af te zuigen, maar ze zouden wel gek zijn als ze het deden. Over het algemeen geldt wel dat de consument heel subtiel moet worden verleid met geuren, het moet niet zo sterk zijn dat je bewust merkt: hé, wat ruik ik hier. Dan voel je je genept."

Köster onderzocht enige jaren geleden onder andere of het inbrengen van bepaalde geuren in een warenhuis de verblijfsduur van de klanten beïnvloedde. De 'truc' werkte, vooral oudere mannen bleven op bepaalde tijden van de dag langer in de winkel dan anders. Toegepast wordt het nog nergens, voor zover Köster weet, ook al omdat het vreselijk moeilijk is luchten te vinden die iedereen lekker vindt.

„Er zijn maar een paar geuren die we meteen allemaal waarderen, bij voorbeeld een vleugje dennen. En seksuele geuren ook, al rust daar nog een taboe op. Maar omgekeerd geldt het ook. Er zijn een paar luchten die iedereen vies vindt, zoals lijklucht en rotting. Verder is het puur persoonlijk en kan het zelfs per land verschillen."

Van de kalmerende invloed van dennegeur wordt onder andere gebruik gemaakt op het Londense vliegveld Heathrow. Daar worden de vaak hypernerveuze reizigers door een vleugje van die boslucht vaak een stuk kalmer. In Japan probeerden bedrijven de werklust

● *Köster: hoe beter je ruikt, hoe intenser je geniet van de dingen.* Foto: GPD

van het personeel te beïnvloeden door prikkelende geurtjes zoals citroen in de kantoren te leiden, maar de hoogleraar betwijfelt of dat zin heeft. „Daarvoor is de geurbeleving te individueel. Wat de een aanspoort tot activiteit kan voor de ander reden zijn om eens lekker achterover te gaan hangen."

Köster is op zich geen tegenstander van het gebruik van geuren als 'stemmingmakers', mits het gebruik binnen de ethische normen blijft. Zo zou de agressie van vandalen getemperd kunnen worden door in telefooncellen een kalmerend luchtje te verspreiden. En ook in de psychiatrie en zwakzinnigenzorg ziet hij mogelijkheden. „In inrichtingen wil nog wel eens een doordringende urinelucht hangen. Wat is er op tegen als ik dat kan overdekken met een ander geurtje? Dat bevordert alleen maar het contact, die vieze geur werpt toch een drempel op voor de bezoekers."

De 'luchtjes-prof' wil zelfs wel een stapje verder gaan. In een inrichting die hij bezocht, waren veel patiënten met regelmaat volslagen onhandelbaar. Maar ze hadden één ding gemeen: het wekelijkse uitstapje naar het zwembad maakte ze rustig, daar keken ze allemaal naar uit.

„Ik vind dat het best te verdedigen zou zijn om in zo'n inrichting vlak voor het bezoek aan het zwembad een vleugje chloorlucht te verspreiden. Daarmee breng je de mensen vast in een goede stemming, ze hebben voorpret en het personeel kan ze veel beter benaderen, bij voorbeeld voor het omkleden. Je moet er wel heel voorzichtig mee zijn, het moet niet te pas en te onpas worden gebruikt. Je kunt het niet maken om die mensen die chloorlucht te laten ruiken en ze dan niet de positieve beloning te geven die daar bij hoort. Bovendien verliest een geur zijn kracht als je 'm constant ruikt. Denk maar aan je eigen huis. Je vindt dat het er eigenlijk naar niks ruikt, maar als je terug komt van vakantie ervaar je ineens dat dat reukloze huis wel degelijk een eigen geur heeft."

De reuk is, net als onder andere tast- en pijnzin, een zogeheten lager zintuig. Het is wel een van de eerste zintuigen die bij de mens wordt ontwikkeld. „Er zijn proeven gedaan waarbij een pas geboren baby twee lapjes voorgehouden kreeg: een met moedermelk van de eigen moeder en een met de melk van een andere vrouw. Op dat moment heeft het kind nog geen voorkeur. Doe je hetzelfde drie dagen later weer, dan heeft de zuigeling een duidelijke voorkeur voor het lapje met de geur van de eigen moeder. Dat is dan al aangeleerd," legt Köster uit. Ruiken is van alle zintuigen het meest lichamelijke: om iemand te ruiken moet je nou eenmaal een stuk dichter op 'm kruipen dan om iemand te zien of te horen.

Geuren werden vroeger vaak gebruikt om onhygiënische toestanden te bedekken. De mensen geloofden indertijd echt dat de smerige lucht van bij voorbeeld een ziekte als de pest ook de veroorzaker van die dodelijke ziekte was. Zorgde je dat je die lucht verdreef met heilzame geuren, dan bleef je automatisch gevrijwaard van die enge kwalen. „Dokters droegen in de achttiende eeuw kokers voor hun mond met lavendel erin. Heilzame geuren konden ziekten verdrijven, dat is heel lang gedacht. En ook in onze tijd wordt lekker ruiken nog steeds geassocieerd met niet-ziek zijn. Iemand die naar zichzelf ruikt, dat is in onze cultuur al bijna taboe. Er zijn volken waar dat heel anders is." In de religie hebben geuren vaak een heilige betekenis; zalvingsolie en wierook zijn daar voorbeelden van.

De parfumindustrie neemt volgens Köster een heel bijzondere plaats in in het wereldje van ruiken en snuiven. „Een parfum wordt in de eerste plaats verkocht, omdat het een droom symboliseert. Er wordt reclame gemaakt met een vrouwbeeld, waarvan de parfummaker verwacht dat het veel vrouwen als wensbeeld voor ogen staat. De geur hoeft niet meer te doen dan dat imago te onderstrepen, het mag er niet mee strijden. Dat blijft moeilijk. Een sportieve, dynamische vrouw als Charlie, daar hoort geen zware, zwoele geur bij. Maar toch moet er ook iets romantisch in zitten, want er is geen vrouw die alleen maar snel en dynamisch wil zijn en absoluut niet aantrekkelijk op dat andere vlak. Parfumhuizen vragen zich af: wat dromen vrouwen? en maken daar eerst een beeld bij, dan pas een geur."

Köster is nauw betrokken bij het opleiden van groepen 'ruikers' voor de levensmiddelenindustrie. Uit zo'n 120 kandidaten worden acht mensen gekozen, die vier maanden les krijgen. Natuurlijk moeten ze een goed reuk- en smaakvermogen hebben, maar zeker zo belangrijk is dat ze goed kunnen onthouden en creatief onder woorden brengen wat ze precies ruiken en proeven.

„Het is belangrijk dat ze een produkt helemaal kunnen ontleden en kunnen omschrijven wat ze er precies in ruiken of proeven en dan zonder waarde-oordeel. Aan zoiets als 'dit is lekker' hebben we niks, het is de vraag waarom mensen iets lekker vinden, welke elementen hen aanspreken. Pas als je al die onderdelen op een rij zet, kun je bekijken waarom het ene produkt wel aanslaat en dat andere niet. De fabrikanten willen niet alleen weten of mensen iets lekker vinden, maar ook of ze het lekker blijven vinden. We hebben dat gezien met die müsli-repen. Iedereen riep meteen: dat is lekker en nu eet geen hond ze meer. Daar heb je dus niks aan."

Zelf ervaart Köster het als uitermate vervelend dat zijn reukvermogen, zoals bij iedereen, met het stijgen der jaren achteruit gaat. „Vroeger rook ik op vakantie, als we een nieuwe streek inreden, altijd het eerste die typisch andere geuren. Nu zijn m'n kinderen me een slag voor en ruik ik pas later wat. Ach, het is nog niet zo erg, want ik ruik nog steeds een stuk meer dan de gemiddelde Nederlander. Daardoor kan ik intenser van dingen genieten. Waar een ander roept: wat een stank, ontdek ik er toch vaak nog wel iets lekkers in."

Gedwongen opname niet 'om bestwil' van de patiënt

Ergens in Kerkrade bezorgde onlangs een man zijn buren overlast. Het was meer dan burengerucht alleen. Herhaaldelijk greep de politie in, zonder dat de situatie wezenlijk verbeterde. Er leek meer aan de hand te zijn dan een ruzie met de buren. „Die man tikt niet richtig," heette het onder de buurtbewoners in goed Kerkraads, toen de man met een moker de tussenmuur te lijf ging. „Ze zouden hem moeten opsluiten." Tegen zijn wil iemand opnemen in een psychiatrische inrichting kan door een beslissing van de rechter, of – in acute gevallen – met een In Bewaring Stelling (IBS). Zo eenvoudig wordt tot zo'n IBS echter niet besloten, maken klinisch psycholoog L. Wolfs en psychiater H. Milius duidelijk.

door RIK VAN DRUTEN

„Gekte is geen criterium," zegt psychiater H. Milius van het Psycho Medisch Streekcentrum Vijverdal in Maastricht, hoewel hij het woord 'gek' liever niet in de mond neemt. „Er lopen buiten de inrichtingen heel wat mensen rond van wie wij denken dat ze baat zouden hebben bij psychiatrische hulp. Maar een gedwongen opname is een ingrijpende maatregel en bovendien nog geen behandeling, maar slechts een poging om een acute, onbeheersbare situatie beheersbaar te maken."

„Gedwongen opname en behandeling gaan niet noodzakelijk samen," vult klinisch psycholoog L. Wolfs aan. Net als Milius maakt hij deel uit van de vlakbij het Vrijthof gevestigde 24-uurs opvangpost.

Als ergens in de zuidwestpunt van Limburg iemand zodanig geestelijk in de war is dat onmiddellijke opname tegen de wil van de persoon in een psychiatrische inrichting noodzakelijk lijkt, wordt een van de leden van de 24-uurspost opgetrommeld. Want zonder geneeskundige verklaring geen onvrijwillige opname.

„Het eerste telefoontje komt vaak van de huisarts, een andere hulpverlener of van de politie," vertelt Wolfs. „Allereerst bekijken we dan of het echt iets voor ons is. Als er bijvoorbeeld een geweldsmisdrijf is gepleegd, ligt het meer voor de hand dat justitie ingrijpt."

Als de persoon in kwestie al onder behandeling is bij een andere hulpverlener, probeert de 24-uurs opvangpost die allereerst in te schakelen. Milius: „Dan heb je continuïteit in de hulpverlening, dan heeft iemand maar met één hulpverlener te maken." Als die er niet is, of geen mogelijkheid ziet het probleem op te lossen, moet de 24-uurs opvangpost er zelf op af.

„Vaak is het eerste probleem dat degene die ons heeft ingeschakeld graag wil dat je het 'probleemgeval' meeneemt, terwijl de persoon in kwestie zich daar heftig tegen verzet," vertelt Milius. „Ook wel begrijpelijk," vult Wolfs aan, „dat de omgeving iemand die zich erg vreemd gedraagt, graag weg wil hebben. Niet zelden slaakt de familie een zucht van verlichting, wanneer wij vinden dat gedwongen opname nodig is."

Zo eenvoudig wordt iemand echter niet van zijn vrijheid beroofd – want daarop komt het uiteindelijk neer. Milius: „Pas als iemand last heeft van een geestelijke stoornis die leidt tot een gevaarlijke situatie voor zichzelf, zijn omgeving, of de

● *Milius en Wolfs: Gedwongen opname slechts noodmaatregel.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

openbare orde, kan de burgemeester worden verzocht een In Bewaring Stelling (IBS) af te geven. En dan moet dat gevaar bovendien niet op een andere manier zijn af te wenden."

Een arts – bij voorkeur een psychiater – geeft vervolgens een *geneeskundige verklaring* af, maar voordat de IBS een feit is, kijkt de burgemeester nog of alles volgens de regels is gegaan. Vervolgens bepaalt de rechter binnen drie werkdagen nadat iemand is opgenomen of de IBS terecht is afgegeven. De IBS duurt maximaal drie weken.

De toetsing door de rechter is bepaald geen wassen neus, benadrukken Wolfs en Milius. „Rechters zijn steeds kritischer. Deden ze het vroeger vaak met een telefoontje af, nu komt de rechter als regel zelf naar de persoon in kwestie kijken. Het komt ook regelmatig voor dat zij géén aanleiding zien om iemand op te sluiten. Soms leidt dat ertoe dat we in korte tijd herhaaldelijk bij dezelfde persoon worden geroepen, maar de wet staat niet toe dat iemand 'om zijn bestwil' gedwongen wordt opgenomen."

Sowieso eindigt lang niet elk beroep op de Vijverdal-psychiater in een gedwongen opname. „Als wij arriveren, is er altijd sprake van een acute noodsituatie. Die proberen we allereerst beheersbaar te maken. Soms door iemand op te nemen, in andere gevallen kan je rust brengen door medicijnen voor te schrijven. Soms is het al voldoende om met iemand af te spreken dat hij de volgende morgen een rustig met ons komt praten, of te regelen dat hij de nacht ergens anders doorbrengt," zegt Wolfs. Een IBS is een noodmaatregel die het eigenlijke probleem niet bestrijdt, vinden Wolfs en Milius. „Een gedwongen opname is geen behandeling." Als arts willen ze juist daar naartoe, maar zonder instemming van de client is daar geen denken aan. Wolfs: „Als iemand vastgebonden op de brancard Vijverdal wordt binnengebracht, probeer je in gesprek te komen. Maar als je ziet aankomen dat zodra je hem losmaakt, je een klap voor je kop krijgt, wordt het moeilijk – om het simpel te stellen."

Een kalmerend middel toedienen mag, maar alleen om de persoon in een acute situatie rust te geven. „Een arts mag geen voorschot nemen op de behandeling," benadrukt Milius. „Als je een kalmerend middel toedient tegen de wil van die persoon, kan het zijn dat je later aan de rechter moet uitleggen waarom. In Nederland vinden we het tegen iemands wens toedienen van medicamenten een nóg ernstiger inbreuk op de 'integriteit van het lichaam', dan iemand opsluiten."

Jaarlijks worden in het Psycho Medisch Streekcentrum Vijverdal zo'n zestig mensen met een IBS opgenomen, een vijfde van het totale aantal opnamen. De meesten lijden aan stemmingsstoornissen of aan psychosen. „Ze zijn enorm angstig, voelen zich uitgestoten en zijn vaak lichamelijk en geestelijk totaal uitgeput."

„Bij stemmingsstoornissen gaat het meestal om mensen met depressies, die daarbij bijvoorbeeld zelfmoord willen plegen, en manieën," zegt Wolfs. Wolfs: „Ze kunnen hun eigen kwaliteiten, hun omgeving en allerlei gevaren niet goed inschatten. Een klassiek voorbeeld zijn mensen die denken dat ze kunnen vliegen. Dat komt vaak tot uiting in extreem euforisch gedrag."

Ook wie aan een psychose lijdt, ziet de wereld anders dan gebruikelijk. Milius: „Het zijn de mensen die bijvoorbeeld stemmen horen, of denken dat ze worden achtervolgd."

Dat zulke mensen een probleem hebben, staat buiten kijf. Een gedwongen opname blijft niettemin het uiterste middel. „Wij zijn gebonden aan de regels die de Krankzinnigenwet geeft. We hebben ook regelmatig overleg met de politie, zodat die weet dat wij vaak ook niet de middelen hebben om iets te doen," zeggen de psychiaters van Maastrichtse 24-uurspost.

„Vanuit een gedwongen situatie zijn de meeste mensen bovendien veel moeilijker tot een behandeling te bewegen," zegt Wolfs. „Niet opnemen in een crisissituatie kan soms veertien dagen later leiden tot vrijwillige opname en behandeling."

Auto's

Volkswagen

V GOLF 1.6 Manhatten, bj. 8-'89, metallic, w.w. as, pr. ƒ 12.950,-. 046-3 2443.

V Golf 1.6 D, 5-bak, antracietgrijs, alarm, dig. radio, i.g.st., ƒ 1.900,-. Emmastraat 14, Beek.

Te koop VW GOLF, bwj. '86, kleur rood, i.z.g.st., nieuwe banden, uitlaat, radio/cass. etc., GTi uitbouw etc., ƒ 3.700,-. Tel. 046-520953.

V PASSAT LS, beslist 100% in orde, APK 1-'94, pr. 375,-. Tel. 045-323796.

V GOLF 1300, 3-drs., 10-'87, wit, 70.000 km. 9.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

V PASSAT 1.8 CLI, 6-'89, met. blauw, LPG, 90.000 km. 18.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

V PASSAT 1.8 CLI station, '91, rood, LPG-OB, 29.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

VW TRANSPORTER Turbo diesel, 9-pers., 11-'89, blauw, ƒ 16.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Volvo

VOLVO 340, nw. model, bwj. '84, km.st. 80.000, 5-drs., kl. wit, APK 8-6-'93, in nw.st., ƒ 3.950,-. Tel. 045-323178.

VOLVO 440, bwj. '90, grijs, 1e eig., 52.700 km., ƒ 19.900,-. 04498-54005.

VOLVO 340, bwj. '79, APK 12-'93, i.g.st., vr.pr. ƒ 900,-. Tel. 04498-53743 na 18 uur.

Te k. witte VOLVO 360 GLT sed., bwj. '88, km.st. 48.000, m. stuurbekr., airco., vr.pr. ƒ 13.500,-. Tel. 045-317717.

Te k. VOLVO 340, bwj. 7-'87, acces. spoil., cd-speler-radio, ƒ 8.500,-. 045-241812.

Te k. 4 WINTERBANDEN voor Volvo 244/264 175 R 14, ƒ 400,-. Tel. 046-754671.

Te k. VOLVO 240 GL, veel opties, '83, vr.pr. ƒ 6.750,-. Tel. 045-311351

Diversen

V Passat 1600 Variant 1e eig.	1989
V Golf 1.6 GL 3-drs. rood 1e eig.	1989
V Polo 3-drs	1985
V Golf 1100 3-drs. 1e eig.	1983
yota Corolla 1.8 diesel 4-drs. goudmet.	1986
lvo 360 GLi 5-drs. wit	1988
pel Kadett 3-drs. wit autom.	1986
pel Ascona autom. groen	1981
rd Escort RS-pakket rood 3-drs. 1e eig.	1989
rd Escort Amer. uitv. 5-drs. 1.6 stuurbekr.	1983
rd Escort Van geel	1981
ssan Stanza 5-drs. blauw 1e eig.	1985
ssan Micra 1000 zilvergrijsmet. 1e eig.	1984
azda 323 1.3 LX 4-drs. goudmet. 1 eig.	1986
za 1200i 3-drs. Van	1991
rbella rood/zwart 1988	1990

Auto's boven ƒ 10.000,-
1 jaar Bovag-garantie

AUTOSPORT, Schelsberg 175, Heerlen. Tel. 045-725507.

Wij geven het MEESTE voor uw auto! U belt, wij komen! 045-422610 ook 's avonds.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

HAN

Alfa Romeo 33 1,7 QV, 16V.	'90		ƒ 23.500,-
Alfa 75 1.8	'88		ƒ 13.750,-
Alfa Romeo 164 Twin Spark, 1e eig.	'89-'90	v.a.	ƒ 25.500,-
Audi 80S	'87-'90	v.a.	ƒ 11.500,-
BMW 730i	12-'90		ƒ 46.500,-
BMW 316/318i/320i/323i	'84-'88	v.a.	ƒ 8.500,-
Citroën BX 16 TGi 1e eig.	'90		ƒ 16.750,-
Citroën BX GT/GTi	'86-'89	v.a.	ƒ 8.750,-
Citroën BX 14/16	'84-'88	v.a.	ƒ 3.750,-
Citroën BX 14/16 TRD	'84-'90	v.a.	ƒ 3.750,-
Chevrolet Corvette Targa	86		ƒ 39.500,-
Daihatsu Rocky, 1e eig.	'86		ƒ 16.750,-
Fiat Uno	'87-'89	v.a.	ƒ 7.500,-
Fiat Panda	'85-'90	v.a.	ƒ 3.500,-
Ford Thunderbird LX, 1e eig.	m. '90		ƒ 34.500,-
Ford Scorpio 24 GLi, aut., 1e eig.	'89	v.a.	ƒ 19.500,-
Ford Scorpio 2.0i/2.4i	'86-'88	v.a.	ƒ 11.000,-
Ford Sierra 2.0i combi, 1e eig.	'90		ƒ 19.750,-
Ford Sierra 2.0i Sedan	m. '90	v.a.	ƒ 19.750,-
Ford Sierra 1.6/2.0/2.3D	'83-'89	v.a.	ƒ 4.500,-
Ford Sierra 2,3 GL combi	88		ƒ 14.750,-
Ford Capri 2.3 S spec. uitv.	'79		ƒ 7.750,-
Ford Escort 14E 1e eig.	'90		ƒ 16.750,-
Ford Escort 18 GLD	'87-'90	v.a.	ƒ 11.500,-
Ford Escort 13/16	'83-'90	v.a.	ƒ 3.000,-
Honda Accord 2.0 aut.	'89		ƒ 16.500,-
Honda Aerodeck 2.0 EX, 1e eig.	'89		ƒ 19.500,-
Honda Accord 2.0	'88-'87	v.a.	ƒ 10.750,-
Isuzu Trooper	'84		ƒ 12.500,-
Jaguar Sovereign 3,6	'87		ƒ 29.500,-
Lada Samara 1.3 1e eig.	'88		ƒ 6.500,-
Lancia Thema IE	'87		ƒ 10.750,-
Lancia Dedra	'90		ƒ 20.500,-
Mercedes 190E	'84-'87	v.a.	ƒ 16.500,-
Mercedes 190 1e eig., nw. mod.	'89		ƒ 33.500,-
Mercedes 190D	'85-'88	v.a.	ƒ 19.500,-
Mercedes 230 TE	combi '83		ƒ 8.250,-
Mercedes 280S	m. '81		ƒ 11.750,-
Mercedes 240 TD VAN	'84		ƒ 12.500,-
Mercedes 260E	'87		ƒ 28.500,-
Mercedes 260E aut.	'87		ƒ 29.500,-
Mercedes 190D	'85-'87	v.a.	ƒ 17.500,-
Mazda 626 Hatchb.	'88-'90	v.a.	ƒ 14.500,-
Mazda 626 GLX 2.0 combi	'90		ƒ 20.500,-
Mitsubishi Galant Turbo D, 1e eig.	'90		ƒ 19.500,-
Mitsubishi Pajero LD	'85		ƒ 17.500,-
Mitsubishi Tredia aut.	'85		ƒ 4.750,-
Nissan Sunny D	'85-'88	v.a.	ƒ 4.500,-
Nissan Prairie	'85-'90	v.a.	ƒ 9.250,-
Nissan Prairie aut. SLX, 7 pers.	'90		ƒ 29.500,-
Opel Vectra 1.6i/1.8S	'89-'90	v.a.	ƒ 19.500,-
Opel Vectra 1.7D HB, 1e eig.	'90		ƒ 20.750,-
Opel Omega 2.4i Diamond, 1e eig.	'89		ƒ 22.500,-
Opel Omega 1.8/2.0i	'87-'90	v.a.	ƒ 12.500,-
Opel Senator 2.5i	'86		ƒ 21.500,-
Opel Senator 3.0i	'84-'86	v.a.	ƒ 8.500,-
Opel Kadett 1.7D combi	'88-'90	v.a.	ƒ 13.500,-
Opel Kadett GT 1.8	'86-'88	v.a.	ƒ 10.000,-
Opel Kadett 1.2/1.3/1.6	'83-'90	v.a.	ƒ 3.250,-
Opel Corsa 1.0 S Van, 1e eig.	'88		ƒ 8.250,-
Opel Manta GSi	'84-'89	v.a.	ƒ 9.500,-
Opel Rekord 2.3D 18S	'84-'86	v.a.	ƒ 4.000,-
Opel Omega 2.0i	'90	v.a.	ƒ 20.500,-
Opel Omega combi	'87		ƒ 14.750,-
Peugeot 405 GLi combi, 1e eig.	'90		ƒ 21.750,-
Peugeot 405 GLi/GRi 1e eig.	'90	v.a.	ƒ 19.000,-
Peugeot 405 GL 1.6	'88-'89	v.a.	ƒ 13.000,-
Peugeot 309 XLi 1e eig.	'89		ƒ 14.750,-
Peugeot 205 XL, 1e eig.	'89		ƒ 13.750,-
Renault 19 GTS	'88-'90	v.a.	ƒ 13.750,-
Renault 21 GTS GTX Nevada	'88-'90	v.a.	ƒ 15.750,-
Renault 21 GTL, 1e eig.	'88		ƒ 12.000,-
Renault 25 GTX	'89	v.a.	ƒ 18.750,-
Renault 25 GTD	m. '89		ƒ 16.750,-
Renault 25 GTX, GTS	'84-'87	v.a.	ƒ 5.750,-
Rover 820i	'87-'88	v.a.	ƒ 11.750,-
Saab 9000i	'87-'89	v.a.	ƒ 19.500,-
Seat Ibiza	'86		ƒ 8.500,-
Subaru 1.3 LX	'84-'87	v.a.	ƒ 3.000,-
Suzuki Samurai, airco	'88		ƒ 16.750,-
Suzuki Jeep	84		ƒ 6.750,-
Toyota Carina 1.6 liftb. 16V, 1e eig.	'89		ƒ 17.750,-
Toyota Celica	'83-'88	v.a.	ƒ 5.000,-
VW Passat GLD 19, 1e eig.	90		ƒ 24.750,-
VW Passat CLD combi, 1e eig.	'89-'90		ƒ 25.750,-
VW Passat 1.8i	'88-'90	v.a.	ƒ 17.750,-
VW Passat 1.8 CC combi, 1e eig.	'89		ƒ 24.750,-
VW Jetta CL	'86		ƒ 9.750,-
VW Jetta CLD, 1e eig., nw. mod.	'89		ƒ 17.500,-
VW Golf D	'85-'89	v.a.	ƒ 6.750,-
VW Golf 1.6/1.8	'85-'88	v.a.	ƒ 8.500,-
VW Golf 1.3 1e eig.	'90		ƒ 16.750,-
VW Polo Fox 1.3i, 1e eig.	'90		ƒ 14.750,-
VW Polo 1.3i coupé, 1e eig.	'90		ƒ 14.750,-
Volvo 440 GL, 1e eig.	'90		ƒ 18.750,-
Volvo 340 GL 1.7/1 7D, 1e eig.	'86	v.a.	ƒ 8.750,-
Volvo 240 GL	'83-'85	v.a.	ƒ 5.000,-
Volvo 460 GL, 1e eig.	'90		ƒ 20.750,-
Volvo 760 GLE	'83-'85	v.a.	ƒ 5.750,-
Volvo 740 GL	'88		ƒ 18.500,-
Volvo 760 GLE aut.	86		ƒ 16.750,-
Volvo 740 GLD	'88		ƒ 19.750,-

Plm. 100 inruilauto's van ƒ 500,- tot ƒ 10.000,-
100% financiering en leasing.

LIMBURGS GROOTSTE IN GEBRUIKTE AUTO'S

Autobedrijf Ad van Neer

Fiat Uno SX 1.5 5-drs schuifdak	1989
Golf 1.8E 5-drs wit	1986
Kadett 1.3 5-drs schuifdak	1986
Fiesta 1.6 diesel rood	1988
Fiesta 1.6 diesel wit	1986
Alfa 3.3 paars	1987
Capri 2.3 zeer mooi	1979

STATIONCARS

VW Passaat 1.8 CL 90 pk	1989
Volvo 240 DL gas wit	1987
Escort 1.4i 5-drs grijs metalic	1988
Audi 100 Avant blauw gas	1987
Omega 1.8 beige metalic	1989
Kadett 1.8 GL blauw metalic	1989
Kadett 1.6i LS wit 5-drs	1990
Kadett 1.6 diesel 5-drs zilver	1989
Kadett 1.6i automaat wit	1988

Zandweg 160, Heerlen. 045-416023.
Inr. en Fin. mogelijk. Volledige Garantie.

F. v. OPHUIZEN autohandel biedt aan: Seat Ibiza 1.5 GL '88; Peugeot 205 XS 1e eig. '87; Opel Rekord 20 S automatic. m. '84; Ford Escort 16 Ghia '82; Fiat Uno 45 ES, '84; Ford Siërra 1.6 L combi '83; Toyota Starlet 1e eig. '82; Citroën CX 25 D 12-'81; Ford Taunus 16 Bravo '82; BMW 520i '82/Opel Commodore 2.5 S '81; Opel Kadett coupé 12S '78; Peugeot 104 '83; Opel Kadett 13N '80; Opel Kadett 16D '83; Mitsubishi Tredia 14 GLX '83; Fiat Panda '84; Volvo 340 L '82; Alfa Sud 1.5 1e eig. '82; Ford Fiësta 11 Bravo '81; Opel Manta GTJ 20S '80; BMW 2002 Touring tax. rap. aanw. '74; Citroën Visa 11 L '82; VW-Transporter Pick Up '80; BMW 518 '79; Opel Kadett City ƒ 950,-. Inkoop, verkoop financiering. Diverse inruilers. Akerstraat Nrd. 52C Hoensbroek. 045-224425. Geop. 10-18 uur, zat. 10-17 uur.

Autobedrijf P. van DIJK & Zn Opel Astra 1.4i GL roodmetal. 4-'92 ƒ 25.750,-; Opel Omega 1.8 LS div. acc. '89 ƒ 17.750,-; Opel Vectra 1.6i GL '91 ƒ 25.750,-; Opel Vectra 1.8 GL div. acc. '89 ƒ 22.500,-; Ford Siërra 2.0i CL Sedan rood als nw. '92 ƒ 29.500,-; Citroën BX 1.4 1e eig. '91 ƒ 18.500,-; Renault 25 TX '90 ƒ 23.750,-; Renault 21 TL '88 ƒ 10.750,-; Renault 21 TL-'89 ƒ 12.750,-; Ford Scorpio 2.0i CL Sedan '90 ƒ 26.750,-; Ford Scorpio 2.0i CL aut. '88 ƒ 20.500,-; Ford Siërra 2.0 special '88 ƒ 14.750,-; Ford Siërra 2.0 CL 5-drs '87 ƒ 11.750,-; Volvo 340 1.7 DL '86 ƒ 9.500,-; VW Passat 1.8 CL '90 ƒ 24.750,-; Passat 1.6 CL '88 ƒ 18.750,-; Peugeot 405 GLi '90 ƒ 20.500,-; Peugeot 309 XR 1.4 plus 20.000 km '91 ƒ 20.500,-; Peugeot 305 GL combi '88 ƒ 9.750,-; Mazda 626 coupé 2.2i GLX div. acc. 25000km 10-'91 ƒ 28.500,-; Mazda 626 1.8 LX Sedan '89 ƒ 17.750,-; Nissan Bluebird 2.0 LX 5-drs '88 ƒ 12.750,-; Opel Rekord 2.0S '86 ƒ 7.250,-; Ford Siërra 2.0 GL combi '83 ƒ 7.250,-; Inruil, financ. en Bovag-garbewijs Autobedr. en APK keuringsstat. P. van Dijk & Zn Hompertsweg 33, Landgraaf. 045-311729.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnerweg 3, Maastricht. 043-634978.

Siërra 2.0 CL 5-drs nw type '87; Mazda 323 GLX HB '87; Nissan Sunny, 4-drs. '85; Mitsubishi Colt 1.5 GLX, 5-drs., '85; Opel Manta 2.0 GSi aut. '85; VW Golf 1.6 GTS '85; Mazda 323 1.5 Sedan '83; Mazda 323 1.3 '81; Gar.serv. inr. en financ. mog. Autobedrijf DORTANGS, Altaarstr. 2 Schinnen. Tel. 04493-2211

Te koop GEVRAAGD personenauto's en alle types bedrijfsauto's. Steeds voorradig plusm. 100 occasions tegen superlage prijzen. Autobedrijf Loek Schaepkens, Klimmen. 04405-2896.

Met bovaggarantie: Opel Astra '92; Opel Ascona 5-drs '85; Ford Escort '85; Opel Kadett Stationcar diesel '88; Opel Kadett 1300 Sedan '87; Opel Corsa '86/'90; Opel Vectra 1600i '92 en '89 Opel Omega '87; Opel Kadett 1.6i '90; Opel Kadett 1600 Sedan '86; Opel Kadett stationcar 5-drs. '85; VW Golf '86/'88; VW Polo '85; Toyota Corolla automaat '81; Renault 11 '82 ƒ 2.750,-. WEBER Autobedrijf, Baanstraat 38, Schaesberg: 045-314175.

Autohandel MARIËTTE heeft verschillende leuke goedkope en duurdere auto's voor u. Vele verschillende merken. Tev. het adres voor gebruikte meubelen. Heerlerbaan 76, Heerlen.Tel. 045-416388.

Te k. gevr. AUTO'S/bedrijfsauto's, schade/defect geen bezw. 045-727742 / 724000

Autocentrum P. VEENSTRA: Ford Fiësta CLi '90 ƒ 14.900,-; Toyota Corolla 1.3 GTS '88 ƒ 12.750,-; Volvo 340 GL 4-drs. '85 ƒ 5.900,-; Nissan Sunny coupé 1.6 SXL '88 ƒ 15.900,-; Fiat Panda 1000 CL i.e. '90 ƒ 10.900,-; Fiat Uno 60 S '87 ƒ 8.750,-; Peugeot 309 XR '86 ƒ 10.500,-; Peugeot 205 XS GTi uitv. '90 ƒ 16.900,-; VW Polo coupé sportvign. '88 ƒ 9.750,-; Suzuki Alto GL '89 ƒ 9.600,-; Opel Ascona 1.8 S 4-drs '88 veel acc. ƒ 13.900,-; Honda Civic 1.5i GL '91 ƒ 23.500,-; Renault Expres 1.4 '89 ƒ 10.900,-; Opel Omega 20i stationcar t. '89 ƒ 20.500,-; Opel Kadett 14i Edition '90 ƒ 17.750,-; VW Golf 1.6 Millionaire t. '89 ƒ 16.500,-; Toyota Celica 1.6 ST sportvign. '87 ƒ 20.900,-; Suzuki Swift 1.3 GL '89 ƒ 14.900,-; Honda Prelude 1.8 EX '86 ƒ 14.900,-; Honda 1.8 EX Aerodeck t. '87 ƒ 12.900,-; Honda Civic autom. ƒ 1.250,-. Bovaggarantie, inruil, financiering. Autocentrum P. Veenstra, Valkenburgerweg 13, Voerendaal. Tel. 045-752999.

Autohandel DE ANJELIER: Kadett 12 S bwj. '86 en '87; Ibiza '86 ƒ 5.900,-; Alfa 33 '86 ƒ 5.900,-; Golf diesel '88; Escort Bravo diesel '87 ƒ 8.200,-; Escort 1400 CL gas '86 ƒ 7.500,-; Opel Corsa '86 ƒ 6.900,-; Escort '83 ƒ 3.900,-; Triumph TR7; Honda Prelude '82 ƒ 3.600,-; Toyota Celica 1600 ST ƒ 4.900,-. Verder nog 15 andere occassions van ƒ 1.000,- tot ƒ 6.000,-. Anjelierstr. 123a, Heerlerheide. Tel. 045-231448.

ASTRA 1.4i GL '92; Kadett 1.3 Club '89/'85; Kadett Sedan 13S '87; Kadett 1.2 S '81 en '84; Corsa TR 1.3 '87. Denneman Automobielbedr., Raadhuisstr. 107, Hulsberg.

INKOOP auto's. Betaal de hoogste prijs. Open tot 21.00 uur. Tel. 045-416239.

Sloopauto's

Te k. gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. Tel. 045-229045.

RAPIE vraagt loop- sloop- en schadeauto's, met vrijwaringsbewijs. Locht 70, Kerkrade. Tel. 045-423423.

Te k. gevr. SCHADE- sloop- en loopauto's, en verkoop gebr. auto-onderdelen Joep Wolters. Tel. 045-411480.

Te koop gevraagd sloop- en SCHADE-AUTO'S. Autosloperij Marxer: 045-720418.

Te k. gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S de hoogste prijs van Limburg. Tel. 046-512924/046-519637

Bedrijfswagens

Te koop PERSONENBUS Fiat Panorama, luxe uitv., diesel, bwj. 9-'87, wit. Bastiaans BV, Spoorsingel 50, Heerlen. Tel. 045-724141.

Fiat DUCATO diesel, 5-'90, 68.000 km. ƒ 14.950,-excl. Auto Weekers. 04906-1387.

OPEL Kadett 1.7 diesel, station, grijs kent. 6-'89, wit, ƒ 9.450,-excl. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

FIAT Ducato diesel 10-'88, 90.000 km ƒ 11.450,- excl. Auto Weekers. 04906-1387.

MADZA E-2200 diesel 4-'88, rood, 90.000 km, ƒ 10.950,- excl. Auto Weekers. 04906-1387.

NISSAN Urvan diesel, 6-'88, 90.000 km, ƒ 11.950,- excl. Auto Weekers. 04906-1387.

PEUGEOT 309 XA diesel, grijs kent. 12-'90, wit ƒ 11.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

RENAULT Nevada 2.2-i, GTX station, grijs kent., 9-'88 LPG, ƒ 8.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

VW TRANSPORTER diesel '82, rondom ramen ƒ 3.950,- excl. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

VW TRANSPORTER diesel 8-'86, rondom ramen ƒ 6.450,- excl. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

VOLVO 240 GL station, grijs kent. 9-'89 LPG ob. 90.000 km. ƒ 13.950,- excl. Auto Weekers. 04906-1387.

PEUGEOT 305 diesel, station, grijs kent. 4-'89, wit, ƒ 8.950,-. Auto Weekers. Tel. 04906-1387.

Onderdelen/acc.

Te koop 4x4 alu. VELGEN 7x15, met wielsloten voor Nissan of Toyota, ƒ 1.000,-. Tel. 045-445093.

Ink. verk. gebr. winter-zomer BANDEN, 10-17". Passartweg 39, Hrl. 045-222675.

Aanhangwagens

AANHANGWAGENS en alle losse onderdelen. Jo Knops, Rijksweg-Zuid 195, Sittard. Tel. 046-512718.

Motoren

Profiteer nu van de lage dollarkoers: div. SUZUKI's Intruders 1400; Honda Shaddows 1100-800-600. Hans Rinkens. Tel. 04750-11228.

Te k. HD electra-glide CLASSIC bwj. '90, schitterende motor, pr. ƒ 26.500,-. Hans Rinkens. Tel. 04750-11228.

VIRAGO 700/1000, bwj. '84 ƒ 6.750,- per stuk; Magna 700 bwj. '84, ƒ 6.500,-. Tel. 04493-4929.

Suzuki INTRUDER bwj. '86, ƒ 9.750,-; Yamaha Virago 535 bwj. '88 ƒ 6.900,-; Yamaha Virago 1100 bwj. '86 ƒ 10.750,-; Honda Shadow VLX 600 bwj. '88 ƒ 9.300,-; Honda Shadow 1100 bwj. '85 ƒ 10.250,-; Harley Davidson Chopper bwj. '87 ƒ 16.500,-. Tel. 077-871720.

ZUSPANMOTOR merk M72 boxermotor, bwj. 1945, vr.pr. ƒ 3.250,-. Klassiek zijspan ƒ 650,-. Tel. 045-445093.

Te k. YAMAHA XV 750, bwj. '83, Chopper, Cardan, ƒ 4.250,-. Tel. 043-477091.

(Brom)fietsen

Te k. bijna nieuw VESPA Ciao, kl. blauw/wit, vaste pr. ƒ 1.250,-. Tel. 045-223557

Te k. VESPA Ciao met sterwielen, ƒ 500,-. Tel. 04493-5510.

Te k. MALAGUTI RST, racemodel, bwj. '90, kl. wit-blauw, weinig km, z.g.a.n., pr.n.o.t.k. Tel. 045-458491, na 17.00 u.

Koga Miyata TERRARUNNER ATB van ƒ 3.095,- nu ƒ 1.995,-. Tweewielers Math Salden, Sittard-Limbricht. Tel. 046-581210.

Sport & Spel

Te k. Karakal FITNESSAPPARATUUR, ½ jr. oud, nw. pr. ƒ 1.200,- nu ƒ 600,-. Tel. 045-274018.

Wintersport

Te k. LANGLAUFSKISET, compleet, nieuw, schoenmaat 40/41, pr. ƒ 150,-. Tel. 045-323794.

Vakantie en Rekreatie

Caravans/tenten

Caravans Henk Cortie B.V.
Bürstner en Hobby

Koop nu voordelig! Speciale aanbiedingen wegens plaatsgebrek door de bouw van nieuwe showroom! De nieuwste 1993 modellen en nog enkele 1992 modellen. Tevens uitstekende gebruikte caravans. Pannenweg 8, Nederweert. Tel. 04951-31914.

Kerst-show
met stuntaanbiedingen in nieuwe en gebruikte caravans van 26-12-1992 t/m 4-1-1993.

Ralon Caravans
Brommelen 58A, Geulle. Tel. 043-645079.

Vouwwagens en Caravans bij RIDDERBEKS! Kom eens kijken in Koningsbosch Prinsenb. 180, 04743-2213.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Met een PICCOLO in het Limburgs Dagblad raakt u uw oude spulletjes 't snelst kwijt. Piccolo's doen vaak wonderen... Probeer maar! Tel. 045-719966.

Super-aanbod!!

Caravan-Voortenten 10 tot 50% korting. tenten, nu kopen in '93 betalen. 10% korting 1001 kampeer- en caravanacces. Nergens goedkoper!! De Kampeermarkt, Hasstelwg 131, Eindhoven.

KERST- en nieuwjaarshow v. 28 dec.'92 t/m. 9 jan.'93. Van Wilk en Beyerland-Sprinter-Vitesse-Quartz en Award-tourcaravans. Nog enkele '92 show- en verhuurcaravans. Tijdens de Kerstshow ƒ 350,- tot ƒ 900,- voordeel op nog enkele trekkers en zware seizoens-voortenten, op=op. Diverse winstpakkers, o.a. bijzet en Iglo-tenten-caravan, kluisjes-car, opzetspiegels, wintertenten, slaapzakken, 220/12V- en gaskoelbox 40 ltr., etc. etc. Voor verhuur, reparatie en onderhoud, service en kwaliteit, komt U naar de vakspecialist, De Olde Caravan, Dr. Nolenstr. 141, Ind. park Nrd., Sittard. Tel. 046-513634, op zon- en feestdagen gesloten.

Luxemburg

LUXEMBURG prachtig gel. vak. woningen te huur te Wilwerwiltz. Inl. 045-410071

Campers

Te k. org. Westfalia KAMPEERAUTO, bwj. '84, met hefdak, ANWB gek. 045-216476 b.g.g. 04492-3311.

(Huis)dieren

Te k. ROTTWEILERPUPS met prima stamboom. Tel. 04902-18407. Riethoven.

Mechelse HERDER. Reu. Goed voor bewaking. Gijsenstraat 14, Landgraaf. Na 18.00 u.

Collie-kennel "from lady Lucia" heeft momenteel COLLIE-pups te koop m. stamb., ouders onderzocht op HD-pra/cea. 045-462167.

Wegens beëindiging hobby BROEDKOOIEN en kanaries te koop plus wildzang. Tel. 04450-2913.

Te koop YORKSHIRE terriër, 1jaar oud, reu. Tel. 045-252901.

GEDR.PROBLEMEN met uw hond? Bel M. Honings, gedipl. gedr.therapeut. Limb. Inst. Hondenopvoeding. Tev. geh.cursus en puppy training. 046-510173.

Te k. pups van HERDERS, langh. en ruwh. Teckels, Maltezers, zwarte Poedeltjes, Yorkshire-terriërs en leuke bastaardhondjes. Tel. 04958-91851 (bij Weert). Dag. geopend, ook zondags.

Briard-pups
Stamboom St.Hubertus, héél mooi, goed karakter. Tel. 09-32.89.716.270. 7 km. van Maastricht.

Kennel v. Dackelhaus biedt aan: langh. TECKELS, 12 wk, met stamb. enz., pr. ƒ 295,-. Tel. 045-251099.

Te k. BOUVIERPUPS met stamboom, geënt en ontwormd. Tel. 04744-2332.

Te k. Border COLLIE'S puppies (schapendrijver). Steeg 31, Sevenum. 04767-4042.

Te koop TATRA-PUPS mooie, grote, imposante hond met prachtige, spierwitte, halflangharige vacht. Aanhankelijk en lief voor kinderen, ingeënt en ontwormd. Tel. 08306-22550.

BRIARDPUPS te koop met stamboom van kampioenafstamming, schrift. garantie. Tel. 04752-1885.

Te k. jonge Dwerg-SCHNAUTZERS, kl. zwart, met stamboom. 045-211137.

Te koop TREKTUIG voor Haflinger of Fiord, ƒ 375,-. Tel. 04459-2738.

Te k. jonge Golden RETRIEVERS met stamb., worden volledig verzorgd afgeleverd. Tel. 040-531383.

Schotse TERRIËRS, Boemers, Malthezers wit. Walem 11A. Tel. 04459-1237.

Tibetaanse TERRIËRS te koop met stamboom. T.B.V. O. Tel. 045-463524

Te k. AKITA-Inu-pups met prima stamboom. Tel. 04902-18407. Riethoven.

In- en verkoop van PAPEGAAIEN, Ara's en kaketoes. Bleyerheidestraat 10, Kerkrade. Tel. 045-351340.

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl. America, Th.Watsonln 34 Achel(B). 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

Te k. Duitse DOGGEN, zwart-wit en zwart. Vader wereldkamp. Voor inl. Kennel van Klein Nulland, tel. 045-411680.

Blonde BOUVIER-PUPS, reuen met stamboom. Tel. 04135-3736.

Opleidingen

Dansen
leer je pas goed bij
Danscentrum Weisscher
FDO-gediplomeerd
Lid van F.D.O., N.B.D., B.U.L.D.O., N.R.R.A., N.A.D.B.
Wij starten half januari in
Geleen, Sittard, Nuth Treebeek, Brunssum
met cursussen in:
stijldansen, rock 'n roll, disco.
Ook 40plus (gehuwde) parencursus stijldansen.
Onthoudnummer: 04493-4343
Let op! Nu ook bij ons de allernieuwste danstrend.
HIP HOP en MAMBO

Astrologie-cursussen
voor beginners en gevorderden. Blokken van 15 lessen, wekelijks. Begin half/eind januari. Inl. en folder 045-717059. Praktijk voor psychologische astrologie.

ANWB & Bovag erk. Verkeersschool WISCHMANN & ZN, Europaweg Zuid 340, Landgraaf. Tel. 045-321721 fax 324744 voor alle rijbewijzen en chauffeursdiploma's; theoriecertificaat voor AB in 4 weken op examen.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

ROCK en Roll Club Gel... start op zondag 24 jan... weer cursussen Rock ... Roll en boogie-woogie. V... kinderen geldt een reduk... van 50%. Inschrijven kan ... zondag 3 jan. tussen 15... en 17.00 uur. in sportco... plex Medi-Sport, Norbert... nenstr. 77a te Geleen. V... verdere inl. 046-741790.

Rijles

ANWB Autorijleskamp
Nu met extra korting voor de periode van half februari tot april. Bel nu rechtstreeks:
ANWB Den Haag ☎ 06-8860

In 8 dagen of 8 weken Uw motor, auto, vrachtauto of trekkeroplegger rijbewijs met examen garantie. Tev. CHAUFFEURSOPLEIDING. Verkeersschool Theo van Bentum, tel. 045-217487.

Met een PICCOLO in ... Limburgs Dagblad raakt ... uw oude spulletjes 't sne... kwijt. Piccolo's doen va... wonderen... Probeer ma... Tel. 045-719966.

Huwelijk/Kennismaking

Vlotte man, gesch. 56 jr., 1.65 mtr. lang, gezond, slank, actief, met huis in Gelderland zoekt een VROUW voor een relatie. Ook slank en actief zou met mij contact willen nemen, schrijf dan gerust. Br.o.nr. B-03408, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

ALLEENSTAANDEN: Werkgroep 't Guliks Hoes, hoek Agricolastr.- Ophoven 1, Sittard, organiseert iedere zondag een dans- en contactavond. Bewijs verplicht. Inl. 046-747962.

Zoek(t) u/jij een vriend(in)? Word(t) lid van de CHRISTELIJKE Korrespondentie Klub. Voor info: Postbus 392,2130 AJ Hoofddorp.

J. MAN, 33 jr. zkt. vrouw 30 tot 35 jr. (uiterl. onbel.) om samen een leuke toekomst op te bouwen. Hou van 100% eerlijkheid en vertrouwen. Ben i.b.v. auto en vaste baan. Laat 1993 niet teleurstellend voor me beginnen. Reageer a.u.b. o.nr. B-03410, L.D.,Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

MYRA Bemiddelingburo. A... U op zoek bent naar een ... ne partner voor het leve... vraag dan eens vrijblijven... informatie aan. Enkele v... Karina, 20 jr., is eerlijk, g... voelig en vrolijk, geen kin... Jolanda, 27 jr., is tolerant ... vrolijk, met zoon van 5 ... Tilly, 45 jr., is spontaan ... Anna, 52 jr., is romantis... en gezellig. Henk, 27 jr., ... spontaan en ondernemen... Erik, 32 jr., is trouw en h... selijk. Jo, 55 jr., is serieus ... gevoelig. Wilt U meer wete... bel dan 045-229448.

Ongeh.jonge man 40 jr. zk... VROUW die zich ook ee... zaam voelt. Om samen w... op te bouwen. Kinder... geen bezwaar. Brieven na... Niersprinkstr. 14, 6416 A... Kerkrade.

Aids infolijn
Bel gratis
06-0.22.22.20
Maand. t/m vrijd. van 14.00 tot 22.00 uur.

Huwelijksbureaus

Samen het nieuwe jaar in...

Wij bemiddelen voor alleengaanden tussen de 18 en ... jaar, mits beschaafd en algemeen ontwikkeld. Onze effe... tieve en efficiente werkwijze (PERSOONLIJKE BEMI... DELING, ondersteund door 45 consulentes, psycholog... 10 kantoormedewerk(st)ers, computerselectie en adve... tentiemethode) zorgt voor ons hoog slagingspercentag... Wilt u meer weten? Bel dan:
Heerlen e.o.: 045-726539 mevr. Luchtman
Roermond e.o.: 04750-15534 mevr. Nabarro
BON VOOR GRATIS BROCHURE
Dhr./Mevr. ....
Adres: ....
Woonplaats: ....
Telefoon: ....leeftijd.........

Mens en Relatie
Erkend bureau geeft vertrouwen, (lid AVR)
Wij organiseren ook gezellige ontmoetingsdagen, feestavonden, reizen en communicatietrainingen voor singles. 10 jan. NIEUWJAARSPARTY, 31 jan. BOWLINGPARTY.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Voor Piccolo's zie verder pagina 26

Wim de Bie verklaart zijn liefde aan Mémien Holboog

DOOR CEES VAN HOOREN

Wat een rustig en beschaafd mens, die Mémien Holboog. Hoe ze lichtelijk verwonderd de camera inkijkt en 'Dahag!' zegt, met die mooie, gevoileerde stem. Ja, dan waait er toch wel even een warm briesje langs het mannenhart. Meer heren zijn gecharmeerd geraakt van Mémien. Wat heet gecharmeerd! Wim de Bie, uit wiens brein de ethica Mémien Holboog is voortgekomen, is wanhopig verliefd geworden op zijn eigen creatie. In zijn roman 'De liefste van de buis', die onlangs bij uitgeverij De Harmonie is verschenen, doet hij verslag van een vurige liefdesaffaire, die helaas, helaas, slecht afloopt.

Waarom speciaal Mémien Holboog? „Van de honderden typetjes die je speelt, zijn er maar een paar waarvan je zelf schrikt. Waarvan je even denkt: ben ik dat? Een voorbeeld is Dirk, die zwerver. Toen ik die voor het eerst op het scherm zag, schrok ik. Omdat er in hem iets van mijn eigen persoonlijkheid opflitste, even maar, zoals een straaltje zon eventjes opflitst in een scherf. Met Mémien Holboog had ik dat ook. Ik vroeg me af: zou ik er zo hebben uitgezien als vrouw? Ik dacht: ik bén het, maar ik ben het niet. Als je zoveel rolletjes speelt, ga je je afvragen: hoe zou ik eruit zien als vrouw? Dat hebben wel meer mensen. Het is natuurlijk ideaal als je als man een tweelingzuster zou hebben. Dan weet je het meteen."

„De kunstenaar die verliefd wordt op zijn eigen schepping, de beeldhouwer die verliefd wordt op zijn beeld – het is een oeroud thema. Het Pygmalion-idee. Maar er zit ook iets narcistisch in. Alleen ziet de ik-figuur in mijn boek zichzelf niet weerspiegeld in een vijver maar op het beeldscherm. En dan ook nog eens in de persoon van een vrouw. Maar ik zeg met nadruk: ik ben een acteur die zijn werk doet. Ik vind het niks bijzonders om me in vrouwenkleren te hullen."

Voorin je boek gebruik je als motto een citaat van Robert Musil: '...en de grote, meedogenloze liefdespassies houden er allemaal verband mee dat een mens zich verbeeldt dat zijn geheimste Ik hem vanachter de gordijnen van andermans ogen begluurt'. Waarom juist dit citaat?

„Dat is moeilijk uit te leggen, maar ik zal het proberen. Stel: jij bent verliefd op iemand, maar die persoon is niet verliefd op jou. Hoe komt het dan dat je toch zoveel in die vrouw ziet? Dat komt doordat ze iets heeft te maken met je persoonlijkheid. Ze is jou een beetje en om die reden wil je haar hebben. Uit háár ogen kijkt iets van jezelf jou aan. Tijdens het schrijven sloeg ik bij toeval 'Een liefde aan de andere kant van de streep' op. Musil beschrijft daarin de liefde tussen een broer en een zuster. Een incestueuze verhouding die heel ver gaat.

Zo ver ga ik niet. Maar mezelf begluren als vrouw, dat vond ik een mooi en aantrekkelijk beeld. De ik-figuur wordt verliefd op zijn eigen creatie. Een onmogelijke liefde. En daarom misschien juist zo hevig. Maar het uitgangspunt voor dit boek is geweest: kan er een liefde bestaan tussen een man en een vrouw die alleen maar op het scherm bestaat? Een vrouw die bovendien ook nog eens uit die man is ontstaan."

De hoofdpersoon in het boek gaat erg ver in zijn verliefdheid. Hij koopt een appartement voor Mémien, hij schrijft haar de ene liefdesbrief na de andere. De komisch-satirische toon ligt er niet erg dik bovenop? „Vooral het einde van het boek is ironisch. Als Mémien van de ik-figuur eist dat hij een geslachtsverandering ondergaat, zodat ze helemaal op zichzelf kunnen staan. Een boek dat bij voorbaat komisch en satirisch is, vind ik irritant, dus de toon in die liefdesbrieven is aan de serieuze kant, ja. Een beetje tragische man wel, die ik-figuur, als je het mij vraagt."

„Maar het is al met al toch ook een parodie. Ik wist dat dat boek over Maarten 't Hart eraan kwam. Travestie is aan de orde van de dag, op elke straathoek, in elke discotheek, kom je travestieten tegen. Het is heel gewoon geworden."

We laten Mémien nu even rusten en gaan over op 'Keek op de Week'. Ik heb het idee dat het programma over de gehele linie genomen niet echt hard is. Dat het jullie vooral gaat om het amusement. Moet het niet wat harder, wat heftiger? De tijd is, lijkt mij, toch wel rijp voor keiharde satire. „Onze satire is altijd een welvaartssatire geweest. Een satire op het teveel en het modieuze. Je hebt gelijk dat er het afgelopen jaar veel aan het veranderen is in de wereld. Het wordt steeds heftiger. Alsof Nederland opengaat en we inderdaad bij Europa gaan horen. We krijgen vreselijk grote problemen op ons bord. Ja, ja, het dorp Nederland gaat echt open. Ook door zo'n illegalenkwestie is het allemaal veel ernstiger geworden. Daar spelen wij, vind ik zelf, nog niet goed genoeg op in. We zijn misschien iets te 'soft', al zit er nog wel een flinke dosis ironie in ons programma. Maar ik geloof dat de functie van de ironie aan het veranderen is. Dat er hardere taal wordt verlangd. Maar dan vraag ik me af of wij dat in ons programma moeten doen."

Ik mis de Joegoslavische vluchteling als type in 'Keek op de Week'. „We hebben destijds die Turk gedaan. Je weet wel: die Turk die zo'n deftig Nederlands sprak. 'Zeg groentehandelaar, zoude het U behagen mij een half pondje spruiten te verkopen?' Die scène is opgenomen met medewerking van Turkse acteurs. Maar het maken van zo'n stereotype is heel gevaarlijk. Daar moet je mee oppassen. Hetzelfde geldt voor de Joegoslavische vluchteling. Die doe je geen recht met een grappig scènetje. Er kloppen nu echt ernstige problemen aan onze deur. Het is allemaal zo ernstig dat sommige gruwelijke zaken niet eens meer de krant halen. Heb je onlangs op het journaal gezien hoe die twee Israëlische soldaten die Palestijn een forse serie karateschoppen tegen zijn hoofd verkochten? En die beelden zijn dan nog ingekort, want anders zouden de kijkers kunnen gaan denken dat ze met een herhaling te maken hebben. Vroeger zou Nederland daarvan op zijn kop hebben gestaan. Maar nu: niets."

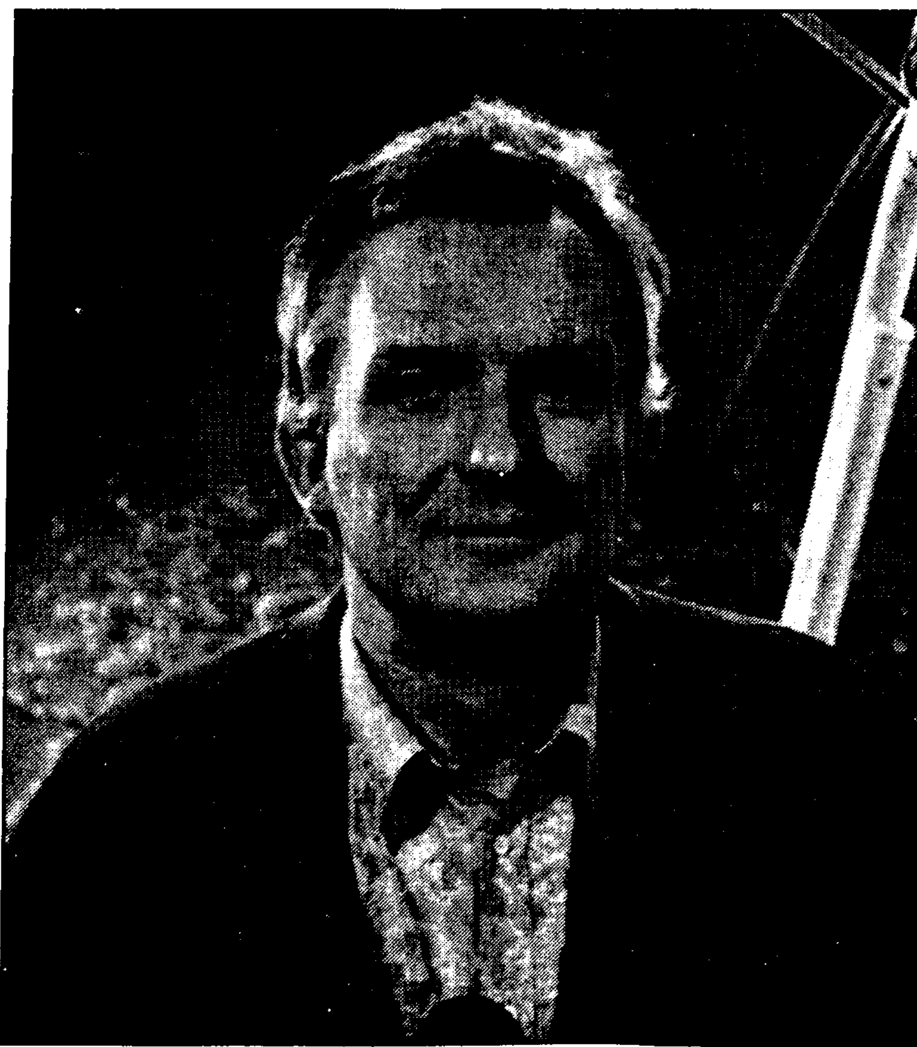
„Waar ik me buitengewoon kwaad om maak is zo'n beleid bij de vreemdelingenpolitie op Schiphol. Dat ze zo'n asielzoeker 'aftapen'. Hem de mond snoeren met tape, zodat hij in ademnood komt en hersenletsel oploopt. En dat was daar de normale gang van zaken.

Want ze willen natuurlijk geen schreeuwende vent in een vliegtuig hebben. En Kosto, die daarvoor verantwoordelijk is, blijft maar gewoon zitten."

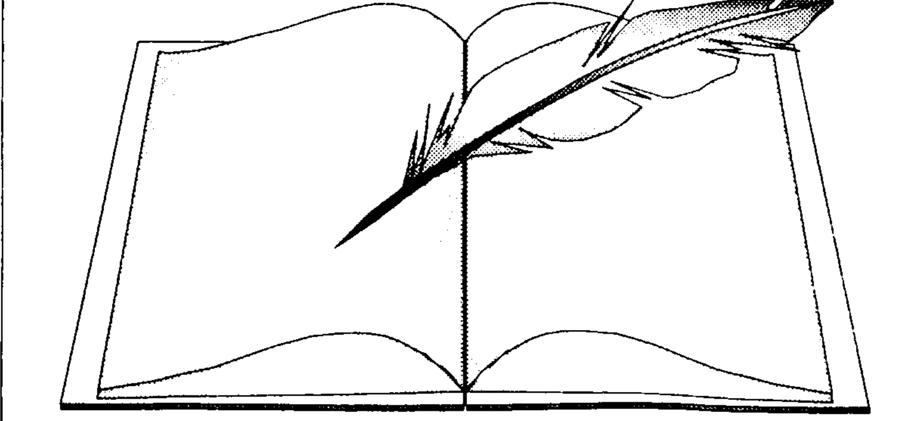
„Daar maak ik me kwaad over. Kwaadheid is een emotie die je niet zo vaak ziet op het scherm. Als ik het doe, is dat niet gerepeteerd. Ik vind dan dat het er puur op moet. Ik laad me op en zeg: zou iedereen even uit de kamer willen gaan? En dan gaat de camera aan en word ik woedend. Echt met schuim op de bek. Dan kunnen ze me vijf straten verder horen. Het moet op de televisie worden afgezwakt, anders is het te erg."

Om nog even terug te komen op Mémien: wat zei uw vrouw eigenlijk van die vrouwenrol?

„Daar vraag je me wat. Ik zou het niet weten. Ik heb daar geen herinneringen aan. Maar niets is voor ons te dol als het binnen de rol past. Het is gelukkig nog nooit nodig geweest, maar als de broek moet zakken, moet-ie zakken."

● *Wim de Bie* — Archieffoto: ANP

● *Emma Crebolder* — Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Emma Crebolder en haar zoektocht naar de oorsprong

DOOR ROB MOLIN

Emma Crebolder-van der Velde werd geboren in 1942 te Sint-Jansteen, een dorpje op de grens van Zeeuws-Vlaanderen en België. Jarenlang woonde zij in Venlo totdat zij in 1987 met haar man en kinderen naar Maastricht verhuisde. Ik maakte datzelfde jaar kennis met haar en met haar gedichtenbundel 'Onderbroken door 't licht'. In 1979 had zij haar debuut gemaakt met 'Een hol in de zon' (1979) waarna spoedig 'De salamander is over land vertrokken' volgde. Haar hele werk, ook de vier bundels sinds 1987, zijn vervuld van de drang om tot de oorsprong van de wereld door te dringen. Graag gebruikt zij de sonnetvorm, al of niet met eindrijm, terwijl haar toon gevoelig en gedreven is.

Emma Crebolder heeft haar dichterschap in 'Onderbroken door 't licht' treffend omschreven als 'met spreuken tegen de wind in zingen'. Haar taal heeft inderdaad iets van magie en dat lijkt mij ook noodzakelijk voor een dichteres die zich tijdelijk afwendt van de gewone dingen en op zoek gaat naar de oorsprong. Emma Crebolder heeft zeven gedichtenbundels op haar naam staan. Recent verscheen 'Waar niemand wegen waande' bij Uitgeverij Prometheus, waarin zij een nieuw onderwerp in haar oeuvre introduceerde, namelijk de hedendaagse Afrikaanse cultuur. De inhoud van haar debuut, 'Een hol in de zon', heeft vooral betrekking op haar geestelijk gehandicapte kind. Ik vroeg haar hoe dit onderwerp zich verhoudt tot haar thema van de oorspronkelijkheid. „In dat kind ontdekte ik dat het begin van de dingen heel dichtbij is, zoals ik in zeelandschappen óók het oorspronkelijke aan de oppervlakte zie. In de tijd dat mijn kind nog heel weinig sprak, kon zij 's avonds op bezwerende toon haar ervaringen van de afgelopen dag bezingen. Zó maakte zij haar bestaan leefbaar. Ik ontdekte in haar uitingen bepaalde oervormen zoals je die ook wel vindt in het gezang van kloosterorden."

Ben je daaruit gekomen tot de thematiek van je dichterschap? „Ik denk het niet. In dat voor mij aparte kind vond ik een onderwerp, zoals in Afrika, dat in mijn laatste bundel 'Waar niemand wegen waande' centraal staat. Mijn thema is belangrijker dan het onderwerp dat wel beslist indringend moet zijn, wil ik erover kunnen schrijven."

Heb je als dichteres een boodschap?

„Ik heb het gevoel dat we verloren zijn als er aan de oorsprong, de diepste lagen van het menselijk bestaan, geen vorm wordt gegeven. Als ik een gedicht voltooi, lijkt het alsof ik op het laatste ogenblik iets oppak of red, iets dat aan het verdwijnen was. Maar begrijp me goed, ik ben uiteraard geen zendeling." Persoonlijk vind ik dat je werk vanaf 'Vrouwenportretten' (1990) toegankelijker is. Vooral in 'Waar niemand wegen waande' zit een verhaal en dat geeft de lezer een welkom aanknopingspunt.

"Eigenlijk zou een gedicht ook zonder verhaal leesbaar moeten zijn. Wil je mijn laatste bundel episch noemen, dan kan ik je daarin wel gelijk geven, omdat ik mij gedeeltelijk baseerde op verhalen die ik in Afrika gevonden heb. De lyrisch-epische stijl past bij mij, omdat hij voorziet in mijn behoefte aan bezwering en betovering. Ik heb dat verhalende niet doelbewust nagestreefd. Laat ik vooropstellen dat het schrijfproces zich vaak buiten mij om voltrekt. Er is dan iets met mij op de loop gegaan, zodat ik heel persoonlijk bezig ben en ik niet kan denken aan de lezer. De gedichten in 'Waar niemand wegen waande' laten zien wat Oost-Afrika mij gedaan heeft."

„Een aanknopingspunt voor de lezer is eerder de informatie op het omslag van 'Waar niemand wegen waande'. Men mag best weten dat mijn ervaringen in Afrika mij tot het schrijven van deze bundel brachten. Ik heb jarenlang in Tanzania gewoond en mij er met het Swahili beziggehouden. Ik studeerde daarna Afrikaanse talen in Leiden en Keulen, waardoor ik verder dat onbekende, zwarte gebied binnendrong. Ik beleefde het als een wedergeboorte. Ook dat heeft weer iets van de oorsprong waaraan ik trouwens pas vorm kan geven na een gevecht met de taal. Ik kan dagenlang werken aan een gedicht, maar een kwelling is dat nooit. Gelukkig verschijnt er vaak ineens een totaal onverwacht beeld op het papier. Tot mijn verbazing geeft het precies aan waar ik moeizaam naar gezocht heb, de essentie van mijn speurtocht. Dat proces wordt duidelijk verwoord in het gedicht 'ruigvooltje' dat ik voor het Maastrichts boekenweekgeschenk van dit jaar schreef."

een schilder nadert met heel veel
paars op zijn palet, hij ging weg
van het geluid, liep naar het midden
waar nog niets was vastgelegd
zien is daar horen, ruiken
ze vloeien door elkaar, komen
in een pol van aarde, wortels
blaadjes, bloemen dan terecht

uit fluwelen diepte stijgt iets op
het wordt tijd voor de schilder
nog meer los te laten, zijn hand
de penseel voert naar een vooltje
waarvan hij niet wist, het wel
herkent als het geschilderd is

Je gedichten zijn volgens mij pas echt af als je ze hebt voorgelezen. Je voegt er dan een dimensie aan toe. Eigenlijk zou iedere koper of lener van jouw bundels er een door jou ingesproken cassettebandje bij moeten krijgen.

"Het ritme vind ik erg belangrijk. Dat heeft alles met poëzie te maken. Heel vroeger was er alleen de orale literatuur, ik denk dat ik mij daarvan sterk bewust ben."

Michel van der Plas; na Gezelle nu Alberdingk Thijm

DOOR JAN VAN DAMME

De Boekenweek 1993 zal in het teken staan van de biografie. Met die speerpuntactie verwacht de CPNB (Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek) de voorzichtig ontwakende belangstelling voor levensbeschrijvingen verder te stimuleren. Michel van der Plas (1927) maakte twee jaar geleden furore met de levensbeschrijving van de Vlaamse priester-dichter-journalist Guido Gezelle (1830-1899). Momenteel is hij bezig met een nieuwe onderneming: de levensgeschiedenis van Josephus Albertus Alberdingk Thijm (1820-1889), koopman-dichter-prozaïst en strijder voor de emancipatie der katholieken.

Het zit hem nog steeds niet lekker. In 1991 werd Michel van der Plas met zijn 'Mijnheer Gezelle' genomineerd voor de AKO-literatuurprijs. Hij kréég die prijs ook, zo is hem achteraf duidelijk geworden, drie van de vijf juryleden kozen zijn Gezelle. Alleen ging één van die drie kort voor de uitreiking overstag zodat uiteindelijk P. F. Thomése op het podium mocht staan. „Die prijs is me dus ontnomen. Pijnlijk. Het is toch heel ongebruikelijk dat een jury op een beslissing terugkomt? Nee, ik noem de naam van dat jurylid niet.

Alleen nog dit: als in de toekomst de boeken van Thomése en van mij naast elkaar worden gelegd, dan zal het voor het nageslacht onbegrijpelijk zijn dat Thomése heeft gewonnen."

Michel van der Plas – pseudoniem van B.G.F. Brinkel – is de AKO-troebelen te boven. Zijn Gezellebiografie werd met 15.000 verkochte exemplaren een doorslaand succes. En dat in een taalgebied waar het literair geïnteresseerde publiek nauwelijks 'biografierijp' kan worden genoemd. „Ik denk dat veel lezers geregeld een buitenlandse biografie aanschaffen. Men moet er nog aan wennen dat er in het eigen land een goede reeks van de grond komt. Er bestaat bij ons op dat terrein geen lange traditie, mede omdat Nederlanders over het algemeen niet van geschiedenis, niet van tradities houden."

„Het is in Nederland moeilijk om het genre van de biografie in de lift te krijgen. Simpelweg omdat een biograaf geen beroepsschrijver kan worden, de inkomsten zijn niet toereikend. In landen als Engeland, Frankrijk en Duitsland ligt dat heel anders. Een biograaf krijgt daar, als hij een beetje bekend is, grote voorschotten van de uitgever. Genoeg om van te leven. In Nederland is het schrijven van een biografie een luxe hobby. Alleen met heel veel liefde en toewijding kan er resultaat worden geboekt."

Van der Plas was van 1948 tot vorige maand redacteur van Elsevier. Een selectie van zijn reportages, interviews en dagboekfragmenten is te vinden in de recent verschenen bundel 'Een mooie afdronk'. Hij schreef verder cabaretteksten voor Frans Halsema en Wim Sonneveld (Frater Venantius). Die lichtvoetige periode – in 1968 werden zijn teksten bekroond met de Gouden Harp – is net als de journalistiek definitief verleden tijd. Wat rest is het dichterschap. „De poëzie laat zich niet wegstoppen," zegt hij. In 1947 verschenen zijn eerste gedichten. De bundel 'Vaderland' kwam afgelopen voorjaar uit.

Ook het biografisch genre beschouwt hij als een terrein waarop hij actief zal blijven. „Ik vind het jammer dat ik me niet eerder op biografieën heb toegelegd. Het kon niet anders, omdat er brood op de plank moest komen. Natuurlijk, ik heb het leven van Juliette Drouet te en de jonge Godfried Bomans beschreven, maar dat waren niet meer dan aanlopen."

● *Michel van der Plas.* Foto: HUUB DE JONGE

Van der Plas heeft het nog steeds over 'zijn' Gezelle. Wie hem nu treft wordt binnen de kortste keren ook geconfronteerd met 'zijn' Thijm. Weer een negentiende eeuwer, weer een strijdbaar katholiek, weer een dichter-essayist. Wel een Noord-Nederlander deze keer, en een koopman, geen priester. „Josephus Albertus Alberdingk Thijm. Hij is al meer dan honderd jaar dood. Eigenlijk is het een schandaal dat zo'n groot Nederlander geen biografie heeft. Ik vermoed wel waarom alleen professor Gerard Brom zich aan een globale levensschets heeft gewaagd. Dat zit hem in de loutere omvang van Thijms werk. Als ik me niet vergis heeft hij 1500 publikaties op zijn naam staan. In zijn archief – voorbeeldig bijeengebracht en ingedeeld door het Katholiek Documentatie Centrum in Nijmegen – telt 75.000 stukken. Brieven van en aan hem, van en aan familieleden, noem maar op. Hij is hoogleraar in de kunstgeschiedenis en esthetica geweest aan de Rijksakademie van Amsterdam, zijn collegeteksten zijn nog praktisch allemaal voorhanden. Daarbij komt dat Thijm een geboren ingezonden brievenschrijver was, ook dat materiaal is er. Ik kan me voorstellen dat een aspirant-biograaf door zo'n hoeveelheid wordt afgeschrikt."

„Thijm heeft veel betekend voor de katholieken, die in zijn tijd nog achterlijk waren en teruggetrokken in getto's leefden. Hij heeft hen duidelijk gemaakt dat ze iets te betekenen hadden voor Nederland. Ik noem hem een strijdbaar katholiek, maar ook een oecumenisch man avant la lettre. Op 26-jarige leeftijd stichtte hij de Vrijdagse Vereniging, een genootschap waarin protestanten, liberalen en katholieken vertegenwoordigd waren. Hij was, ondanks de verschillen in geloofsopvatting, bevriend met Potgieter, Da Costa en dominee Ten Kate. Ik zie bij Thijm een zeker triomfalistisch geloof, zo van: ik wil graag met jullie praten, maar ook heb het bij het rechte eind. Ten opzichte van anderen kan hij een zekere meewarigheid niet onderdrukken."

„Thijm hield zich met veel meer bezig dan alleen katholieke kwesties. Hij was de eerste monumentenzorger in Nederland, hij behoort tot de allereersten die contact legden tussen Noord- en Zuidnederlandse schrijvers. Een pionier, kortom, ik kan me helemaal in hem inleven, momenteel sta ik met hem op en ga met hem naar bed."

Ad van Iterson durft niet door te knijpen

DOOR HANS TOONEN

Verwarring is alles wat overblijft na 'Een hoofd vol fruit' van Ad van Iterson, veertig en vaderlands verteller. Of Van Iterson deze laatste kwalificatie verdient, is namelijk mijn gewetensvraag. Even een schrijver over de knie leggen omdat je te weinig genoten hebt van zijn getikte bedenksels, ach, hebben we niet allemaal ons eigen kerkhof.

Voordat ik 'Een hoofd vol fruit' toch doordraai, verzucht ik vergoeilijkend dat het korte verhaal als literair genre in Nederland nooit sterke schrijvers heeft opgeleverd. Daarvoor moet je in Verenigde Staten zijn, waar sinds de jaren dertig de *short story* voor menig auteur - van F. Scott Fitzgerald, William Faulkner via J.D. Salinger en Truman Capote naar John Updike - de loopplank was naar wereldfaam.

Vaak was hun drijfveer om een verhaal kort te houden een ordinaire: geldgebrek. Amerikaanse kranten waren en zijn altijd geïnteresseerd in literaire eenhapstoastjes, die de auteur weer brood op de plank brengt.

In opgeboend Nederland schrijven schrijvers of uit ijdelheid of om af te rekenen. Niet met de bakker, maar met hun tirannieke vader/moeder. Van Ad van Itersons jeugd weet ik niks. Wel weet ik dat hij heeft mogen doorleren totdat hij ergens dr. in was. Naar zijn literaire doortrappers moet ik dan ook gissen.

Afgaande op 'Een hoofd vol fruit' wordt hij vooral gefascineerd door mensen met tikfouten. Niks mis met deze fascinatie. Nieuwsgierig volg ik hem dan ook in de rondleiding door zijn papieren huis vol vreemde kostgangers. Deze metafoor vasthoudend klop je samen met Van Iterson aan bij de neven ofwel bij Steven en Jochem Godde, hoogleraren economie en bijna religieus voorstanders van het nut van de dubbele boekhouding. Net als je elkaar met het tweetal denkt te kennen, doet Van Iterson het licht uit.

Die onhebbelijkheid heeft hij het hele boek door. Nergens maakt hij zijn personages rond. Telkens laat hij je als lezer achter in een donkere kamer. Neem 'Rapid Eye Movements', het korte verhaal over Caspar en zijn vriendin Ank. Een perfect bij elkaar passend stel, zo op het oog. Waarom Caspar ineens zijn bouwer in het gezicht laat bijten van Ank, daarover blijf je in het duister tasten. En ik blijf met het probleem dat het me ook niks kan schelen wat al die personages elkaar allemaal aandoen. Waarom die verwarring? Omdat ik ook fragmenten ben tegengekomen, waarin Van Iterson een heel boek samenknijpt tot één zin. Maar als het om mensen gaat, durft Van Iterson niet door te knijpen.

Een hoofd vol fruit door Ad van Iterson, Uitgeverij L.J. Veen. f 24.90.

Huwelijksbureaus

...a al die drukte ben je nu ...ch weer alleen. Neem nu ... BESLISSING en maak ...en afspraak. We zijn een ...ng en energiek team dat ...aag de tijd voor je neemt. ...el 043-645882.

Mode Totaal

...k. leuke COMMUNIE-...JRK, mt. 140, kl. wit m. bl. ...ndje. Tel. 045-425394.

...k. BRUIDSJURK maat ...-46, iets aparts, pr.n.o.t.k. ...5-258709 na 18.30 uur.

Kapper/Cosm.

...CHOONHEIDS-massa-...ped.- stoelen, beursmod. ...l. 04923-66561.

Bel de Vakman

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

Riet- en BIEZENSTOELEN, repareren ƒ 50,- p. st. met garantie. Tel. 043-435761 b. g.g. 646919.

STOELMATTERIJ vernieuwd rieten- en biezenstoelen m. gar. 045-418820.

Voor ombouw en RENOVATIE. Bel de vakman. Tel. 045-714730, na 17.00 uur.

Reparatie, renovatie, service en montage aan uw AANBOUWKEUKEN. Gratis info 045-210627.

Zonnebanken/Zonnehemels

Zonnehemels

Superbruiners voor perfecte bruining nu met 10 lampen snelbruiners, gasdrukveren en ventilator v.a. ƒ 945,-. Compleet met bezorgen en volledige garantie bij van ERP, Haspelsestr. 8 te Sittard (naast Göttgens) de zaak met superservice. Tel. 046-528575.

Muziek

...e k. DRUMSTEL, compl. ...et bekkens, z.g.a.n., ...500,-. Tel. 045-426885.

...ROMPET Manchester ...rass, Class A, te koop. Tel. ...46-314959.

...hythm en Bluesband Nos-...o-king zoekt met spoed ...RUMMER. 046-377235.

...UZIEKLERAAR in elec-...onisch orgel, keyboard en ...ano kan nog enkele leer-...ngen aannemen. Tel. ...4498-58298.

...HOWVERLICHTING voor ...scotheken, drive in shows ... bands. Limburgs goed-...opste adres. Bezoek onze ...owroom. Highlite Interna-...nal, Huls 14, Simpelveld. ...l. 045-444907.

Te koop TROMPET, z.g.a.n., in koffer, vr.pr. ƒ 250,-. Telefnr. 046-522378.

Bingo/Kienen

KIENEN heden woensdag in Kegelpaleis, Emmastraat 7a Heerlen. Aanv. 19.30 uur

Te koop gevr.

Gevr. compl. ST. NICOLAASPAK of alleen mijter. Tel. 045-416657.

Te koop gevraagd AUDI 100 5 cylinder, bwj. '81-'82. Tel. 045-750069.

Te k. gevr. clubs/BANKSTEL, 1 pers. opklapbed, vloerbedek. 045-456877.

Carnaval

Te huur of te koop zelfrijdende
Carnavalswagen
met aanhangwagen incl. attributen en plm. 30 kostuums. Vorig jaar 1e prijs behaald. Inl. tel. 045-217801.

Kunst en Antiek

Komt U eens vrijblijvend kijken naar onze enorme collectie ANTIEK o.a.: kasten, tafels, stoelen, klokken, brons, koper, tin enz. Wim Scheepers, Panheelderweg 28, Heel. Tel. 04747-1593. Iedere dag geopend.

Te koop gevr. antieke SPEELDOZEN en grammofoons. Tel. 043-649494.

De mooiste grenen en eiken keus volgens VT-wonen en Ariadne vindt u bij INTER-ART antiek Simpelveld, Irmstraat 64. 045-443161 eigen restauratie en logerij. Ma. gesl./do. koopav.

Antiek SIMONS gespecialiseerd in noten, grenen, eiken antieke meubelen en lampen, klokken enz. enz. Nuth, Dorpstraat 45 A, t.o. ingang kerk. 045-243437. Een begrip voor de regio!

De grootste keuze in antieke kasten, vitrines, klokken, kachels en curiosa vindt U in onze 2000 m2 showroom. WIJSHOFF Antiques, Amstenraderweg 9, Hoensbroek-C. Tel. 045-211976. Geopend: do., vr. en za.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Diversen

Vandaag begint onze
Verbouwings - opruiming
bijna alle monturen ½ prijs
o.a. C.Dior - Rodenstock - Jil Sander - Joop Dunhill - Silhouette - Safilo - Missoni - Viennaline (m.u.v. Cartier)

De Gouden Bril
BRILLEN - KONTAKTLENZEN
HOORAPPARATEN

De Gouden Bril, H & R Geraets, Rumpenerstraat 29, Brunssum. Tel. 045-252857.

Mijnmuseum Kerkrade
Van 15 december tot 15 januari
fototentoonstelling
Anna, laatste impressies van een mijn. Heyendahllaan 80, tel. 045-457138.

ELVIS leeft???
Zijn grootste geheim live opgenomen!
06-320.370.75 - 75 ct p/m.

Te k. Silstar prav.-X HENGEL, 11 m, 5-del. topset, div. elast. top. 045-224804

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

06-lijnen

Nymfo's
Laten jou volop genieten met heftige sex. Direct contact. 06-9765 100 cpm.

Tieners 18 jr.
Ik doe met jou alles! 50cphm
06-320.321.10

Griekse sex
Lisa draait zich om. 50cphm
06-320.325.55.

Nymf Linda
geniet van 2 kanten 50cphm
06-320.320.14.

!!! Grieks !!!
Marcha van achter 50cphm
06-9618.

Tieners 18 jr
Het eerste de beste 50cphm
06-320.320.10.

Tienersex
18 jaar. Totaal vernieuwd.
06-320.320.50

06-320.320.06
Jonge tieners 18 jr. 50cphm

06-320.320.08
Hete tieners 18 jr. 50cphm

100% Gratis Sex met vrouwtjes die zich aanbieden: (ƒ 1,- pm.)
06-320.320.81

homo-direkt apart
Op zoek naar 'n opwindend afspraakje met een lekkere knul? Je hebt direkt kontakt!
06-320.322.75 (37,5 cphm)

Heb je wel eens Gratis een Vrouw gewonnen? (ƒ 1,- pm.)
06-320.320.85

Bi-Sex voor 2
direkt apart met een heet meisje of 'n lekkere jongen
06-320.330.87 (37,5cphm)

Homo-Jongens
Hoor ze heet tekeer gaan.
06-320.330.88 (75c/m)

06-9511
Duik in bed met 'n hete meid, vraag haar telnr (37,5 cphm)

Privé-Kontakt
Je krijgt direkt 'n meisje aan de lijn 06-9570 (50cphm)

Partnerruil
direkt apart met vrouwen en mannen voor 'n hete sexruil
06-320.330.91 (37,5cphm)

****06-9603****
Er zijn genoeg meiden die ook het bed in willen. (75c/m)

Zoek je een lekkere knul?
Gay-Dating
06-320.330.95 (37,5cphm)

Vrouwtjes
en meisjes 18 jr. zoeken voor straks sexkontakt, vraag naar hun telefoonnr. Bel 06-9661 (75 c/m)

Direkt een meisje.
Druk op de nul voor meer meisjes.
06-320.322.05 (37,5 cphm)

meisjes 18 jr.
zoeken een ervaren vriend
06-320.330.43 (37,5cphm)

De leukste meiden bellen de
Flirtbox
Bel 06-9501 (37,5 cphm)

Meisjes willen bijverdienen
sexadressen
06-320.330.60 (37,5cphm)

Sexafspraakje
met 'n meisje. Vraag haar tel.nr. 06-9502 (37,5 cphm)

Hete meisjes willen snel een sexafspraak!
Direkt
06-320.326.66 (50cphm)

Direkt een leuke meisje aan de lijn. Vraag haar telnr voor een avondje uit. (37,5 cphm)
****06-9510****

Privé-adresjes
voor echte hete meiden?
06-350-222-23 (75 cpm)

Lolita-type
zoekt mannen v.a. 18 jr. voor hete tel.sex met mij.
06-320.324.96 (100 cpm)

Direct contact
Met alleenstaande meisjes. Bel voor privé-telefoonnr.
06-320.324.97 (100 cpm)

Op de trap
kleedt Robby van de buren haar uit.
06-320.340.33 (50cphm)

Nu direkt
een afspraak met een leuk meisje. (50cphm)
06-320*322*33

Direkt kletsen
met een leuk meisje!
06-320.330.90

De man en het
nieuwe meisje...
Naakt krijgt ze haar orders.
06-320.329.25 (50cphm).

Chantage,
2 knullen, naaktfoto's. De dame knielt.
06-320.329.23 (50cphm)

Moet mijn slipje ook uit mijnheer?
"Ja, vlug wat".
06-320.326.91 (50cphm)

Lolita's eerste keer... de droom komt uit, 3 mannen in
1 nacht.
06-320.323.85 (50cphm)

De 30+ box.
Wie volop meeswingt, vindt hier het contact of de vriendschap met fijne leeftijdsgenoten.
06-320.321.31 (75cpm)

Bol, vol, grieks, lesbo's gegil, gekreun live banaal 100cpm
06-340.340.40

vrije meiden
zkn. regelmatig sexkontakt
06-320.320.55 (37,5cphm)

400 meisjes
willen een afspraakje!
06-320.322.11 (37,5cphm)

300 meiden
zoeken een heet slippertje.
06-320.321.44 (37,5cphm)

Sex voor twee
direkt kontakt met meiden, en hete vrouwtjes.
06-320.330.46 (37,5cphm)

Onderdanige jongens bellen met strenge meesters.
S.M. voor 2
06-320.329.99 (37,5cphm)

Ondeugende Evelientje:
06-95.30
Bel voor sexkontakt:
06-96.02
Zoek je 'n vluggertje?
06-96.62
Stripspelletje
06-96.63
Snel sexkontakt:
06-96.64
Sex kontaktlijn:
06-96.65
Direkt 'n meisje:
06-97.10
Bel snel!! (37,5 cphm)

Hete meisjes
willen echt snel sexkontakt. Nu met telnr.
06-320*330*66 (37,5cphm)

Hou je van Leer, Rubber, Latex en gewaagde PORNO! (ƒ 1,- pm.)
06-320.320.90

Homosex voor 2
(1,- p.m.) draai eerst 06-320 en dan
SM voor 2...325.10
Gaysex Limburg...325.73
Jack off privé...321.16
Darkroom...324.16
Gay Pervers...329.16
Bi-sex...323.36
Jongens-sex...325.19
Studenten...327.56
Travestie...325.09
Transsexueel...321.36
Jurken & Pumps...325.94

06 Gay Café
Oost Nederland 75 ct.p.m.
06-320.327.55

sex voor 2
Direct contact (1,-p.m.)
06-9596

Adressen
Nieuw (100 cpm)
06-96.85

Direkt kletsen
met leuke meisjes: 06-9757
Altijd succes (50cphm).

Erotel 06
Erotel
dat is 't wel
320.320.20
75 ct. p. min.

De Live-Sexlijn gaat he... erg ver! Erg grof!! (ƒ 1,- pm.)
06-320.320.86

Direkt snel sexkontakt
sex-kontakt
06-320*320*32 (50cphm)

240 vrije meiden zoeken
*****sex*****
Info: 06-97.80 (37,5cphm)

Homokontakt
Zoek je 'n hete jongen?
06-320*330*18 (37,5 cphm)

Leuke meiden
zoeken z.s.m. een vriend.
06-320.330.77 (75c/m)

Voor Piccolo's zie verder pagina 36

Vissers zetten oude dogma's overboord

De 'landrot' weet nauwelijks meer van de zeevisserij dan wat daarover wordt verteld in 'Kniertje' van Herman Heijermans. De moderne viseter zou verbaasd staan te vernemen dat de arbeidsomstandigheden aan boord van een viskotter nog altijd de conclusie 'de vis wordt duur betaald' rechtvaardigen. En dat komt, doordat vissers maar schoorvoetend nieuwlichterijen aan boord – zeker die welke geen geld opbrengen – doorvoeren. De wet op de arbeidsomstandigheden begint echter ook daarop invloed te krijgen. Vooral vaders van gezinnen willen nu investeren in veiligheid.

Zeldzaam is de visser die zich nooit verwondde. Lasten slingeren, kabels breken, kisten schuiven, vissen bijten. En de vissers, zij krijgen een oplawaai, struikelen, vallen, raken bekneld en worden gebeten. Er zit systeem in de ongelukken, ontdekten ir. Frans Veenstra, onderzoeker bij het visserij-instituut RIVO-DLO, en dr. ir. John Stoop, medewerker van de vakgroep Veiligheidskunde aan de Technische Universiteit Delft. Al te dikwijls vormt het schip zelf de moeder aller wonden. De 'kotter 2000', een nieuw ontwerp van Stoop en Veenstra, moet een eind maken aan de onveiligheid aan boord.

● *Het schip maakt de wildste manoeuvres.* Foto: GPD

DOOR IRENE OVERDUIN

„De visserij is een stoere sector. Er wordt hard en ongelooflijk snel gewerkt, en nauwelijks geslapen. Hoe meer lawaai, hoe groter de vangst. Ongelukken horen er gewoon bij." In een paar zinnen schetst ir. Frans Veenstra enkele van de oude dogma's in de visserij. Wie praat over ongelukken 'die er gewoon bij horen', heeft het, wat de Nederlandse viskotters betreft, over ongeveer honderd in het jaar. Twee keer zo veel als in de bouw, een sector die in veel sterkere mate dan de visserij de naam heeft gevaarlijk te zijn. Veenstra en Stoop onderzochten zeshonderd ongevallen.

Tijdens de talrijke lezingen die het duo de afgelopen jaren hield over hun veilige 'Kotter 2000' bespeurden ze langzaam een kentering in des vissers houding tegenover veiligheid. De nonchalance heeft plaats gemaakt voor interesse. „Vooral de vaders zijn in voor veranderingen. Die hebben alles al meegemaakt en vinden dat de arbeidsomstandigheden verbeterd moeten worden."

Wat maakt de visserij zo gevaarlijk en in zeker opzicht ongezond? In het Visserijmuseum te Vlaardingen is in kader van het Kotter-2000-project een ruimte ingericht die een indruk geeft van leven en werken aan boord. De onoverzichtelijke warboel van netten, kettingen, boeien, stenen, lieren en viskisten beoogt de alledaagse gang van zaken op een doorsnee boomkorkotter in beeld te brengen. Kermis op zee, hoewel vanwege gebrek aan water en wind het tafereel er roerloos bij ligt. In het echt bonkt en stampt het schip, de wind schudt het heen en weer, massa's vis brengen het in beweging, losse onderdelen zwaaien en slingeren heen en weer. Er wordt veel gestruikeld, gevallen, geplet en afgerukt, beaamt Veenstra.

Binnen, in de stuurhut en in de ruimten voor de manschappen, overheersen andere soorten lichamelijke ongemak. Stoop: „De motor staat middenin het schip. De geluidsniveaus liggen daardoor over het algemeen schrikbarend hoog. Niveaus van 80 à 85 decibel zijn vrij gangbaar. Op de brug, maar ook in de kooien."

Nu is er in Nederland een Wet op de Arbeidsomstandigheden van kracht. Sinds vorig jaar hoort ook de visserij zich aan die wet te houden. Wat houdt de vissers tegen? Is het een kwestie van geld? Dat is het niet in de eerste instantie, meent Veenstra. Door de vissers wordt algemeen fors geïnvesteerd in de schepen. „Een visserman brengt het liefst zo min mogelijk naar de belasting. Alleen gaat het geld zitten in 'nog groter, nog zwaarder'. Hij is wat dat betreft als een boer: die wil ook al maar luxere trekkers."

Het investeren in 'groter en zwaarder' heeft een economische achtergrond. De vissers zien zich genoodzaakt elke minuut op zee maximaal te benutten. Dit jaar mogen ze niet meer dan 130 zeedagen maken, en de tijdklok gaat in zodra een schip de haven verlaat. Het rendement is het hoogst, wanneer er razendsnel naar de visgronden gevaren kan worden, om aldaar te werken met de zwaarst mogelijke netten. De tijdsdruk zorgt er ook voor dat de vissers onder alle omstandigheden doorwerken, hetgeen de veiligheid en gezondheid evenmin ten goede komt.

● *Aan boord van een viskotter is het 'kermis'.* Foto: GPD

Analyse

Het aanvankelijke gebrek aan belangstelling had vooral te maken met tradities, menen Stoop en Veenstra. Generaties lang lieten vissers hun schepen bouwen op de werf waar hun vader en al diens voorvaderen ook al klant waren. Die werven gingen weliswaar met hun tijd mee, maar de aanpassingen vonden altijd plaats op grond van ervaringen. Veenstra, komend bij het kernpunt van hun onderzoek: „Nooit werd vóóraf gekeken welke onderdelen gevaar zouden kunnen opleveren. Men dempte de put als het kalf verdronken was."

De twee onderzoekers besloten omgekeerd te werk te gaan. Ze brachten nauwgezet in kaart welke werkzaamheden er aan boord verricht moeten worden (uitzetten boomkortuig, uitzetten kuil, vissen, binnenhalen kuil, legen kuil, verwerken vangst, opslag in ruim en binnenhalen boomkortuig), welke taken er op de schipper rusten (navigatie, communicatie, besturing, voortstuwing en behandeling van het tuig), waar de verschillende taken uitgevoerd worden en onder welke omstandigheden. Die analyse pakte niet onverdeeld gunstig voor de gangbare boomkorkotters uit. Kort gezegd: de meeste schepen kennen een zodanige indeling, dat het nauwelijks anders kan of het gaat een keer fout.

Tekentafel

Het kwaad zou bij de wortel aangepakt moeten worden, meenden Veenstra en Stoop, bij het ontwerp. En dus schaarden zij zich achter de tekentafel om een zogenoemd 'geïntegreerd ontwerp' te maken. Kijken naar de veiligheid van een onderdeel werd al doende net zo logisch als kijken naar functionaliteit, duurzaamheid en vervangbaarheid.

Sommige van hun oplossingen lijken zo voor de hand liggend dat het verbazing wekt dat geen visser er al veel eerder op kwam. Zo stelden ze voor om de ruimte waarin de motor staat, voortaan te isoleren, een ingreep die in de koopvaardij al lang als vanzelfsprekend wordt ervaren.

Een andere maatregel die zij voorstelden, was het naar voren schuiven van de lier. Gewoontegetrouw staat die midscheeps. Van daaruit lopen enkele tientallen meters kabel naar de plek waar de netten aan boord gehaald worden. Menig visser raakte reeds in de slingerende kabels verstrikt. Door de lier naar voren te plaatsen, kunnen de kabels korter gehouden worden en neemt de kans op ongevallen af.

Veenstra en Stoop opperden voorts enkele wijzigingen in de indeling van het schip. Een daarvan betreft de plek waar de vis wordt uitgezocht. Normaal gebeurt dat op het voorschip. Juist dat deel van het schip maakt de wildste manoeuvres, wat het werken lastig maakt. De onderzoekers bevelen aan de vissen voortaan midscheeps uit te zoeken, waar het verhoudingsgewijs rustiger is.

Een van de simpelste suggesties is ongetwijfeld die voor een op afstand bestuurbare hydraulische pen. De schipper kan die pen vanuit de stuurhut bedienen en al doende het kuiltouw laten vieren op het moment dat geen van de bemanningsleden in de buurt is. Dat laatste is van belang. Tot op heden zijn de meeste vissers bij het overboord zetten van de netten gewend het kuiltouw tot op het laatste moment vast te houden.

Eenmaal los schiet het touw plots met een enorme snelheid de zee in. In het verleden is het meer dan eens gebeurd dat het touw een lus om het been van een bemanningslid vormde en hem mee de zee in sleurde. De door Veenstra en Stoop aanbevolen pen is bij de schippers goed ontvangen. Menigeen heeft er inmiddels een laten installeren.

Voor het pionierswerk van Stoop en Veenstra bestaat inmiddels brede belangstelling. Onlangs besloot de firma Kraak in Den Helder enkele van de vindingen toe te passen in hun nieuwe schip. Dat schip, De Zes Gebroeders, loopt binnenkort van stapel. Veenstra: „De werven kunnen er mee concurreren. En dat spreekt aan." Maar de visserij zou de visserij niet zijn als er niet toch wat terughoudendheid bestond. Veenstra noemt de economische achtergrond daarvan: „Een schipper die zijn schip over tien jaar wil verkopen, weet wat hij onder de huidige condities kan krijgen. Met een aangepast schip weten ze dat niet. Sommige schippers vinden de gok te groot."

door rob peters

Het ongeluk

Op de versleten kunstleren bankjes in de hal voor de grote zaal van de Maastrichtse rechtbank valt hij in zijn pompeuze country- en western-outfit uit de toon tussen het doorsnee rechtbankvolk. Hij lijkt weggelopen uit Jack Kerouacs *On the road*. Zijn kraaloogjes schieten onrustig door de ruimte, verraden een wat ongebonden levensstijl. 'Hij is straks de sigaar door het toedoen van anonieme getuigen', zucht zijn raadsman René Corten uit Sittard, duidelijk niet gerust op wat er nog komen gaat, zonder enige inleiding. Joseph (38) zelf opent ter geruststelling een ruim fietsenrek achter zijn vervaarlijke druipsnor.

Later, voor het hekje van voorzitter mr. Koopmans van de vrijdag-strafkamer blijft hij ook opvallend kalm. „Nee, mevrouw, ik heb die nacht niet gereden. Ik zat niet achter het stuur, maar een getrouwde vrouw. Haar naam noem ik niet. Een man verraadt toch geen vrouw..." speelt hij de ridder zonder vrees of blaam.

De klap kwam hard aan, die decembernacht. De Duitse die ongelukkigerwijze het pad van de auto met Joseph kruiste, houdt een klaagzang in gebroken Nederlands; zij sukkelt sinds die klap nog steeds met de ingewanden. Zij zag die morgen ineens in plaats van groen alles zwart voor haar ogen. 'Dus reed iemand anders door rood', constateert zij, tevreden over haar eigen intelligentie. Zij heeft *leider* niet gezien wie er achter het stuur zat. Wel heeft zij een vrouw zien uitstappen die harde taal bezigde. 'Met jou is er ook altijd rotzooi', heeft zij haar duidelijk horen zeggen, alvorens die kroongetuige in de nacht verdween. Twee getuigen – na het horen van de achternaam van Joseph eisten zij volledige anonimiteit – hebben de verdachte aan de bestuurderskant zien uitstappen... Zo dronken als een Maleier en dat was in elk geval niet verkeerd gezien. Een alcoholtest wettigt de conclusie dat hij een volwassen krat pils had genuttigd. Joseph haalt de schouders op. 'Peanuts', denkt hij.

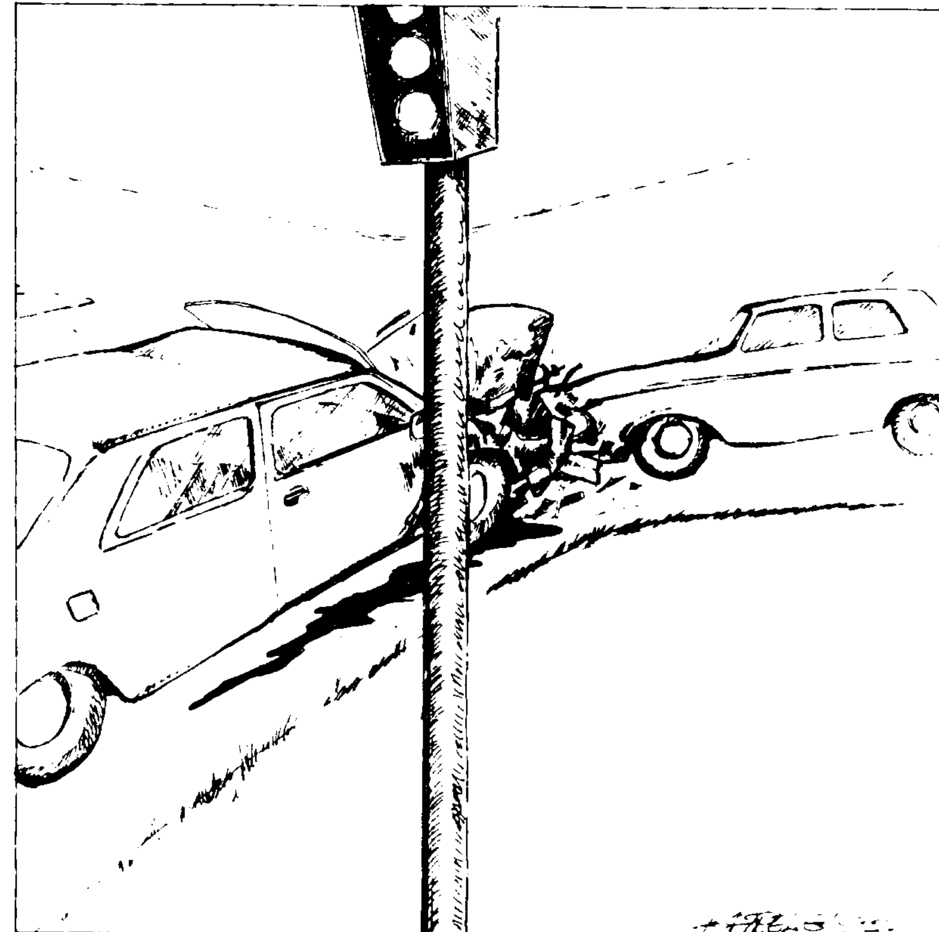
Hij wordt er niet warm of koud van. Zijn lezing van het incident is een schoolvoorbeeld van eenvoud. Na de botsing heeft hij de versufte bestuurster, die gedeeltelijk op zijn stoel was gevallen, terzijde geschoven. Hij is over haar heen geklauterd en heeft aldus de auto aan de bestuurderskant verlaten. „Kind kan de was doen. Niks aan de hand," glundert hij.

Officier van justitie mr. Kolkert is minder enthousiast. Zonder medelijden wil hij Joseph vier maanden in het 'kooitje' en anderhalf jaar niet achter het stuur.

Mevrouw Koopmans steelt dan nog even ongewild de show. Volgens voorschrift moet zij de verdachte vragen of hij bereid is in plaats van gevangenisstraf vervangende gedienstverlening tot maximaal 240 uur te verrichten. De man zonder beroep en zonder duidelijk arbeidsverleden knikt gewillig zonder het helemaal te begrijpen. „En welk werk had U dan gedacht? Administratief of onderhoudswerk?" vervolgt de rechter gewoontegetrouw. Raadsman Corten veert als door een bij gestoken recht. „Meneer is analfabeet. Hij kan niet lezen of schrijven," roept hij wat verwijtend. De rechter kijkt even of ze water ziet branden.

Corten probeert tevergeefs nog even de inbreng van de anonieme getuigen te ontkrachten. Het helpt niet. De rechtbank vonnist conform de eis van vier maanden cel en achttien maanden ontzegging van de rijbevoegdheid.

Joseph moet voorlopig gewoon 'in de hoeven'. In zijn cowboy-laarzen 'on the road' dus.

Wie wil er geen 'Joods Bruidje' aan de wand hebben hangen? Of een authentiek Grieks beeld in de hoek van de kamer? Deze zaken zullen weliswaar niet in ieders interieur passen, maar menig burgerlijk bankstel of oubollig dressoir zou aan de aandacht ontsnappen als het oog zich kon richten op een aardig kunstwerk uit vroeger eeuwen. De pest is alleen dat die zaken niet te krijgen zijn: dat Joodse bruidje hangt keurig in het Rijksmuseum en wie tegenwoordig een Grieks beeld durft uit te voeren, riskeert de cel. En toch, toch kan het. Dank zij het ook al eeuwenoude ambacht van het kopiëren. Nu mooi weer mag en oude waarden in deze onzekere tijden in ere hersteld worden, vertoont de vraag naar gekopiëerde kunstwerken uit vroeger eeuwen of werken geschilderd in de trant van vervlogen tijden een stijgende lijn. En uw tuin kan vast ook wel iets klassieks gebruiken.

Mooi mag weer, namaak is geen schande

DOOR JACOB HAAGSMA

Kopiëren is niet uitgevonden door Rank Xerox. Eeuwenlang kregen jonge schilders het ambacht onder de knie door grote werken van oudere meesters na te penselen en van tal van beroemde beelden bestaan afgietsels. In de hedendaagse kunst is het vakmatige aspect een beetje naar de achtergrond verdrongen door het idee, het concept. Bovendien lijken vele hedendaagse kunstenaars de aansluiting met Jan Publiek een beetje te missen. En Jan Publiek schijnt nog altijd liever iets herkenbaars aan de muur te willen hebben. Ziedaar: een gat in de kunstmarkt.

„Zeg, kun je er nog wat craquelé-effect inbrengen?" Jaap van der Linden overlegt via de telefoon met een van zijn schilders, nadat hij met alle moeite een amateurschilder heeft kunnen afpoeieren. „Die mensen zijn niet in staat om in zes, zeven weken zo'n doek op te zetten, hoe talentvol ze ook zijn."

Studio d'Arte in Amsterdam is een bedrijf, dat bemiddelt tussen klant en kunstenaar. „Kunst in opdracht, dat is ons terrein," zegt eigenaar Jaap van der Linden. Dat betreft dus niet alleen kopieën. „Daar duikt de pers natuurlijk meteen op, maar dat is niet alles. Men kan bij ons laten schilderen wat men maar wil." Dus wie een portret van de geliefde of desnoods zichzelf wil hebben: ook hij of zij kan zich naar Studio d'Arte spoeden. Maar als het niet om kopieën gaat, dan toch vaak om werken 'in de trant van' een of andere bekende schilder uit vroeger tijden.

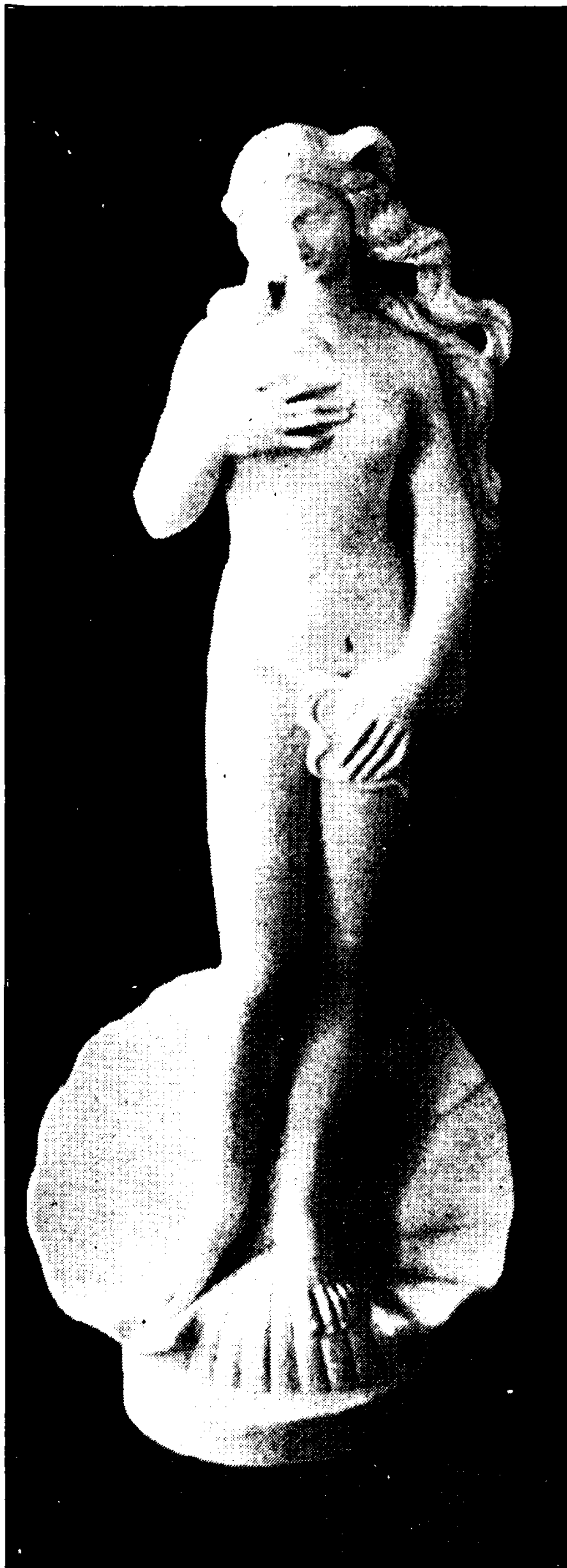
De meeste klanten moeten het toch hebben van oudere schilderstijlen: het houdt wel zo ongeveer op bij de late impressionisten, waarbij wel opgemerkt moet worden dat schilderijen pas vrij gekopieerd mogen worden als de schilder ten minste vijftig jaar dood is. Geen Barnett Newman-kopieën derhalve.

„De mensen willen weer iets moois aan de muur," verzekert Van der Linden stellig. „Er is zoveel ellende op de wereld. Zo'n neerstortend vliegtuig in de Bijlmer... Men wil niet altijd met die toestanden geconfronteerd worden. Als ze dan iets van vroeger aan de wand hebben hangen, iets uit overzichtelijker tijden, dan heeft dat iets rustgevends."

Van der Linden werkt met een bestand van veertig tot vijftig schilders, elk van hen met zijn eigen specialiteit. „Iemand die heel goed is in zeventiende-eeuws werk hoeft het impressionisme helemaal niet onder de knie te hebben. Maar neem maar van mij aan dat er waanzinnig veel talent in Nederland rondloopt. Schilders die niet per se modern bezig hoeven te zijn."

Want dat is zijn klacht richting kunstacademies, dat die veel te lang de techniek onderschoven ten faveure van de ideeën. „Laat ze eerst maar eens leren schilderen voor ze gaan experimenteren. Laat ze maar eens leren hoe een lichaam in elkaar zit. Als ik dan die zogenaamde kunstkenners hoor, dan denk ik: nou nou. Dan sta ik voor die Barnett Newman, Who's Afraid For Red, Yellow And Blue. Daar heb ik niks mee. En daarnaast hangt dan zo'n blauw schilderij van Yves Klein, daar zou je in kunnen verdwijnen als je er maar lang genoeg naar kijkt. Nou, sorry hoor, maar daar geloof ik niet in. Kijk, Picasso en Dali zijn grootheden, zonder meer. Maar die hadden de techniek, die konden ook heel goed figuratief schilderen, en dan mag je experimenteren."

Terwijl schilderen in opdracht, toegepaste kunst met andere woorden, helemaal niet zo schandelijk is als sommigen het doen voorkomen. „In wezen is het niks nieuws wat we doen. Rembrandt schilderde De Nachtwacht ook in opdracht, alleen wilden de opdrachtgevers het niet meer hebben, toen het af was!" Mooi mag weer, dat merkt Van der Linden wel. „Abstracte kunst is koud, heeft geen emotie. De mensen willen iets warms aan de muur."

● *Tweemaal namaak: het 'originele' beeld was al een kopie van het schilderij van de Venus van Botticelli.*

● *De Venus van Milo.* Foto's: GPD

● *Ook de kanovaarders van Renoir moesten er ook aan geloven.*

Ook bij Studio d'Arte is de klant koning, en alles gebeurt dan ook in nauw overleg met de opdrachtgever. Wiens wensen wel eens opmerkelijke vormen aannemen. „Hier, een architect die zichzelf en zijn vriendin naakt afgebeeld wil hebben in een Willinkachtig landschap." Een andere opmerkelijke opdracht betrof een groot bedrijf, dat een schuttersstuk in de trant van Frans Hals wenste. Met de hoofden van de directieleden op de klassiek gekostumeerde schutterslijven.

Bedrijven vormen toch al een belangrijk deel van de klandizie: ook wandschilderingen behoren tot de mogelijkheden. Daarnaast zijn er particulieren die graag iets voor zichzelf laten schilderen. „Kijk, op een gegeven moment kom je voor de vraag te staan wat je aan de muur wilt hebben. Nou, beroemde kunst is eenvoudigweg onbetaalbaar. En veel mensen hebben toch een bepaalde drempelvrees bij galeries. Een poster, dat is weer zo goedkoop. Nou, grote kans dat ze dan toch voor een mooi geschilderd doek kiezen."

De schilderijen van Studio d'Arte zijn nog steeds handmatig vervaardigde unica. Bij beelden kan dat iets anders liggen. Als er eenmaal een mal van is vervaardigd, zou er in principe maar raak gegoten kunnen worden, al verzekert Jan Hendriks de klant dat de beelden die hij in zijn bedrijf bij Boxmeer verkoopt moeilijk onpersoonlijk lopende-band-werk genoemd kunnen worden. Hendriks is een goedmoedige Brabander, die zijn loopbaan in horeca en bakkerswezen afgebroken zag en zeventien jaar geleden in tuinspullen ging. Eigenlijk zouden caravans zijn nieuwe stiel worden, maar een reis naar een Engelse beurs opende zijn ogen.

„Hoe meer caravans ik zag, hoe minder zin ik erin kreeg." Op de terugreis naar de boot in Dover reed hij verkeerd en kwam langs een zaak in oude spullen, even buiten een pittoresk dorpje. „Prachtige dingen zag ik daar. Jonge, ik besloot meteen om in die zaken te gaan. Prachtige beelden, schitterende oude hekken. Ik kreeg nog bijna ruzie met mijn vrouw, omdat ik meteen al aan het bestellen sloeg."

Hendriks haalde zijn beelden aanvankelijk uit Italië, maar daar kreeg hij al snel genoeg van: 'duur en slecht afgewerkt.' Thans doet hij zaken met Trax, een familiebedrijf dat is gevestigd in Kapfdorf nabij Neurenberg. Trax, dat wordt gerund door Egon Traxler die het bedrijf weer van vaderlief overnam, heeft een standaard-assortiment beelden in de aanbieding, die in de originele vorm afkomstig zijn uit vroeger eeuwen: de Venus van Milo, Cupido, Triton (in de vorm van een fontein) en andere iconen, die zich over het algemeen al in het collectieve onderbewustzijn geëtst hebben.

„Als Traxler ergens een beeld tegenkomt dat hij nog niet heeft, laat hij er eerst een kopie van maken in Italië, van hardsteen. Daar wordt dan een mal van gemaakt en die wordt dan gebruikt om de beelden uit te gieten. Maar dan is het nog niet gedaan, hoor. De afwerking gebeurt daar heel precies, ik heb de mensen in die fabriek wel zien vijlen, met hele kleine vijltjes. Ongezond werk, trouwens."

De meeste Trax-beelden komen buiten te staan. De objecten die bedoeld zijn voor tussen vier muren, worden vervaardigd op basis van marmerpoeder. „Dat kan niet buiten, hè, dat vergeet." Vooral badkamers schijnen nogal eens opgevrolijkt te worden met een klassiek naakt. „Dan zijn de mensen zelf ook naakt, dus daar herkennen ze wat in," vermoedt Hendriks. Geen wonder dat hij vanuit de hoek der sauna's ook belangstelling ziet voor zijn handelswaar, maar ook andere horeca-bedrijven die 'op sjiek willen' kloppen bij hem aan. Overigens worden deze beelden ook wel gebruikt om toneeldecor of filmset een realistisch tintje te geven.

Wie een kopie wil hebben van een bepaald bestaand beeld dat niet in het assortiment zit, dient even meer moeite te doen. „We moeten dan een afbeelding hebben. Daar wordt dan een voorbeeld van gemaakt van hardsteen, en die wordt u dan voorgelegd. Pas dan wordt er gegoten."

Over de prijs van zo'n beeld-opbestelling kan Hendriks geen uitspraak doen: die hangt af van het materiaal, de grootte, de mate van gedetailleerdheid. Van de 'vaste' beelden in het assortiment lopen de prijzen op tot enkele duizenden guldens. Niet iets voor de bijstandsmoeder in het rijtjeshuis dus. „Helaas niet, maar zo zit onze maatschappij nou eenmaal in mekaar." De doelgroep moet volgens hem eerder gezocht worden bij „eigenzinnige types, mensen die geen genoegen nemen met een tuinkabouter. Lieden die bewust bezig zijn met het verleden. Dat zie je toch steeds meer, zelf ging ik twintig jaar geleden ook al naar Piraeus en Athene. De Griekse mythologie heeft die mensen nog wat te zeggen."

Als zo'n beeld vanuit Kapfdorf in Boxmeer wordt afgeleverd, ziet het er nog nagelnieuw uit. Wil het object een authentiek-oud tintje krijgen, dan moet ons ruige klimaat toch een paar jaar vrij spel hebben. „Kijk, zo wordt het dan," wijst Hendriks naar een Cupido in zijn tuin, die er met zijn groene uitslag al aardig verweerd en daarmee wel zo echt uitziet. „Die staat er al een jaar of tien."

Wie niet zo lang wil wachten tot zijn kersverse aankoop er uitziet alsof de eeuwen er al tijden vat op hebben, die hoeft niet te wanhopen. „Daar hebben we zo onze methoden voor," lacht Hendriks geheimzinnig. „Het geheim van de smid. Al laat ik liever de natuur zijn werk doen."

Trax levert ook zuilen en andere ornamenten, waarmee je complete huizen in Griekse stijl kunt laten verrijzen. In Oostenrijk schijnt dat al veelvuldig te gebeuren. Zo wordt de oudheid overgebracht naar de laat-twintigse eeuw. Hendriks erkent dat het gevaar van kitsch op de loer ligt. „Maar de mensen die dit soort spullen kopen, zijn er wel bewust mee bezig."

Concurrentie van de kunststofindustrie vreest hij niet. „Dat spul houdt het toch niet vol in ons klimaat. Mijn grootste concurrenten zijn de beunhazen die zo'n beeld bij mij kopen, er een mal van maken en daarvan beelden gieten in cement. Maar dat spul vervaagt al na een paar jaar."

Hoe aanstekelijk Hendriks ook over zijn beelden en zuilen kan vertellen, zijn ware liefde ligt toch bij de oude hekwerken; die het oor op zijn terrein staan. „Och man, die dingen hebben echt een geschiedenis, hè. Die zijn ooit door een of andere smid gemaakt, hebben jaren of eeuwenlang ergens gestaan. Die hekken hebben me iets te vertellen. Ja, dat heb ik bij die beelden minder, dat zijn toch maar kopieën."

De prijskaartjes van kopieën laten niet zulke enorme bedragen zien als voor de originelen betaald moet worden. Het Joodse Bruidje (naar Rembrandt), dat Van der Linden in zijn Studio d'Arte heeft hangen, moet – 'inclusief kostbare lijst' – toch nog zo'n 15.000 gulden opbrengen. „Dat ligt aan de grootte, hè, en aan de gedetailleerdheid." Maar wie een eenvoudig portret wil hebben, kan voor 700 tot 800 gulden al terecht. Een schutterstuk op redelijk formaat zou op zo'n 2500 tot 3000 gulden komen. „Het hangt er maar vanaf wie het schildert, hoe lang hij ermee bezig is en hoe complex en gedetailleerd het moet worden."

Bij Studio d'Arte wordt van geval tot geval bekeken wat de prijs moet zijn. De beelden van Trax staan overzichtelijk gerangschikt in een prijslijst. Met een prijs van 6190 gulden is de fontein 'Leeuwenbron' een van de duurste uit de collectie. Een Venus van Milo doet 805 gulden, die van Botticelli is er voor 915 en 1775 piek, afhankelijk van de grootte. De Paula van Canova varieert van 695 tot 3225 gulden. Er is al een boekensteun voor 95 en een duif voor 65.

anderzijds

Vliegen

DOOR SANTE BRUN

Een van de overlevenden van het ongeluk met de DC-10 van Martinair in Faro was een mevrouw die na vijftien jaar soebatten van haar meer vooruitstrevende familieleden over haar vliegangst was heengestapt, en had ingestemd met een reisje naar Portugal. Zij moet gedacht hebben dat het Duitse luchtvaartgezegde *runter kommen Sie immer* wel erg letterlijk werd uitgevoerd op haar eerste vlucht.

Zij is ongetwijfeld een van de honderdduizenden die dezer dagen zijn toegevoegd aan de talloze Nederlanders die voor geen goud in een vliegtuig stappen, als het de bedoeling is dat dat vliegtuig ook gaat vliegen.

Zelf ben ik een redelijk doorgewinterd luchtreiziger; ik vind het heerlijk wanneer ik mag meereizen in een vliegtuig van een type waar ik nog nooit in gezeten heb. Echte noodsituaties heb ik nog nooit meegemaakt, al heb ik wel eens een wenkbrauw beschadigd bij de onzachte landing van een Boeing 727 van Lufthansa op Schiphol, heb ik mijn hart vastgehouden bij een dwarrelvlucht in een Fokker Friendship naar Londen en de hele vlucht zitten staren naar een lange bout die uit de vleugel van een Boeing 737 van Air Algérie stak – op de terugvlucht was dat trouwens nog steeds het geval.

En sinds ik Michael Palin bij zijn reis van pool tot pool in een DC-6 van veertig jaar oud heb zien landen op een schaatsbaan aan de Zuidpool denk ik, dat vliegen eigenlijk inderdaad verschrikkelijk veilig is, en dat er al heel wat moet gebeuren wil er iets mis gaan.

Maar ik kan me intussen wel heel levendig voorstellen dat mensen vliegangst hebben.

Want vliegen mag dan veilig zijn, veel veiliger dan spoorweg- en al helemaal veel veiliger dan autoverkeer: het is domweg onnatuurlijk. Door te vliegen begeef je je in verboden domein, een mens kan niet vliegen.

Hij heeft na het wiel te hebben uitgevonden echter ook weten te bedenken dat je een draagvlak zou kunnen construeren dat omhoog gaat doordat de luchtstroom langs de bovenkant een grotere weg moet afleggen dan die langs de onderkant, en daardoor werd het vliegtuig mogelijk. Met je verstand weet je dat het kan, maar je gevoel zegt dat het onmogelijk is en dus ook niet geprobeerd moet worden.

Ik denk daar ook elke keer aan als ik instap, of het nu in een Cessna is, een slecht onderhouden Toepolev 134A of een gloednieuwe Airbus.

Gelukkig staat er heel wat tegenover. Niet alleen dat je snel op de plaats van bestemming bent. Dat vind ik zelfs een groot nadeel. Maar je geniet het voorrecht – en die sensatie wordt nooit minder – in schel zonlicht te mogen vliegen terwijl het beneden dagenlang druilt. Alleen in een vliegtuig krijg je een zeker besef van de onwaarschijnlijke weidsheid van de aarde. Ik krijg nooit genoeg van de verkneukeling dat vlak buiten dat raampje, op nauwelijks tien centimeter van je zachtjes tinkelend whiskyglas een temperatuur van zestig graden onder nul heerst en de levensnoodzakelijke zuurstof vrijwel afwezig is. En nooit gaat het ontzag over voor het feit, dat je je in een reusachtige machine bevindt waar tienduizenden dingen fout kunnen gaan maar dat bijna nooit doen.

Kortom: vliegen is zonde, in de katholieke zin van het woord.

Maar dan: geen groter genoegen dan een zondig genoegen. Kan dat u, verstokte niet-vlieger, toch over de drempel heen helpen?

imburgs WOONBLAD

Octobus

Zaterdag 2 januari 1993 ● Pagina 29

Veertig landen vertegenwoordigd op 'Wereldwoondag'

Internationaal design op Meubelbeurs Keulen

Veel Nederlanders hebben in de afgelopen jaren de weg naar de Wereldwoondag in Keulen weten te vinden. De Internationale Meubelbeurs '93, zoals de Wereldwoondag officieel heet en die zondag 24 januari wordt gehouden, omvat 13 hallen met een totale oppervlakte van 260.000 m2. Veertienhonderd exposanten uit veertig landen tonen hun aanbod.

Wie naar Keulen gaat voor design vindt op de bovenverdieping van de hallen 1, 2 en 3 het Avantgarde Design Centrum. Op de verdieping van hal 1 staan fabrikanten uit Italië, Frankrijk en de Verenigde Staten. Doorlopend naar hal 2 treft u designmeubelen uit Denemarken, Spanje, Zwitserland en Nederland aan. Meer Nederlandse design meubelen en tevens ontwerpen uit Finland en Oostenrijk zijn te vinden in hal 3.

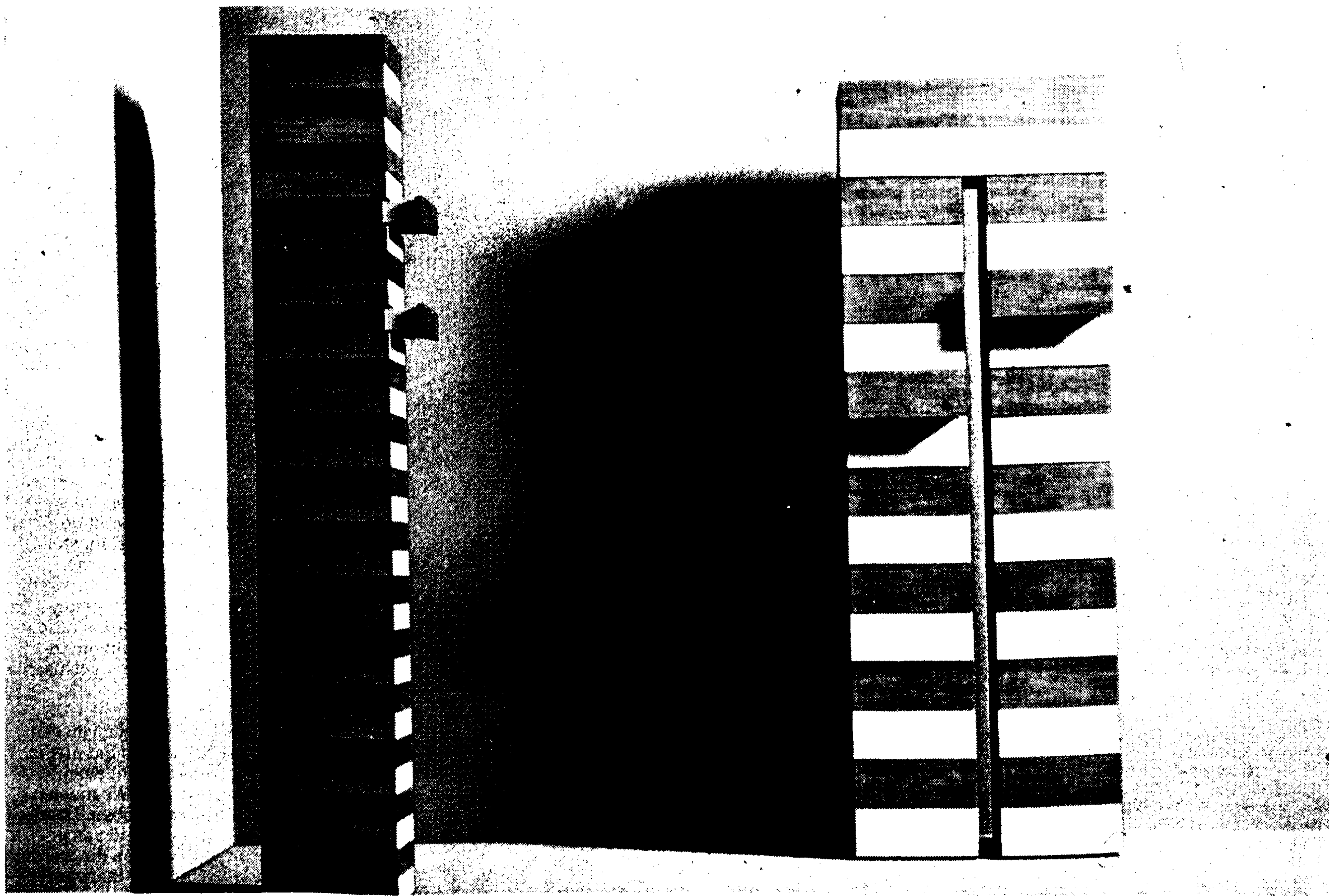
De nieuwe trend in designmeubelen is kort en krachtig: functioneel. Designers leggen zich toe op praktische meubelen als uittrektafels, serveerwagens, verrijdbare audio/videomeubelen, fauteuils met zitten ligstanden, verstelbare tafeltjes en slaapbanken.

Daarbij valt op dat veel op rolletjes loopt, licht en probleemloos. En verder dat stoffen en binnenwerk van zitmeubelen steeds zachter worden, streelzacht, zogezegd. Dit geldt in zekere zin ook voor houten en metalen delen. Die worden afgerond en zodanig vormgegeven dat je je er niet gemakkelijk aan kunt stoten.

Slaapkamers

Het romantische, sprookjesachtige interieur treffen we vooral bij de slaapkamers aan. Wie speciaal voor een slaapkamer naar Keulen komt, vindt een geconcentreerd aanbod in hal 12. Hemelbedden zijn er te kust en te keur, in allerlei stijlen, van postmodern tot Latijnsamerikaans, van strak vormgegeven design tot overdadige neobarok. Zelfs een bed in de vorm van een gondel, bedolven onder een berg kussens, is er te bewonderen.

Over stijlen gesproken, een uitgesproken trend is ook: zich niet aan één stijl houden, maar juist van alles en nog wat door elkaar toepassen. Een grote tafel bijvoorbeeld met daar omheen stoelen uit een andere periode. Als knaleffect hierbij een avantgardistisch dressoir.
Deze tijd is een dorado voor verzamelaars en jagers op veilingkoopjes. Alles mag en kan bij elkaar. Of zo'n mengelmoesje een stijlvol en leefbaar interieur oplevert, hangt van het talent van de inrichter af. Maar dat talent kun je ontwikkelen, door veel te kijken en af en toe eens een gedurfde gok te wagen. Een prima tijd voor jonge mensen die weinig geld hebben voor hun inrichting. Met allerlei tweedehandsjes die aan een nieuw verfje of kussentje genoeg hebben, kun je een heel trendy interieur samenstellen.

● *In Keulen worden designmeubels uit alle landen getoond. Op de foto twee kasten die de Japanner Shigeru Uchida voor de Nederlandse meubelfabrikant Pastoe ontwierp.*

Computer

Een geheel ander aspect in het interieur is de personal computer. Met zijn aanwezigheid wordt door ontwerpers de laatste jaren duidelijk rekening gehouden, want deze huisvriend heeft flink wat armslag nodig. Voor het plaatsen van de hardware, voor het opbergen van handboeken en diskettes, die in no time meters ruimte opslokken.

We willen de computer graag zó onderbrengen dat hij geen storend element vormt in de huiselijke atmosfeer. Maar we willen tevens dat een en ander op professionele wijze is geïnstalleerd (juiste tafel, ergonomisch verantwoorde stoel). In Keulen kunt u ook voor dit onderdeel van de inrichting allerlei ideeën opdoen.
Op de Internationale Meubelbeurs staan alle meubelfabrikanten van enige betekenis in Europa en van overzee bij elkaar. Een mooie gelegenheid om je heel breed te oriënteren als je plannen hebt voor een ander interieur.

Kaarten vooraf bestellen

De Internationale Woonbeurs in Keulen is op 24 januari van 9 tot 18 uur geopend. Vanaf de Hauptbahnhof is Keulen is er een rechtstreekse verbinding (U-bahn 14) naar de oostelijke ingang van de beurs. De ingang van de Rijnhallen is bereikbaar met een pontje dat vlak achter het station ligt.
Een kaartje kunt u tevoren kopen via de Nederlands-Duitse Kamer van Koophandel in Den Haag (070-3614251). U betaalt dan 17,75 gulden in plaats van 20 DM bij de ingang van de beurs. Bovendien kunt u met de toegangskaart gratis gebruik maken van bus, tram en trein in de regio Keulen.

Tentoonstelling Gerrit Rietveld

In het Centraal Museum Utrecht is tot en met 31 maart een tentoonstelling bezichtigen van de architect Gerrit Rietveld. Rietveld is vooral bekend geworden door zijn rood-blauwe stoel en het Rietveld-Schröderhuis.
Daarnaast zijn er verschillende activiteiten rondom de tentoonstelling. Het Centraal Museum is geopend van dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur. Op woensdag en vrijdag is het museum geopend tot 21.00 uur. De toegangsprijs is tien gulden voor volwassenen en 7,50 gulden voor kinderen tot en met 13 jaar. Voor meer informatie 030-362362.

Kamerden is heel langzame groeier

Wie met een wat exclusieve kamerplant het interieur wil sieren kan eens denken aan een kamerden, Araucaria heterophylla. Misschien wel ter gelegenheid van de feestdagen cadeau gekregen, hoewel deze plant niet als kerstboom bedoeld is. Ze moet niets hebben van 'aangekleed' worden met slingers en kaarsjes. Ze staat ook het liefst in haar eentje in een pot, niet gehinderd door aanraking van andere planten. De kamerden is meestal zo'n 30 cm hoog.

Er is duidelijk verschil tussen een uit kopstek en een uit zaad opgekweekte kamerden. Kopstek levert veel zwaardere planten dan zaailingen, en dat komt ook in de prijs tot uitdrukking. De kopstek-kamerden kost rond de drie tientjes, de zaailingen met hun dunne takjes aan de onderkant gaan voor de helft van die prijs over de toonbank.

De naam komt uit Chili, van de Araucana-Indianen of van de provinciënaam Arauco. Verscheidene soorten zijn inheems in de bossen van Zuid-Brazilië en ze groeien wel veertig tot zestig meter hoog op de Chileense bergruggen. Verder komen ze voor op eilanden ten oosten van Australië, allemaal uitsluitend op het zuidelijk halfrond dus.

In winterrust

Vroeger werd een kamerden wel als huwelijksgeschenk gegeven. Dat was in de tijd waarin nog geen sprake was van centrale verwarming en de kolenkachel maar af en toe, bij speciale gelegenheden, in de 'beste kamer' werd aangestoken. Voor de rest stond de kamerden in de voor haar ideale temperatuur van tussen de 6 en 10 graden. Ze krijgt dan maar eens per week wat water, want ze is in winterrust.

De kamerden kan er tegen als ze tamelijk donker staat. In de zomer kan ze van juni tot oktober buiten bivakkeren, maar dan wel graag beschut, in de schaduw van bomen. Omringende planten mogen haar niet aanraken. De overgang van binnen naar buiten moet geleidelijk gebeuren. Binnenshuis kan de plant ook niet tegen tocht of aanraking als je er langs loopt. Geef haar ook nooit een bladglansmiddel. Gebruik voor het gieten lauwwarm, onthard water. De potkluit moet matig worden droog gehouden. Te veel water veroorzaakt bij de onderste takken naalduitval. Enkele malen per week de plant besproeien of een luchtbevochtiger in de kamer zetten voorkomt naregheid tijdens de winterperiode. Dan moet er ook geen voeding worden gegeven. Begin daarmee pas weer in maart/april, wanneer de groei inzet. Geef eens per 2 à 3 weken een halve dosering.

De kamerden is overigens in de huiskamer een trage groeier. Daar kan ze hooguit anderhalve meter halen, en dat is wel heel wat bescheidener dan de vele tientallen meters die ze als boom in Chili kan bereiken. Per jaar groeit ze hier zo'n 15 cm, goed voor een nieuwe zijtak.

Verpotten

Per drie of vier jaar kun je zo ook in een iets grotere pot zetten. Laat de wortelkluit daarbij intact, want daarin zit een bodemschimmel waarmee de plant in symbiose ('wederzijds voordeel') leeft. Zet de kluit in een goede potgrond van klei en rivierzand, zodat er een water doorlatend mengsel ontstaat. Verpot in maart.
In de winter kan het gebeuren dat de kamerden haar takken slap laat hangen, omdat ze te warm, te droog of te weinig belicht staat. Er willen wel eens witte dotjes tussen de naalden ontstaan: wolluis. Tip dipluisjes aan met een in spiritus gedrenkt penseel.
De cultuurvorm Glauca heeft blauwgroene naalden. Gracilus bezit compactere, kransvormige vertakkingen. Araucaria angustifolia vertoont bladvormige naalden en A. bidwilli heeft gevaarlijk scherpe naalden. Deze soorten treffen we overigens maar zelden aan.

Riant uitzicht vanaf nieuwe 'watertoren'

Ruim wonen in achthoek

DOOR JO REIJNDERS

In de Randstad woonden ze altijd aan het water. Wanneer ze ooit zouden verhuizen, wilden ze wel heel iets anders. Een ruim huis met fijn uitzicht. Rudi Rolf en Annemarie Vermeer gingen in het Limburgse op zoek naar een locatie en vonden die op een heuvel aan de Zandweg in de Heerlense wijk Heerlerbaan. Rolf tekende zelf voor het ontwerp van het achthoekige huis en sinds kort staat er een nieuwe 'watertoren' in Heerlerbaan.

De bijnaam die voorbijgangers aan hun huis hebben gegeven vindt Rudi Rolf niet eens misstaan. „We vinden het zelfs leuk dat de mensen dit huis zo noemen. Een eindje verderop staat immers nog een overblijfsel van een echte watertoren," zegt hij. De filosofie achter de keuze voor een achthoekig huis is net zo veelzijdig als het gebouw zelf. „We hebben samen lang verzonnen hoe het moest worden. Iets heel anders dus, en beslist niets met rechte hoeken. Eerst dachten we aan een driehoekig of vijfhoekig huis, maar dan krijg je echt rare verhoudingen," zegt Annemarie Vermeer.

Rudi Rolf, hoogleraar cultuurwetenschappen, studeerde onder andere architectuurgeschiedenis en kijkt daardoor met andere ogen naar gevels van gebouwen. „Het mooiste gebouw dat ik ken is Castell Delmonte, een jachtslot van de Duitse keizer Frederik de Tweede in Zuid-Italië. Het is een groot achthoekig gebouw met eveneens een achthoekige binnenplaats. Ons huis moest een soort verkleinde uitgave van dat idee worden."

Het tweetal is bovendien gecharmeerd van de historie, die achter veel ronde en achthoekige gebouwen schuilt. „Het heeft altijd iets met leven en dood te maken. Doopkapellen en veel grafmonumenten zijn vaak een acht- of twaalfhoekig of helemaal rond. Denk maar aan de Engelenburcht in Rome. En gebouwen die met water te maken hebben, fonteinen en watertorens," filosofeert Rolf.
Een huis moet volgens Rolf en Vermeer ook bescherming bieden. Doorkijkhuizen zijn volgens hen net een etalage, terwijl ze zelf hun stekkie liever zien als een soort holletje.

Architect

De uitvoering van het plan had wat voeten in aarde. Het vinden van een architect, de eerste hobbel die genomen moest worden, lukte niet. Niemand wilde er blijkbaar aan, daarom besloot Rolf zelf maar een tekening te maken. De reactie van de welstandscommissie op het uitzonderlijk ontwerp valt mee. „Slechts op enkele details kwamen aanmerkingen, het ontwerp zelf leverde geen problemen op. Het project Zandweg biedt toch wel veel ruimte voor nieuwe ideeën. Maar het was wat moeilijker om een aannemer te vinden. Ook dat is tenslotte gelukt. En we zijn zeer tevreden over het resultaat," stelt Rolf vast.

De keuze voor de steen was vlug gemaakt. Het moest een baksteen worden die uit deze streek afkomstig is. De vormgeving van de gevels heeft te maken met de ligging. „Als je van buiten kijkt, lijkt het huis erg gesloten. Je ziet altijd minstens drie gevels met veel baksteen. Maar van binnen is het heel erg licht. Dat komt omdat er toch relatief veel ramen zijn en ook door de hoge ruimtes op de begane grond. Die zijn 3,4 meter hoog. De toegepaste kleuren in de ruimtes houden rekening met het licht. Op het zuiden zijn de kozijnen blauw, dat maakt de zaak wat koeler. De ruimten op het noorden hebben warmere kleuren, zoals rose en oranje. Op het echte zuiden hebben we in de woonkamer een blinde muur. De meeste mensen vragen waarom we daar bijvoorbeeld geen grote schuifpui hebben gemaakt. Maar als je binnen bent, zie je dat dat helemaal niet nodig is."

Metselaars

Complimenten trouwens voor de Limburgse metselaars. „De steenberen op de hoeken lopen heel langzaam naar binnen en dat is lastig metselen met steeds nieuwe overgangen. Ook zijn ze echte meesters in 'wild-verbandmetselen'. Die zul je in de randstad niet gauw vinden," aldus Rudi Rolf.

De achthoekige vorm van het huis zorgt voor veel ruimte. Het bebouwde oppervlak is van geval tot geval telkens twaalf meter breed, zodat er buiten nog veel plaats overblijft. Binnen telt de begane grond een ruime woonkamer, keuken, studeerkamer en bijkeuken. Op de eerste verdieping zijn vier kamers en op de bovenverdieping nog eens drie, waarvan een groot atelier voor een andere passie van Rudi en Annemarie: schilderen en tekenen.

● *Het achthoekige huis biedt voorlopig genoeg ruimte voor Rudi en Annemarie en hun dochtertjes Merel en Ursula.* Foto: FRANS RADE

Alle ruimten bevinden zich rondom het eveneens achthoekige trappenhuis dat de maximaal toegestane hoogte van 10 meter meet. „We hebben bewust van dit maximum gebruik gemaakt om de ruimte zo volledig mogelijk uit te buiten. Wel is het natuurlijk moeilijker om de kamers in te richten. Meubilair is immers voor rechthoekige kamers ontworpen. Maar voor al die spannende hoekjes proberen we zelf wel iets te ontwerpen. Dat houdt ons voorlopig nog wel even bezig."

Hoewel het tweetal er niet aan denkt om voorlopig te gaan verhuizen, maken ze zich geen zorgen om de verkoopbaarheid van het huis. „Er hebben al mensen interesse getoond." Voorbijgangers zijn vaak nieuwsgierig.

„Men vindt het in elk geval niet afschuwelijk. Ik denk dat het redelijk geaccepteerd is," zegt Rudi Rolf.
Hij kan met zijn gezin gaan genieten van een fantastisch uitzicht. Bij goede weersomstandigheden rijkt de blik tot Maastricht, het Klinikum van Aken en de energiecentrale van Maasbracht.

Limburgs Dagblad
woonpiccolo's

Voor meer informatie zie eerste piccolopagina of bel

045-719966

Voor méér resultaat

Postbus 3100, 6401 DP Heerlen, Fax 045-739364

OG te huur gevraagd

Te huur gevraagd bedrijfsruimte
*omgeving Sittard/Geleen
*plm. 60-80 vierkante meter
*goed bereikbaar met bestelauto
*voor langere periode (5-10 jaar)
eigen ingang
deugdelijke bouw
Neemt u hierover s.v.p. contact op met dhr. G. Neggers van Maas-Services, Ekkersrijt 4102, 5692 DC Son (N.Br.) Tel. 04990-75840.

Onroerend goed te huur gevraagd:
Te huur gevraagd voor Deense familie
Ruim vrijstaand huis
Gelegen in straal van max. 20 km. van Brunssum.
Ind. 4 slpk., grote woonkamer, aparte eetkamer, dichte keuken, garage en tuin. Geschikt voor het vervullen van representatieve functies. Reacties te richten aan:
DANISH LIASON OFFICE
Tel. 045-262261.

Ned. j. man., 32 jr., vast werk, goed salaris, zkt. goed KOSTHUIS, liefst bij Indones. vrouw. Wordt goed betaald. Omg. Landgraaf-Heerlen. Tel. 045-322720.

Te h. gevr. WOONRUIMTE met tuin voor 1 pers., omg. Roermond. Tel. 04492-1518

Echtpaar met 1 kind zoekt per 1 febr. 1993 woonruimte in LANDGRAAF of omg. Huurpr. tot max. ƒ 1.000,- per mnd. Tel. 045-324186.

BELONING ƒ 250,-! Woonruimte min. 2 slpks., huur tot ƒ 900,-. Tel. 04498-56912.

Onroerend goed te huur aangeboden

KLIMMEN tijdelijk te huur vakantie-bungalow met tennisbaan. 04405-1937.

Te h. 1-pers. APPARTEMENT best. uit zit-slaapk. badk. toilet en hal. Huur ƒ 525,- p.mnd. incl. water/licht en c.v. naast Rest. Lotus, Kampstr. 17, Schaesberg. 04455-2236.

Per 1-1-'93 te huur woonhuis in Kerkrade/Spekholzerheide, Industriestr. 25a. Ind.: hal, woonk. open keuken, badk. 2 slpkmrs. berging, tuin, ƒ 850,- excl. p.m. Borg vereist. 04742-3362.

VALKENBURG. Appartement te huur All-in. Tel. 04406-16439.

Te h. in Kerkrade, WINKEL-kantoor- praktijkruimte, ƒ 475,-. Tel. 045-412822.

BRUNSSUM centr. residentie Vijverpark, te h., prachtig appartement m. woonk./ op. keuken, (10.0 x 4.80 m), 3 slpks., balkon, 18 m2 op zuiden m. schitterend uitzicht op vijverpark. ƒ 1.450,- incl. servicekosten.Tel. 09-328.971.1028 na 14.00 u.

Te huur halfvrijst. WOONHUIS, rustig gelegen te Brunssum, Jan Steenstr. 10; zolder, 4 slpks., douche, keuken, woonk. ongev. 3.50 x 7.15 m., kelder, garage, voor- en achtertuin, huurpr. ƒ 1.100,- p.mnd., te aanv. per 1-02-'93. Voor afspraak tel. 045-253459.

Te huur nieuw APPARTEMENT in Grevenbicht. Tel. 04498-55217.

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

Waarom verkopen
zoveel mensen uitgerekend door ons hun huis?
* KORREKTE EN DESKUNDIGE WERKWIJZE
* GROOT AANTAL KOOPINTERESSENTEN
* OPTIMALE KOOPPRIJS
* ONZE GUNSTIGE FINANCIERINGEN MAKEN DE BESLISSING VOOR EEN KOPER MAKKELIJKER
* WIJ VERZORGEN ALLES VOOR U TOT NA DE ONTVANGST VAN DE KOOPPRIJS
* MEER DAN 1000 TEVREDEN CLIENTEN BEVESTIGEN ONS SUCCES
Wilt U uw huis in het grensgebied verkopen, bel ons!
Ook als u zelf niet wilt verkopen, maar een huis weet, dat te koop is, belt u ons.
Als dank nemen alle verkopers en bemiddelaars deel aan onze jaarlijkse loterij. Hoofdprijs 2 dagen Euro Disney Parijs voor 4 pers. en nog 9 andere interessante prijzen.
U ontvangt dan na de notariële transportakte voor uw bemiddeling ƒ 250,-.
☎ 09-4924073017 / 045-451291
Immobilien van Lier-Radermacher GmbH

Bedrijvenpark
Op zichtlokatie gelegen b.p. Wolfkoul te Susteren.
Breedte en diepte kunnen in overleg worden bepaald.
Koopprijs op aanvraag.
Inl. Grouwels/Daelmans, 043-254565 b.g.g. 641321.

Snel en goed Uw huis verkopen?
Jos Storms O.G. Past.Vonckenstr.44 Geleen 046-742550
Geen Verkoop! Geen kosten

Landgraaf
In Ubach over Worms een leuk gesit. tussengelegen woonhuis (bwj. '83) met berging en tuin. Ind.: beg. gr. gang, toilet, woonkamer met open keuken Verd.: badkamer, 3 slpks, zolder. c.v. Prijs slechts ƒ 139.000,- k.k.
Livac B.V.
Akerstraat Nrd 11, Brunssum. Tel. 045-220550.

Woonhuis verkopen???
Wij kopen uw woonhuis direkt zelf
aan 100% zekerheid + geen makelaarskosten.
Denis Vastgoed ☎ 040-518428

Uw huis verkopen
met behulp van de
echte makelaar
Bel de onroerend goed lijn
046 - 750 000 !
Peters & Partners Geleen
Geen verkoop - Geen kosten

Heerlen
Halfvrijst. woning, luxe uitgevoerd met gar. en berging, luxe keuken, 3 slpkmrs. en tuin op het zuiden. Deze woning moet U van binnen zien!
Vr.pr. ƒ 185.000,- k.k.
Mak. kant. L. Janssen b.v.
Tel. 046-335840.

Te koop gevr. ouder WOONHUIS met tuin (opknappen geen bezwaar). Tel. 046-753367.

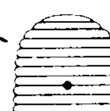
Spaarhypotheek 7,9%, 20 jaar vast. Unieke mogelijkheden voor 2 inkomens. Bel. 045-712255. STIENSTRA Hypotheek Service.

Sittard
vrijstaande, door gar. geschakelde, uiterst luxe won. op erg goede ligging met L-vorm. woonkamer, dichte keuken, luxe badk. 4 grote slaapk. gar. (9 mtr.) en kelder. Vr.pr. ƒ 298.000,- k.k.
Mak. kantoor L. Janssen.
046-335840.

Kerkrade
In Eygelshoven een kleinere, geheel te renoveren tussenwoning met tuin. Indeling: Begane grond; gang, 2 kamers, keuken, bad met toilet. Verdieping: 2 slaapkrs. vraagprijs ƒ 69.000,-k.k.
Livac b.v.
Akerstraat Nrd. 11,
Brunssum. Tel. 045-220550.

DOENRADE, woonhuis. Ind: woonkamer, moderne woonkeuken, 4 slpks., badk. met 2e toilet, kelder, vr.pr. ƒ 138.000,- k.k. John Seegers O.G. 046-525318.

Vrijstaand woonhuis met 4 slaapk. en dubb. garage te Doenrade/Schinnen.
ƒ 325.000,- k.k.
Wegens snelle en goede verkoop
panden
voor de verkoopbemiddeling gevraagd.

MAKELAARDIJ
HONINGS
Deken Quodbachlaan 13
Kerkrade. 045-460444.

HEERLEN, Gouverneurstr. 33. Royale Drive-in-woning met tuin, in rustige woonbuurt. Slechts 3 min. van autosnelweg. Ind.: o.a. hal, grote woonk. compl. keuken, berging, 2 en 1 slpkmr. garage. Pand is uitst. onderh. Vraagprijs ƒ 178.500,- k.k. Mon Beugels Verzekeringen/Onroerend Goed Oirsbeek. Tel. 04492-4007.

HOENSBROEK: vrijstaand woonhuis met garage en gescheiden zakenpand, ca. 305 m2. en 2 app. Huuropbr. app. ƒ 15.000,- per jaar. Huuropbrengst zakenpand ƒ 18.000,- p.jr. Inl. John Seegers, O.G. 046-525318.

HOENSBROEK vrijstaand herenhuis met gar. en tuin. Ind.: royale hal, woonk. 9 x 4 mtr aansluitend serre, dichte keuk 4 x 3 mtr., bijkeuk. 3,5 x 3 mtr., 3 slpks, badk. met ligbad en 2e toilet, ruime zolder. Royale omsloten tuin. Opt. priv. Vr.pr. ƒ 229.000,- k.k. Inl. John Seegers, O.G. tel. 046-525318.

LANDGRAAF. Ruim vrijstaand landhuis (1988, onder fraaie, moderne architectuur), woonk. 50 m2, woonkeuken met app., bijkeuken, 4 slaapk., hobby/5e slaapk., luxe badk., kelder, hobbykelder (40 m2), garage en fraai aangelegde tuin. Vraag-pr. ƒ 425.000,- k.k. Mak. kantoor Rob Dassen, tel. 046-375757.

Te koop bouwkavel in WIJNANDSRADE ca. 585 m2, (18 mtr x 32,5 mtr). ƒ 160,- per m2 k.k. 043-630221.

HOENSBROEK, Prins Willemstr. 78. Mooie halfvrijst. woning, 1980 m. gar. Direct te aanv. ƒ 200.000,-. Inl. bez. 045-210694 - 02518-72305.

Vooroorlogs WOONHUIS met spoed te koop gevraagd, opknappen geen bezwaar. Tel. 040-520558.

Gevraagd met spoed, WOONHUIS liefst met grote tuin tot ca. ƒ 150.000,- opknappen geen bezwaar. Tel. 040-520558.

Te k. aangeb. WINKEL-WOONHUIS, Schaesbergerstr. 108, Kerkrade. Ind.; beg.g. 300 m2, 1e etage 4 k., 2e etage 4 k. perc. gr. 610 m2. Prijs ƒ 225.000,- k.k., te bevr. Tel. 09-49.2407.3017.

Te k. half vrijst. WONING in Brunssum, 2 slpks. en 3e slpkm. op zolder, met garage. Tel. 045-274018 b.g.g. 250309.

NUTH, Nuinhofstr. 15. Prima geleg. (nabij station) groot halfvrijst. woonh. met garage, carport, grote tuin (50 diep), 5 slpks, zolder (vaste trap), nieuwe c.v. en nieuwe elektr. Pand is goed onderhouden ƒ 149.000,- k.k. Tel. 046-742550. Jos Storms O.G. Geleen.

Te Genk super de luxe NIEUWBOUWVILLA te koop van 1 jr. oud in bosrijke omgeving op 25 are grond. Vraagprijs plm. 13.000.000 Belgische Franken. Tel. 09-32.89.36.17.54

Te Hasselt BUNGALOW te koop - Spaanse stijl. Hogere prijsklasse. Tel. 09-32.89. 36.17.54

Wilt u uw huis verkopen?
Voor ons geen probleem!
Makelaarskantoor:
Cordes & Kramer
Kohlscheid (Dld) — Aachen (Dld)
Tel. 09-4924075959б — Tel./Fax: 09-4924120800

Wij bouwen WONINGEN voor u vanaf 3.500.000 Belgische Franken. Tel. 09-3289361754.

Bedrijfsruimte

Te huur aangeb. BEDRIJFSHAL 1320 m2. Kissel Heerlen. Totaal geïsoleerd, verwarming, kantoren parkeergelegenheid. Inl. Biallass Beleggingen 045-412189 b.g.g. 310557.

Kamers

Te h.a. centrum Heerlen ETAGE voor 1 pers. met woonkamer, slaapkamer, keuken en gebruik van douche/toilet. Br.o.nr. B-3412, L.D. Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Gemeubileerde kamers te huur te HEERLEN, v.a. ƒ 350,-. Tel. 045-722721.

1-pers. mooi gemeubileerde kamer bij familie te huur te LANDGRAAF. 045-319778

Student zoekt KAMER per 1 februari. Tel. 04959-1915.

In/om de tuin

DOMPELPOMPEN voor kelders en vijvers, 7.000 liter per uur, 220 V, ƒ 225,-. Jo Knops, Rijksweg Zuid 195, Sittard. Tel. 046-512718.

HOUTVERSNIPPERAARS/ Compostmolens ca. 15 modellen, voor vrijblijvende demonstratie, bezoek ons bedrijf. Lozeman tuinmachines b.v., Markt 14, Lottum. Tel. 04763-2341.

Woningruil

Woning te SITTARD Limbrichterveld, goed onderhouden, eengezinswoning (hoekhuis) met tuin en berging tegen eengezinswoning te Stein. 046-517337.

Bouwen/Verbouwen

Te koop
Palletstelling
in prima staat in diepte's van 70-90 en 150 cm. Legbakkenlengte 350 cm. Hoogte van 340 cm. en 680 cm. Staanders 340 cm. ƒ 87,50 p.st. Legbalken 350 cm. ƒ 37,50 p.st.
Stalen legbordstelling
zo goed als nieuw. Bruynzeel 300 cm. hoog 50 cm. diep, 6 legborden pr.ƒ 125,- p.m. Gegalvaniseerde legbordstelling. Diverse maten v.a. ƒ 75,- p.m.
Rockmart, Kissel 46A, Heerlen. 045-723142.

Lekkende kelder?
Optrekkend vocht?
Emiss repareert goedkoper in de maanden januari en februari.
Emiss b.v., De Koumen 92, 5433 KG HOENSBROEK

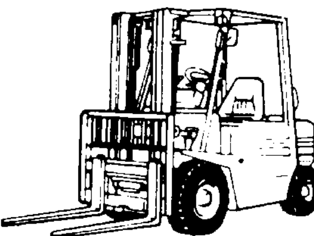

Bel. 045-223240.

Bouwmaterialen & Machines

Romneyloodsen Nissenhutten
In en verkoop, verhuur, verplaatsen, isoleren.
SYSTEEM LOODSEN BOUW BV
Tel. 01892-16195. Fax. 01892-18148.

Ruime keuze uit 25 gebr. Toyota en Komatsu
Vorkheftrucks

Vanaf 700 - 2500 kg met benzine-, gas-, diesel- en electromotor. Voor verkoop, verhuur en service Collé, Nusterweg 90, Sittard. Tel. 046-519980.

KUNSTSTOF-raam, kleur donker-eiken, afm. 209 x 141 cm., uitv. als draaikiep-draaikiepraam. 045-241917.

Kanteldeuren en rolluiken bestellen? STRATEN Voerendaal bellen. Ook voor industrie. Tenelenweg 8-10. Tel. 045-750187.

KANTELDEUREN, roldeuren, sectiedeuren met of zonder afstandsbediening in 23 maten direkt leverbaar. Afstandsbediening computer gestuurd, geschikt voor alle soorten garagedeuren compl. met zender voor uw auto. Fa. Straten, Eijkskensweg 18, Geulle. 043-641044

Te k. BIELZEN, ƒ 11,- p.st. Nusterweg 100, ind.terr.nrd. Sittard. Afh. tussen 8-16 uur

Wonen Totaal

Eiken-meubelgroothandel t.o.h. reüniegebouw Geleen
30% goedkoper dan elders
Groenseykerstraat 41B. Tel. 046-747446.
Open ma. v. 13.00-18.00 uur; dinsdag-vrijdag v. 09.00-18.00 uur; zaterdag v. 10.00-17.00 uur.

Zkt. u 2e hands MEUBELS? Veel keus ook antiek. Kouvenderstr. 208, H'broek.

Te k. WATERMATRAS met toebehoren. 045-722873.

Te k. eiken EETHOEK ronde tafel en 4 stoelen met rieten zitting; bankstel 3-1-1, ronde eiken salontafel met 3 bijzettafeltjes, alles i.z.g.st. ƒ 1.500,-. Tel. 04459-1718.

Te k. WOONKAMER-KAST 240x195 mtr., div. lampen, eetbar, incl. 4 kruk. en karpetten t.e.a.b. 045-317304.

Noten EETHOEK met 4 stoel. en salontafel, rond met kolomvoet 3 fauteuils, i. z.g.st. Tel. 045-215897.

Kachels/Verwarming

Te koop 1 GASHEATER, type UNS 25, garage-uitv., capac. 2.600 m3, 2 jr. oud. Tel. 45-312044.

SIEMENS
Bosch, Zanker, AEG, Miele wasmachines, drogers, koelkasten, vriezers, vaatwassers. De laagste prijs. Jac Kohlen, Rijksweg N 104, bij ziekenhuis Sittard, 046-513228 of 514862.

Kachelspeciaalzaak, alle hulpstukken en aanverw. artikelen. REKER, Kluis 28, Geleen. Tel. 046-740785.

KACHELS, gashaarden, inzet, inbouw. Gratis geplaatst. Diverse aanbiedingen. De Kachelsmid, Walem 21, Klimmen. Tel. 04459-1638.

Reageren op advertenties onder BRIEFNUMMER
Stuur uw brief (voldoende gefrankeerd) naar het Limburgs Dagblad, postbus 2610, 6401 DC Heerlen en vergeet niet links onder op de enveloppe het nummer uit de advertentie te vermelden.

Dit Franse meisje heet Michelle. Zij woont al negen jaar in een krottenwijk, waar zij nog nooit is uitgeweest. Michelle is serieus aan vakantie toe. Voor kinderen als Michelle zoekt Europa Kinderhulp voor de komende zomervakantie gastouders. Geef een kind drie weken lang de vakantie van haar leven.

Steun Europa Kinderhulp. Wordt gastouder of donateur. Tel. 01869-1881. GIRO 9662.

Bij verandering van privésituatie aanpassen soms verstandig

Periodiek 'onderhoud' hypotheek ook nodig

● *De helft van de huurders wil eigenlijk liever kopen.*
Archieffoto: DRIES LINSEN

e huurverhogingen in de afelopen twee jaar hebben eroor gezorgd dat er een grote vraag naar koopwoningen s ontstaan. Een onderzoek eeft aangetoond dat meer an de helft van de huurders p zoek is naar een eigen huis. aarbij speelt het aspect van ezitsvorming een minder bengrijke rol. Toch moet het opeen van een huis ook woren gezien als een belegging, ie met zorg wordt gekozen en met zorg wordt onderhouden. Om die belegging te kunnen financieren moet vaak veel geld worden geleend.

e door de minister van Financiën nkele jaren geleden ingevoerde uurverhoging van jaarlijks gemideld vijf procent heeft menige huurder aan het rekenen gezet. Via een eenvoudige som hebben veel huurders geconcludeerd dat zij op langere termijn veel goedkoper uit zullen zijn wanneer ze een huis kopen.

r zijn talloze situaties en momenen te noemen, waarop een lopende ypotheek periodiek en deskundig nderhoud behoeft. Ze hebben alles maken met een wijziging in de rivé-omstandigheden en – meer og – met de fase waarin een gezin samenlevingsverband zich bendt.

dvies

anneer er kinderen komen bijoorbeeld of de kinderen gaan stueren. Ook het moment dat men et pensioen of in de VUT gaat, is en goed tijdstip om eens na te gaan f de lopende hypotheek aan de toeomstige situatie moet worden aanepast.

„In NVM-hypotheekshops wordt bij het afsluiten van een hypotheek afgesproken dat, zodra de maatschappelijke of privé-situatie wijzigt – positief of negatief – de cliënt contact zal opnemen met de hypotheekadviseur en niet wacht tot het aflopen van bijvoorbeeld van een rentevaste periode," vertelt C. Leuris, woordvoerster van de Nederlandse Vereniging voor Makelaars in onroerende goederen. „De lopende hypotheek wordt indien nodig omgezet of aangepast aan de nieuwe omstandigheden. Dat geeft de zekerheid dat een woning nu en in de toekomst betaalbaar blijft."

NVM Hypotheekshops hebben geen bindingen met geldgevers en verzekeraars. Die onafhankelijkheid is er ook ten opzichte van de eigen NVM-makelaar, ook al zit men 'onder één dak'.

Prijzen

De gemiddelde prijs van een koopwoning bedroeg in de periode augustus tot en met oktober jl. *f* 196.500 tegen 181.900 gulden in dezelfde periode in 1991. De prijsontwikkeling heeft betrekking op de gemiddelde verkoopprijzen van bestaande woningen. Per woningtype en per regio kan de ontwikkeling anders zijn.

Hobby-schilderen met strijkijzer

DOOR WIM KROS

Er is een nieuwe, verrassende techniek op de markt: Encaustic Painting, ofwel: schilderen met was en een strijkbout, in plaats van met verf en kwast! ('Encaustic' betekent letterlijk: brandschilderen). Voor wie al aan hobby-schilderen doet en dus over vaardigheid beschikt is het een nieuwe, boeiende uitdaging. En beginnelingen zullen ontdekken dat deze techniek het mogelijk maakt snel heel fraaie resultaten te bereiken.

Schilderen met bijenwas stamt al uit de oudheid, van vóór de uitvinding van olieverf. De Engelsman Michael Bossom heeft nu een moderne methode ontwikkeld om met gifvrije, gekleurde bijenwas en een lauwwarm strijkijzer prachtige schilderijen en dergelijke te maken. Wanneer het resultaat niet meteen is geworden wat u zich ervan voorstelde, dan zijn er altijd nog correcties mogelijk.

De gereedschappen en materialen die ervoor nodig zijn bestaan uit speciaal gecoat papier, gifvrije was (in 27 kleuren verkrijgbaar) en een speciaal lichtgewicht strijkijzer, zonder teflonlaag of stoomgaatjes. Al deze materialen zijn, eventueel met instructieboekje en videoband, bij hobby-speciaalzaken verkrijgbaar.

Een van de basistechnieken verloopt als volgt. Leg een geprepareerde kaart op een laag krantepapier. Laat het strijkijzer lauwwarm worden en smelt een beetje was op de zool. Zet de bout ongeveer in het midden van de kaart en wrijf de was daarop af. Houd het strijkijzer vlak op de kaart. De basis van bijv. een landschap is nu gemaakt. Reinig het strijkijzer met een dot keukenpapier, plaats het halverwege op de waslaag en trek het in één beweging vrij van de kaart. Nu is de voorgrond ontstaan. Met de lange kant van de (opnieuw schoon gemaakte) bout worden details als riet en gras in de was getekend. Overige details kunnen met de punt van het strijkijzer heel snel in de was worden geduwd.

Het is natuurlijk ook mogelijk met meer kleuren tegelijk te werken. Zo mengt u verschillende tinten, of u laat een aantal kleuren in elkaar overlopen, door bij de eerste 'stap' twee kleuren naast elkaar op het ijzer aan te brengen. In plaats van de was af te wrijven, werkt u nu zigzaggend naar beneden. Met wat gekleurde details op de voorgrond krijgt het geheel nog meer diepte.

Voor een abstract patroon kan bijvoorbeeld steeds een korte zigzagbeweging worden herhaald, of met het ijzer in de waslaag worden 'gestempeld'.
Het is raadzaam om niet meteen aan een groot werkstuk te beginnen. Daaraan kunt u zich beter wagen wanneer u wat meer met de techniek vertrouwd bent geraakt. Behalve de strijkbout kunnen ook andere gereedschappen worden gebruikt, om nog verfijnder en sterker gedetailleerde resultaten te bereiken. Dat zijn bijvoorbeeld een trekpen met warmtebron en een warme bout met een penseel eraan.

De eindresultaten zijn te gebruiken als wenskaart of als wandversiering. Grotere werkstukken kunnen heel goed dienen als wandversiering.
Voor meer informatie: Kars & Co, Ochten, tel. 03444 - 2864.

Winters voor veel kamerplanten zwaar

DOOR FRANS WEGMAN

Voor veel groene huisgenoten zijn de wintermaanden een kwelling. Ze staan te warm, krijgen te veel òf te weinig water en lijden onder extreme temperatuurwisselingen. Het is eigenlijk verwonderlijk dat de meeste toch nog betrekkelijk goed door die wintermaanden komen.

Laten we allereerst even stilstaan bij de overwinteraars die afgelopen zomer buiten hebben gestaan, zoals bijvoorbeeld geranium en fuchsia. Die hebt u zo licht mogelijk en vooral in een koel vertrek gezet. Eens in de week geeft u ze wat water, want de wortelkluit mag niet helemaal verdrogen. Zet het raam af en toe eens open om te luchten; dat voorkomt rot. Ruim afgevallen blaadjes steeds op. Ontdekt u een rottende tak, snijd die dan weg. Het eigenlijke terugsnoeien gebeurt pas in februari.
Wie een tuin heeft kan proberen de geraniums en fuchsia's ondergronds te laten overwinteren. Leg de planten in een ca 25 cm diepe geul. Breng onderin een drainagelaag van zand en puin aan. Aarde erop en met stro of bladeren (afgedekt met een stuk gaas) voor bescherming tegen vorst zorgen. Graaf de geul op de droogste plek van de tuin. In maart graaft u de planten op.

Kuipplanten

Kuipplanten als oleander, sinaasappelboompje en dergelijke terrasplanten lenen zich niet voor ondergrondse overleving. Voor hen is een plek in vestibule of trappenhuis het overwegen waard. Dikwijls is het daar veel koeler dan in een woonvertrek en de temperaturen schommelen er niet zo sterk. De meeste van die planten zijn in winterrust, dus geef ze mondjesmaat water (alleen als de grond bijna droog aanvoelt) en geen mest. Houd er wel rekening mee dat planten met blad ook in de winter verdampen. Die verdamping zal uiteraard sterker zijn wanneer de plant warm, dus in de huiskamer staat. Deze planten hebben in dit geval vrijwel even veel water nodig als 's zomers.

Giet altijd met water dat minstens op kamertemperatuur is. Dit kunt u bereiken door direct na een gietbeurt het gietertje weer met water te vullen zodat dit enkele dagen kan acclimatiseren, waarbij tevens een deel van de 'kalk' uit het leidingwater op de wand en in de tuit neerslaat.
Philodendrons, Dieffenbachia, Anthurium, Aglaonema en andere hebben al gauw te lijden onder de sterk wisselende huiskamertemperaturen: 's avonds 18 tot 20 graden, 's nachts en vaak ook overdag (als u lang van huis bent en de thermostaat op zuinig staat) zo'n 10 graden. Zulke planten kunnen beter constant op zo'n graad of 16 worden gehouden, als daartoe een mogelijkheid is.

Bloeiende planten

De meeste kamerplanten beleven 's winters hun rustperiode. Ze krijgen dan in die tijd ook geen mest. Maar de bloeiende cyclamen, azalea en primula willen best hun portie bijvoeding. Ze zullen dan langer en fraaier blijven bloeien. Staan deze planten op een koele plek, zo'n 16 graden, dan zult u er lang plezier van hebben. Verwijder uitgebloeide bloemen direct.

De ridderster, die we hardnekkig Amaryllis blijven noemen maar Hippeastrum heet, kan op de vensterbank staan zodra de bloemstengel zo'n 20 cm lang is. Licht is nodig om te voorkomen dat de stengel te lang uitgroeit en daardoor de bloemenweelde niet kan dragen. Als de bladeren verschijnen doet u er goed aan deze af en toe te besproeien. Bij bloeiende planten kunt u dat ook doen, als de bloemen maar niet te nat worden. En bij planten met behaarde bladeren is het ook beter deze niet nat te maken.

Doopbeurt

Cactussen en succulenten als Sansevieria krijgen heel weinig water op de aarde. Bij te veel kunnen ze gaan rotten. Cyclamen krijgen water als de grond bijna droog is. Giet niet op de bol! Azalea's en varens zullen dankbaar zijn voor een doopbeurt, eens per week. Daarbij staat de hele pot een minuut of tien in het lauwwarme water. Regelmatig dopen is ook goed voor de Camellia die bloemknoppen gaat vertonen. Voorkom temperatuurwisselingen, want die zullen knopuitval tot gevolg hebben. Een constant koele plek, ca 10 graden, is dan aan te bevelen. Tijdens een vorstperiode doet u er goed aan de planten 's nachts niet voor het raam te laten staan, tenzij u de gordijnen open houdt. Tussen ruit en gordijnen kan de temperatuur namelijk tot onder het vriespunt dalen. Ook kunnen bladeren aan de ruit vastvriezen. Mocht dit gebeuren, laat ze dan langzaam ontdooien... .niet eraan gaan trekken. De schade kan dan beperkt blijven. Primula malacoides kan overigens tegen een beetje vorst. Ze houdt van een koele plaats en frisse lucht op z'n tijd, zodat de bladeren niet gaan rotten.

En tenslotte is het van belang dat de bladeren van de planten regelmatig van stof worden ontdaan.

● *Ontdoe de bladeren regelmatig met een vochtige spons van stof.* Foto: GPD

EEN BETER MILIEU BEGINT BIJ JEZELF

DOE MEE SCHRIJF MEE BEZUINIG MEE

Stooktabel week:
van maandag: 21 december t/m zondag: 27 december 1992

Bij een normaal jaarverbruik in m^3 van:	hoort een streefverbruik voor de afgelopen week van: (meterkaart kolom 3)	Het weekstreefverbruik kost u:	en een totaal streefverbruik sinds 1 nov. 1992 (meterkaart kolom 5)
800	33	*f* 17,49	185
900	37	*f* 19,61	207
1000	41	*f* 21,73	231
1100	45	*f* 23,85	254
1200	49	*f* 25,97	276
1300	53	*f* 28,09	298
1400	57	*f* 30,21	323
1500	61	*f* 32,33	345
1600	66	*f* 34,98	369
1700	70	*f* 37,10	391
1800	74	*f* 39,22	415
1900	78	*f* 41,34	437
2000	82	*f* 43,46	460
2200	90	*f* 47,70	507
2400	98	*f* 51,94	553
2600	106	*f* 56,18	598
2800	115	*f* 60,95	644
3000	123	*f* 65,19	691
3300	135	*f* 71,55	760
3600	147	*f* 77,91	828
3900	160	*f* 84,80	897
4200	172	*f* 91,16	968
4600	188	*f* 99,64	1059
5000	205	*f*108,65	1152
5500	225	*f*119,25	1265
6000	246	*f*130,38	1380
6500	266	*f*140,98	1495

Tip: Uw energiebedrijf wenst u een gelukkig 1993 en een lage energierekening.

Nieuwe voorzitter Garantie Stichting

De voormalig Commissaris van de Koningin in Noord-Holland, drs. R.J.de Wit (65) wordt de nieuwe voorzitter van het Garantie Instituut Woningbouw (GIW) in Rotterdam. Hij is vanaf gisteren de opvolger van de heer F.J.Hermsen, die vijf jaar lang het voorzitterschap van het GIW heeft bekleed.

Het GIW is een onafhankelijke stichting die onder meer als doel heeft, de kwaliteit van de in Nederland te bouwen koophuizen te verbeteren door de uitgifte van een garantiecertificaat en door het oplossen van geschillen tussen bouwondernemers en consumenten. Vanaf het moment van oprichting in 1976 heeft het GIW bijna 400.000 certificaten uitgereikt.

In het bestuur van het GIW zitten zowel vertegenwoordigingen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) als van de bouwsector en de consumenten. Het aantal leden van dit bestuur is op advies van een commissie onder leiding van de hoofddirecteur van de VNG, mr K.G.de Vries, teruggebracht van vijfentwintig tot zeven.

De Wit is verder voorzitter van de Raad van Advies voor de Ruimtelijke Ordening, voorzitter van de Rijkscommissie voor de Monumenten, voorzitter van de Raad voor het Korps Landelijke Politiediensten en voorzitter van de Nederlandse Centrale voor Huisvesting van Bejaarden.

overzicht hypotheekrente

Hypotheekrente per 29 december 1992.

Het afgelopen jaar is de hypotheekrente duidelijk gedaald. Het gemiddeld renteniveau ligt momenteel ongeveer 1 procent lager dan het niveau eind 1991. De rente op de kapitaalmarkt is, inclusief de daling van 0,2 procent de afgelopen week, in 1992 ongeveer 1,5 procent gedaald. Er is dus ruimte voor een verdere verlaging van de hypotheekrente. Tot op heden is deze ruimte niet benut voor een verdere rentedaling; wij noteerden deze week geen wijzigingen van de hypotheekrentes.

rentepercentages

Naam bank		rente vast gedur.	afsl. prov. in pct.	opgave bank	nwr bij fisc. besparing van constant 35,1%	50%
ABN.AMRO	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,80	4,88	3,36
ABN.AMRO	spaarhyp.	10 jaar	1,00	8,80	4,88	3,36
ABN.AMRO	spaarhyp.	15 jaar	1,00	8,80	4,88	3,36
ABN.AMRO	ann. hyp.	variabel	1,00	9,10	5,95	4,83
ABN.AMRO	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8.60	5,62	4,57
ABP	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,50	4,70	3,22
ABP	spaarhyp.	10 jaar	1,00	8,40	4,63	3,16
ABP	spaarhyp.	15 jaar	1,00	8,40	4,63	3,16
ABP	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8,30	5,42	4,41
ABP	ann. hyp.	10 jaar	1,00	8,20	5,36	4,36
AEGON	spaarhyp.	5/10 jr.	1,00	9,00	5,07	3,53
AEGON	spaarhyp.	15/20 jr.	1,00	9,00	5,07	3,53
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	5 jaar	1,00	8.30	4,58	3,13
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	10 jaar	1,00	8,20	4,51	3,08
Bouwf. Limb. Gem.	spaar vasth.	15 jaar	1,00	8,20	4,51	3,08
Bouwf. Limb. Gem.	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8,10	5,29	4,30
Bouwf. Limb. Gem.	ann. hyp.	10 jaar	1,00	8,00	5,23	4,25
CDK-bank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,70	4,86	3.35
CDK-bank	spaarhyp.	10 jaar	1,00	8,80	4,93	3,41
CDK-bank	ann. hyp.	1 jaar	1,00	8,70	5,69	4,62
CDK-bank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8,50	5,55	4,51
Centraal Beheer	spaar gar.h.	5/10 jr	0,25	8,60	4,74	3,26
Centraal Beheer	spaar gar.h.	15/20 jr	0,25	8,60	4,74	3,26
Centrale Volksbank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,40	4,60	3,12
Centrale Volksbank	spaarhyp.	10 jaar	1,00	8,70	4,80	3,29
Centrale Volksbank	ann. hyp.	2 jaar	1,00	8,50	5,55	4,51
Centrale Volksbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8,30	5,42	4,41
Direktbank	besp-dir.h.	5 jaar	1,00	8,80	4,84	3,32
Nationale Ned.	spaarhyp.	5/10 jr	1,00	8,80	4,93	3,41
Nationale Ned.	spaarhyp.	15/20 jr	1,00	8,80	4,93	3,41
ING BANK	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,80	4,88	3,36
ING BANK	spaarhyp.	10 jaar	1,00	8,80	4,77	3,21
ING BANK	ann. hyp.	1 jaar	1,00	8,80	5,75	4,67
ING BANK	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8,60	5,62	4,57
Postbank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,70	4,85	3,34
Postbank	spaarhyp.	7 jaar	1,00	8,90	4,98	3,46
Postbank	spaarhyp.	12 jaar	1,00	8,90	4,98	3,46
Postbank	ann. hyp.	2 jaar	1,00	8,70	5,58	4,52
Postbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8,50	5,45	4,42
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	3 jaar	1,00	8,80	4,91	3,39
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	10 jaar	1,00	8,80	4,91	3,39
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	stabiel	1,00	8,80	4,91	3,39
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	var/1 jr	1,00	9,00	5,88	4,78
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	4/5 jr	1,00	8,60	5,62	4,57
SNS Bank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,70	4,80	3,29
SNS Bank	spaarhyp.	7 jaar	1,00	8,90	4,94	3,40
SNS Bank	ann. hyp.	1 jaar	1,00	9,10	5,95	4,83
SNS Bank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8,50	5,55	4,51
Westland Utrecht	lage last h.	7 jaar	1,00	8,70	4,84	3,34
Zwolsche Algemene	zA-hyp plan	5 jaar	1,00	8,60	4,77	3,28
Zwolsche Algemene	zA-hyp plan	10 jaar	1,00	8,50	4,70	3,22
SNS Bank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,70	4,80	3,29
Bouwf. Hoevelaken	sp.vasthyp.	5 jaar	1,00	8,50	4,72	3,24
Bouwf. Hoevelaken	ann. hyp.	5 jaar	1,00	8,30	5,42	4,41

De vermelde tarieven hebben betrekking op hypotheken met gemeentegarantie.
De netto werkelijke rente (nwr) is gebaseerd op de netto lasten van de hypotheek.
De vermelde nwr-percentages gelden voor een man van 30-jarige leeftijd en een hypotheek ad. *f* 150.000,–.
Voor vrouwen en/of bij andere leeftijden kunnen andere nwr-percentages gelden.
Bij andere hypotheekbedragen wijkt de nwr bij een aantal instellingen enigszins af.

Pickée, Van Huis Uit Aktief!

Essenstraat 4
BRUNSSUM: Ruim halfvrijst. woonh. met gas-c.v., garage, berging en tuin. Ind.: o.a. provisiekelder, ruime L-vormige woonk., eetkeuken met apparatuur. Betegelde doucheruimte met vaste wastafel en toilet. **1e verd.:** 3 slpks., toilet met fonteintje. **2e verd.:** bereikb. via een vaste trap. Grote zolderruimte. Prijs ƒ 159.000,- k.k.

Pinksterbloem 5
BRUNSSUM: Vrijstaand landhuis met gas-c.v., garage en rondom tuin. Rustig gelegen met optimale privacy. Muren en dak geïsoleerd, ged. dub. begl. Ind.: o.a. **Sout:** wijnkelder, hobby-ruimte. **Part:** speels ingedeelde woon-/eetk. (ca. 45 m²) met marmer en plavuizen vloer; keuken; werkkamer; 2 slpk., badk. **1e verd.:** 3 slpk., badkamer. Prijs ƒ 369.000,- k.k.

Jac. Katsstraat 2
ELSLOO: Woonhuis met gas-c.v., garage en tuin. Rustig gelegen in een jonge woonomgeving. Goed onderh. Bouwj. 1983. Muren en dak geïsol.; ged. dub. begl. Ind.: o.a. L-vormige woonk., keuken met parketvloer, goed uitgevoerde keukeninst. met app., 3 slpk., bet. badk. met 2e toilet. Zolder. Prijs ƒ 157.000,- k.k.

Heerenweg 41
HEERLEN: Vrijstaand woonhuis met gas-c.v., grote inpandige garage (2 auto's) en rondom tuin. Rolluiken. Ind.: **sout:** prov. en bergruimte. **Part:** hal, woonk. met parketvloer, keuken, bijkeuken, overdekt terras, 4 slpk., badk. Prijs ƒ 269.000,- k.k.

Johannes XXIIIe Singel 29
HEERLEN-ZUID: Vrijstaande villa aan de buitenrand van centrum. Rustig en blijvend goed gelegen. Geïsoleerd. Rolluiken. Ind.: o.a. **sout:** ook van buitenaf bereikbaar. Dub. garage, werkruimte, wasruimte, wijnkelder, grote hobbyruimte, toilet. **Beg.grond en 1e verd.:** royale hal, grote speelse living-/eetkamer (tot. 78 m²) met open haard. Luxe uitgev. keuken met app. Werkkamer (t.v.-kamer). 4 slpk., kastenkamer. Luxe badk. met o.a. douche, ligbad met 2 vaste wastafels. Doucheruimte. Groot dakterras, tuin, terras. Rolluiken. Prijs: ƒ 495.000,- k.k.

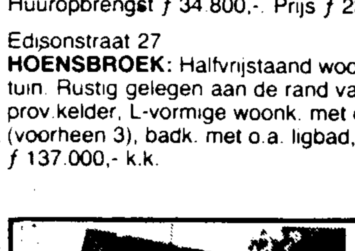
Kampstraat 35
HEERLEN-HEERLERHEIDE: Beleggings-object. Voormalig woonhuis. Heringericht met 4 appartementen (verhuurd) elk met woonk., slpk., keukennis en badkamer. Bruto-huuropbrengst ƒ 31.500,- per jaar. Prijs: ƒ 176.000,- k.k.

Ovidiusstraat 16
HEERLEN-AARVELD: Gelegen aan de rand van het centrum. Ruime woning met gas-c.v., grote inpandige garage, kleine tuin/terras. Ind.: o.a. **sout.:** prov.ruimte, garage met berging. **Part. en 1e verd.:** woonk. met parketvloer, keuken met moderne keukeninstall. met app., 3 slpks., 2 badk., zolder. Prijs ƒ 175.000,- k.k.

Schrieversheideweg 95-97
HEERLEN-BELEGGINGSOBJECT: 2 winkels - 1 bovenwoning. Huuropbrengst ƒ 34.800,-. Prijs ƒ 239.000,- k.k.

Edisonstraat 27
HOENSBROEK: Halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., berging en tuin. Rustig gelegen aan de rand van het winkelcentrum. Ind.: o.a. prov.kelder, L-vormige woonk. met open haard, eetkeuken, 2 slpk. (voorheen 3), badk. met o.a. ligbad, douche en toilet. Zolder. Prijs: ƒ 137.000,- k.k.

Batastraat 3B
KERKRADE-WEST (SPEKHOLZERHEIDE): Type vrijstaand woonhuis met gas-c.v., garage met zolderruimte, kleine tuin. Muren en dak geïsoleerd. Bj. 1979. Ind.: o.a.: pand is geheel onderkelderd, woonk. met open haard, keuken, 3 slpks., 2 badk., zolder. Prijs ƒ 239.000,- k.k.

Caumerstraat 74
KERKRADE-WEST (DE MAAR): Vrijstaand landhuis met gas-c.v., ruime garage en tuin. Rustig en blijvend goed gelegen. Goed onderh. Geh. geïsol. Ind.: o.a. **sout.:** prov.kelder, werkruimte. **Beg. grond en 1e verd.:** royale hal, ruime woonk. (ca. 45 m²) met open haard. Keuken met moderne keukeninstal., bijkeuken, werkkamer kantoorruimte, 3 slpks., compl. badk. met o.a. ligbad en douche, zolderruimte. Vraagprijs ƒ 385.000,- k.k.

Elisabethstraat 34
KERKRADE-BLEIJERHEIDE: Vrijstaand woonhuis met gas-c.v., grote garage (2 auto's) en mooie tuin met terras (op het zuiden gelegen). Dub. begl. rolluiken. Ind.: o.a. prov. kelder, ruime L-vormige woonk. met t.v.-hoek; open haard, keuken, 3 slpk., badk. met o.a. ligbad en douche. Prijs: ƒ 265.000,- k.k.

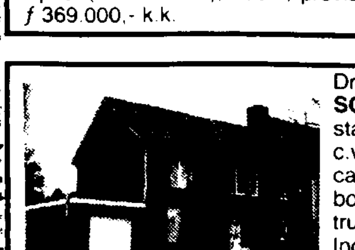

Kohlbergsgracht 24
KERKRADE-BLEIJERHEIDE: Ruim vooroorlogs halfvrijstaand herenhuis met gas-c.v., garage en mooi aangelegde tuin. Geheel gerenoveerd, dak geïsoleerd, dub. begl. Ind.: o.a. prov.kelder, grote living met tv-hoek en keuken, leistenen vloer, luxe keukeninstal. met app., bijkeuken, 4 slpks., 2 badk., zolder. Prijs ƒ 275.000,- k.k. **Een pand dat u beslist van binnen moet zien.**

Houtstraat 56
KLIMMEN: Vrijstaande bungalow met gas-c.v., grote inpandige garage en rondom tuin (tot. 1250 m²). Uitstekend gelegen. Dub. begl., dak geïsol. Ind.: o.a. royale hal, L-vormige woonk. met open haard, keuken (dicht) met compl. keukeninstal., 2 slpks. (voorheen 3), badk., provisiekelder, hobbyruimte. Prijs ƒ 369.000,- k.k.

Dr. Calsstraat 10
SCHAESBERG: Ruim halfvrijstaand herenhuis met gas-c.v., grote garage (ook voor caravan) en tuin. Degelijk gebouwd. Grenzend aan centrum en openbaar vervoer. Ind.: o.a. **sout.:** diverse werk- en hobbyruimten. **Part.:** royale hal, woonk., eetk. (ca. 52 m²), royale keuken met compl. keukeninst., bijkeuken. **1e verd.:** 5 slpks. met vaste wastafel, compl. badk. **2e verd.:** vaste trap, grote zolder. Prijs ƒ 315.000,- k.k.

Mensheggerweg 36
SCHAESBERG: Vrijstaand landhuis-type. Prachtig gelegen in het buitengebied (loopafstand van het NS-station). Dub. garage. Tot. perceelsopp. ca. 2.030 m². Goed onderh. Daken en muren geïsol. Ind.: o.a. wijnkelder, royale hal, ruime living ca. 40 m² met leistenen vloer, open haard (antiek), ruime eetkeuken met compl. keukeninr., 4 slpks., compl. badk. met o.a. ligbad en douche. Grote zolder. Prijs op aanvraag.

Nagelbeek 44
SCHINNEN: Ruime sout.woning met gas-c.v., inpandige garage en tuin. Ind.: L-vormige woonk. (ca. 40 m²), keuken, 3 slpks., badkamer. Prijs ƒ 155.000,- k.k.

Achterstraat 21
SCHAESBERG: Halfvrijstaand ouder woonhuis met gas-c.v., berging en grote garage. Rustig gelegen nabij het centrum. Ind.: o.a. grote provisiekelder, woonk., eetk., keuken, douche, 2 slpk., rolluiken. Prijs: ƒ 95.000,- k.k.

Ransdalerweg 6
SCHIN OP GEUL: Vrijst. semi-bungalow met ruime garage en rondom tuin (tot. ca. 1.400 m²). Geh. geïsoleerd. Degelijk uitvoeringsniveau. Ind.: o.a. kelderruimte. **Part.:** ruime hal met vide, L-vormige woonk. (ca. 45 m²) met openhaardpartij, complete keukeninstal. met apparatuur. Slaapkamer met badkamer (o.a. ligb. en douche). **1e verd.** drie royale slpks., badk. met o.a. ligb. en douche. Zolderberging. Prijs ƒ 395.000,- k.k.

Merkelbeekerstraat 42
SCHINVELD: Goed onderh. ouder vrijstaand woonhuis met olie-c.v., grote garage, werkpl. en grote tuin. Opp. 1.820 m². Rolluiken. Ind.: o.a. kelder, woonk. met open haard. Ruime eetkeuken met app. Bijkeuken, serre, 3 slpks., badk., zolderk., berging. Prijs ƒ 235.000,- k.k.

Nieuwwijkstraat 4
SCHINVELD: Ouder woonhuis met olie-c.v. Geen tuin. Rolluiken. Ind.: o.a. woonk., keuken, serre, 2 slpks. en zolder. Prijs ƒ 95.000,- k.k.

Europaweg Zuid 15
UBACH OVER WORMS: Halfvrijstaand woonhuis met gas-c.v., ruime garage en mooie tuin. Dub. begl. Muren geïsol. Goed onderh. Ind.: o.a. woonk., eetk./keuken met een kompl. keukeninstal. met app., 3 slpks., badk. met o.a. bad en douche, zolder. Koopprijs ƒ 179.500,- k.k.

Maastrichterweg 52
UBACH OVER WORMS: Vrijstaande bungalow met gas-c.v., inpandige garage, dubbele garage en rondom tuin (op het zuiden gelegen). Uitstekend onderhouden, geïsoleerd. Rustig en blijvend goed gelegen. Ind.: o.a. **sout.:** prov. kelder, wasruimte. **Part.:** royale hal, speels ingedeelde woonkamer, keuken (travertin vloer). Tot. opp. ca. 85 m²; bijkeuken, 4 slpk., compleet ingerichte badk. Prijs: ƒ 469.000,- k.k.

BEDRIJFSPANDEN

Lindeplein 1D
BRUNSSUM: TE HUUR Kantoorruimte met o.a. keukenblok, toilet, systeem-plafond en vloerbedekking. Opp. sout.: 110 m²; part.: 126 m² Huurprijs: ƒ 2.000,-.

Akerstraat 9
HEERLEN-CENTRUM: Winkel-, magazijn- en kantoorruimte. Totale oppervlakte ca. 81 m². Huurprijs ƒ 2.000,- per maand.

Beersdalweg 100 (hoek Breukerweg)
HEERLEN: Bedrijfsruimte met terrein (totaal ca. 8.000 m²). Moderne, geoutilleerde bedrijfsruimte (totaal ca. 800 m²). Goed bereikbaar en een goede zicht-lokatie. Prijs op aanvraag.

Kerkplein 29
HEERLEN-GLASPALEIS: TE HUUR: Winkelruimte ca. 63 m². Huurprijs ƒ 2.800,- per maand exclusief B.T.W.

Schandelerboord 15
HEERLEN: Kantoorpand ca. 125 m² met eigen parkeerterrein, gelegen aan de buitenrand van het centrum. Uitbreiding mogelijk. Dub. begl. Prijs: ƒ 149.000,- k.k.

Schelsberg 48
HEERLEN-SCHELSBERG: Vrijstaand woonhuis met kantoor/winkelruimte. Ook geheel als woonruimte te gebruiken. Ind.: o.a. winkel/kantoorruimte, garage, bergruimte. **1e verd.:** woonk., keuken met compl. keukeninst., grote tuin met hobbyruimte (ook als bungalow te gebruiken). **2e verd.:** 3 slpk., badk. met o.a. ligbad en douche. Zolderruimte. Prijs: ƒ 279.000,- k.k.

Akerstraat Noord 184
HOENSBROEK: café-pand met bovenwoning (ook voor andere doeleinden geschikt) met gas-c.v. Ind.: o.a. kelderruimten, café (50 m²), woonk., eetkeuken, 4 slpk., badk. en zolder. Prijs ƒ 110.000,- k.k.

Hoofdstraat 12
KERKRADE-CENTRUM: (Voetgangersgebied). Winkel ca. 170 m²; drie kelderruimten en bovenwoning; gas-c.v.
Prijs: ƒ 245.000,- k.k.

Kerkstraat 51
UBACH OVER WORMS: TE HUUR Praktijk-/kantoorruimte ca. 80 m². Gelegen in het centrum. Huurprijs: ƒ 950,- per maand excl. B.T.W.

Kerkstraat 2
VAALS: Grote verkoophal (textiel, sport en aanverwante art.). Netto-verkoopoppervl. ca. 1.190 m². Indeling in kleinere vloeroppervl. is bespreekbaar. Huurprijs: op aanvraag.

BOUWTERREINEN

Hovenstraat 33-37
UBACH OVER WORMS - BOUWTERREIN: Aan de rand van de kern Ubach over Worms. Front ca. 9.00 meter. Totale perceelsoppervlakte ca. 650 m². Koopprijs: ƒ 50.000,- k.k.

Wij wensen u een gezond en in alle opzichten voorspoedig 1993

Taxaties, makelaardij o.g., hypotheek-adviescentrale.

Maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 17.30 uur. Ook 's zaterdags geopend van 9.00 tot 15.00 uur.

En verder volgens afspraak.

Heerlenseweg 22, 6371 HS, postbus 31193, 6370 AD Landgraaf.

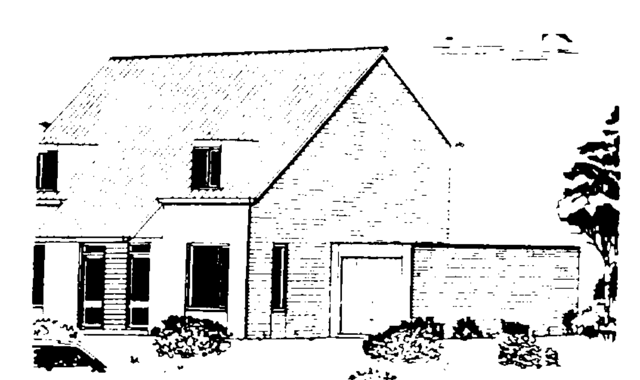
NVM

Pickée makelaardij bv
045-326767

NIEUWBOUW

Lambertus
KERKRADE: Op initiatief van Bouwbedrijf Diels B.V. is het Aannemersbedrijf Jongen B.V. uit Landgraaf gestart met de bouw van Residentie Lambertus aan het Kerkplein markt en in het bruisend hart van Kerkrade. In het centrum en toch midden in het groen. Hier worden 26 luxe appartementen en 2 penthouses gerealiseerd. Uitgekiende architectuur - eigentijds en toch passend in het geheel. Degelijke materialen, uitstekende isolaties en beveiliging. Topklasse op een toplokatie. Prijzen appartementen: van ƒ 248.000,- v.o.n. - ƒ 308.000,- v.o.n.; carport parkeerplaats resp. ƒ 14.377,- v.o.n. en ƒ 5.875,-. Documentatie is op aanvraag verkrijgbaar.

JABEEK - In de Dreef: nog 1 vrijstaand landhuistype met garage en tuin. Geïsoleerd en goed uitvoerings-niveau. Ind.: o.a. woonkamer, keuken, 3 slpk., badkamer en zolder (vaste trap). Koopprijs ƒ 199.500,- v.o.n.

SCHINVELD - Achter Genne Berg: Nog te bouwen halfvrijstaande woningen met grote tuinen (nabij de Merkelbeekerstraat). Ind.: o.a. woonkamer, keuken (dicht), garage/berging, 3 slaapkamers, badkamer met ligbad en tweede toilet. Vaste trap naar de zolder. Prijs: ƒ 186.350,- v.o.n. tot ƒ 191.300,- v.o.n.

Taxaties, makelaardij o.g., hypotheek-adviescentrale.

Maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 17.30 uur. Ook 's zaterdags geopend van 9.00 tot 15.00 uur.

En verder volgens afspraak.

Heerlenseweg 22, 6371 HS, postbus 31193, 6370 AD Landgraaf.

NVM

Pickée makelaardij bv
045-326767

HEERLEN TEN ESSCHEN
ƒ 175.000,- k.k.
Opp.: ca. 430 m²
Halfvrijstaand woonhuis met garage 12.50×3.50. Ind.: hal, woonkamer met open keuken ca. 53 m², complete badkamer, tuin en berging. 1e verd.: 3 royale slaapkamers. 2e verd.: 1 kamer en zolder. **Het woonhuis moet u van binnen gezien hebben.**

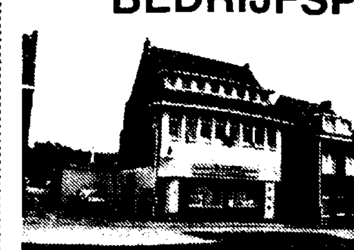

HEERLEN
ƒ 350.000,- k.k.
Vrijstaande bungalow met tuin en garage. Ind.: royale hal, living met open haard en open keuken ca. 62 m², 3 slaapkamers, royale badkamer, hobbykamer en garage. Grondopp. ca. 772 m², inhoud ca. 615 m³. Aanvaarding in overleg.

RANSDAAL (gem. Voerendaal)
ƒ 600.000,- k.k.
Landhuis met optimale privacy. Grondopp.: 2700 m². Inhoud ca. 1300 m³. Ind.: sout.: recreatie- c.q. partyruimte. Beg. gr.: entree, royale hal, garderobe, toilet, kantoor, living ca. 75 m² met open haard en ged. afgesloten keuken. 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer met ligbad, douche, vaste wastafel en toilet. 2e verd.: 2 slaapkamers en grote recreatie- c.q. bergruimte.

BEDRIJFSPANDEN

HEERLEN
ƒ 295.000,- k.k.
Winkel/showroom/woonhuis op zichtlokatie. Ind.: sout.: kelderruimte ca. 40 m²; beg. gr.: ca. 400 m² vloeropp. met verlaagd plafond, verlichting en verwarming. 10 eigen parkeerplaatsen. Woonhuis via aparte entree bereikbaar. Ind.: beg. gr.: hal, toilet. 1e verd.: woonkamer met dakterras, keuken (gesloten), 1 slaapkamer, studeerkamer en badkamer. 2e verd.: 3 slaapkamers en zolderruimte. Aanvaarding in overleg.

OOK IN 1993 KUNNEN WIJ U OP BIJNA ELK GEBIED VAN HET ONROEREND GOED VAN DIENST ZIJN. HEEFT U VRAGEN OMTRENT AAN- EN VERKOOP, HUUR EN VERHUUR, HYPOTHEKEN, NEEM DAN MET ONS CONTACT OP.

makelaardij ERNENS

NVM MAKELAAR

Hoolstraat 42, Voerendaal
Tel.: 045-752142

Met een NVM-makelaar koop je zonder zorgen.

PAUL SIMONS

MAKELAARDIJ B.V.
ASSURANTIËN·TAXATIES
HYPOTHEKEN·FINANCIËN.

EUROPAWEG ZUID 214 UBACH OVER WORMS

Heerlen-Heerlerbaan:
Goed gel. halfvrijst. woonh. met berging, c.v. en tuin. Ind.: o.a. kleine hal, eetkeuk. plus luxe install., woonkam., 3 slaapk. en luxe badk., kelder en zolder.
Vr.pr. ƒ 155.000,- k.k.

Ubach over Worms:
In de kern gelegen goed onderhouden halfvrijst. woonh. met garage en tuin. Ind.: o.a. ruime woonk. met open haard, keuken, 3 slaapk., badcel, kelder en zolder.
Vr.pr. ƒ 159.500,- k.k.

Op zaterdag zijn wij geopend van 10.00 tot 13.00 uur.

NVM **045-318182**

"De makelaar in tevredenheid"

NEDU MAKELAARDIJ

beheer/verhuur o.g. · makelaardij · taxaties · hypotheken · assurantiën

TE KOOP

HEERLEN:
"Aan groenvoorziening gelegen leuke moderne woning!"
Ind. hal, ruime woonk. m. open keuken, berging, 2 slaapk., badk. Bwjr 1986. Geïsoleerd en dubb. begl. Aanv. in overl. Mog. rijksbijdrage f 7.500,-
Vraagprijs. f. 112.500,- k.k.

HEERLEN: "Sfeervol woonhuis met prachtige bedrijfsruimte!"
Ind. woonh.: hal, berging, woonk., keuken, 3 slaapk. badk. Bwjr. 1928. Nieuw pannendak 1990.
Bedrijfsruimte:
± 225 m² m. prachtige marmervloer, prima afwerking en aparte entree. Bwjr. 1980. Voor div. doeleinden geschikt. Voldoende parkeermogelijkh. Aanv. in overl.
Vraagprijs f. 298.000,- k.k.

HEERLEN: "Zeer ruim herenhuis nabij centrum!"
Ind. prov. kelder, hal, grote woonk., m. erker. keuken m. luxe Miele-inr., [illegible] **VERKOCHT** [illegible] m. ligb. en [illegible] toilet. Zolderberging. Hardh. ramen/kozijnen m. dubb. begl. Het gehele pand is in 1987 uitstekend gerenoveerd.
Aanv. 1-5-'93
Vraagprijs f. 212.500,- k.k.

MAASTRICHT:
"Prachtig appartement in hartje centrum!'
Ind., berging, entree, woonk. (±34m²) keuken m. lichte, luxe inr. (allmillmo en Siemens app.), 2 slaapk., badk. berging. Bwjr 1982. Geïsoleerd en dubb. begl. Aanv. in overleg.
Vraagprijs. f. 285.000,- k.k.

Direktie en medewerkers wensen u een gezond en voorspoedig 1993 !!

EYGELSHOVEN: "Leuk gelegen, modern woonhuis!"
Ind. hal, ruime woonk. keuken, bijkeuken/berging, 3 slaapk., ruime badk. Zolder Bwjr 1985. Geïsoleerd, ged. dubb. begl. en grotendeels voorz. v. roll. Achterom bereikb. Vloerbed. geh. woning blijft liggen. Overname subsidie mogelijk .Aanv. in overleg.
Prijs f. 145.000,- k.k.

SITTARD: "Ruim, sfeervol woonhuis!"
Ind. kelder, woonk. woon/eetkeuken (4.12x4.05) wasruimte, kl. badk., toilet, berging m. grote zolder. Binnenplaats, 3 slpk. Zolder. bereikb. middels vaste trap, m. mogelijkh. voor 4e slpk. Bwjr 1926. Ged. geïsoleerd en ged. voorzetramen.Aanv. in overl.
Prijs. f. 110.000,- k.k.

HULSBERG: "Uitstekend gesitueerd halfvrijstaand woonhuis (type landhuis) met grote garage!'
Ind.: hal, woonk. (± 30 m²) m. open haard, woon/eetkeuken (± 20 m²) m. luxe Siematic keuken-inr., bijkeuken, 4 slaapk., badk. m. kunststof ligb. v.w. en 2e toilet, zolder. Prima staat v. onderh. Blijvend vrij uitzicht a. d. voorzijde. Aanv. in overl.
Vraagprijs. f. 247.500,-k.k.

BELEGGINGS-OBJECT

HEERLEN:"Interessant beleggings -object in 't centrum."
Tussengel. herenh. m. berging. Voll. verhuurd. Netto huuropbrengst f19.000- per jaar. Aanv. direkt
Vraagprijs. f. 127.500, k.k.

incl. voll. inventaris

EMMAPLEIN 12, HEERLEN TEL. 045-711500
Maandag t/m vrijdag van 9.00-17.30 uur, kantoor op zaterdag geopend van 9.00-13.00 uur

DECORA HOUKES PARKET B.V.

SUPERAANBIEDING

Rustiek A massief eiken stroken, 22 mm, kant en klaar gelegd en geborsteld

ƒ 135,- p.m²

Voerendaal, Hoolstr. 45
tel. 045-750305
Sittard, Rijksweg-Nrd 48
tel. 046-525157
Maastricht, Scharnerweg 147b
tel. 043-636273

Heerlen, (Passage) Oude Veemarktstraat 4

Bedrijfsruimte (winkel). Circa 150 m² op de begane grond met toiletgroep. De kelderverdieping is als keuken ingericht.

Het object is o.a. geschikt als biljartcafé, restaurantje, koffieshop of iets dergelijks.

Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met:

ABC Makelaardij NVM MAKELAAR

Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen - 045-712040

WIJ WENSEN U EEN JAAR WAARIN UW DROOMHUIS WERKELIJKHEID WORDT.

Als het om de financiering gaat, hoeft uw droomhuis geen luchtkasteel te zijn. Maar natuurlijk moet uw beslissing om te kopen wel gebaseerd zijn op doordachte berekeningen en een betrouwbaar advies. Daarom is het goed dat ook in 1993 De Hypotheker weer klaarstaat om u objectief te informeren over de beste financieringsmogelijkheden. De Hypotheker doet zaken met vrijwel alle banken en hypotheekinstellingen en kan dus - samen met u - uit meer dan 500 hypotheken de beste kiezen. Die hypotheek op maat sluit hij vervolgens voor u af. Dat alles doet hij volledig gratis. De dienstverlening van De Hypotheker bespaart u dus tijd, zorgen en geld. En maakt bovendien weer eens duidelijk dat dromen gelukkig ook werkelijkheid kunnen worden. **VOOR EEN HYPOTHEEK GA JE NAAR DE HYPOTHEKER.**

De Hypotheker

De Hypotheker Heerlen, Bongerd 22, R.P.H. Haesen, 045 - 741454.
De Hypotheker Sittard, Linde 18, R. Meijer, 046 - 525252.
De Hypotheker Maastricht, Markt 28, H.G. van den Boorn, 043 - 255252.

'Ik wilde niet die jongen van 'Ook dat nog' worden'

Eric van Muiswinkel nu op de solotoer

● *Eric van Muiswinkel: „Bij de quiz Megabrein geen bonuspunten, toeters en bellen. Geen grote prijzen ook, maar een beeldje."*

Foto: GPD

DOOR GERARD VAN PUTTEN

HOOFDDORP – Er moet iets van een vrijbuiter in Erik van Muiswinkel steken. Nadrukkelijk stelt hij veel in het werk om zich te profileren als een artistieke alleskunner, als een generalist die het vertikt zich te laten inkaderen in een vakje. Wie Van Muiswinkels activiteiten wil beschrijven, kan beter opsommen wat de man niet doet.

Niet zonder jeugdig bravoure pakt de 31-jarige Van Muiswinkel veel aan van wat op zijn weg komt. Bij de KRO presenteert hij de kennisquiz 'Megabrein'. Woensdagavond is daarvan opnieuw een aflevering te zien om 21.58 uur op Nederland 1. Met Kick van der Veer geeft hij luisteraars die daar behoefte aan hebben elke zondagmorgen op Radio 1 cabaretcollege in 'Andermans Veren'. In het voorjaar treedt hij met het Haarlems toneel op in 'Winny the Poeh' ('Met mijn vader Freek, Eric Maas en Hakim'). Een boek schrijven over cricket kan er wat hem betreft ook nog wel bij en Van Muiswinkel maakt nog altijd deel uit van 'Cabaret Zak en As'. Maar dat gezelschap heeft na acht jaar z'n langste tijd gehad.

Breuk

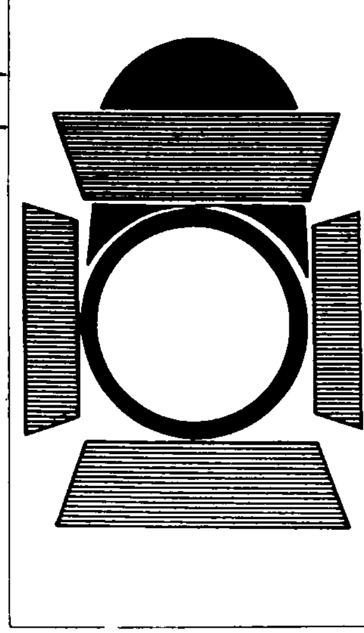
De breuk is definitief voorlopig. Of voorlopig definitief. Misschien dat het er ooit nog van komt dat het drietal de samenwerking zoekt. Maar reken er niet al te zeer op. Afscheid nemen valt hem niet eens zo zwaar, dat bewees hij eerder al. Van Muiswinkel maakte deel uit van het veel geprezen 'Ook dat nog'-panel. Het succes was groot, het veel bekeken tv-programma werd onderscheiden met de TeleVizier-ring, maar dat belette hem niet uit de serie te stappen. Het argument: hij wilde niet die jongen van 'Ook dat nog' worden.

In het cabaret en ook in het literaire wereldje waarin Van Muiswinkel zich nogal eens ophoudt, moeten ze van televisie in het algemeen en de quiz in het bijzonder weinig hebben. „Alleen al het woord quizmaster betekent lachen, gieren, brullen. Het is een feit dat er wel 95 hele erge quizmasters rondlopen. Of het moet plat, of het moet op z'n elitair VPRO's. Noch het een, noch het ander bevalt me. Vandaar dat ik in 1991 bij de KRO aanklopte om 'Megabrein' te gaan doen, de Nederlandse versie van de BBC-quiz 'Mastermind'. Ik zie mezelf namelijk als een bruggenbouwer. Zo zag ik me ook in 'Ik heb al een boek', een programma dat helaas mislukte. Ik heb een soort sociaal culturele zendingsdrang. Nico Scheepmaker lukte dat prima, laveren tussen het volkse en literaire. Tim Krabbé verstaat die kunst ook. En Ivo de Wijs is ook absoluut niet te beroerd om voor een zaal vol huisvrouwen in Zwammerdam te gaan staan."

Kijkcijfers

De kennisquiz 'Megabrein' gaat het tweede seizoen in. Vooralsnog laat de KRO de beantwoording van de hamvraag over stoppen of doorgaan met 'Megabrein' over aan de kijkers. De KRO laat de kijkcijfers spreken. Een gemiddelde van 600.000 kijkers per uitzending, dat is toch wel het minimum. En Van Muiswinkel is akkoord gegaan met die eis. „Anders was ik wel met m'n voorstel naar de VPRO of de Ikon gegaan. De KRO is een publieksomroep, die oog heeft voor de inkomsten van de Ster. Tv is ontspanning en ontsnapping, en dat biedt Megabrein natuurlijk in beperkte mate. Bij ons geen bonuspunten, toeters en bellen. Geen grote prijzen ook, maar een beeldje. Het doorsnee publiek vindt het niet leuk dat deelnemers afgaan, maar dat is nu juist de sport. 'Megabrein' leent zich er niet voor om thuis aan mee te doen, daar ligt het tempo van de quiz te hoog voor. Maar er is wel die spanning, dat lijden van de deelnemers. Persoonlijk denk ik dat het programma meer tijd gegund had moeten worden. En het had ook wel op een gunstiger avond geprogrammeerd kunnen worden. Nu is er voortdurend de concurrentie van Studio Sport."

„Ik haal het allemaal net. Alles bijeen heb ik in 1992 drie weken gehad dat ik even dacht gek te worden. Alle andere weken verliepen best geordend. Dat een en ander mij vroeg of laat zal opbreken, vind ik een een afklopbare opmerking. Ik vertel het allemaal wel, maar ik klaag er nooit over."

Nieuwe reeks start met tocht langs de Ierse westkust

Weg van de Snelweg bestaat tien jaar

DOOR JOS HAAGMANS

HILVERSUM – Het NCRV-programma Weg van de Snelweg start maandag met een nieuwe serie. De makers registreerden met hun camera's een route van ruim 500 kilometer langs de Ierse westkust. Met deze aflevering, die vanaf 18.58 uur op Nederland 1 is te zien, komt het programma nog duidelijker tegemoet aan de wens van menige kijker: informatie krijgen over een andersoortige vakantiebestemming.

Het programma startte tien jaar geleden om automobilisten plus aanhang op weg naar hun vakantieoord een afslag aan te praten. De vakantiegangers moesten zo lekker gemaakt worden dat ze een ommetje zouden maken door 'een stuk' natuur en cultuur van het land, waar ze anders blind doorheen zouden razen. Na hun leerzaam tussendoortje konden ze luttele kilometers verderop weer de oprit nemen, waarna ze gesticht naar hun nóg meer verdiende stukje strand konden koersen.

Het was een idealistische opzet, die aansloot bij de tijdgeest en die prachtige en interessante documentaires opleverde onder supervisie van Piet Pons. Hij was het die het allemaal, tot in details waarvan zelfs plaatselijke VVV's het bestaan niet vermoedden, uitzocht.

Het succes was zo groot dat steeds meer mensen het ommetje zelf als hun vakantie gingen beschouwen. Daar wordt nu, tien jaar en een andere programmamaker later, niet meer besmuikt over gedaan. Carien van Beek, de opvolgster van Piet Pons, koos voor de Ierse westkust en daarmee voor een echte vakantiebestemming.

Rotsvast

Aan deze rand van Europa kun je trouwens nauwelijks over snelwegen praten. Sterker: rondtoeren in de eigen auto is te doen, maar de ervaring leert dat het verstandiger kan wezen om er eentje te huren. Het bespaart je vooral ook ergernissen over schrammen en deuken. De hoge bermen langs de wel erg smalle weggetjes zijn weliswaar uitnodigend groen, maar ze verstoppen rotsvaste stenen, die gegarandeerd van geen wijken weten. Menige 'Europeaan' is dan ook akelig vaak herkenbaar aan zijn mobiel: blutsen en verloren wieldoppen ter linkerzijde en op zijn minst een afgebroken spiegel rechts.

Het is gelukkig niet het enige avontuurlijke aan het toeren langs de Ierse westkust. Het betekent ook nauwkeurig kaartlezen en vaak tot de ontdekking komen dat 'het niet klopt'. Richtingbordjes op méérsprongen wijzen vaak naar gene zijde of zijn gewoon verdwenen. Engelse namen zijn vaak vervangen door onontwarbare Gaelic-opschriften en afstanden zijn nu eens in kilometers en dan weer in mijlen weergegeven.

Het voordeel is dat je er niet aan ontkomt om autochtone Ierse passanten aan te schieten. Een dankbaar en nuttig karwei, zo blijkt. Het valt je op dat ze alle tijd voor zo'n rare 'Europeaan' nemen en van de weeromstuit nieuwsgierige, persoonlijke vragen terugkaatsen. Met een beetje geluk word je nog getracteerd op een verhaal vol magisch bijgeloof en gewezen op een plekje waar stenen restanten staan uit de Keltische tijd van heel ver voor onze jaartelling. Hetzelfde bijgeloof over ronddolende zielen zorgt dat die restanten al die tijd ongerept zijn gebleven.

Kleurig grijs

De route die Carien van Beek heeft uitgezet loopt van Killarney, op zo'n 90 kilometer van Cork tot Galway, aan de poort van het ruige noorden. Het is ook de uitvalsbasis voor een rondrit op het schiereiland Dingle of An Daingean zoals het heet in de Gaeltacht, de naam van een gebied waar de moedertaal een eigengereide Ierse variant van het oud-Keltisch is. Je rijdt onder andere langs de vervaarlijke Sleah Heads, in zee uitstekende rotspunten, en langs de vaag zichtbare Blaskets Islands, waartussen volgens hardnekkige overleveringen ook het legendarische continent Atlantis verdronken moet zijn. De route voert verder langs de ongenaakbare beehive huts en grafkelders en een bidvertrek als de Galary Oratory. Het zijn onderkomens, gemaakt van losse stenen, die zo kunstig zijn opgestapeld dat ze wind- en vochtvrij zijn. En overal ruïnes van forten en burchten en van kerkjes met kruisen en grafstenen, waarin vele eeuwen geleden, magische inscripties zijn gehakt. Als trotse bakens staan steile, metershoge torens in het landschap, met ingangen die op ontoegankelijke hoogte zijn aangebracht.

De komende weken staan Noordoost-Zwitserland, Midden- en Zuid-Luxemburg, Noord-Italië, Oost-Duitsland en Zuid-Frankrijk op het programma.

Kurt van Eeghem: 'In deze quiz is alles mogelijk'

'De drie wijzen' wordt aangepast

● *Kurt van Eeghem: „Er komt een dag dat we niet dieper kunnen zinken."* Foto: GPD

Van onze rtv-redactie

GENT – De formule van het ook in Nederland zeer populaire quiz 'De drie wijzen' (elke dinsdag, BRTN-TV1 om 20.00 uur) wordt in de komende weken lichtjes aangepast. Maar de spontaniteit blijft, verzekert presentator Kurt van Eeghem. „Er wordt tijdens de opname niets gepland. Alles is mogelijk. Het succes van dit programma is vooral te danken aan de panelleden die elkaar perfect aanvoelen. Zo eenvoudig is het allemaal."

Kurt van Eeghem noemt zichzelf vooral een 'amuseur', al is hij op dit moment serieus bezig met het schrijven van een boek.

„Ik heb al lang een afgerond verhaal in mijn hoofd dat ik nu eindelijk aan het opschrijven ben. Laatst heb ik enkele vrienden een hoofdstuk voorgelezen en gemerkt dat ze zich enorm hebben geamuseerd. Denk niet dat ik me met zo'n boek als literator wil manifesteren. Als mijn kennissen en vrienden na lectuur van het volgende hoofdstuk blijven lachen overweeg ik wel met mijn boek naar een uitgever te stappen. Luister, ik moet al die dingen die in mijn koppeke zitten kunnen ventileren anders kan ik niet meer ademen."

Van Eeghem noemt het medium televisie lang niet meer wat het vroeger was. „Als je vroeger op televisie kwam was je een fenomeen, je werd gerespecteerd. Als iemand me vraagt wat ik momenteel doe schaam ik me soms om te zeggen dat ik presentator ben. Iedereen die tegenwoordig twee zinnen uit zijn strot kan duwen noemt zich momenteel presentator. Het is een goedkoop vak geworden, het is niet meer kostbaar. Je hoeft er niets meer voor te kunnen."

„Het niveau van de meeste presentators is bedroevend laag, de meesten kunnen niet goed praten, laat staan behoorlijk formuleren. Dat alles wordt momenteel aanvaard. Is dat niet ongelooflijk? Het spreken van kromme taal heet dan 'spontaniteit', 'die man of vrouw is zichzelf'. Dat is je reinste onzin. Als je echt goed formuleert word je zelfs als een verdacht individu bestempeld. Er is een klimaat ontstaan waarin het echte vakmanschap verdacht is geworden. Zo'n ontwikkeling is natuurlijk rampzalig... Er wordt voor een bepaald niveau gekozen. Ik vind de verloedering van taal, stijl en vakmanschap een treurige ontwikkeling. Er is geen respect meer voor de kijker die volgens sommigen alles slikt."

Terug

„Er komt een dag dat men niet dieper meer kan zinken. Het kan zo niet verder. De verloedering van de taal loopt parallel aan de verloedering van de maatschappij: het ontstaan van het Vlaams Blok, de neo-nazi's in Duitsland... Er hangt momenteel een mist waarin veel mensen voor de makkelijkste oplossing kiezen. Vandaar dat politieke partijen met duidelijke slogans zo'n succes hebben. In dat vlak hebben zowel de christen-democraten als de socialisten gefaald."

„De mensen hebben allemaal een zeker comfort, maar ze hebben de mensen intellectueel niet ontvoogd. In de meeste huizen bevindt zich behalve het telefoonboek geen enkel boek. Er worden minder kranten, tijdschriften en magazines gelezen. Wie sensatie brengt, moord en doodslag scoort daarentegen wel. Dat alles wil niet zeggen dat er geen hoop meer is voor de toekomst, want ik blijf geloven dat er een tijd komt dat het tij zal keren."

Ongeduld

In de nabije toekomst kunnen we Van Eeghem mogelijk in een ander BRTN-programma als presentator aanschouwen.

„Er zijn een heleboel voorstellen en een enorme bereidwilligheid om me eindelijk eens iets anders te laten doen. Ik voel dat duidelijk, alleen wordt er momenteel niets ondernomen. Ik vind dat jammer. De BRTN weet na al die jaren heel goed wat ik allemaal kan. Ik meen uit de grond van mijn hart dat de BRTN nog altijd te weinig gebruik maakt van de mogelijkheden die ik te bieden heb. Ik ben te ongeduldig om een programma te presenteren waarin ik me duidelijker kan profileren. Dat moet in de nabije toekomst kunnen gebeuren, anders ga ik weer het theater in of word ik verplicht naar andere mogelijkheden uit te kijken. Ik zit met een dosis creativiteit die ik kwijt moet kunnen. Begrijp me goed, ik wil absoluut niet klagen want ik heb daar geen enkele reden toe. Het leven is mooi, ik ben verliefd. Alles is mooi..."

● *Carine Crutzen: vanaf dinsdag ook te zien in de nieuwe tv-serie 'Pleidooi'.* Foto: DIJKSTRA

'Triviant' met Carine Crutzen

HEERLEN – De uit Heerlen afkomstige en in Amsterdam woonachtige actrice Carine Crutzen is maandagavond te zien in een nieuwe aflevering van het spelprogramma 'Triviant'. Samen met Gijs Scholten van Aschat komt zij uit tegen Huib Stam en Hans Beerekamp. 'Triviant', dat bij de Tros wordt gepresenteerd door Tineke Verburg, begint om 21.25 uur op Nederland 2. Vanaf dinsdag is Carine Crutzen ook te zien in de nieuwe elfdelige tv-serie 'Pleidooi', die door de Avro steeds op dinsdagavond om 20.25 uur op Nederland 1 wordt uitgezonden. In deze reeks over vijf advocaten, gebaseerd op de Amerikaanse advocatenserie L.A. Law heeft Carine Crutzen de rol van advocate Helen de Keyzer. Al eerder, in 1990, speelde de aan de Toneelacademie van Maastricht afgestudeerde Carine Crutzen – samen met Marc Klein Essink – de hoofdrol in de KRO-serie 'De Brug'.

Nederland 1

AKN/AVRO/NCRV/KRO/NOS
07.30 Alles kits. Gevarieerd kindermagazine met o.a.:
07.32 Kiekeboe.
07.43 Spelefoon.
07.46 Pipi Langkous.
08.44 Tekenfilmfestival.
08.51 Weeknieuws.
09.00 Woof.
09.27 Rescue Rangers.
09.49 Onderzoek van de week.
10.04 Ducktales.
10.27-10.29 Spelefoon-finale.
15.53 Nieuws voor doven en slechthorenden.
16.00 •• Journaal.
16.05 Letterland. 7-delige informatieve serie voor kinderen en hun ouders. Afl.5.
16.31 Heb ik iets gemist? Terugblik op hoogtepunten van het afgelopen jaar. O.a. fragmenten uit 'In de Hoofdrol' (Paul de Leeuw).
17.16 Forza TV. Jongerenmagazine met o.a. een onderwerp dat over klaarkomen gaat.
17.45 Boggle.
18.15 Sesamstraat.
18.30 (TT) Jeugdjournaal. O.a. aandacht aan de grote stroom vluchtelingen in Europa, die ook in 1993 een belangrijk deel van het nieuws zal bepalen.
18.40 Ko de Boswachter.
18.59 Iron Man op Hawaii. Verslag van de 16e triathlon op Hawaii.
20.00 (••+TT) Journaal.
20.24 Dry white season. Amerikaanse speelfilm uit 1989 van Euzhan Palcy. De blanke Ben du Toit woont met zijn gezin in een rustige buitenwijk van Johannesburg.
22.10 Hotel op stelten. Serie.
22.44 Van buddy tot aidspatiënt.
23.35 De lift. Nederlandse speelfilm uit 1983 van Dick Maas. Liftmonteur Felix Adelaar wordt bij een storing van een lift ingeschakeld, maar kan niets vinden. Wanneer kort daarna een nachtwaker door de lift wordt onthoofd en een blinde man in de liftschacht valt, gaat Felix op onderzoek uit.
01.15-01.20 •• Journaal.

Nederland 2

TROS/VOO/NOS
10.00 Ontdek de psychologie. Les 13
10.30 Schoner produceren. Les 7.
11.00 You're welcome. Cursus Engels, les 14.
11.30 Kennissystemen. Afl.1.
13.00-13.07 Nieuws voor doven en slechthorenden.
15.35 Blinde hartstocht.
16.00 •• Journaal.
16.10 Samson. Belgisch kindermagazine.
16.50 (TT) B.O.O.S.. Jeugdprogramma. Presentatie: Bart de Graaff.
17.20 •• Top 40. Popmuziek.
18.00 •• Journaal.
18.20 Outfit. Modemagazine. Presentatie: Judith de Klijn.
18.50 Step by step. Amerikaanse comedyserie. Pilotafl. De preciese en nette Carol is op vakantie halsoverkop getrouwd met de chaotische sloddervos Frank. Het nieuwe huishouden met hun kinderen uit eerdere huwelijken is dan ook een grote ellende.
19.20 Wiseguy. Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Op het nippertje gered. Frank's vrouw Jenny heeft een levertransplantatie nodig, maar komt gezien haar drankverslaving hiervoor niet in aanmerking. Vinnie besluit te helpen.
20.10 Sudden impact. Amerikaanse speelfilm uit 1983 van Clint Eastwood. Met: Clint Eastwood, Sondra Locke, Albert Popwell e.a. De omstreden inspecteur Harry Callahan wordt overgeplaatst naar San Paulo. In dit kleine plaatsje vinden rituele moorden plaats en 'Dirty Harry' gaat er weer als vanouds op af.
22.05 (TT) Casino Royal. Spelprogramma gepresenteerd door Marc Klein Essink.
22.35 Joy in love. Franse erotische serie.
23.05 •• Skybound. 13-delige serie over de luchtvaart. Afl.5: Plane water.
23.30 •• Countdown late. muziekprogramma met live-concerten en akoestische sessies.
00.20-00.25 •• Journaal.

Nederland 3

VARA/NOS
08.53-09.00 Nieuws voor doven en slechthorenden.
16.35 Nederlandse afstandskampioenschappen schaatsen.
17.31 De grote Meneer Kaktus Show. Kinderprogramma.
18.00 •• Journaal.
18.16 Trekking van de lottogetallen.
18.20 Vroege vogels. Tweewekelijks natuur- en milieumagazine.
18.53 (TT) Lingo. Woordspel.
19.22 12 steden, 13 ongelukken. Serie gedramatiseerde verhalen naar aanleiding van waar gebeurde verkeersongelukken. Afl.14: Karma. Terwijl vrachtwagenchauffeur Frank na een internationale rit op weg is naar Den Haag, wachten Wil en Henk heesters met spanning op de geboorte van hun kind.
19.50 •• Flying doctors. Australische serie. Afl.: Vuile was. De wasmachines van de Flying Doctors zijn kapot en er zijn geen nieuwe onderdelen. Ondanks een waarschuwing laat Penny bij de wasserette de machines toch aanzetten.
20.39 (TT) Zeg 'ns AAA. Nederlandse comedyserie. Afl.: Afzien. Lydie en Hans hebben een groot diner en dus heeft Lydie een probleem. Wiep heeft een lekkere opdracht gekregen. Mien zit nog steeds in de lappenmand.
21.07 Luxor spektakel. Viering van 75-jarig bestaan van Luxortheater in Rotterdam. M.m.v. Jos Brink, Karin Bloemen, Simone Kleinsma, e.a.
22.00 (••+TT) Journaal.
22.15 Studio sport journaal. Beelden van de halve finales tijdens de Haarlem Basketballweek, van de halve finales tijdens de Limburgse handbaldagen en een samenvatting van de Nederlandse afstandskampioenschappen schaatsen.
22.45 Nova. Actualiteitenprogr. waarin een terugblik op de roerige jaren '60.
23.17 Cabaretstafette. Serie van 4 cabaretprogramma's. Deel 1.
00.07 Museumschatten. Vandaag: Het beeld van Rembrandt op het Rembrandtplein.
00.16-00.21 Nieuws voor doven.

RTL4

07.00 Telekids. Kinderprogramma.
12.00 De zaterdagavondshow. Eerste aflevering van een reeks programma's waarin de ins en outs van de Nederlandse muziek- en showbizz op de voet gevolgd worden.
12.55 Liefde op het eerste gezicht.
13.40 Wedden dat. Spelprogramma.
15.35 For the love of Benji. Amerikaanse speelfilm uit 1977.
17.00 Dinosaurs. Serie.
17.30 Tineke en 't goede leven.
18.00 Journaal.
18.10 Tineke tenslotte.
19.30 Journaal.
19.50 Weerbericht.
20.00 Miniplaybackshow.
21.05 Vrouwenvleugel. Eerste afleveringen van deze Nederlandse serie.
22.00 Field of dreams. Amerikaanse speelfilm uit 1989. Eerste in een reeks van speelfilms met Kevin Costner in de hoofdrol. Op zaterdag 9 januari wordt de film No way out uitgezonden. Regie: Phil Alden Robinson. Een boer in Iowa hoort op een dag een stem die hem vertelt dat hij en honkbalveld moet aanleggen op zijn eigen grondgebied. Het is de bedoeling dat hij daarmee de legendarische honkbalspeler Shoeless Joe Jackson weer motiveert om te gaan spelen. Deze heeft het slaghout jaren terug, na een schandaal, aan de wilgen gehangen. In de hoofdrollen: Kevin Costner, Amy Madigan, Gaby Hoffman, Ray Liotta e.a.
23.50 Journaal.
00.05 Tarzan the apeman. Amerikaanse speelfilm uit 1981. Regie: John Derek. Jim Parker verkent samen met zijn dochter Jane het binnenland van Afrika op zoek naar een legendarisch olifantengraf. Rolverdeling: Jane: Bo Derek. James: Richard Harris. Harry: John Phillip Law. Tarzan: Miles O'Keeffe e.a.
01.55 Nightmare at Bittercreek, Amerikaanse speelfilm uit 1988. Regie: Tim Burstall. In de hoofdrollen: Lindsay Wagner, Tom Skerritt, Constance McCashin, Joanna Cassidy
03.25 Nachtprogramma.

België/TV 1

10.00 Het slimme kanaal.
10.30 Hout. Vandaag: Design.
11.00 Take it easy.
11.30 Vrouw en zaak.
13.15 Les Paul: He changed the music. Muziekprogramma.
14.15 De Belgische zeevisserij.
15.00 Le tatoué. Franse speelfilm uit 1968 van Denys de la Paterllière. Met: Jean Gabin, Louis de Funès, Dominique Davray e.a.
16.30 TV 1 - Top 30.
17.00 Kelly. Australische jeugdserie.
17.25 Sleutel. Actueel magazine voor de jeugd.
17.50 Musti. Tekenfilmserie.
17.55 Tik tak. Animatieserie.
18.00 Journaal.
18.10 Gered door de bel. Amerikaanse comedy-serie. Met: Mark Paul Gosselaar, Dustin Diamond, Lark Voorhees e.a.
18.40 Vlaanderen vakantieland. Toeristische portretten uit binnen- en buitenland.
19.15 Joker- en lottotrekking, paardenkoersen, mededelingen en programma-overzicht.
19.30 Journaal en Sport.
20.00 FC De Kampioenen. Serie.
20.30 Mr. Bean. Engelse humor met Rowan Atkinson.
21.00 Koko Flanel. Belgische speelfilm uit 1990 van Stijn Coninx.
22.40 Vandaag.
23.00-00.35 Onheilsbode. Belgische thriller uit 1988 van Robbe de Hert. Met: Beatie Edney, Peter Firth, Freark Smink e.a. Op een schip gecharterd door Kuster Shipping Co. worden in de haven van Rotterdam illegale wapentransporten geconstateerd.

België/TV 2

21.00 Stravaganza dei Medici. Muzikaal drama met muziek van Marenzio, Bardi, Cavalieri, Malvezzi, Peri en Caccini.
22.10-23.10 Diamond awards festival. Met Barry Whitee.a.

Duitsland 1

09.00 Tagesschau.
09.03 Ping pong. Spelprogramma.
09.45 •• Tele-Gym. Aerobics.
10.00 Tagesschau.
10.03 Silvester-Sketchparade.
11.00 Tagesschau.
11.03 Auch grosse Scheine können falsch sein. Frans-Spaans-Italiaanse speelfilm uit 1965 van Yves Robert.
12.25 Ganz persönlich: Liesel Christ: Mei Frankfort. Portret.
12.55 Persoverzicht.
13.00 Tagesschau.
13.05 Europamagazin.
13.30 Das Geheimnis von Meissen. Documentaire.
14.15 •• Kinderquatsch mit Michael. Jeugdprogramma.
15.00 (••+TT) Gesundheit! Medizin im Ersten.
15.45 Erstens.
16.00 Disney Club. Kindermagazine.
17.25 Sportschau.
18.00 Wirklich unglaublich. serie verhalen.
18.45 Wirklich unglaublich. vervolg.
19.15 Sportschau.
19.58 Programma-overzicht.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.15 •• Superlachparade. Sketches en gags.
21.54 Tagesthemen-Telegramm.
21.55 •• Lotto-trekking.
22.00 Tagesthemen.
22.20 (TT) Das Wort zum Sonntag.
22.25 Die Brüder Capone. Amerikaanse speelfilm uit 1990 van John Gray. De jonge Jimmy Capone verlaat zijn familie in Brooklyn omdat hij denkt een man gedood te hebben. Onder een valse naam bouwt hij een bestaan als marshall op in Alaska, terwijl zijn broer Al het tot gangsterboss in Chicago schopt.
23.55 Tagesschau.
23.58 Nur noch 72 Stunden. Amerikaanse speelfilm uit 1967 van Don Siegel. Rechercheur Dan Madigan ervaart het als een grote blamage wanneer bhij samen met zijn collega Rocco Bonara een gangster moet arresteren, die beide agenten ontwapent en vlucht...
01.35 Tagesschau.
01.40-01.45 Zuschauen - Entspannen - Nachdenken. Schneegedanken: Am Ufer.

Duitsland 2

08.00 Nachbarn in Europa. Informatief programma.
09.00 Tagesschau.
09.03 Nachbarn. Magazine voor buitenlanders en Duitsers.
09.45 •• Tele-Gym. Aerobic.
10.00 Tagesschau.
10.03 Silvester-Sketchparade.
11.00 Tagesschau.
11.03 Kinderstudio. Kinderprogramma.
12.55 Persoverzicht.
13.00 Tagesschau.
13.05 Diese Woche. Weekoverzicht.
13.30 ■ Irma im goldenen Westen. Amerikaanse speelfilm uit 1950 van Hal Walker.
14.55 Mumins. Tekenfilmserie.
15.20 Helme Heine: Sauerkraut. Tekenfilmserie.
15.45 FM. Familiemagazine.
16.15 •• Variationen in Lübecker Höfen und Gängen. Gevarieerd muziekprogramma.
17.00 Heute.
17.05 Länderspiegel.
17.55 Die grosse Hilfe.
18.05 Die fliegenden ärzte. Australische serie. Aansl.: Programma-overzicht.
19.00 Heute.
19.20 Weerbericht.
19.25 (TT) Alles nur ein Spiel. Twee verhalen met Evelyn Hamann in de hoofdrol.
20.15 Donauprinzessin. Pilotaflevering van 11-delige Duitse serie.
21.45 Heute-journal.
22.00 Einmal ist nicht genug. Amerikaanse speelfilm uit 1974.
23.55 ■ Der Kommissar. Duitse misdaadserie.
00.55 Heute. Aansl.: Gewinnzahlen vom Wochenende.
01.00-02.25 Horror-Express. Engels/Spaanse speelfilm uit 1972 van Gene Martin. In de trein van Peking naar Moskou ontsnapt een fossiele mensaap uit zijn transportkist. Hij doodt alle mensen die hij tegenkomt door via hun ogen hun hersenen binnen te dringen en hun kennis uit te zuigen. De mensen veranderen hierdoor in gevaarlijke zombies. De wetenschappers Saxon en Wells besluiten daarom de hele trein in de afgrond te laten storten.

Duitsland 3 West

09.00 Eine Welt für alle - Künstler für eine Welt. **09.10** Marienhof, Duitse serie. **10.00** Missionare, serie. **10.45** Gipfelglück. **11.30** Viaje al Espanol. **11.45** Viaje al Espanol. **12.00** Spuren im Tal, Duitse documentaire. **15.00** Sport 3 extra. **17.00** The best of folkfestival '92. **17.45** Jamaica entdecken, reportage. **18.00** Aktuelle Minute. **18.01** Hier und Heute unterwegs. **18.30** (TT) Die Sendung mit der Maus. **18.58** Programma-overzicht. **19.00** Aktuelle Stunde. **19.30** Die Sprache der Tiere. **20.00** (TT) Fussbroichs, serie. **20.30** Daniel Barenboim und das Chicago Symphony Orchestra. **21.30** Sportplatz. **22.00** Innenansichten. **22.45** Lohmanns Pflicht und Die Reise ins Glück,kunstfilm. **23.30** Capital City. Engelse serie. **00.20** Laatste nieuws. **00.25** Klassik Clip.

Duitsland 3 SWF

14.10 Marienhof, Duitse familieserie. Afl.: Rock'nroll für Ortrud. **15.00** Sport 3 extra. **17.00** MuM extra, reportage. **17.45** Radio, Radio, 8-delige serie over de ontwikkeling van de radio. **18.15** Eisenbahnromantik. Afl.: Zug 204 ab 20. **18.30** Glaskasten spezial - best of '92, mMagazine. Presentatie: Wolfgang Zinke. **19.30** Neujahrskonzert aus Budapest. Melodieën uit operette en musical, uitgevoerd door diverse Hongaarse en buitenlandse solisten. Met: Andrea Melk, Zsusza Csonka, Erika Miklosa, Anatoly Solovjanenko, Josef Kovacs e.a. **21.00** Aktuell. **21.05** Agatha Christie: Miss Marple - Bertrams Hotel, Engelse misdaadfilm van Mary McMurray. Met: Joan Hickson, Caroline Blakiston, Helena Michell e.a. Deel 1. **22.00** Der kleine Gesellschaftsabend, gevarieerd programma met Hanns Dieter Hüsch, het Bosart-Trio e.a. **22.30** Macho, Macho, Macho. Revue van Hoger Schultze en Joachim Kuntzsch door het Saarländische Staatstheater. **23.30** Aktuell. **23.32** Roadie, Amerikaanse speelfilm uit 1979 van Alan Rudolph. Met: Meat Loaf, Kaki Hunter, Art Carney e.a. **01.12** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Television

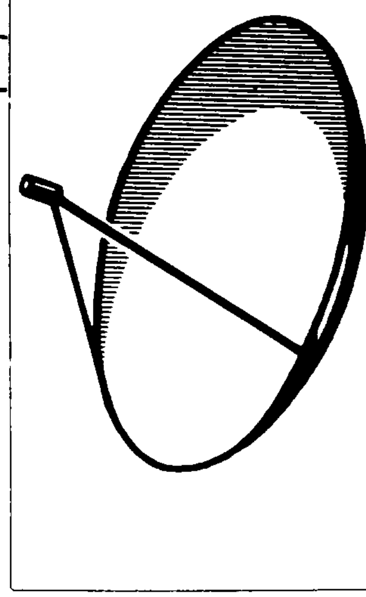
06.00 Ochtendprogramma. Met tekenfilms.
08.05 Maus reiss aus. Spelshow.
08.20 Zelda. Tekenfilmserie.
09.10 Beverly Hills Teens. Amerikaanse tekenfilmserie.
09.35 Lucky Luke. Amerikaans/Franse tekenfilmserie.
10.05 Die Sechs-Millionen-Dollar-Familie. Amerikaanse tekenfilmserie.
10.30 Marvel Universum..
11.45 Teenage mutant hero turtles. Amerikaanse tekenfilmserie.
12.10 Winspector. Japanse sf-serie. Afl.: Der neue Mitarbeiter.
12.35 Michel Vaillant. Amerikaanse tekenfilmserie.
13.00 Full house. Amerikaanse comedyserie. Afl.: Omas Rückkehr.
13.25 Der Prinz von Bel-Air. Amerikaanse comedyserie. Afl.: Die Automarder.
13.50 Ultraman - Mein geheimes Ich. Amerikaanse serie. Afl.: Hypnose macht's möglich. Herh.
14.15 Polizeibericht. Amerikaanse politieserie. Afl.: Der Killer/Komplizen der Nacht.
15.00 Knight rider. Amerikaanse avonturenserie. Afl.: Devon Miles in Not. Herh.
15.55 Das A-Team. Amerikaanse avonturenserie. Herh.
16.50 21, Jump Street - Tatort Klassenzimmer. Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Der Schluckspecht. Herh.
17.45 Wer kann, der kann. Karaokeshow met Ingolf Lück.
18.45 RTL aktuell.
19.15 Beverly Hills, 90210. Amerikaanse serie. Afl.: Nächtliche Spiele.
20.15 Sei net dumm, Opa. Toneelstuk van Ulla Kling.
22.00 Helden in Action: Blue Jean Cop. Amerikaanse speelfilm uit 1987 van James Glickenhaus. Herh.
23.35 Catherine - Augen der Lust. Westduits/Spaanse softseksfilm uit 1982 van Hubert Frank.
01.15 Männermagazin M.
01.45 Tutti frutti. Erotisch spelprogramma.
02.45 Série rose. Franse erotische serie. Afl.: Die goldene Lotusblume.
03.15 Blue Jean Cop. Herh.
04.50 Knight rider. Herh.
05.35 Cubitus. Herh.

● *Jürgen Drews. (Duitsland 1 – 14.15 uur).*

SAT 1

06.25 Quär Beet. **10.00** DROPS! **10.40** Wirtschaftsforum. **11.10** Glücksrad. **11.55** Asterix, der Gallier. **13.05** Samson und Delilah. **15.15** ■ Seemann, pass auf. **16.55** 5 mal 5. **17.25** Geh aufs Ganze! **18.00** ran. **18.30** Die Mike Krüger Show. **19.20** Nieuws. **19.30** Glücksrad. Spelprogramma met Frederic Meisner en Maren Gilzer. **20.15** Mord ohne Motiv, Amerikaanse tv-film uit 1989 van John Herzfeld, met William Baldwin, Danny Aiello. **21.55** Jux & Dallerei. Gevarieerd programma met Karl Dall en gasten. Aansl. TopNEWS. **23.00** Bettkanonen. Duitse erotische speelfilm uit 1973 van Ilja von Anutroff. Met: Günter Glaser, Karl-Heinz Bauer, Heidrun Hankammer e.a. **00.35** Erotische Spiele im Pool. Amerikaanse erotische speelfilm. Herh. **01.50** Bettkanonen. Duitse erotische speelfilm. Herh. **03.15** Schreinemakers live. Met Margarethe Schreinemakers. Herh. **04.15** 5 mal 5, spelprogramma. Herh. **04.40** Geh aufs Ganze! Spelprogramma. herh. Aansl. Programma-overzicht.

België/RTBF 1

10.55 Sindbad. **11.25** Kapers op de kust. **11.55** Deutsch mit Victor. **12.25** Objectif Europe. **12.55** Weerbericht. **13.00** Nieuws. **13.20** Un week-end mouvementé. **14.55** Objectif terre. **15.55** Onbekend. **17.35** Nouba nouba. **17.55** Gourmandises. **18.15** Télétourisme. **18.50** Génies en herbe. **19.30** Journaal en weerbericht. **20.05** Le jardin extraordinaire. **20.50** Dancing machine. **22.40** Contacts. **22.50** Sevilla '92: Les plus belles images. Aansl.: Joker- en lotto-trekking. **23.50** Weerbericht n laatste nieuws.

België/Télé 21

13.30 Le coeur et l'esprit. **14.00** Uitzending in dialect. **16.20** Reflets. **17.15** Porte ouverte: Les petites choses qui font la vie. **17.45** Document: Notre siècle. **18.40** Art 21: Conte-moi Shibam. **19.30** Journaal (tevens in gebarentaal) en weerbericht. **20.00** Document: La plage des ferrailleurs. **21.00** Document: Portrait de Joseph Hanse. **21.55** Journaal en weerbericht. **22.25** Coup de film. **22.45** CEI - Robinsonade.

TV 5

07.00 Nieuws. **07.20** Corps accord. **07.35** Nieuwsflits. **07.40** Méthode Victor. **07.55** Nieuwsflits. **08.00** Canadees nieuws. **08.25** Nieuwsflits. **08.30** Le village dans les nuages. **08.50** Bibi et Geneviève. **09.00** Question d'argent. **09.30** Magazine Européen. **10.00** Objectif Europe. **10.30** Autant savoir. **11.00** Chasses croisés. **11.55** Nieuwsflits. **12.00** Tell quel. **12.20** Autovision. **12.45** Zwitsers nieuws. **13.15** Horizon 93. **14.00** Reflets: Images d'ailleurs. **15.00** Jours de guerre. **16.00** Nieuws. **16.15** Génies en herbe. **16.30** Une peche d'enfer. **17.00** Clips radio 21. **17.30** Le betisier 92. **18.15** Europodysée. **18.30** Nieuws. **19.00** Découverte. **19.30** Belgisch nieuws. **20.00** La saga de la chanson Francaise: Serge Gainsbourg. **21.00** Nieuws. **21.30** La mort d'Auguste. **22.30** Juste pour rire. **23.35** Nieuws. **23.50** La bande des six. **00.45** Divan. Presentatie: Henri Chapier.

RAI UNO

06.00 La straordinaria storia d'Italia. **06.50** Le miniere di Re Salomone.**08.10** Stanlio e Ollio tete dure. **09.20** Il circo e la sua grande avventura. **11.30** Orma sulle neve. **12.20** Check-up. **12.25** Weerbericht. **12.30** Nieuws. **12.35** Check-up. **13.25** Estrazioni del lotto. **13.30** Nieuws. **13.55** TG1 - Tre minuti di... **14.00** Prisma. **14.30** TG1 - Auto. **14.45** Sabato sport. **15.30** Pallavolo. **16.50** Disney club. **18.00** Nieuws. **18.10** Estrazioni del lotto. **18.15** Piu' sani piu' belli. **19.25** Il vangelo della domenica. **19.40** Programma-overzicht. **19.50** Weerbericht. **20.00** Nieuws. **20.25** Sport. **20.40** Caro' toto' ti voglio presentare. **23.00** TG1 linea notte. **23.15** Speciale TG1. **00.00** Nieuws en weerbericht. **00.30** Appuntamento al cinema. **00.35** Gli anni in tasca.

BBC 1

08.00 ■ Champion the wonder horse. **08.25** Nieuws en weerbericht. **08.30** Christopher Crocodile. **08.35** Animal world. **08.45** Quick draw McGraw. **08.50** Littl' bits. **09.15** Chucklevision. **09.35** Peter Pan and the pirates. **10.00** Gone live! **11.45** Lassie: The road back. **13.00** Tekenfilm. **13.12** Weerbericht. **13.15** Grandstand. **18.15** Nieuws en weerbericht. **18.25** Regionaal nieuws. **18.30** Bruce Forsyth's genera tion game. **19.30** Noel's house party **20.25** (TT) The Paul Daniels magi show. **21.15** (TT) Casualty. **22.05** (TT Nieuws en weerbericht. **22.25** (TT We're no angels. **00.05** Match of th day. **01.15** Darts. **02.10** Weerbericht.

BBC 2

09.00 Open university. **10.05** ■ Ne Gwyn. **11.15** It's that meal again. **11.4** The hermit of the kitchen. **12.15** Th strange affair of Frankenstein. **12.4** Shak the red fox. **13.15** ■ Hue an Cry. **14.30** Joseph and child. **14.5** Network East. **15.20** Tanhalyan. **16.0** ■ Brothers in law. **17.30** ■ Midnigh lace. **19.15** World darts. **20.10** Natura world trail. **20.15** Nieuws, sport e weerbericht. **20.30** Byzantium. **21.1** Sickert's London. **22.05** (TT) The vam pyr - A soap opera. **22.35** Masters c the Universe. **23.35** Steptoe and sor **00.05** London labyrinth. **00.45** Alfie.

Eurosport

09.00 Aerobics. **09.30** Ski report. **10.3** International motorsport. **11.30** Bok sen.. **13.00** Skispringen. **14.00** Fre climbing. **15.00** Synchroonzwemmer **16.00** Kunstrijden op de schaats.**18.0** Euroscores. **18.05** Volleybal. **20.0** Autosport. **22.00** Boksen. **23.00** Euros cores. **00.00** Snooker.

Sportnet

06.00 American football. **08.00** Zeiler **09.00** Golf. **10.00** Basketbal. **11.0** Kickboksen. **12.00** Internationaal spor magazine. **12.30** Autosport. **13.00** Bas ketbal. **13.30** Zeilen. **14.00** America football. **14.30** Boksen.**16.30** Moto sport. **17.00** Surfen. **17.30** Beachvo leybal. **18.30** Boksen. **19.30** Autospor **21.30** Auto en motorsport. **22.00** Bok sen. **00.00** Auto en motorsport. **00.3** Golf. **02.30** Basketbal. **03.00** Bowling **04.00** Tennis. **06.00** Kickboksen.

Super Channel

05.00 The mix. **06.30** Hello Austria hello Vienna. **07.00** Super shop. **07.3** Los reporteros. **08.00** ITN world news **08.30** Rodina. **09.00** Super shop. **10.3** The great offshore. **11.00** The mix **12.00** C&A Mix. **13.00** The mix. **13.3** Scene on Super. **14.00** Youthquake **14.30** Eco record. **15.00** The trave magazine. **15.30** Beyond tomorrow **16.00** Wild America. **16.30** Survival **17.00** Scene on Super. **17.30** Absolu tely live. **18.30** Videofashion. **19.0** Matinee at the movies. **20.15** ■ Dic Tracy meets gruesome. **21.30** Film Eu rope. **22.00** ITN world news. **22.3** High aspirations. **23.00** Scene on Su per. **23.30** Hang loose. **00.00** Don' watch alone! Asphynx. **01.50** The mix **02.00** China news Europe. **05.00** The mix.

MTV

08.00 MTV's dance weekend. **10.3** Rapumentary I. **11.00** The big picture **11.30** US Top 20 video countdown **13.30** Dance weekend. **16.00** R & E Unplugged. **16.30** Rapumentary I **17.00** Yo! Raps today. **18.00** The rea world. **18.30** The big picture. **19.00** Eu ropean top 20. **21.00** Saturday nigh live vintage. **21.30** Sports. **22.00** The soul of MTV. **23.00** Partyzone. **01.00** F & B Unplugged. **01.30** Rap Unplugged **02.00** Kristiane Backer. **03.00** Night vi deos.

CNN

07.30 Moneyline. **09.00** World busi ness this week. **11.10** Larry King **12.40** International correspondents **14.10** The big story. **15.10** Health works. **15.40** Moneyweek. **16.10** Scien ce and technology week. **16.40** Style with Elsa Klensch. **17.10** Showbiz this week. **18.40** Evans and Novak. **19.0** World business this week. **19.40** News maker Saturday. **20.10** Healthworks **20.40** Style with Elsa Klensch. **21.1** Your money. **21.40** International cor respondents. **22.40** Futurewatch. **23.4** Newsmaker Saturday. **00.40** Pinnacle **01.10** The big story. **02.40** Showbiz this week. **03.00** Reliable sources **05.10** The Capital gang.

TV
FILMS VIDEO

Duitsland 1
11.03 uur Monnaie de Singe (1965-F/E/I). Comédie Française-acteur Robert Hirsch speelt een amusante rol van een wereldvreemde straattekenaar die in handen van een valsemunter valt. Regie: Yves Robert.

Duitsland 2
13.30 My Friend Irma Goes West (1950-USA). Dean Martin en Jerry Lewis in komedie van Hal Walker over een zanger die beroemd wil worden. Met een bont gezelschap blijft hij steken in Las Vegas.

België/TV 1
15.00 Le Tatoueo (1968-F). Kunsthandelaar maakt jacht op Modigliani- tatouage op de rug van een oude legionair. Oorspronkelijk idee, fantasieloze regie van Denys de la Patellieore. Met: Jean Gabin en Louis de Funès.

RTL4
15.35 For The Love of Benji (1977-USA). Verrukkelijk avontuur van Joe Camp over de hond Benji. Hij wordt achtervolgd om de geheime code die in zijn poot getatoueerd staat. Verder met: Patsy Garret en Cynthia Smith.

● *Bea van der Maat in 'Koko Flanel'. (België/TV 1 – 21.00 uur).*

Nederland 2
20.10 uur - Sudden Impact - (1983-USA) Vierde 'Dirty Harry-film' van Clint Eastwood waarin hij zelf de politieman speelt die alleen al het kwaad bestrijdt. Sondra Locke heeft na verkrachting het recht in eigen hand genomen.

Nederland 1
20.25 A Dry White Season (1989-USA). Anti-apartheidsfilm van Euzhan Palcy waarin Donald Sutherland een leraar speelt die pas wakkergeschud wordt over apartheid als zijn zwarte tuinman wordt vermoord.

België/TV 1
21.00 Koko Flanel (1990-B). Onbezonnen klucht van Stijn Coninx met Urbanus, Bea van der Maat en Willeke van Ammelrooy. Onogelijk ventje wordt succesvol fotomodel. Beetje langdradig, soms oubollig.

RTL4
22.00 Field of Dreams (1989-USA). Kevin Costner speelt een boer in Iowa die op zijn land een honkbalveld aanlegt. Film van Phil Alden Robinson over geloof in de traditie in de beste Hollywoodfantasieën.

Duitsland 2
22.00 Once is Not Enough (1975-USA). Soap van de bovenste plank van Guy Green waarin verwend meisje ontdekking doet over haar vader die filmproducent is en dat door haar stiefmoeder niet gekoppeld wil worden. Met: Kirk Douglas.

RTL Television
22.00 Shake Down (1988-USA). Ongeloofwaardige actie-film van James Glickenhaus die zich afspeelt in de rechtbank. Drugsdealertje wordt vals beschuldigd van moord. Met: Peter Weller en Sam Elliott.

België/TV 1
23.00 Trouble in Paradise (1988-B). Ingewikkelde, trage thriller van Robbe de Hert over activisten van 'Redpeace' (!) die gepakt worden als ze illegale wapentransporten fotograferen. Met: Beatie Edney en Eric Schneider.

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 17.30 en 18.30 Nieuws.
7.07 Tros Nieuwsshow. 11.05 Tros Kamerbreed. 12.07 Tros Aktua. 14.05 Grasduinen. 17.04 Tijdsein. 18.10 Echo. 19.04 Tegengas. 20.04 Langs de lijn, sport en muziek. 23.07 Met het oog op morgen. 0.04 Easy listening. 2.02 Avro Nachtdienst. 6.02-7.00 Van-nacht naar morgen.

Radio 2
Elk heel uur nws.
7.04 Intro. 9.04 De tweede ronde. 12.04 Spijkers met koppen. 14.04 Uitgelicht. 16.04 Happy hour. 17.04 Ophef en vertier. 19.04 Voor wie niet kijken wil. 22.04 Podium van de Nederlandse lichte muziek. 23.04-24.00 The bands.

Radio 3
Elk heel uur nws.
6.02 Ook goeiemorgen. 9.04 Goud van oud. 12.04 Evers in het wild. 14.04 De Top 40. 17.04 Rinkeldekinkel. 18.04 De Avondspits. 19.04 Evers in de avond. 20.04 Leidsekade live. 22.04 Twee meter de avond in. 0.04 Rave radio. 2.02 Pop ballads. 3.02-6.00 Oh, wat een nacht.

Radio 4
7.00, 8.00, 13.00, 18.00 en 20.00 nieuws.
7.02 Wakker worden... 8.04 Fiori Musicali. 9.00 Pick-up. 10.00 Caroline. 11.00 Kurhausconcert: Muz. vor strijktrio. 12.00 Platenzaak. NOS 14.00 Middagconcert. Lucia di Lammermoor, oprea van Donizetti. Koor en Ork. van de Metropolitan New York o.l.v. Marcello Panni met sol. ca.16.30 De Nederlanden. 17.00 Het witte doek. 18.04 De wandelende tak: Oum Kalsoum. 19.00 De koffer. 20.02 Avondconcert. Nederlands Blazersensemble. 22.00 VPRO Jazz op vier. 22.30 Jazzgeschiedenis. 23.00-24.00 VPRO Jaz op vier concert.

Radio 5
T/m 18.00 elk heel uur nieuws.
6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en Scheepvaartberichten. 7.05 Opo doro. 8.08 Zeggus. 8.30 Ronduit magazine. 8.55 Waterstanden. 9.02 Ronduit praise. 10.02 De muzikale fruitmandd. 11.02 Het interview. 12.02 Meer dan een lied alleen! 12.44 EO-Metterdaad hulpverlening. 12.45 Vragen naar de weg. 13.11 De verandering. 13.56 EO-Metterdaad hulpverlening. 14.02 NOS Taal. 15.02 De schrijftafel. 16.02 Finale. 17.10 Radio UIT. 17.45 De kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. 18.02 Rondom het woord. 18.30 Voor de eerste dag. 19.00 Homonos. 19.30 Nieuws in het Turks, Marokkaans en Chinees. 19.45 Onder de groene linde. 20.00 nieuws. 20.02 Jubilate. 20.30 Laat ons de rustdag wijden. 21.14 EO-Metterdaad hulpverlening. 21.15 Reflector. 21.35 Deze week. 22.00 Een ontmoeting. 23.00-24.00 Zaterdagavonduur.

Omroep Limburg
9.03 Postbus 94, verzoekplaten. 9.30 Sport. 9.40 Postbus 94, vervolg. 10.03 Het Ei van St. Joost. 11.03 De onderstroom. 12.03 Omroep Limburg klassiek. 14.03 Limburg Express. 17.03 Limburg Aktueel. 17.10-18.00 Limburg Express (vervolg).

België/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Vroege vogels met Tom Vossen (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws. 8.10 Ochtendkuren. 10.00 Nieuws. 10.03 De zoete inval, radiokwis met Luc Appermont. 11.30 Vlaamse top tien. 12.00 Radio twee top dertig met Guy de Vynck (om 13.00 nieuws). 14.00 Radio Rijswijck. 17.00 Nieuws. 17.05 De ketting, telefoonspel met Martin de Jonghe (18.00 nieuws). 20.00 Hartelijk Bart Pieters ontvangt gasten en draait verzoekjes (22.00 nieuws en lotto). 23.30 Nachtradio (nieuws om 24.00 en 5.00 uur).

België/BRF
Nieuws op elk heel uur
6.05 Radiofrühstück (6.15 Wort in den Tag. 7.15 Veranstaltungstips. 8.30 Presseschau). 9.05 Hitwelle. Die Weekend-Show mit Oldies, Gags und neue Scheiben). 12.05 Musik a la carte. 12.30 BRF Aktuell. 13.05 Internationale Hitparade. 16.05 BRF-Mobil. 18.05 BRF Aktuell (Aktuelles vom Tage). 18.40 Forum - Das Kulturmagazin. 20.00 Nachrichten. 20.05 Freie Tribune. 20.15-20.30 Philosophie und Ethik.

RTL4 Radio
Nieuws op elk heel uur.
08.03 Het wakkere weekend, Mark Berendsen. 10.03 Koffiekringen, Bart van Gogh. 12.03 Goeiemiddag Nederland, Tom Blom. 14.03 RTL Album Top 30, Bart van Leeuwen. 16.03 Vrijheid-Blijheid, Martin Volder. 19.00 Seven o'clock rock. 22.00 RTL Megahits. 01.00 RTL Nightshift.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.00 Nieuws. 6.05 Morgenmelodie. 8.00 Nieuws. Zum Tage. 8.07 In unserem Alter. 8.55 Overpeinzing. 9.00 Nieuws. 9.05 Der Musikpaviljon (10.00 Nieuws). 12.00 Nieuws. 12.05 Pop Report met een overzicht van de Duitse hitparade (met om 14.00 Nieuws en economisch praatje). 15.00 Cafe Carlton (16.00 nieuws). 17.00 Der Tag um Funf, aansl. Funf Uhr Tee (18.00 Nieuws). 19.00 Duizend-en-een sprookjes met om 19.15 Schneeweisschen und Rosenrot. 20.00 Der Schnurrbart des Herrn Gutsbesitzers. 21.00 Die Viper. 22.10 Melusine. 23.40 Rumpelstilzchens Prozess gegen die Konigin. 24.00 Nieuws. 0.05-04.05 ARD-Nachtexpress

EEN HUIS KOPEN OF VERKOPEN? VIJGEN VRAGEN!

St. Franciscusweg 16
Heerlen
Tel.: 045-711617

AMSTENRADE: HOMMERTERWEG 257
Vr.pr. ƒ 229.000,- k.k.
Halfvrijst. royaal diep herenhuis, opp. 610 m². grote beschermde tuin op z. met terras en vijverpartij. Pand is geh. gerenoveerd, dubbel glas, nieuwe hardh. kozijnen, plavuizenvloer op parterre, kelder, gr. eetkeuken, gr. kamer, 3 royale slk., div. bergingen, gr. moderne badkamer, pand is modern ingericht.

BOCHOLTZ: PR. HENDRIKSTRAAT 8
Vr.pr. ƒ 209.000,- k.k.
Halfvrijst. woonhuis met garage, ruime woonk. met parket, 3 slk., zolder, rondom rolluiken.

BRUNSSUM: KLINGBEMDEN 53
Vr.pr. ƒ 224.000,- k.k.
Op goede lokatie, halfvrijst. woonhuis met garage. Ind.: ruime hal met toilet, 2 kelders, kamer en keuken - met luxe installatie 42 m², 3 ruime slk., badkamer met ligbad, douche en 2e toilet. Zolder evt. 4e slk. Beneden dubbele beglazing, bovenverd. rolluiken. Pand moet beslist van binnen gezien worden.

EYGELSHOVEN: KWIKSTAARTSTRAAT 5
Vr.pr. ƒ 179.000,- k.k.
Ruim goed onderh. geschakeld woonh. met ruime garage met zolder, ruime woonk. met laminaat, achterk. voorzien van rolluiken, 3 slk., zolder, jonge kindervr. buurt.

HEERLEN: VOSKUILENWEG 19
Vr.pr. ƒ 142.000,- k.k.
Tussengel. ruim woonhuis met serre en grote tuin op west, kunststof ramen met dubbel glas, achterom bereikbaar, mog.h. voor garage.

HEERLEN: WINTERSTRAAT 16
Vr.pr. ƒ 259.000,- k.k.
Ruim halfvrijst. perfect onderh. woonhuis met garage nabij centr., architectonisch nieuw verbouwd van binnen, woonk. met open haard en open vide, parterre voorzien van marmeren vloer, huis met veel daglicht!

HOENSBROEK: NEERBRAAKSTRAAT 7
Vr.pr. ƒ 249.000,- k.k.
Van binnen fantastisch verbouwd halfvrijst. ruim goed onderh. woonh. met garage, zeer ruime uitgebouwde woonk. met open haard, schuifdeuren naar tuin, schitterende Amerikaanse aanbouwkeuken, 3 ruime slk., luxe badk., tuin op z/w, bwj. '74. Dit huis moet u van binnen zien!

KERKRADE: SCHOOLSTRAAT 5
Vr.pr. ƒ 209.000,- k.k.
Goed onderh. halfvrijst. woonhuis met garage, woonk. ± 30 m², 3 slk., rondom rolluiken, perc.opp. 198 m², bwj. '89.

KERKRADE: SCHAESBERGERSTR. 87
Vr.pr. ƒ 269.000,- k.k.
Vrijstaand woonhuis op 627 m² grond, woonk. 44 m², half open keuken 14 m², 3 slk., zolder 80 m², voorzien van kunststof ramen met dubbel glas, tuin op zuid-west, carport.

KERKRADE: ELBERENVELDSTR. 490
Vr.pr. ƒ 179.000,- k.k.
Goed onderhouden tussengel. geschakeld ruim woonhuis met garage en groot aangelegde tuin op w., woonk. 35 m² met open haard, 3 ruime slpk.

KERKRADE: B. POTHASTSTRAAT 13
Vr.pr. ƒ 189.000,- k.k.
Goed onderhouden tussengel. woonhuis. L-vormige woonk. 34 m², gesl. witte keuken 7,5 m², tuin op z.w, 3 slpk., zolder te ber. via vliezo.

LANDGRAAF: AAN DE BEUK 20
Vr.pr. ƒ 419.000,- k.k.
Schitterend in 't groen gel. landhuis met royale woonkamer 75 m² met open haard, kantoor ± 20 m², royale aanbouwkeuken 16 m² met kookeiland, 3 slk., geheel onderkelderd met 2 garages en hobbyruimtes. Uitstekend aangelegde tuin op z.w. Pand verkeert in perfecte staat van onderhoud.

Directie en medewerkers wensen u

een in alle opzichten voorspoedig en gezond 1993

LANDGRAAF: OLMENSTRAAT 6
Vr.pr. ƒ 127.000,- k.k.
Tussengel. woonhuis met tuin er garage, achterom bereikbaar. twee slk., vaste trap zolder, grotendeels gerenoveerd.

VERKOCHT! VERKOCHT!
Ambyerweg
Agathagracht
Annalaan
Bosheide
Bachlaan
Burg. Snijderstraat
Dr. Nolenstraat
Cosselaerstraat
Elbereveldstraat
Klingstraat
De Wessel
Oude Landgraaf
Reeweg
Seringenstraat
Vlotstraat
Markt
Achter de Hoven
Caumerboord
VERKOCHT! VERKOCHT!

LANDGRAAF: Uitstekend verbouwd VRIJSTAAND WOONHUIS
Vr.pr. ƒ 329.000,- k.k.
Woonk. ± 75 m², 2 badk., ruime garage (40 m²), nieuwe keuken licht eiken, 3 slk., opp. 591 m². Geheel onderkelderd.

SCHIN OP GEUL: STRUCHT 28
Vr.pr. ƒ 354.000,- k.k.
Ruim vrijst. woonhuis met garage en twee appartementen (perceel.opp. 1200 m²). **Woonhuis:** woonk. 39 m², gesl. keuken, badkamer, mooi aangelegde siertuin met terras, 3 slk. **Appartementen (2x):** entree, woonk., keuken, badk., 1 slk.

VALKENBURG: STATENLAAN 16
Vr.pr. ƒ 214.000,- k.k.
Halfvrijst. woonhuis met ruime kantoor/praktijk/hobby-ruimte met eigen ingang, half open aanbouwk., woonk. 40 m², 3 ruime slk., zolder met vaste trap, alwaar 4e slk.

WIJLRE: BURG. VAN LAARSTR. 14
Vr.pr. ƒ 152.000,- k.k.
Rustig tussengel. woonh. met 3 slk., zolder met vaste trap, alwaar grote hobby-ruimte, tuin achterom te bereiken. Voldoende parkeergel.

WIJNANDSRADE: JAN MAENENSTRAAT 7
Vr.pr. ƒ 419.000,- k.k.
Grenzend aan bosrand met uniek pan. uitzicht vrijst. landhuis, woonk. ± 50 m², 3 zeer ruime slk., mooie tuin op zuid, carport voor caravan, garage onder het pand, geheel onderkelderd.

HYPOTHEEK?? VIJGEN VRAGEN!!

St. Franciscusweg 16
Heerlen
Tel.: 045-711617

Kontakten/Klubs

Paren-Single Club Anita
HEDEN AVOND
Supershow van Janien
Spec. nieuwjaars aanbieding. Tel. 045-462720.

!!! Hot Girls !!!
"Escort Limburg" 7 dagen per week. Tel. 06529-80304.

Club Mirabelle/Club Nirwana
het bekendste TOP-TEAM van plm. 10 jonge meiden, die de beste service willen verlenen !!!
* Geen verplichtingen, maar ongedwongen gezellig babbelen maakt u ook tot graag geziene gast !!!
* BIJ ONS: NIET GOED-GELD TERUG-GARANTIE !!!
* NIET DUUR !!! Gezien wat u geboden wordt !!!
* Wij scheppen op en MAKEN HET WAAR !!!
Drempelvrees? Bel dan onze ESCORT-SERVICE !!!
Deze staat reeds lang als nummer 1 bekend !!!
Club MIRABELLE, Burg. Franssenstr. 4, Kerkrade.
Club NIRWANA, Nieuwstr. 147, Kerkrade.
Bel gerust: 045-427120 of 045-463323.
Tot vanavond dan KARIN !!!

Zalig Nieuwjaar!
De meisjes van LYDIA zijn v.a. 4 jan. weer paraat.
☎ 046-749662 11-23 u., zat. 2-8

Club 2000
wenst al hun clientèle een gezond en opwindend 1993.
Nwe Ned. meisjes aanw. Rijksweg Noord 22. 046-742315.

Café bar
Rico Gigolo
. Paulusstraat 5, Kerkrade-Chevremont, 045-462361.
eopend van donderdag t/m maandag van 21.00-02.00 uur??? Dinsdags en woensdags gesloten. Ook toegankelijk voor homo-vriendelijk publiek.

)e mooiste meisjes vindt u ma t/m vrij v.a. 14.00 uur, zat. v.a. 20.00 uur in
Club L'Aventura
loofdstr. 103, Amstenrade.

j de beschikking van de rondissementsrechtbank Maastricht d.d. -10-1992 is de curatele opheven van **Maria Chrisia Gerarda Vaessen,** boren te Heerlen op 13 ei 1923, wonende te 6417 Heerlen, aan de Ypenrgstraat 134 en is er een wind ingesteld ingaande -12-1992 over alle goeden die aan **Maria Christi-Gerarda Vaessen** voorzemd als rechthebbende ebehoren of zullen toebeiren, met benoeming van **ephanus Marie Jozeph lessen,** wonende te 6419 Heerlen, aan de Pijnseg no. 10, tot bewindvoerr.

lvocatenkantoor
nstenraderweg,
r. H.H. Tomlow-Keppler,
ostbus 15,
30 AA Hoensbroek.

Dolce Vita
Zat. 2 jan. 1993, zijn wij geopend voor paren en alleenst. Hedenavond verrassende show van Kim. Tot ziens.
Rijksweg 1, Linne (Limb.). Tel. 04750-11876.

Chantal Privé
v.a. 19.00 u. 045-714707.

Club Levant
Ook in het nieuwe jaar blijvend lage prijzen, ½ uur ƒ 100,-, 1 uur ƒ 125,-. Open ma. - vr. van 12.00 - 24.00 uur, za. van 14.00 - 22.00 uur. Maastrichterstr. 156, Brunssum. Tel. 045-275199.

DOLORES
Af 10 uur ook zat. en zond. 045-721759 meisje gevr.

Vandaag
Blond, slank, DD cup. Grieks mog. 045-254598.

Escort Saskia
Ook in hotel
☎ 045-418606

Maastricht Privé
Alle dagen open v.a. 12 uur. za. van 19.00-02.00 uur, zo. 13.00-20.00 uur. Kusjes en tot snel.
Jodenstraat 2
tussen VVV en Kesselkade
043-254183.

045-714707
privé

ESCORT ALL-IN
045 - 326191
ZATERDAG + ZONDAG v.a. 20.00 uur.

ATTENTIE !!
Yvonne
Nieuw: Erotische handmass. ƒ 50,-. Vr+zo, echt lesbisch trio. Aanbied. ƒ 125,- ½ uur all-in. Intiem + Franse mass. va. ƒ 100,-. Geop. ma t/m za 11-24u, zo 15-24u. 045-425100. Kapelweg 4 Kerkrade. Prettige feestdagen. Met de feestdagen geopend.

GAK

Met ingang van 4 januari 1993 is de afdeling Werkloosheidswet van ons kantoor te Maastricht, Gaetano Martinolaan 75, voorlopig alleen in de ochtenduren, tot 12.00 uur, bereikbaar.

Wilt u ons kantoor bezoeken, maak dan vooraf telefonisch een afspraak (ook tot 12.00 uur).

Na 12.00 uur is onze afdeling voor bezoekers gesloten.

WONINGVERENIGING „DE VOLKSWONING"

Woningvereniging „De Volkswoning" is werkzaam op het gebied van de sociale volkshuisvesting in de gemeente Heerlen. Zij exploiteert ruim 3400 verhuureenheden en is aktief op het gebied van nieuwbouw en woningverbetering. De werkorganisatie bestaat uit 27 medewerkers en is verdeeld over drie afdelingen; te weten: Verhuur- en Bewonerszaken, Technische Dienst en Administratieve Dienst.

Door het vertrek van een medewerker bij de afdeling Technische Dienst zoekt de direktie kandidaten voor de funktie van

ERVAREN RAYON-OPZICHTER

Funktie-informatie:
- ontvangen en beoordelen van onderhoudsklachten, het uitschrijven van werkopdrachten en het houden van toezicht op de uitvoering en voortgang;
- toezichthouden op materiaal-voorraad en het doen van bestellingen;
- toezichthouden op de uitvoering en voortgang van onderhoudswerken opgedragen aan bedrijven;
- toezichthouden op het magazijn en de werkplaats en het gebruik hiervan door het onderhoudspersoneel;
- voorbereiden, regelen en koördineren van alle voorkomende werkzaamheden bij leegkomende woningen;
- afhandelen van schadegevallen;
- afhandelen van aanvragen met betrekking tot bijbouwsels;
- periodiek inspekteren van werkzaamheden van algemene voorzieningen (groenvoorziening, schoonmaakwerkzaamheden, etc.)
- signaleren en bespreken van onderhoudsgebreken aan woningen;
- verrichten van wachtdienst;
- toezichthouden en leidinggeven aan zes vaklieden.

Funktie-eisen:
- opleiding minimaal op M.T.S.-niveau;
- kennis en ervaring op het gebied van bouwkundig onderhoud;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid;
- capaciteiten om zelfstandig en in team-verband te werken;
- leidinggevende en organisatorische kwaliteiten;
- goede kontaktuele eigenschappen;
- in het bezit zijn van rijbewijs B-E en een eigen auto;
- circa 35 jaar.

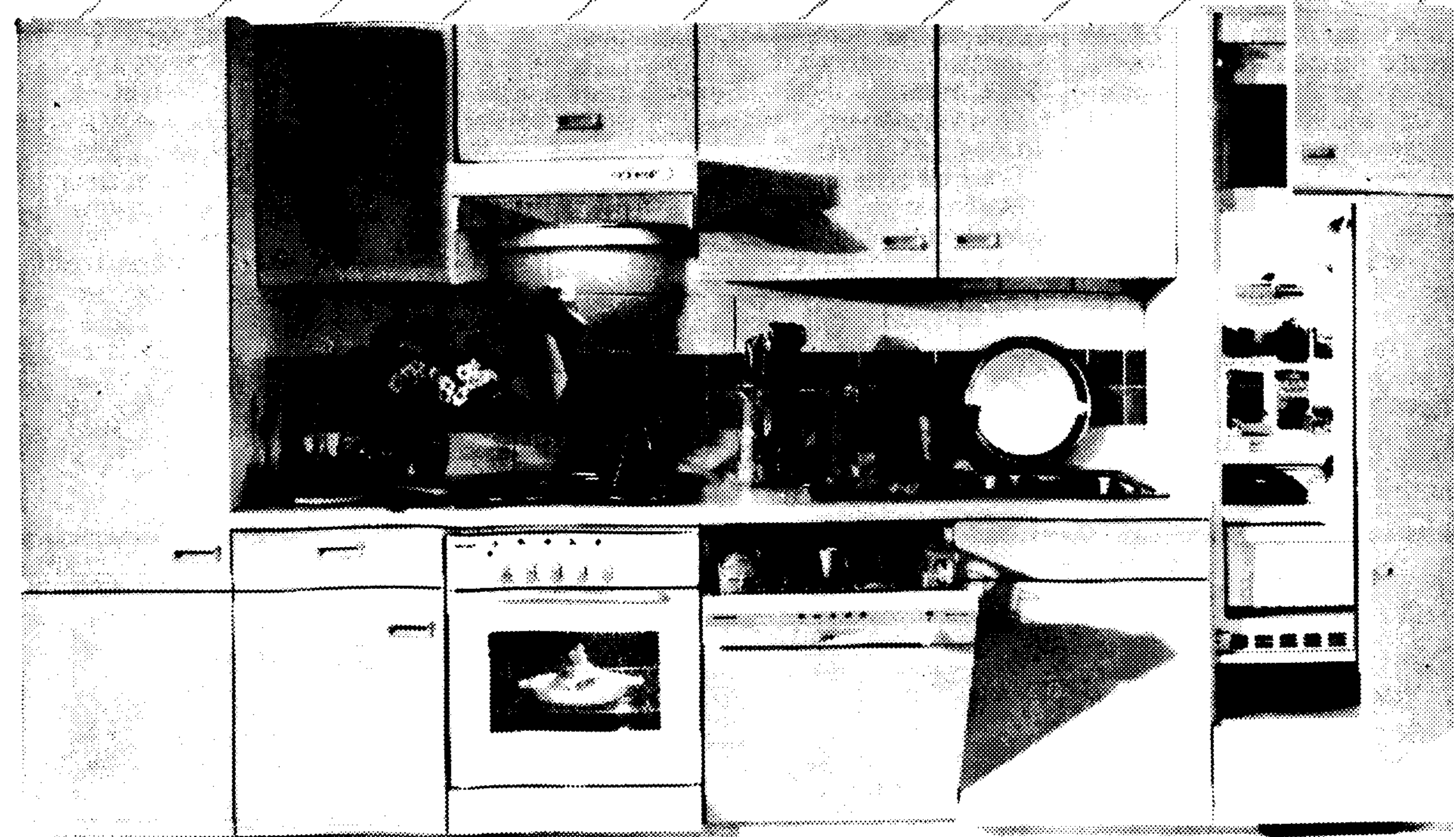
Arbeidsvoorwaarden:
Het salaris en de overige arbeidsvoorwaarden zijn afhankelijk van leeftijd en ervaring gebaseerd op de C.A.O. voor personeel in dienst van woningcorporaties. Conform de C.A.O. is een medisch onderzoek noodzakelijk.

Nadere informatie:
Voor meer informatie kunt u kontakt opnemen met het Hoofd Technische Dienst, de heer P.H.M. Charlier, telefoon 045-721222

Sollicitaties:
Uw sollicitatie met een korte levensloop kunt u binnen twee weken na het verschijnen van dit blad zenden aan de Directie van de Woningvereniging „De Volkswoning", Postbus 2578, 6401 DB Heerlen.

MEHR ALS NUR EIN MÖBELHAUS

KOOPCENTRUM

AANBOUWKEUKEN
in klassiek wit, frontpanelen in blank imitatie-eiken, met merk-inbouwapparatuur, 330 cm breed

Afhaalprijs

Prijzen in DM

Honderden parkeerplaatsen direkt voor de zaak

Vandaag lange zaterdag tot 18 uur geopend

LET OP: alle grensformaliteiten worden geheel door ons verzorgd... en 3,5% BTW-verschil krijgt u van ons **KADO.**

Koop geen meubels zonder dat u onze prijzen kent!

Meubels • Tapijten • Verlichting • Bistro • Bureaumeubilair • Trendshop • Reisbureau

Herzogenrath • Voccart-Neu-Kohlberger Straße • Tel. (02406) 840
Geschäftszeiten: Mo.-Fr. 9.30-18.30 Uhr durchgehend,
langer Donnerstag 9.30-20.30 Uhr, Sa. 9-14 Uhr, 1. Sa. im Monat 9-18 Uhr

Nederland 1

11.00 Eucharistieviering. Vanuit de Votiv Kirche in Wenen.
11.56 IOS magazine. Magazine met actuele en religieuze onderwerpen.
15.27 De rest is stilte. 7-delige documentaireserie over het omgaan met de dood. Afl.1: Sterven.
15.53 Nieuws voor doven en slechthorenden.
16.00 ●● Journaal.
16.05 Rondje van het huis. Praatprogramma over maatschappij en levensbeschouwing. Presentatie: Patrick van Mil.
16.45 ●● Holland Festival Oude Muziek '92. Spaanse clavichord muziek uit de 17e en 18e eeuw.
17.00 Nota bene. Kerkelijke agenda.
17.05 Opium. Wekelijks kunst- en cultuurprogramma vanuit Take Five in Amsterdam. Presentatie: Tineke de Groot.
17.30 Jonge mensen. Klassiek concertpodium voor jonge artiesten.
18.15 Sesamstraat. Gevarieerd kindermagazine. Vandaag: Speelgoed.
18.30 Nijntje. Kinderserie. Afl.: De tuin van Betje Big.
18.35 CRASH: 1 For U. Jongerenmagazine.
19.00 Abdijen in West-Europa. Documentaireserie.
19.27 Natuur in eigen land. Natuurserie. Afl.7: De oude venen.
20.00 (●●+TT) Journaal.
20.13 (TT) In de hoofdrol. Programma waarin Mies Bouwman een bekende Nederlander in het zonnetje zet met opmerkelijke personen uit zijn of haar leven.
21.15 Brandpunt. Actualiteitenrubriek onder eindredactie van Fons de Poel.
21.52 Ha, die pa! Comedyserie. Afl.: Krijt op tijd. Norbert wordt uitgedaagd het duurrecord driebandenstoten te verbeteren. Als fanatieke amateurbiljarter zegt Norbert toe. Maar daar Norbert niet naar Matthijs wil luisteren, verloopt de avond niet volgens plan.
22.21 Andriessen. Documentaire over dit Hollandse kunstenaarsgeslacht van Ireen van Ditshuyzen.
23.41-23.46 ●● Journaal.

Nederland 2

TROS/VOO/ROF/NOS
08.53-09.00 Nieuws voor doven en slechthorenden.
11.23 Nieuws voor doven en slechthorenden.
11.30 TROS/Veronica sport.
13.00 Podium. Reportage.
13.30 Oom Hedidouane. Kleuterprogramma voor Marokkaanse kinderen.
13.35 Najib. Praatprogramma met Nederlandse en Marokkaanse gasten.
14.15 Aktuël. Wekelijks programma met actualiteiten uit Turkije en Nederland.
14.45-15.45 Eindstation Pauluskerk. Documentaire.
16.00 ●● Journaal.
16.05 Nieuw Burgerlijk Wetboek.
16.10 Praktijk diploma informatica.
16.40 Japans voor beginners.
17.15 Blinde hartstocht. Australische soapserie.
17.40 (TT) Knoop in je zakdoek.
18.00 ●● Journaal.
18.10 Drama in muziek. Serie. Afl.2: Chopin verlaat George Sand. Met Haye van der Heyden, Liz Snoyink e.a.
18.51 Candid camera. Programma met de verborgen camera.
19.11 TV-dokter. Medische tip.
19.13 Weet u dat....? Over psychologie.
19.20 Geschiedenis van het geld. Numismatiek. Les 6.
19.51 Noble House. 4-delige Engelse miniserie uit 1988 naar de bestseller van Clavell. Met: Pierce Brosnan, Deborah Raffin, Ben Masters e.a. Deel 1. Noble House is een van de oudste handelsondernemingen in Hong Kong. Directeur Ian Dunross gaat een samenwerkingsverband aan met Linc Bartlett van Par-Con Industries, maar weet niet dat deze erop uit is om hem te vernietigen.
21.24 Eenmaal andermaal. Programma waarin Jan Pieter Glerum voorwerpen van kijkers taxeert. Vandaag vanuit paleis Het Loo.
22.20 Resultaten van 35 jaar ruimtevaart. Les 5.
22.50 Nieuw Burgerlijk Wetboek.
23.20-23.25 ●● Journaal.

Nederland 3

VPRO/NOS
08.00 Villa achterwerk. Kinderprogramma met De grote dikke beer vertelt, Dag meneer de Koekepeer, Een heerlijke dagje uit, Lotte, De grote Laura en Lena Fhijnbeenshow, Zoekiejakki en (TT) De weg naar school.
11.00 Muziek op zondag. Cecilia Bartoli Songbook
11.52 Capriccio no 24. Arte de video, muziekanimatie.
12.00 Het Capitool. Actueel discussieprogramma. Presentatie: Maartje van Weegen/Charles Groenhuijsen/Henk van Hoorn/Fred Verbakel.
12.46 De Vara matinee. Fragmenten uit Salome opus 54 van R. Strauss. Uitgevoerd door het Radio Filharmonisch Orkest o.l.v. Hans Vonk en Alessandra Marc, sopraan.
17.00 Nederlandse afstandskampioenschappen schaatsen. Samenvatting vanuit Deventer.
18.00 ●● Journaal.
18.10 (TT) Studio Italia. Met Italiaans competitievoetbal.
18.35 Een film van de Maatschappij tot Redding van Drenkelingen.
18.45 (TT) Studio sport.
20.00 ●● Journaal.
20.13 Buren. Serie portretten van buren.
20.36 The powers that be. Amerikaanse comedyserie.
21.04 Een schitterend ongeluk, 7-delige tv-vertelling van Wim Kayser. Deel 1: Migraine: de psychiater en neuroloog Oliver Sacks. Zes geren nommeerde wetenschappers zullen ieder afzonderlijk hun visie ontvouwen over de vraag waartoe de wetenschap ons aan het eind van de 20e eeuw heeft gebracht. Alleen kennis of ook begrip.... De zevende aflevering is avondvullend: hier komen de zes samen.
22.54 About face. Engelse comedyserie met Maureen Lipman. Vanavond: Mrs. Worthington's daughter. Lipman speelt diverse vrouwenfiguren, variërend van een dakloze tot een dame van de retirade.
23.20-23.25 Nieuws voor doven en slechthorenden

RTL4

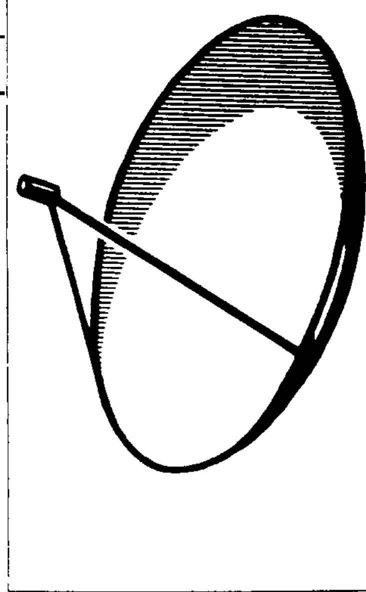
07.00 Telekids. Kinderprogramma, gepresenteerd door Irene Moors.
12.00 ■ Bonnie Scotland. Amerikaanse film uit 1935. Regie: James W. Horne. Laurel en Hardy gaan naar Schotland omdat ze verwachten een groot landgoed te erven. Lorna, de nicht van Stan, blijkt echter de enige erfgenaam te zijn. Rolverdeling: Stan McLaurel: Stan Laurel. Oliver Hardy: Oliver Hardy. Lorna McLaurel: June Lang e.a.
13.15 Booker. Amerikaanse serie. (herh.).
14.05 St Elsewhere. Amerikaanse serie. (herh.).
14.55 FilmNet Info.
15.05 The upperhand. Engelse comedyserie.
15.35 Walter & Emily. Amerikaanse comedyserie.
16.00 Walter & Emily. Amerikaanse comedyserie.
16.30 Gezondheid. Presentatie: Manuela Kemp.
17.00 Snowmagazine. Presentatie: Anniko van Santen en Daan Laroo.
17.30 Regina auf den Stufen. Duitse serie.
18.00 Journaal.
18.15 Regina auf den Stufen. Deel 2.
18.45 Jacques Cousteau. Natuurdocumentaire.
19.30 Journaal.
20.00 The fresh prince of Bel Air. Amerikaanse serie. (herh.).
20.30 Tropical heat. Amerikaanse serie.
21.25 Home improvement. Amerikaanse comedyserie.
21.55 RTL sport: Voetbal.
22.55 The magistrate. Italiaanse miniserie in zes delen. Paolo Pizzi is belast met het onderzoek naar de activiteiten van de mafia-familie Sabatino. Hij doet een reeks invallen in hun domein om belastend materiaal in handen te krijgen, echter zoncer resultaat.
23.55 Journal.
00.10 The Oprah Winfrey show.
00.55 As the world turns. Amerikaanse serie. (herh.).
01.45 Nachtprogramma.

België/TV 1

09.00 Samson. Registratie van de Samson kerstshow '92 in Antwerpen.
10.15 Sunday proms.
11.15 De zevende dag. Praatcafé.
13.00 Sportjaaroverzicht.
14.30 Round the twist. Australische jeugdserie.
15.00 River kings. Australische serie.
16.00 1 voor iedereen. Gevarieerd magazine.
17.00 Cordon Bleu.
17.30 Beestenbos is boos.
17.55 Tik tak.
18.00 Journaal.
18.10 Wonderjaren. Amerikaanse komische serie.
18.35 1000 seconden.
19.00 De Cosby show. Amerikaanse comedyserie.
19.25 Mededelingen en programma-overzicht.
19.30 Journaal en Sport. Aansl.: Regeringsmededeling.
19.50 Sportweekend.
20.05 Carrott's commercial breakdown. Een grappige kijk op reclamefilmpjes door Jasper Carrott. Deel 2.
20.55 De zomer van '45. 9-delige Nederlandse serie. Met: Will van Kralingen, Renée Fokker, David Palfrey, Paul Burton e.a. Afl.5. 1953. Anna heeft zich ontwikkeld tot een uitstekend fotografe. Tijdens een opdracht in het ziekenhuis maakt ze kennis met zuster Maria van de kinderafdeling. Het contact verloopt stroef, tot Maria foto's wil van haar 8-jarige dochter bij haar pleegouders.
21.55 De pre historie. Montageprogramma met origineel archiefmateriaal rond muziek en actualiteiten. Vandaag: Bekende Vlamingen: Jan van Rompaey.
22.30 Vandaag en Sport.
22.50-23.30 Ziggurat. Kunstmagazine.

België/TV 2

14.55-16.15 Sport extra. Wielrennen: Super prestige veldrijden vanuit Asper. Commentaar: Mark Vanlombeek en Roland Liboton.

België/RTBF 1

10.30 Terre et soleil. **11.00** Eucharistieviering. **12.00** 1992: L'année des frontières. **12.55** Weerbericht. **13.00** Nieuws. **13.20** Eclair de lune. **15.00** Les chevaliers du ciel. **15.25** Bonjour l'Europe. **16.20** Nouba nouba. **16.50** L'homme qui a vu l'ours. **18.00** Autovision. **18.25** Le chemin des ecoliers. **19.00** Week-end sportif. **19.30** Journaal en weerbericht. **20.15** ●● Tour de chance. **21.25** Un cas pour deux. **22.35** Intérieur nuit. **23.05** Weerbericht en laatste nieuws.

België/Télé 21

12.00 Radio 21. **14.20** Concert 21. **15.20** Nina Simone, la légende. **16.20** La plage des ferrailleurs. **17.20** Cassenoisette. Ballet van Tsjaikovsky. **18.30** Portrait de Joseph Hanse. **19.30** Journaal (tevens in gebarentaal) en weerbericht. **20.00** Le serpent. **22.00** Journaal en weerbericht. **22.30** Reflets. **23.25** Week-end sportif.

TV 5

07.00 Nieuws. **07.20** Corps accord. **07.35** Nieuwsflits. **07.40** Méthode Victor. **07.55** Nieuwsflits. **08.00** Canadees nieuws. **08.25** Nieuwsflits. **08.30** Les babibouchettes. **09.00** Bas les masques. **10.10** Arthur Rubinstein. **11.00** Maurice André. **11.55** Nieuwsflits. **12.00** Référence. **12.30** Correspondance. **12.45** Zwitsers nieuws. **13.15** L'école des fans. **14.00** Trente millions d'amis. **14.30** Sevilla '92: Les plus belles images. Hoogtepunten over de Wereldtentoonstelling in Sevilla. **15.30** Embarquement porte no 1. Documentaireserie over Europese steden. Vandaag: München. **16.00** Nieuws. **16.10** Correspondance. **16.15** Le monde est à vous. Amusementsprogramma. **17.55** Bon weekend: best of. Humoristisch magazine met Bernard Faure. **18.30** Nieuws. **19.00** On aura tout vu. **19.30** Belgisch nieuws. **20.00** L'heure de verité. Actualiteitenmagazine. Presentatie: Henri de Virieu. **21.00** Nieuws en Europees weerbericht. **21.30** Les tisserands du pouvoir. Miniserie in 2 delen. Met: Gratien Gelinas, Michel Forget, Dominique Michel e.a. Deel 1. **23.00** Nieuws. **23.20** Weerbericht. **23.30** Spécial cinema. Filmmagazine. **00.10** Bugatti's folies. Portret. (herh). **00.40** Dossiers justice. Serie rechtszaken. Vandaag: L'affaire Meehan.

RAI UNO

07.00 Dadaumpa. **07.45** Il mondo di Quark. **08.30** La banda dello zecchino. **10.00** Linea verde. **10.55** Eucharistieviering. **11.55** Parola e vita: le notizie. **12.15** Linea verde. **13.00** TG l'una. **13.30** Nieuws. **14.00** Toto tv radiocorriere. **14.15** Sportnieuws. **14.25** Domenica in... **18.00** Nieuws. **18.10** Domenica in... **19.50** Weerbericht. **20.00** Nieuws. **20.25** TG 1 sport. **20.40** Speelfilm. **00.00** Laatste nieuws en weerbericht. **00.30** Notte rock.

BBC 1

08.25 The high Chaparral. **09.15** Breakfast with Frost. **10.15** The Good Book guide. **10.30** This is the day. **11.00** See hear! **11.30** Help your child with reading. **11.45** Italianissimo. **12.00** Careering ahead. **12.30** Channel hopping. **13.00** Advice shop. **13.30** Country file. **13.55** Weekweerbericht. **14.00** Nieuws. **15.00** (TT) EastEnders. **16.00** Match of the day live. **18.00** The clothes show. **18.25** (TT) Antiques roadshow. **19.10** Nieuws en weerbericht. **19.25** (TT) Songs of praise. **20.00** Las of the Summer wine. **21.30** (TT) Diagnosis of murder. **23.00** (TT) Nieuws en weerbericht. **23.15** (TT) Everyman **23.55** What shall we tell the children **00.15** (TT) Famously fluent. **00.2(** Doogie Howser, MD. **00.45** Tanhalyan **01.25** Weerbericht.

BBC 2

08.30 Felix the cat. **08.45** Playdays **09.10** Smoggies. **09.35** (TT) Telling tales. **09.50** Christopher Crocodile. **09.55** Superbods. **10.15** Favourite songs **10.40** The wetter the better. **11.05** Thundercats. **11.30** The best of Blue Peter. **12.00** Pingu. **12.05** Chocolate **12.45** The O-Zone. **13.00** (TT) Thunderbirds. **13.50** The invaders. **14.4(** World darts. **15.05** Tribal wisdom and the modern world. **16.00** The wrong arm of the law. **17.35** Ski Sunday **18.10** Rugby special. **19.10** (TT) Natural world. **20.10** The boy who would be king. **20.50** Metro-land. **21.40** (TT) Only fools and horses. **22.10** An ungentlemanly act. **00.10** Jools Holland. **01.0(** World darts.

Eurosport

09.00 Aerobics. **09.30** Trans world sport. **10.30** Euroscores. **11.30** Boksen. **13.00** Skispringen. **15.00** Jaaroverzicht 1992. **18.00** Euroscores **18.05** Skispringen. **19.00** Kunstrijden op de schaats. **21.00** Euroscores. **22.00** IJshockey. **00.00** Euroscores.

Sportnet

07.00 Internationaal sportmagazine **07.30** American football. **08.0(** Squash. **09.00** Bowling. **10.00** Basketbal. **11.00** Watersport. **12.00** Boksen **14.00** Live snooker. **16.30** Auto en motorsport. **17.00** Surfen. **17.30** Beachvolleybal. **18.30** Internationaal sportmagazine. **19.00** Live basketbal. **21.0(** Autosport. **21.30** Auto en motorsport **22.00** Voetbal. **23.00** Autosport. **00.0(** Auto en motorsport. **00.30** Basketbal **01.30** Zeilen.

Super Channel

05.00 The mix. **06.00** Hello Austria hello Vienna. **06.30** Super shop. **08.0(** ITN world news. **08.30** Thailand panorama. **09.00** Kenneth Copeland. **09.3(** The mix. **10.00** This is your day. **10.3(** Super shop. **11.00** The hour of power **12.00** Super shop. **13.00** Die Welt von Morgen. **13.30** The world tomorrow **14.00** It is written. **14.30** Absolutely live. **15.30** Touristic magazin. **16.0(** Europa journal. **16.30** Pro superbikes 1992. **17.00** Sports special. **17.3(** Hang loose. **18.00** Videofashion. **18.3(** West of Moscow. **19.00** Rodina. **19.3(** European magazines. **20.00** Silence of the heart. **22.00** ITN world news. **22.3(** The rogues. **23.30** High aspirations **00.00** The mix. **02.00** China news Europe. **05.00** The mix.

MTV

08.00 MTV's dance weekend. **11.0(** Rapumentary II. **11.30** European top 20. **13.30** The real world. **14.00** The big picture. **14.30** Dance weekend. **18.0(** Rap Unplugged. **18.30** Rapumentary II **19.00** US top 20 video countdown **21.00** 120 Minutes. **23.00** Def Leppard rockumentary. **23.30** Headbanger's ball. **02.00** Kristiane Backer. **03.0(** Night videos.

CNN

07.10 Moneyweek. **07.40** Healthworks. **08.10** Showbiz this week. **08.40** Science and technology week. **09.40** The big story. **10.10** Pinnacle. **10.30** World business this week. **11.15** Larry King weekend. **12.10** Showbiz this week. **12.40** Style with Elsa Klensch. **13.40** Inside business. **14.40** Evans and Novak. **15.40** Your money. **16.10** On the menu. **16.40** Newsmaker Sunday. **17.10** CNN Travel guide. **18.00** World business this week. **18.40** International correspondents. **19.10** Futurewatch. **19.40** Moneyweek. **20.00** The week in review. **21.00** CNN World report. **00.00** This week in the NBA. **03.00** Special reports.

Duitsland 1

08.35 Disney Club. Kindermagazine.
10.00 Das war einmal... 1963. Documentaireserie.
10.30 Europäische Profile.
11.00 Kopfball. Spelprogramma.
11.30 (TT) Die Sendung mit der Maus.
12.00 ●● Presseclub.
12.45 Programma-overzicht.
12.47 Tagesschau.
12.55 Internationale Vierschanzentournee.
15.40 Tagesschau.
15.45 (TT) Als die Tiere den Wald verliessen.
16.15 Xerxes.
16.45 Next stop Europe.
17.00 ARD-Ratgeber: Essen und Trinken.
17.30 Globus - Die Welt von der wir leben.
18.00 Tagesschau.
18.05 Wir über uns.
18.10 Sportschau.
18.40 (TT) Lindenstrasse. Duitse serie.
19.09 Die Goldene 1.
19.10 Weltspiegel.
19.50 Sportschau-Telegramm.
19.58 Programma-overzicht.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.15 (TT) Tatort. Politieserie met Manfred Krug, Charles Brauer, Lutz Reichert, e.a. Afl.: Amoklauf. Brandner voert een eenzaam bestaan met zijn 6-jarige dochtertje. Zijn geld verdient hij met smokkel van illegale Koerden over de Duits-Deens grens. Op een dag krijgt hij ruzie met zijn rechterhand Messud en even later is zijn dochtertje verdwenen.
21.44 Tagesthemen-Telegramm.
21.45 Titel, Thesen, Temperamente.
22.15 Tagesthemen.
22.30 Berliner Nachtschwärmer.
00.30 Tagesschau.
00.35 Bumerang - Bumerang. Tvspel van Dorothee Schön en Irene Fischer. Regie: Hans W. Geissendörfer. Met: Katja Studt, Jürgen Vogel, Jan Plewka, e.a. Duitsland, 1988: Evi is verliefd op Pit en beiden demonstreren tegen de opwerkingsfabriek in hun dorp.
02.15-02.20 Zuschauen - Entspannen - Nachdenken. Schneegedanken: Windmuster.

Duitsland 2

08.28 Programma-overzicht.
08.30 ●● Musik-Zeit.
09.15 Zur Zeit.
09.30 Ihr werdet den Himmel offen sehen. Protestantse kerkdienst vanuit Hameln.
10.15 Matinee.
11.55 Programma-overzicht 3sat.
12.00 ●● Das Sonntagskonzert.
12.45 heute.
12.47 blickpunkt.
13.15 Damals.
13.30 Siebenstein.
13.55 memory. Spelshow.
14.15 Karfunkel. Duitse serie over kinderen, die uit verschillende landen naar Duitsland komen.
14.45 Das Auto - Eine Jahrhundertliebe.
15.15 Aktion 240.
15.25 Annas erster Kuss. Noorse kinderfilm uit 1988 van Berit Nesheim.
15.50 Dr. Mag. Magazine.
16.15 heute.
16.20 Sport extra.
17.30 Die Sport-Reportage.
18.15 ML Mona Lisa.
18.57 Programma-overzicht.
19.00 heute.
19.10 Der grosse Bellheim. 4-delige tv-film van Dieter Wedel.
21.10 Zwei wie du und ich. Verhalen met Maria Sebaldt in de hoofdrol.
22.10 heute.
22.20 Sport am Sonntag.
22.25 Weisse Herren, schwarzes Land. Documentaire.
23.25 Eine Liebe in Kapstadt. Engelse speelfilm uit 1988 van Francis Gerard. Met: Bill Flynn, Jana Cilliers, Kevin Smith e.a. Kaapstad 1950. De zachtmoedige politieagent Jack Dupont wil met serveerster Stella trouwen.
00.55 heute.
01.00-02.35 ■ Der Fremde im Zug. Amerikaanse speelfilm uit 1951 van Alfred Hitchcock. Met: Farley Granger, Robert Walker, Ruth Roman e.a. Ene Bruno Anthony doet tenniskampioen Guy Haines in de trein een bizar voorstel: Wanneer Bruno Guy's ontrouwe en lichtzinnige vrouw Miriam vermoordt, moet Guy als tegenprestatie Bruno's zeer strenge vader doden.

Duitsland 3 West

09.00 Tele-Ski '90. **09.30** Ein Tag in Irland. **10.15** Missionare. **11.00** Gipfelglück. **11.45** Oh, when the Saints... **12.45** Warum wir hier sind. **13.30** Mainz. **13.40** West 3 aktuell. **13.45** Rückblende. **14.00** Geld stinkt nicht. **14.45** Marienhof. **15.35** ■ Hallo, Page! **16.45** Ich trage einen grossen Namen. **17.30** Atemnot und Juckreiz. **18.00** Aktuelle Minute. **18.01** Matt und Jenny. **18.30** Vom Ende der Schmerzangst. **19.00** Aktuelle Stunde. **20.00** (TT) Fussbroichs. **20.30** In den Wind geschrieben. **22.05** West 3 aktuell. **22.15** Die vergessene Mauer. **23.00** Capital City. **23.50** Rockliffe. **00.50** Laatste nieuws. **00.55** Klassik Clip.

Duitsland 3 SWF

14.00 Marienhof, Duitse serie. Afl. Kabale und Liebe. **14.50** Eisenbahnromantik. **15.00** ■ Frau in weiss. Amerikaanse speelfilm uit 1952 van John Sturges. Met: June Allyson, Arthur Kennedy, Gary Merrill e.a. **16.30** Freunde fürs Leben. **17.00** Sport unter der Lupe. **17.15** Herrscher der Zeit. Tekenfilm van René Laloux naar de roman van Stefan Wul. **18.30** Frischer Wind. Programma-vooruitblik 1993. **19.00** Das war einmal ... 1963. Terugblik op een bepaald jaar met Alfred Adabei. **19.30** Emil zum Sechzigsten. Speciale uitzending ter gelegenheid van de 60ste verjaardag van de Zwitserse cabarettist Emil Steinberger. **20.15** Der Star und seine Stadt. Een bekende persoonlijkheid stelt zijn of haar favoriete stad voor. Vandaag: Ireen Sheer en Londen. **21.00** Nieuws. **21.05** Agatha Christie: Miss Marple - Bertrams Hotel. Engelse misdaadfilm van Mary McMurray. Met: Joan Hickson, Caroline Blakiston, Helena Michell e.a. **22.00** Gonsbachlerchen ade. Reportage over deze carnavalsgroep die na 46 actieve jaren eindelijk met pensioen ging. **23.00** (ZW) Das Komplott gegen Harry (The plot against Harry), Amerikaanse speelfilm uit 1968/89 van Michael Roemer. Met: Martin Priest, Ben Lang, Maxine Woods e.a. **00.15** Aktuell. **00.17** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Television

06.00 Li-La-Launeland. Kinderprogramma.
08.00 Li-La-Launebär. Kinderprogramma.
08.30 Hanna Barbera - Party. Kinderprogramma.
10.05 Kunst und Botschaft.
10.10 Zurück in die Vergangenheit. Amerikaanse serie.
11.00 Die Himmelhunde von Boragora Amerikaanse avonturenserie.
12.00 Tropical Heat. Amerikaanse serie.
13.00 Mein Vater ist ein Ausserirdischer.
13.30 20.000 Meilen unter dem Meer. Thomas Gottschalk presenteert tekenfilms en Disney-reportages.
16.00 Der rote Blitz. Amerikaanse serie.
16.55 Sie nannten ihn Mücke. Westduits Italiaanse speelfilm uit 1979 van Michele Lupo.
18.45 RTL aktuell.
19.10 Mini Playback Show. Presentatie: Marijke Amado.
20.15 Traumhochzeit. Spelshow met aanstaande bruidsparen. Presentatie: Linda de Mol.
21.55 Spiegel TV. Actualiteiten.
22.40 Prime Time - Spätausgabe. Vandaag: Portret van een worstfabriek in Sachsen-Anhalt.
23.00 Happy Playboy Hour. Met: Playboy Late Night en Liebesstunden.
00.00 Kanal 4 - Wellenlänge. Muziekmagazine.
00.30 Mein Vater ist ein Ausserirdischer Amerikaanse serie. (herh).
01.00 Eine schrecklich nette Familie. Serie. (herh).
01.30 Wer ist hier der Boss? Amerikaanse serie. Afl.: Rate mal, wer einzieht?
02.00 Hans Meiser. Talkshow. (herh).
02.50 Explosiv - Das Magazin. (herh).
03.20 Mord ist ihr Hobby Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Der Fluch der indischen Göttin.
04.10 Gute Zeiten, schlechte Zeiten. Duitse serie. (herh).
04.40 Reich und schön. (herh).
05.05 Tropical Heat. Amerikaanse serie. (herh).

● *Maria Sebaldt. (Duitsland 2 – 21.10 uur).*

SAT 1

05.15 Samson und Delilah. **07.15** So gesehen. **07.20** Quar Beet. **08.50** ■ Seemann, pass auf. **10.30** Mord ohne Motiv. **12.00** Reinhold Messner - Zwischen Himmel und Erde. **12.30** Bleib gesund. **13.05** Black - Der schwarze Blitz. **13.35** Das As der Asse. **15.20** Die Rache der glorreichen Sieben. **17.05** Tarzan. **17.35** Die Abenteuer des jungen Indiana Jones. **18.30** Affengeil - Tiere ganz privat. **19.00** Nieuws. **19.15** dran. **19.30** Glücksrad. Spelprogramma. Presentatie: Frederic Meisner en Maren Gilzer. **20.15** Um Kopf und Kragen (Hooper). Amerikaanse actiefilm uit 1978 van Hal Needham. Met: Burt Reynolds, Sally Field, Jan-Michael Vincent e.a. **22.00** Talk im Turm. Talkshow met Erich Böhme. Aansl.: Top-NEWS. **23.25** Ich bekenne. Psychologische talkshow waarin mensen hun ziel blootleggen. Presentatie: Sibylle Storkebaum. **23.55** Die Rache der glorreichen Sieben. Amerikaanse western. (herh). **01.40** Programma-overzicht. **01.45** Sat 1 Text.

TV FILMS VIDEO

RTL4
12.00 Bonnie Scotland (1935-USA). Stan Laurel erft niets van zijn vader en samen met Oliver Hardy reist hij af naar India, zijn nicht achterna die wel alles erfde. Komisch hoogtepunt: Stan veranderde de looppas tijdens het marcheren. Regie: James Horne.

RTL Television
13.30 20.000 Leages Under The Sea (1954-USA). Uitmuntende Disney-avonturenfilm van Richard Fleischer naar het boek van Jules Verne. Gemene kapitein houdt geleerde en zeeman gevangen in zijn futuristische duikboot. Met: James Mason, Kirk Douglas.

Duitsland 3 West
15.35 The Bellboy (1960-USA). Vermakelijke komedie, eerste die Jerry Lewis zelf regisseerde, over piccolo in hotel aan Miami Beach. Aaneenschakeling van grappen. Verder met: Alex Gerry en Sonny Sands.

● *Fairley Granger en Robert Walker in 'Strangers On A Train'. (Duitsland 2 – 01.00 uur).*

BBC 2
16.00 The Wrong Arm Of The Law (1962-GB). Dolle satire van Cliff Owen met Peter Sellers en Lionel Jeffries. Verkleedscènes en vertussen militairen en kruimeldieven.

RTL Television
16.55 Lo Chiamavano Bulldozer (1978-I/D). Actiefilm van Michele Lupo waarin de spectaculaire knokpartijen van Bud Spencer het verhaal moeten dragen. Footballmatch warring tussen boeven en politie.

Duitsland 3 West
20.30 Written On The Wind (1956-USA). Wellustig melodrama van Douglas Sirk over de playboymillionair Robert Stack en zijn nymfomane zus Dorothy Malone, die een Oscar voor haar rol kreeg. Onweerstaanbare kitsch.

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 17.30, 18.30 en 6.30 nieuws.
7.07 De andere wereld. 8.10 Vroege vogels. 10.05 O.V.T. (Met om 11.10 Wi egi sani.) 12.07 Avro Radiojournaal. 14.05 Langs de lijn. 18.10 Aktuele zaken. 19.04 Het geding. 20.04 Appels en peren. 21.04 Terug naar de toekomst. 22.04 3 d. 23.07 Met het oog op morgen. 0.04 Volgspot. 1.02 Nocturne. 2.02 Clair-Obscur. 4.02-7.00 Tussen gisteren en morgen.

Radio 2
7.04 Dag en dauw. 10.04 Muziekmozaïek. 11.04 Andermans veren. 12.04 De Familie VPRO, met om 12.04 De Familie Doorsnee; 12.30 Het changement; 12.35 Een dik uur Ischa; 13.52 De wijde blik; 14.04 Zaal op zondag; 16.50 Borathoekje; 17.04 Van 0 tot 80; 17.52 Vrije geluiden. 18.04 De oude doos, met om 18.04 Het concert; 18.30 Het radio-archief. 19.04 KRO's Country time. 20.04 Levenslief en levensleed. 21.04 Daar word ik stil van... 21.30 Op de eerste rang. 23.04-24.00 Jazz-connection.

Radio 3
6.02 Tros 3-draai (je nog maar eens om). 9.04 Tros Gouden uren. 12.04 Tros Somer-tijd. 15.04 De Tros presenteert de nationale top 100. 19.04 Tros Dancetrax. 20.04 Close dancetrax. 21.04 Soft cd-show. 22.04 De cd-show. 23.04 Tros Nachtwacht. 2.02 Zone. AKN: 4.02-6.00 Pyjama-FM.

Radio 4
7.00, 8.00, 13.00, 18.00 en 20.00 nieuws.
7.02 Ochtendstemming. 9.00 Muziek voor miljoenen. 11.00 Het ochtendconcert. I. Noordhollands Filharm. Ork. met klavecimbel. II. Muz. voor barokviool en pianoforte. 13.02 Diskotabel. 14.15 Het middagconcert. Nederlands Kamerork. met piano (In de pauze: Praten over muziek) 16.00 De Nederlanden. NOS/Avro. 17.00 Hoorspelworkshop Het ei van Columbus: Tegenlicht/De roering van het kielzog/Het ei van Columbus. 18.04 Muziek uit duizenden. 19.00 Continu klassiek. 20.02 Specialiteiten à la carte. 22.00-24.00 Nieuwe muziek. Schönberg Ensemble en slagwerkgroep Den Haag.

Radio 5
Elk heel uur t/m 18.00 en 20.00 uur nieuws (behalve om 10.00 en 17.00 uur).
6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en Scheepvaartberichten. 7.05 Praise op zondag. 8.08 Groot nieuws. 8.55 Waterstanden. 9.02 Woord op zondag. 9.30 Te deum laudamus. 10.00 Het verhaal. 10.10 Kerkdienst. 10.58 Wilde ganzen. 11.00 Eucharistieviering. 12.02 Aardewerk. 12.50 In gesprek met de bisschop. 13.10 De Ikon op zondag: 13.10 De andere wereld; 14.02 Het bestaan. 15.02 Medelanders Nederlanders. 16.02 Zorg en hoop. 17.00 Kerkdienst. 17.58 Wilde ganzen. 18.10 Bonnefooi. 18.35 Liturgie & kerkmuziek. 18.45 Mensen. 19.00 Tambu. 19.30 Suara Maluku. 20.02 De muzikale fruitmand. 20.44 EO-Metterdaad. 20.45 Ik zou wel eens willen weten. 21.15 Populaire orgelbespeling. 21.40 De Bijbel open. 22.00 Radio romantica. 23.00-24.00 Het zwarte gat.

Omroep Limburg
9.03 Postbus 94. 11.03 Trefpunt. 12.03 Omroep Limburg klassiek. 13.00 (Inter)nationale actualiteiten. 13.30-18.00 Omroep Limburg sport.

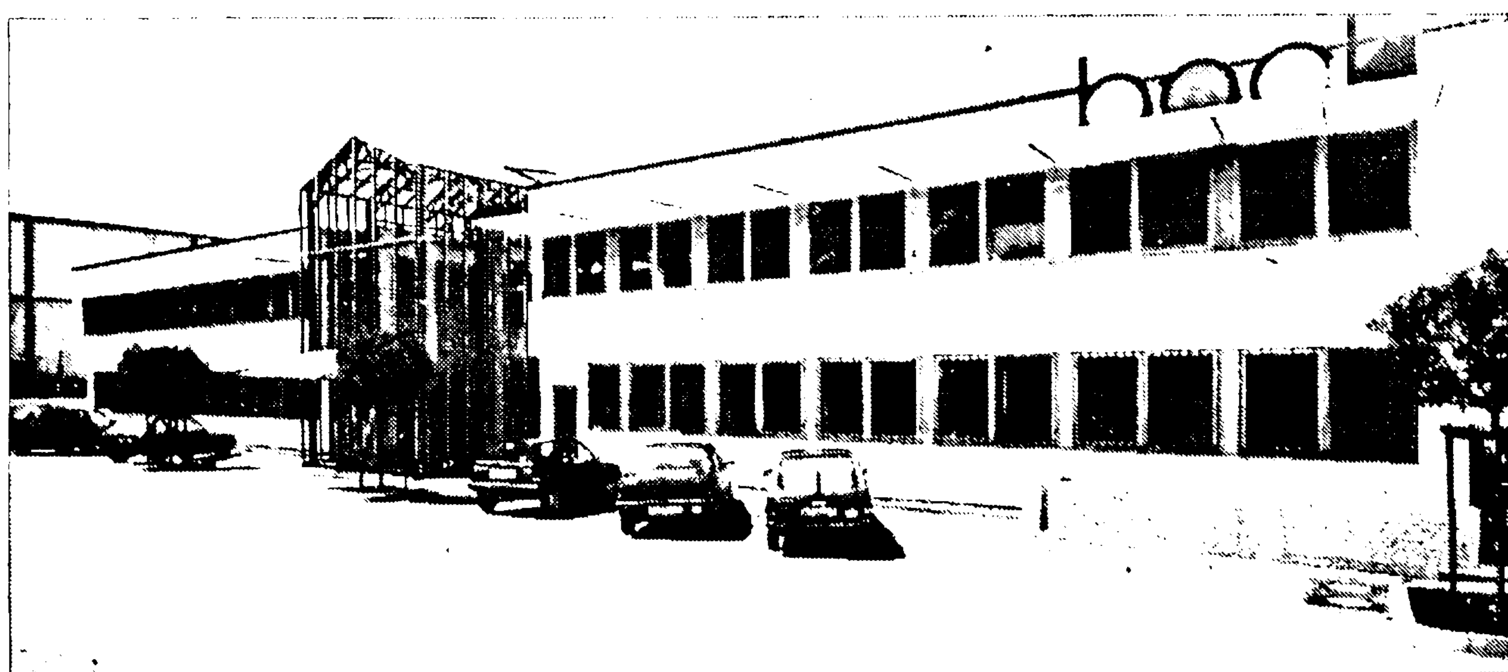
België/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Goede morgen, morgen. Een opgewekte muzikale ochtendgroet. (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws en Lotto-uitslagen. 8.12 Relax. Non-stop retromuziek. 9.00 Visum. Toeristisch programma. 10.00 Nieuws. 10.03 De pré-historie. 11.00 Bengels. Kind aan huis met Julien Put. 13.00 Nieuws. 13.10 Hit of Flop met Conny Neefs. Een panel beoordeelt vijf nieuwe singles. 14.00 Fiestag, Ro Burms en Johan Verstreken. 17.00 Nieuws. 17.05 Afgefloten. Sportprogramma. 18.00 Nieuws. 18.10 Funiculi Funicula. 20.00 Vragen staat vrij, verzoekplaten (22.00 Nieuws). 23.30-6.00 Nachtradio (24.00 en 5.30 Nieuws.)

België/BRF
Nieuws elk heel uur.
6.05 Radiofrühstück (6.45 Hörergrusslotterie; 7.05 Adventskalender, Veranstaltungstips; 7.30 Evangelium in unserer Zeit). 8.30 Glaube und Kirche. 9.05 Mundartsendung. 10.05 Treffpunkt Frischauf. 12.05 Schlagersouvenirs. 14.05 Die deutsche Schlagerparade. 16.05 Sporttreff. 18.40 Seniorenfunk. 19.00-20.05 Volkstumliches Schlagerkarussell

RTL4 radio
Elk heel uur nieuws
08.03 Het wakkere weekend, Mark Berendsen. 10.03 Koffiekringen, Bart van Gogh. 12.03 Goeiemiddag Nederland, Tom Blom. 14.03 Rock Ballads Bart van Leeuwen. 16.03 Vrijheid Blijheid, Martin Volder. 19.00 Seven o'clock rock. 22.00 RTL Megahits. 01.00 RTL Nightshift.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.00 Nachrichten. 6.05 Morgenmelodie. 8.00 Nachrichten. 8.05 Volkstümliche Matinee. 10.00 Nachrichten. 10.05 Operette nach Wunsch. 12.00 Nachrichten. 12.05 Musik ist Trumpf. 13.00 Heimatmelodie. Folklore rund um die Welt. 14.00 Nachrichten. 14.05 Was darf es sein? Verzoekplaten. 17.00 Der Tag um fünf. Aansl. Chöre der Völker. 18.00 Nachrichten und Wetter. 18.05 Schellack-Schätzchen. 19.00 Duizend-en-één sprookjes met om: 19.15 Het dappere kleermakertje. 20.00 Goethes Märchen. 22.00 Der König und seine Schwester, hoorspel. 23.25 Die Nachtigall, hoorspel. 24.00 Nachrichten. 0.05-4.05 ARD-Nachtexpress.

Kleurrijke ideeën

bock
Grote moderne behang- en vloerbedekking studio

'n begrip op het gebied van woninginrichting.
Behang - vloerbedekking - wandbekleding - verven.

Het juiste adres voor schilders, meubelmakers, timmerlieden en kozijnmakers.

BOCK GMBH & CO KG. FELDCHEN 9 AKEN
(Krefelder Str. Hoek Göbbelgasse)

Ons adviescentrum is geopend:
maandag - donderd. 7.30-17.00 uur
vrijdag 7.30-16.00 uur
zaterdag 8.00-12.00 uur
Tel.: 09-49241-182070, fax: 1820799

Zo bereikt u ons:
afslag Würselen/Aken Zentrum, richting Aken, na 200 m bij verkeerslicht links, daarna 1e straat links.

MET EEN HYPOTHEEK VAN STIENSTRA BENT U ALTIJD BETER UIT!

Stienstra werkt al meer dan 30 jaar samen met een groot aantal banken. Daarom hebben wij voor iedereen een voordelige hypotheek op maat. Daar zult u dik tevreden mee zijn!
Voorbeelden:
8,3% - 30 jaar vast Annuïteitenhyp.
8,2% - 30 jaar Vaste Netto Lasten Spaarhypotheek
7,9% - 20 jaar vast Spaarhypotheek
7,7% - Starthypotheek Annuïteit
Daarom altijd even bij Stienstra informeren! Daar hebben ze, ook voor u, de beste hypotheek!
Uitvoerige informatie kost niets!
Doen hoor!

STIENSTRA
HYPOTHEEKSERVICE
Kruisstraat 56, 6411 BW Heerlen. Tel.: 045-712255.

ELSLOO-STEIN

De notarissen Poeth & Voncken te Stein zullen op donderdag 21 januari 1993 om 15.00 uur in café De Dikke Stein, Julianastraat 3 te Elsloo, ex art. 3.268 BW in het **openbaar, bij opbod en afslag**, in een zitting verkopen:

de DISCO: KO-KOMO
met bijhorende **woning** en **tuin**, Kaakstraat 46 te Elsloo C 3215, gr. 12.15 a.

Indeling disco: entree, discoruimte met bar gelijkvloers en op eerste verdieping, aparte bar, toiletten, voorraadruimte en bijkeuken.
Indeling woning: woonkamer, open keuken, 3 stuks kamers, badkamer met ligbad en v.w., zolder, c.v.-gas en geiser, kelder.
Betaling: uiterlijk 4 maart 1993; gegadigden moeten bij de veiling bankverklaring met betrekking tot hun financiële gegoedheid kunnen overleggen.
Bezichtiging: na afspraak met het notariskantoor.
De Algemene Veiling Voorwaarden Onroerend Goed 1992 zijn van toepassing, voor zover daarvan in de akte niet wordt afgeweken.
Tot uiterlijk 7 januari 1993 om 09.00 uur kan bij het notariskantoor op het te veilen objekt een schriftelijk bod worden uitgebracht.

Sanderboutlaan 70 te Stein
046-332046

Ik lees de krant in de klas
Stichting Krant in de Klas
Tel. (020) 6647536

Zoals u ziet, het familiebedrijf vanaf het eerste uur al weer actief!!!

BEEK
Irenestraat 50
Direct te aanv. app. gemod. en gerenov. o.a. aanbouwk., badk., ligbad, 2 slk., voll. dubb. glas. Huurprijs ƒ 875,- p.m.

BRUNSSUM
Merkelbeekerstraat 13
Oerdegel. op perfecte locatie gel. (vrij uitzicht) vrijst. woonh., c.v., gr. tuin (privacy), 2 kelders, L-woonk., parket, woonkeuk., 3 slpk., badk., douche, v.w, vliering op steenworp afst. van hartje Centrum. Uitermate geschikt voor niet te gr. gezin. Aanv. direct. Vraagprijs ƒ 240.000,-. **Wie snel betaalt kan scherp bieden!**

HOENSBROEK
Oranjestraat 5
Rustig gel. modern woonh., bwj.'84. Voll. geisol., c.v., berging, woon-keuken, (31 m²), 3 slk., badk., douche, 2e verd.: 4e slk., zolder-berging, vaste trap. Aanv. direct. Vraagprijs ƒ 139.000,- incl. compl. stoff.

HOENSBROEK
Pr. Hendrikstraat 25
Aardig verbouwd woonh. (klassieke afw.), kelder, woonk., open keuken, aanbouwk., incl. app. luifelkamer (5.50x3 bijbouw), 3 slk., parketvloeren, badk., douche, zolderberging c.q. hobbyruimte, vaste trap. Vraagprijs ƒ 129.000,-.

MUNSTERGELEEN
Irenestraat 23
Zeer rustig gel. halfvrijst. woonh., garage, tuin (privacy), kelder, woonk., keuken, bijkeuk., 3 slk., badk., zitbad, zolder-berging, vlisotrap, uitst. onderh. Bwj.'57. Aanv. direct. Vraagprijs ƒ 135.000,-

Door de zeer korte afstand zijn wij als het ware ook in Brunssum en in Hoensbroek gevestigd. Natuurlijk kiest u voor uw bemiddeling in deze omgeving uiteraard het familiebedrijf, gespecialiseerd in bestaande bouw!!!

N.M.W. QUADEN & ZN.
makelaardij onr. goed
Geleestraat 4
Munstergeleen
046-519644
lid NVM

Directie en medewerkers van Makelaarskantoor Ruijters wensen u, zowel privé als zakelijk, een voorspoedig 1993

Vandaag zijn onze kantoren in Sittard, Maastricht en Heerlen gesloten.

Vanaf maandag 4 januari zijn onze medewerkers u weer graag van dienst.

Uitgekeken op uw interieur? De voordeligste manier om weer kleur in uw huis te brengen is het inschakelen van de Winterschilder! Moeiteloos schildert hij uw kamers weer fris en brengt hij het fraaiste behang aan. Zodat u met veel meer plezier in uw huis woont. Want heldere kleuren hebben een positieve invloed op het humeur van de mens!

*En wat ook belangrijk is: in het winterseizoen is schilder- en behangwerk aanmerkelijk voordeliger. U ontvangt namelijk een premie van **50 gulden** per man per dag op onderhoudswerk (dat ten minste drie mandagen in beslag neemt). Deze premieregeling geldt van 23 november t/m 18 december 1992 en van 4 januari t/m 19 maart 1993.*

*Voor 'zakelijke' opdrachtgevers (bedrijven, organisaties) geldt in dezelfde periode een winterpremie van **35 gulden** per man per dag, eveneens voor binnenschilder- en behangwerk. Wilt u meer weten of een afspraak maken, neem dan contact op met de Winterschilder bij u in de buurt!*

Schilder- en Afwerkingsbedrijf J.H. Dahlmans
Pr. Mauritslaan 66, tel. 046-372474, fax 046378810

Schildersbedrijf A. Nijsten
Voor al uw schilder-, behang- en spuitwerk
Irenestraat 41, tel. 046-372954

Schildersbedrijf Jules Hermans & Zn.
Valkenburgerstraat 106, tel. 04406-40342, fax 04406-42597

Schildersbedrijf Geert Krist
Verf- en behangspecialist
Schildstraat 8, tel. 045-214784

Schildersbedrijf Tillmanns
Pr. Hendriklaan 124
tel. 045-251818, fax. 045-273727
Voor professioneel schilderwerk!

Schildersbedrijf Math Voots B.V.
Haefland 9, tel. 045-253783

Schilderwerken Camp B.V.
Voltaweg 9, tel. 04754-81358
Veegtesstraat 35, Venlo, tel. 077-546373
Sortieweg 41, Maastricht, tel. 043-255878

Hub Graus B.V.
Palmbrugweg 14, 6101 AJ
tel. 04754-81717 fax. 04754-86672

Jac Ruijters Schildersbedrijf B.V.
Aasterbergweg 15, tel. 04754-83400, fax. 04754-87055

Schildersbedrijf Fa. Theo Mertens
Wilhelminastraat 7, tel. 04409-1610

Schildersbedrijf Wil Geurts
Olterdissenstraat 25, tel. 046-752484

Schildersbedrijf Jetten B.V.
Waterstraat 7, tel. 046-742036, fax 046-755690

Schildersbedrijf L.J. van Oppen
H. de Grootstraat 12, tel. 046-740693

Schilderwerken Pros de Baere
Beekhoverstraat 36, tel. 046-747899

Schildersbedrijf Klinkers en Zn.
Spoorstraat 65, tel. 046-746258

Schildersbedrijf L.F. Wagemans B.V.
Napoleonbaan Noord 10
tel. 046-749127, fax 046-756151

Schilders- en stucadoorsbedrijf Kremers B.V.
Oude Maastrichterweg 7
tel. 046-743761 fax. 046-754972

Schildersbedrijf Bert Smoorenburg
Moorveld 20A, tel. 043-654243

Schildersbedrijf Pepels
Broekhoven 3a, tel. 043-648891
Stein, Heerstraat-C 133, tel. 046-338143

Van Loo Schilderwerken behangers – schilders – glaszetters
Rijksweg 58, tel. 04450-3070/1214

Schilderwerken Bijsmans Heerlen B.V.
Heerlerbaan 134, tel. 045-425550 fax. 045-424876

Schilders- en behangersbedrijf W.J. Derks
Goed vakmanschap tegen scherpe prijzen
Leenkampsweg 1, tel. 045-724131

Schildersbedrijf P.M.E. Ernst
Speciaal voor particulieren
Schandelerstraat 44, tel. 045-722140

Schildersbedrijf J.W. Jussen
Heerenweg 248A, tel. 045-210020, fax. 045-230768

Schildersbedrijf v.d. Laar Heerlen B.V.
Dr. v. Berckellaan 26, tel. 045-410238, fax. 045-427316

Schildersbedrijf W.J.J. Paffen
J.F. Kennedylaan 17, tel. 045-716485

Schilder-, glaswerken Wensink-Leuven B.V.
Kissel 60, tel. 045-724276, fax 045-721791

Richard Heilman en Zn.
Kastanjelaan 48, tel. 045-215515

Schildersbedrijf Debeye & Zn.
St.-Jansstraat 55, tel. 045-223286

Glas- en Schilderwerken Jan Teven
Broekstraat 9, tel. 04758-1722, fax. 04758-2908

Schilders- en isolatiebedrijf Botterweck B.V.
Tunnelweg 110, tel. 045-457818, fax. 045-460416

Schildersbedrijf Sevenich en Zn. v.o.f.
Specialist in behang en wandafwerking
Willemstraat 13, tel. 045-413251, fax. 045-423456

Schildersbedrijf John Steijven
Bleijerheiderstraat 156, tel. 045-462887, fax. 045-353131

Schildersbedrijf Wigrut B.V.
Langheckweg 3, tel. 045-459676, b.g.g. 415033/415375

Schildersbedrijf Piekaz B.V.
Kokelestraat 87, tel. 045-463313, fax. 045-352799

Schildersbedrijf Storms
Singelweg 12, tel. 045-413154, fax 045-427688

Nauts Nieuwenhagen B.V.
Gatestraat 61A, tel. 045-311396

Schildersbedrijf en glashandel Sjef van Ooijen
Streeperplein 10, tel. 045-311413, fax. 045-321616

Schildersbedrijf Heyligers
Kennedylaan 39, tel. 046-517777/528456

Fa. Laenen
Mediaandonk 4, tel. 043-476229, b.g.g. 212987

Schildersbedrijf A.P. van Munster
Bergerstraat 67B, tel. 043-633968, fax. 043-637047

Gebr. Schellings B.V. v.o.f.
Ambiorixweg 99, tel. 043-633478, b.g.g. 043-477249

Schildersbedrijf Geko
Ambiorixstraat 126, tel. 043-622550, fax. 043-622550
autotel. 06-52984280

Schilder- en afbouwwerken Herum B.V.
A. Battalaan 31, tel. 043-217090, fax. 043-212680

Schildersbedrijf V.S.M. Driessen-Niessen
Ankerkade 127, tel. 043-630353, fax. 043-630236

Schilders- en afwerkingsbedrijf Fred Heuts
Trianonstraat 14, tel. 043-213793

Schilders-, behangbedrijf voor binnen- en buitenwerk Ton Schellings
Klokbekerstraat 88, tel. 043-477432

Erkend Schildersbedrijf J. Smeets
Lyonettestraat 8, tel. 043-219055, fax. 043-218109

Schildersbedrijf L. Bastings
Bovenstraat 3, tel. 043-632238

Schildersbedrijf H. Boelen
Glacisweg 48, tel. 043-215072, fax 043-258100

Schildersbedrijf J. Schetters en Zn.
Humcovenderveld 36, tel. 043-644944

Schilders- en behangersbedrijf Kamstra
Julianastraat 49, tel. 04492-2681

Schildersbedrijf P. van Gerven en Zn.
Dorpsstraat 31, tel. 04457-1330

Schilders- en spuitbedrijf Carlo Fijen
Op de Baan 7, tel. 04498-56440, fax. 04498-59311

Schildersbedrijf N. Noorbeek v.o.f.
Venusstraat 64, tel. 04750-29231

Westrom schilder-, behang- en wandafwerking
Kerkeveldlaan 2, tel. 04750-73636, fax. 04750-24244

v.d. Aker Schilderwerken
Venloseweg 58, tel. 04750-18645/36198

Schildersbedrijf Beckers
Langstraat 10, tel. 04404-1641

Schilder-, behang- en spuitwerk Jan Heuts
St. Remigiusstraat 39, tel. 045-441915, fax 443005

Schildersbedrijf Jo Loozen & Zn.
Dr. Poelsplein 8a, tel. 045-441591

Schilder-, behang, spuitwerk, sierpleister en vloerbedekking Leo Meures
Tudderenderweg 89, tel. 046-524658, fax 046-529669

Schildersbedrijf Ad Pfennings B.V.
Rijksweg Noord 188, tel. 046-512434, fax 046-580667
Waarborg voor kwaliteit

Schildersbedrijf A. Vernooy
Ceciliastraat 2, tel. 046-518174

Schildersbedrijf Hub Wessels B.V.
Baandert 14, tel. 046-519393, fax 046-528606

Schildersbedrijf Boonen
Tudderenderweg 175, tel. 046-516896

Schildersbedrijf Pepels
Heerstraat C 133, tel. 046-338143
Geulle, Broekhoven 3a, 043-648891

Schilders- en behangbedrijf F. Pittie
Gespec. in het Italiaanse StuccoAntico
Julianaweg 23, tel. 04408-1736, fax. 04408-2883

Joosten Schilders B.V.
Molenweg 20, tel. 04752-2154, fax 04752-5696

Schildersbedrijf Hay Palmen
Verf- en behangspeciaalzaak
Rijksweg Nrd. 9, tel. 04499-1415
Marktstraat 18, tel. 04499-5006

Schildersbedrijf en inlijsterij Jo Luijten
Peter Schoenmakerstraat 7, tel. 043-643372

Schildersbedrijf Verhaeg en Zn.
Heirstraat 30, tel. 046-332553, fax. 046-336344

Schilderwerken J. Cohlst
Bloemendalstraat 25, tel. 04454-62130, fax 04454-64091

Schildersbedrijf Schoonbrood
Herkenbroekerweg 50, tel. 04406-13178, b.g.g. 15390
Tevens appartementenverhuur.

VAKANTIE & RECREATIE

Advertentiecombinatie van 42 Nederlandse Regionale Dagbladen. Voor informatie en reserveringen: RDP, postbus 2, 1800 AA Alkmaar, tel.: 072-196596 fax: 072-196484

WADDENEILANDEN

AMELAND EN TERSCHELLING, t.h. mobiele bung.'s en stacaravans, voll. inger. Inl. 05180-1206 (niet op zondag)

RECREATIECENTRUM BOOMHIEMKE, stacaravans en luxe bungalows te huur. Hollum, Ameland. 05191-4052.

TERSCHELLING, t.h. 2 rustig gel. 4 pers. vak. woningen ANWB ***, v.v. alle comfort + een luxe app. ANWB ****, 2 pers., huisdier welkom, incl. linnengoed. 05620-3277.

TEXEL 6 pers. ***** Bung. op park, subtropisch zwemb. nabij strand. Tev. 2 pers. huisjes. Tel. 02220-12810.

GRONINGEN

HOGENBOOM Recreatie Wedderbergen t.h. bijz. luxe bosvilla's a.h. water. Overdekt zwembad vanaf april, meer met zandstrand, tennisbaan, kanovaren enz. info. 02977-45797 fax. 41309.

HOGENBOOM Recreatie Texel t.h. de meest luxe appartementen. info 02977-45797 fax.41309.

FRIESLAND

VRIJST. BUNG., 4/6/8 p., aan vis/vaarwater in uniek merengebied. Ook s'winters t.h. Tel.05154-3366, fax 3008.

ZEILSCHOOL PEAN, ANWB v.t. erkend
Al 25 jaar een vertrouwde naam. Zeil-, surf-, en optimistcursussen. Inl. en folder: 05663-1392.

ZEILSCHOOL PEAN, ANWB v.t. erkend
Binnenkort start voor ervaren zeilers/sters tussen 17 en 25 jaar onze opleiding tot zeilinstructeur/trice. Bel voor uitgebreide informatie: 05663-1392.

BAKKEVEEN/WIJNJEWOUDE "DE WOLVERLEI"
Rustig gelegen met veel ruimte en privacy 4* bungalows met CV en openhaard. Gehele jaar geopend. Bel voor gr. brochure 05980-93190 of tijd. kantooruren 050-346841.

HOGENBOOM Recreatie T.h. Balk, a.h. Slotermeer 5 * villa's met eigen aanlegsteiger. Alle luxe aanwezig. Tev. bootverhuur. Info. 02977-45797 fax. 41309.

vakantiecentrum 't Hout ****PPPP
Temidden van de bossen van de Friesche Wouden ligt VAKANTIECENTRUM 'T HOUT. Ruime afgescheiden campingplaatsen en modern ingerichte bungalows. Voorseizoenplaatsen v.a. * ƒ 395.- *. Voor zowel bung. als camping HOGE KORTINGEN in voor- en naseizoen. Speeltuin, recreatieteam, verwarmd zwembad en veel activiteiten. ZEER KINDVRIENDELIJK. Gratis folder op 05169-1287.

DRENTE

BUNGALOWPARK NUILERVELD-PESSE, ANWB-erk., Luxe bung's t.h. Inf. en kl. folder 020-6459541/6413940.

GEEN PRETPARK, luxe 5* bungalows met grote tuin, aan bos. Ideaal wandel- fietsgebied voor rustzoekers. Boek nu voor 1993. Krokusvak. ƒ 475,-. Inl: 05280-65803.

RUST ● RUIMTE ● PRIVACY
BUNGALOWPARK WICO
Schoonoord (Dr.): comf. vrijst. bung's a.d. bosr. Prijzen: ƒ 230,- tot ƒ 735,- p.w. all-in. Inl. H. Lampe, 05918-1336.

"HOOR DE STILTE"
Op bungalowpark Lanka Ruinen-rust-Ruimte Info/folder: 05281-1321.

OVERIJSSEL

OMMEN. T.h. ingerichte stacar.'s op ANWB vak.centr. Besthmenerberg met overdekt zwembad, in de bossen. Recreatie-team aanwezig Inl. 05274-1267.

VAK.-OORD DE LINDENBERG. Vr. gr. folder 'over de 33 vrijst. bung's. met alle comf. zoals: kl.tv, verw. zwembkantine., speelt., midgetgolf, wasserette, enz. voor- of naseiz. 50 + extra kort. Nog mog.h. Paašvak. Ons adres Borkeldsweg 57. 7451 TA Holten, 05483-61364.

VAKANTIE IN SALLAND
Op het vernieuwde Rekreatiepark "DE LUTTENBERG" Speciale arrangementen in voorseizoen voor de camping en de bungalows. Interesse? Bel dan even 05724-1405 voor informatie "DE LUTTENBERG" Heuvelweg 9 Luttenberg (gem. Raalte).

NIJVERDAL, Luxe vrijst. bung's, gr. ov.zwembad aanw. Folder? 01845-2698.

HOGENBOOM Recreatie T.h. in Ommen bung. op park 't Reggehuus Schitterende omgeving met vele mogelijkheden. info. 02977-45797 fax. 41309.

OMMEN, 4-9 p. bungalows Ook midweek en weekend v.a. ƒ 160,-. 05291-52926.

GELDERLAND

RECR. CENTR. "HET EIBERNEST"(ACHTERHOEK) Verh. v. 2-11 pers. Bungalows, stacaravans en Kampeerplaatsen. Inl. + gr. kleuren folder Kerkdijk 1 7152 DB Eibergen Tel. 05454-71268/71269 fax: 76331.

BUNG. PARK HET WITTE HUIS AAN DE BOSRAND ANWB Voll. inger. bung's en caravans 4-6-10 pers. ƒ 400 all-in 4 pers. in de bossen, met verw. zwemb. nabij Veluwemeer, honden toegest. Doornspijk (bij Nunspeet) Tel. 05258-1471.

Veluwe, Vaassen, "DE BOSRAND" T.H. NIEUWE LUXE APPARTEMENTEN met openh., kl.tv, bubbelbad ect. + overd. verw. zwemb., tennisb., fietsverh. 05788-1343.

4 daags WINTERARR. v.a. ƒ 165,-p.p. HP
Geldig januari t/m maart 1993. Gratis sauna, tennis, midgetgolf. Bij sneeuw LANGLAUFEN Hotel Bosoord Loenen, Veluwe. Info. Tel. 05765-1264.

NOORD-HOLLAND

DE GROTE VOS — **Sint Maartenszee/N.-H.** Tel. 02246-1560. 4/6/8/10-pers. bungalows aan duin. 2/3/4 slk. W.end ƒ 195.-/ƒ 695.-. Tot 14/5 ƒ 395.- - ƒ 1095.- p.w.

NOORD-BRABANT

BAARLE-NASSAU, VAKANTIEOORD DE STEPPE
4-6 of 12 pers. vakantiehuisjes in land. bosr. omgev. Hoogseizoen ƒ 510,- p.w. Info. naar Kampeertarieven. Fam.park eenvoudig maar volledig! Tel. (04249) 9246.

Camping De Rooye Asch. UW VAKANTIE WAARD
Haveltweg 59 5423 VV Handel (N-Br). Vraag gratis fold. + Zomerprogramma aan Tel. 04922-1852.

LIMBURG

LANDGRAAF Z-LIMBURG "DE BOUSBERG"
Vrijst. bung's v.a. ƒ 240,- p.wk., 55 + korting. Kamperen v.a. ƒ 85,- p.wk. ANWB****. Zwemb.,speelt., tennis, en volop recreatie. Info. 045-311213.

MEER DAN ALLEEN MAAR KAMPEREN
Op gezinscamping bij uitstek aan de rand van het heuvelland. natuurbad met strand en ligweides, vissteigers, roeien, waterfietsen, klimmuur, tennis, jeu de boules, midgetgolf, jeugdhonk, kantine, supermarkt, evenementen en aktiviteitenprogramma.
Gunstige tarieven, speciale arrangementen. In voor- en naseizoen rustig, aktief en sportief tijdens schoolvakanties. Tevens calets te huur, nieuwe jaarplaatsen.
BEL VOOR GRATIS FOLDER 04499-2900.
Recreatiepark Hommelheide, Hommelweg 2, Susteren.

Welkom in: recreatieoord De Berckt
• subtropisch zwembad • ruime kampeerplaatsen • particuliere bungalow- en caravanverhuur • buitenbad • speeltuin • recreatieprogramma • kantine • restaurant • supermarkt • tennis • midgetgolf • manege •
Bel voor meer informatie: De Berckt Baarlo (L) Tel. 04707 - 1547
veel mooie voorzieningen.

VAKANTIEWONINGRUIL

Zonder dat u meteen forse bedragen voor een hotel, bungalow of appartement moet betalen: toch genieten van een vakantie in een andere omgeving? Eenvoudig! Door vakantiewoningruil kun je er eens vaker tussenuit. Het IWB regelt ALLES voor u, ook als u alleen oppas voor uw woning zoekt. Schrijf of bel voor info: IWB, Postbus 301, 8160 AH Epe. Tel. 05780-14235.

JONGERENVAKANTIES

CIRKEL: de bètere jeugdvakanties in binnen- en buitenland! 8-20 jaar. Volledig verzorgd met begeleiding. Gratis brochure? Bel 08348-2300! Ook jeugdskivakanties in de krokus!

BELGIË/LUXEMBURG

BELGISCHE ARDENNEN
Te Huur op fijne gezinscamping nabij St. Vith. Nieuwe comfortabele 6 pers. stacaravans met douche en toilet, voorzien van kleuren T.V. aangesloten op kabel + satelliet, prachtig verw. zwembad met 2 wirlpools v.a. Hemelvaart verwarmd. Ook plaatsen voor eigen caravan of tent. Vraag gratis folder van camping "HOHENBUSCH" Tel. 09-3280227523.

STA-CARAVANS te huur in de Ardennen,al v.a. ƒ 200,- p.w. all-in. Geen winter verhuur. Inl. 04459-1598.

CARAVANS T.H. Pracht. natuur bij La Roche (Ardennen) op kleine camping 100 km v. Maastricht. Ook met eig. tent of caravan. Folder: 01172-1446 b.g.g. 09-3284411488.

BELGISCHE ARDENNEN Vak.huis in Bung.park 4 pers.ƒ 485,- tot ƒ 785,- pw. Tel. 03402-39070.

RENT A TENT. Voll. inger. bung.tenten in Nrd. en Midd. Frankr., Belg., Lux. en Dld. 05765-1071.

FRANKRIJK

APPARTEMENTEN & HUISJES AAN ZEE
in Normandië, Bretagne, Vendée, en de Middellandse Zee. Topic Travel Autovak.-gids: 070-35.033.09 (lid SGR).

DORDOGNE, mooie kl. camping. Ook verh. van goed inger. caravans en tenten. Gr. brochure 010-4207270.

Bretagne/Normandië/Midd.Zee. Goedverz. woningen. Fam.parken aan zee/meer. Interzon-Vak. 080-241064.

Zon, zee en zorgeloos kamperen in één van onze luxueus ingerichte bungalowtenten op camping Les Pins de la Coubre. Gelegen in de zonnigste streek van de Franse westkust, vlakbij zee. PALMARES TENTVAKANTIES 05753-1048.

SEJOUR EN FRANCE. Gratis gids. Vakantiewoningen Frankrijk 1993. Bel nu 085-257800. Lid SGR.

LOT/DORDOGNE. Gezellige camping Le Ch'Timi ANWB *** met zwemb./tennis/winkel/bar/snacks. 70 Plaatsen, 10 huurcar's. Inl. 05970-15698. Adres: 46700 Touzac Fr.

COTE D'AZUR. Baai van St. Tropez t.h. nieuwe stacaravans op **** camping met groot zwemb., 900 m. v.a. strand en stacaravans in Fréjus op **** camping met zwemb. tennis. Gratis folder Carazur 077-549178/517117

Villa's, huizen, app., bung., in heel Frankr. BASIC TRAVEL 050-265100 lid SGR.

Verz. 7-dgse FIETSVAKANTIES i/h Loiredal, juli/aug. va. ƒ 299,-. 010-2141228.

RENT A TENT.
Voll. inger. bung.tenten in Nrd. en Midd. Frankr., Belg., Lux. en Dld. 05765-1071.

STACARAVANS in Frejus, LA BAUME, 5 zwembaden. Holiday Green, zwembad van 1000 m2. Ryakcamp, 01650-64061.

DUITSLAND

HOTEL MOZART * een bijzondere ontmoeting**
Gezellig en mooi gelegen t/o het fraaie slotpark in Bad Bentheim. Gratis gebruik van binnenbad, sauna e.d. Kms. met alle comfort. **3-dgs.arr. (2n.) h.p. DM 175 p.p. 6-dgs.arr. (5 n.) h.p. DM 295 p.p.** Prosp. of reserv. 05423-88177 of 09-49.5922.3128

Family Camping Club
Een hartstikke leuke gezinsvakantie! Ga met onze luxe touringcars of eigen auto naar ons mooie, gezellige vakantiepark a.d. Moezel bij Cochem (Dld.). **Een schitterend inger. bungalowtent** met o.a. vloerbedekking, koelkast en elektrisch licht staat voor u klaar. Ons rekr.programma is uniek en de omgeving is een stukje paradijs op aarde. Veel zon! Mooi zwembad, fietsen en kano's. Ned. leiding. **Hoogseizoen: 2 weken inkl. busreis p.p. ƒ 415,- tot ƒ 465,-. Kind ƒ 345,- tot ƒ 395,- Autokorting ƒ 45,- p.p.** Ook mooie plaatsen voor caravan/tentbezitters. Pensions/appart. Bel voor gratis folder (ook 's avonds + weekend): 02502-48567.
Family Camping Club - Spieringweg 1047 - Zwaanshoek

RENT A TENT. Voll. inger. bung.tenten in Nrd. en Midd. Frankr., Belg., Lux. en Dld. 05765-1071.

Camping, bungalows, vakantiewoningen en stacaravanparken. EIFELLUX 073-419019/420644.

HOTEL AM BERGHANG — **Gastvrij, sfeervol en... dichtbij**
In Bad Bentheim net over de grens, schitterend op de zuidhelling gelegen familiehotel. De royale kamers en suites, alle met douche of ligbad, toilet, kabel-tv, mini-bar en telefoon, het binnen-bad (29°C) en het relaxcenter, de bar, lounge en het restaurant (met meesterlijke kok!) garanderen u een zorgeloos verblijf. Eigen fietsverhuur!
Voorseizoen-arrangement (5 nachten) DM 319,- p.p.
Incl. vorstelijk ontbijtbuffet en dagelijks variërende keuzemenu's.
Nieuw: ons Happy-Weekend (2 nachten) DM 174.- p.p. of Luxe-Mini-Vakantie (3 nachten) DM 239,- p.p.
Uw gastvrouw en gastheer: Tina en Dieter Toffolo.
Hotel Am Berghang, Postbus 1412, D-4444 Bad Bentheim.
Gratis brochure? Bel 09-49.5922.2047, fax 09-49.5922.4867.

Hotel Grossfeld
Droomvakantie in 't bergstadje net over de grens
Het best geoutilleerde, luxe familiehotel in Bad Bentheim met zijn heuvelachtige, bosrijke omgeving. Kamers met ligbad, toilet, KTV, mini-bar, telefoon. Zwembad (30°), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.
Luxe 4-daags arrangement (3 n.) DM 285.- p.p.
Luxe 6-daags arrangement (5 n.) DM 440.- p.p.
incl. elke dag gevarieerd ontbijtbuffet en culinair diner.
Eveneens aantrekkelijke weekendarrangementen.
Hotel Grossfeld, Postbus 1208, 4444 Bad Bentheim, Duitsland.
Bel 053-353246 (NL) of 09-49 5922828 (D) voor prospectus. Fax 09-49 59224349.

OOSTENRIJK

Vac.woningen 3 t/m 8 pers. in Fugen,. Paznauntal, Pians, Ischgl, Kappel. voor Februari + Krokus. Tel. 05910-2293.

ƒ 384,-!! R E I T H im Alpbachtal. Fraai en gezellig hotel! Vertr. 8-15-22 jan. 10 dg. HP incl. bus v.a. ƒ 504,-. Eigen auto ƒ 384,-. REKRO REIZEN 010-4142233 tot 22.00 u.

ƒ 344,-!! Wildschonau! Hotel Staffler in Niederau. Prima skiën, vertr. 8-15-22 jan. 10 dg. HP incl. bus v.a. ƒ 464,-. Eigen auto ƒ 344,-. REKRO REIZEN 010-4142233 tot 10.00 uur.

WINTERSPORT

+ + DE SNEEUWSPECIALIST + +
Fantastisch en razendvoordelig skiën met BIZZ!
●bus/h.p./skipas naar: Sarntal, Ahrntal, Söll, Wagrain, Reith en Mauterndorf v.a. .... ƒ 559,-
●bus/h.p. naar: Zell am See en Mayrhofen v.a. ... ƒ 449,-
●bus/studio/skipas naar: Flaine, Avoriaz, Les Arcs, La Plagne, Tignes, Val Thorens v.a. .... ƒ 449,-
BIZZ TRAVEL 050-144255 (lid SGR).

De meest compl. WINTERSPORTREIZEN all-in v.a. ƒ 800,- incl. 10-dgse busreis H.P., 7 dgn skipas, 6 dgn skiles, 7 dgn ski.uitr. Dolomieten skisafari v.a. ƒ 980,- incl. 10-dgse busreis, H.P. 7 dgn skipas, 6 dgn skibegeleiding, 7 dgn ski-uitr.; langlauf-safari v.a. ƒ 650,-, 10 dgse busreis H.P. 3x 'n ½ dag langlaufles, 7 dgn langlaufuitr., 3 langlaufexcursies. Alle reizen ook per eigen auto mog. Korting ƒ 120,-. Groepskorting v.a. 10 pers. Bel voor gratis folder: Reisburo Joy Tours, Tel. 070-3633939 SGR/ANVR.

SPANJE

BROCHURE MONTEMAR '93 IS UIT!
10-13-14-17 dagen per luxe touringcar naar de Costa Brava. Gratis brochure: Van Hulst Montemar Reizen, Vestdijk 135, 5611 CB Eindhoven of bel
040-122363.

VAN HAM REIZEN!!!
AANBIEDING
10 dgn app. BENIDORM 2 pers. incl. busreis ƒ 295,- p.p. 4 weken app. BENIDORM 2 pers. incl. busreis ƒ 720,- p.p.
Vertrek: ● 8/1/93 ●
Per super luxe ROYAL CLASS dubbeldeks touringcars rechtstreeks naar de Costa Blanca.
Van Ham reizen wenst u allen prettige feestdagen en een voorspoedig 1993
Feliz Navidad y un Prospero 1993
04780-81725 ook op zaterdag 10.00 - 16.00. Lid SGR 1673
Bij VAN HAM zit u goed ook 's-winters.

SPANJE

ƒ 259,-!! W I N T E R Z O N Benidorm "Uniek" Incl. gratis ontbijt en diner in zeer luxe bus. Extra! 100 m. v/h strand, vertr. t/m 26 maart 10/17 dg. VP (gratis wijn) ƒ 329,-/489,-. Luxe app. 8-15 jan. 10/17 dg ƒ 259,-/369,- REKRO REIZEN 010-4142233 tot 22.00 uur.

COSTA BRAVA-Blanes. Vakantiewoningen te huur. CodaB Reizen: 050-415210.

GRATIS GIDS. Busreizen 10-17 dgn hotels va. ƒ 279,-; app. v.a. ƒ 199,-; camping v.a. ƒ 319,-. Boosten Reizen lid SGR 045-227777.

ITALIË

ITALIAANSE MEREN
Zwemmen-surfen-fietsen-bergen-cultuur-steden 200 vakantiewoningen- hotels en camping. VAKANTIE VALSUGANA 02155-27475 (GRATIS GIDS).

Park Monterosso, Italiaanse Bloemenrivièra. Comfortabele, volledig ingerichte 1 - 3 slaapkamer bungalows en appartementen, zwem- en kinderbad, zonneterras. Inl. 023-285637.

GOEDE REISVOORNEMENS VOOR 1993? Vraag dan de gratis brochure met cultureel getinte busreizen bij: GARANT REIZEN (SGR) 080-605800.

ITALSOL-GARDAMEER: een fijne vakantie aan het meer in onze vak.huisjes of op ons unieke park RIAL. Eigen strand, zwembaden, vele sportmogelijkh. en animatieprogr.! Ned.beheer. Inl.: ITALSOL, Bakenbergseweg 176, 6814 MR Arnhem. Tel. 085-420774 (fax 513311).

Gardameer
T.h. zomerhuisjes en caravans direkt a.h. meer. CAMPING BUNGALOWPARK VILLA PORTESINA Inl. & Res. 020-6194238.

GR. BRITTANNIË / IERLAND

COTTAGE HOLIDAYS Vak.woningen in Engeland, Schotland, Wales en Ierland. Vraag gratis brochure: 072-121783.

GR.BRITTANNIË/IERLAND

VAKANTIEHUISJES t.h. ook Londen. Inl. en gratis brochure: Palthor Holidays B.V., van Nijenrodeweg 893, 1081 BH Amsterdam Tel. 020-6442161.

DENEMARKEN

KEUS UIT RUIM **20.000 VAKANTIEWONINGEN, ook HOTELS, VAKANTIEPARKEN en AUTOREIZEN**
PROFITEER VAN DE SPECIALE AANBIEDINGEN o.a.:
4 DAGEN DENEMARKEN (met eigen auto)
Keuze uit div. **LUXE HOTELS,** o.a. in Sønderborg, Aarhus, Faborg en Kopenhagen, half-pension (ontbijt + diner), alle kamers met eigen douche en toilet.
SPECIALE PRIJS bijv.: 2 VOLWASSENEN: SLECHTS HFL. **600.-**
2 kinderen: t/m 6 jaar GRATIS; 7 t/m 12 jaar 50,- per overnachting op de kamer van de volwassenen
OOK VERZORGEN WIJ: **VIS-, GOLF- en FIETSVAKANTIES** MET VERBLIJF IN HOTEL OF VAKANTIEWONING
Vraag tegen portokosten het uitgebreid Infopakket aan.
Dansk Feriehus Bookingburo Holland
Hoofdweg 99
9681 AC Midwolda
Telefoon 05975-1416*
D.F.B. Dansk Feriehus Bookingburo
RESERVEER RECHTSTREEKS, ZONDER RESERVERINGSKOSTEN
RESERVEER NU - ER IS NU NOG VOLOP KEUS
Aangesloten bij Stichting Garantiefonds Reisgelden
• ONBETWIST DE DENEMARKEN SPECIALIST! •

D E N E M A R K E N
Vakantiehuizen/Korte trips Kopenhagen. Hotels/Goedkope lijnbussen enz.
Vraag naar onze winter- en zomergidsen.
Bij DE Denemarkenspecialist
INFO SKANDIC, lid ANVR/SGR 1323
Pottebakkersrijge 14, 9718 AG Groningen. 050-143200.

...dat is geen sprookje, dat is DENEMARKEN **Daar moet u zich thuis voelen!**
TROLL TRAVEL, de Deense vakantiewoningspecialist, biedt u een ruime keuze uit meer dan 6000 woningen, verspreid over Denemarken. Er is keus genoeg, maar boek dan wél vroeg!
Vraag de uitgebreide katalogus aan en reserveer bij **TROLL TRAVEL bv** (lid ANVR-Reisorganisatoren en Stichting Garantiefonds Reisgelden).
Trollstraplein 8. 3332 JB ZWIJNDRECHT.
Telefoon 078-191700 of 195955. Telefax 078-191549.
Winnaar "Little Mermaid Travel Award" 1992.

SCANDINAVIË

WK-SCHAATSEN, HAMAR
13 EN 14 FEB. '93
5-daagse busreis v.a. ƒ 875,- p.p. en 2-daagse vliegreis v.a. ƒ 1250,- p.p. inkl. hotelovernachtingen, alle transfers en toegangskaarten. Info:
OAD Reizen tel. 05483-77700.

HONGARIJE

POESTA REISWINKEL, De grootste Hongarije specialist heeft vak.huizen, campings, pensions, hotels, vliegtickets, pendelbus, touringcars. 15-daagse rondreis met eigen auto langs pensions v.a. ƒ 425,- p.p. NIEUW: Fietsvak. 7 dagen v.a. ƒ 156,- p.p. Folder: 055-412114.

TSJECHOSLOWAKIJE

PANNONIA TRAVEL heeft hotels, app. en pens. Reuzengebergte. Tel. 08347-83988.

Vak.huizen heel Tsjech PRAAG: pens./app. ƒ 25. B.o.B. Travel 02290-39762.

TSJECHOSLOWAKIJE

GOEDE REISVOORNEMENS VOOR 1993? Vraag dan de gratis brochure met cultureel getinte busreizen bij: GARANT REIZEN (SGR) 080-605800.

DE BETERE BUNGALOWS, VILLA'S & CHALETS.
Op de mooiste plekjes **Volop Keus** All-in prijzen. Topic Travel Autovakantie-gids: 070-3503309 (lid SGR).

WINTERSPORT in Reuzengebergte en Tatra 7 dgn hotel l/o va. ƒ 295,-. PRAAG 8 dgn bus, hotel l/o va. ƒ 325,-. Ook verhuur vak.woningen. Mevo Reizen Holten 05725-1547

BULGARIJE

DOBRINSHTE, boeren-bergdorp in de Pirin. Ongerepte natuur, mineraal w.w. bad. T.h. part. app. Inf. 01188-2966

GRIEKENLAND

Zomer '93 CORFU en SAMOS vak. woningen en pensions 2-8 p. alle vlak bij zee v.a. ƒ 145,- p.w. Evt. ook vlucht v.a. ƒ 540,- p.p. Vraag gratis brochure ROSS HOLIDAYS 05908-10019 lid SGR.

GOEDE REISVOORNEMENS VOOR 1993? Vraag dan de gratis brochure met cultureel getinte busreizen bij: GARANT REIZEN (SGR) 080-605800.

TURKIJE

Aktieve rondreis WEST-TURKIJE 22 dgn. ƒ 1595,-. Oost-Turkije 22 dgn. ƒ 1795,- incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata v.a. 9-4. Folder? Djoser 071-126400. Lid SGR.

De zomerbrochure TURKIJE is uit.
Bel HTC Super Reizen. 040-436600.

INDONESIË

Aktieve rondreizen SUMATRA, JAVA, BALI, SUNDA-eilanden en SULAWESI 22-34 dgn. v.a. ƒ 2895,-. Incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata. Folder? Djoser 071-126400. Lid SGR.

GEEF UW DIERBAREN HET MOOISTE LEVENSCADEAU
23 Dagen elke week in '93 'n fijne vak. in Bogor, Bandung, Tasikmalaya, Yogya, Malang, Kalibaru en Bali + vol pension + excursies + retourticket KLM Garuda voor ƒ 2800,-. Inl. St.'HET SCHONE STREVEN' L'warden. Bel: 058-137706/674788/077-517133/072-335316/05220-55026/078-174654.

INDONESIË TOURS '93/'94
De nieuwe brochure van de Indonesië specialisten bij uitstek ligt voor u klaar! 132 pagina's kleurige informatie over onze VOLLEDIG VERZORGDE rondreizen, inclusief alle maaltijden, excursies en Nederlandse reisleiding. Tevens hebben wij in dit programma rondreizen opgenomen naar India, Nepal, Thailand, Maleisië, Sri Lanka en China.
INFORMATIEVE DIA-PRESENTATIES INDONESIË
Iedere zaterdag dia-presentaties in Heemstede. Ook komen wij in het land met onze diashow en wel in:
Eindhoven 17/01 en 30/01, Maastricht 31/01, Heerlen 31/01, Venlo 07/02, Eindhoven 28/02
Komt u ook? Bel ons even: 023 - 339151. Vraag de brochure aan bij uw ANVR-reisburo of bij:
DE BOER & WENDEL B.V.
dé Indonesië specialisten
Raadhuisstraat 53, 2101 HD Heemstede,
Tel.: 023 - 339151 ANVR/Garantiefonds/IATA

AZIË

Aktieve rondreis INDIA/NEPAL 25 dgn. v.a. ƒ 2595,-. Rondreis Thailand 27 dgn. ƒ 2495,-. Incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata. Folder? Djoser 071-126400. Lid SGR.

Sri Lanka/Thailand v.a. ƒ 1425,-, 15/18 dgn hotel v.a. ƒ 1795,- SCHAKEL TRAVELS & TOURS, 085-649548.

BEZINNINGSREIS INDIA 15-1-'93
Spec. korting. Tel. 079-317331 of 070-3636995.

NOORD-AFRIKA

Aktieve rondreis MAROKKO 22 dgn. ƒ 1795,- incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata v.a. 3-4. Folder? Djoser 071-126400 Lid SGR.

AFRIKA

Aktieve rondreis KENIA 24 dgn. ƒ 3095,-. Incl. vliegreis, safari, etc. Div. vertrekdata. Folder? Djoser 071-126400. Lid SGR.

ISRAËL

In '93 naar Israël met K-Tours!
Vraag nu onze 72 pagina's dikke Israël-brochure. Boordevol ideeën over rondreizen, Israël-Intensief, Kibboets-Auto, hotels, strand, woestijn en vluchten. Al vanaf ƒ 649,-. Vraag uw ANVR-reisbureau of bel K-TOURS, Kastelenstraat 268, 1082 EJ Amsterdam, tel. 020-6463331 (24 uur per dag bereikbaar). Lid ANVR/SGR.

EGYPTE

Aktieve rondreis EGYPTE 15-22 dgn. v.a. ƒ 1495,- incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata. Folder? Djoser 071-126400. Lid SGR.

VER. STATEN / CANADA

Camperverhuur + vliegreis, combinatietours (New York + Californië + Florida), super-voordelige fly-drives (vliegreis + auto + hotels), motorverhuur enz. Info: Cadusa Reizen, Vinkeveen. Tel. 02949-1635/3544.

LATIJNS AMERIKA

Aktieve rondreis MEXICO/GUATEMALA 31 dgn. ƒ 3795,-. Incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata. Folder? Djoser 071-126400. Lid SGR.

DIV. BUITENLAND

Dit jaar gaan we weer!

op avontuur — lekker luieren — spelevaren

Vakantie vieren in een luxe bungalowtent of stacaravan van EuroSites. Op de mooiste 4-sterren campings in Europa. Geheel verzorgd en toch vrij en blij in een volledig ingerichte 6-persoons bungalowtent of een 8-persoons stacaravan. Uw kinderen hebben er de tijd van hun leven en u geniet van natuur en cultuur. Vraag met de bon uw brochure 1993 aan bij: EuroSites, Goudsmidstraat 23, 5232 BN 's-Hertogenbosch. Of bel: 073-430000 (7 dagen per week)

Ja, stuur mij de brochure '93. RDP 53
Dhr/Mw: ....
Adres: ....
PC + Plaats: ....

EuroSites AUTOVAKANTIES
Exclusief ● Zorgeloos ● Actief

DIV. BUITENLAND

Ashraf
Organiseert 3 tot 8 wkse en 20 tot 35 wkse avontuurlijke reizen, we overnachten in kleine gezellige hotels en reizen in kleine groepjes (12 of 17).
Je hebt veel eigen inbreng.
Azië Afrika
Latijns Amerika
Bel voor onze folder!
ASHRAF 020-6232450.
Lid VAR/SGR.